

2022

นักรบที่ถูกลืมน: การศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวผ่านสารนิยายของ สยามภู ทศพล พ.ศ.2516 - 2519

สิบลายสยาม ฐศิริ
คณะอักษรศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Part of the [History Commons](#)

Recommended Citation

ฐศิริ, สิบลายสยาม, "นักรบที่ถูกลืมน: การศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวผ่านสารนิยายของสยามภู ทศพล พ.ศ.2516 - 2519" (2022). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 6392.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/6392>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

นักรบที่ถูกลี้ม:การศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวผ่านสารนิยายของสุมณู ทศพล
พ.ศ.2516 - 2519

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FORGOTTEN WARRIORS: A STUDY OF THAI MERCENARIES IN THE SECRET WAR IN LAOS
THROUGH SAYUMPHU THOTSAPHON'S DOCUMENTARY NOVELS, 1973 - 1976

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in History
Department of History
FACULTY OF ARTS
Chulalongkorn University
Academic Year 2022
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นักรบที่ถูกลี้ม: การศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับใน
ลาวผ่านสารนิยายของสยามภู ทศพล พ.ศ.2516 - 2519

โดย

นายสืบสายสยาม ชูศิริ

สาขาวิชา

ประวัติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิติ บัวคำศรี

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา วงศ์สุรวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิติ บัวคำศรี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาพล ลีมอภิชิต)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ เผือกสม)

สืบสายสยาม ชูศิริ : นักรบที่ถูกลืม:การศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวผ่าน
 สารนิยายของสยมภู ทศพล พ.ศ.2516 - 2519. (FORGOTTEN WARRIORS: A
 STUDY OF THAI MERCENARIES IN THE SECRET WAR IN LAOS THROUGH
 SAYUMPHU THOTSAPHON'S DOCUMENTARY NOVELS, 1973 - 1976) อ.ที่
 ปริญญาหลัก : ผศ. ดร.ธิติ บัวคำศรี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ปรากฏผ่านสาร
 นิยายของประจิม วงศ์สุวรรณหรือเจ้าของนามปากกาว่า “สยมภู ทศพล” โดยมุ่งเน้นประเด็นใน
 การศึกษาไปที่ภาพลักษณ์ในตัวทหารรับจ้าง 3 แบบที่สยมภูได้นำเสนอเอาไว้ในงานเขียนของตน
 อันได้แก่ ภาพวีรบุรุษ, เหี้ยอ, และ คนธรรมดา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสนอว่า การรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อบรรดาทหารรับจ้างไทยที่ไปรบ
 ในสงครามลับในลาวออกไปในทางคลุมเครือเสียส่วนใหญ่ และค่อนข้างไปในทางลบ สืบ
 เนื่องจากทางรัฐบาลไทยต้องการปกปิดตัวตนของทหารกลุ่มรับจ้างกลุ่มนี้เพื่อไม่ให้เกิดการ
 ละเมิดข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางของลาว ในขณะเดียวกันสังคมไทยกลับให้
 ความสนใจและเชิดชูบรรดาทหารไทยในสงครามเวียดนามมากกว่า เพราะตัวตนของทหารไทยใน
 สงครามเวียดนามไม่ได้ถูกปกปิดตัวตนเฉกเช่นเดียวกับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ดังนั้น
 เพื่อไม่ให้สังคมไทยเสื่อมเลือนการมีตัวตนอยู่ของทหารรับจ้างไทยในลาว สยมภูจึงออกมาเปิดเผย
 เรื่องราวของทหารรับจ้างในลาวกลุ่มนี้ให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งนำเสนอภาพลักษณ์
 ของทหารในแง่ที่ดีมากยิ่งขึ้น โดยนำเสนอว่าทหารรับจ้างล้วนแต่เป็นวีรบุรุษที่ไปรบเพื่อ
 ประเทศชาติ ไม่ใช่คนที่ไปรบเพื่อเงินค่าจ้างของพวกอเมริกันอย่างที่สังคมเข้าใจกัน สยมภูบอกต่อ
 ด้วยว่าทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวตกอยู่ในสถานะเหยื่อผู้ถูกกระทำเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น
 เหยื่อของสงครามหรือเหยื่อจากการกดขี่ของผู้บังคับบัญชาทั้งจากฝ่ายไทยและฝ่ายอเมริกัน
 นอกจากนี้สยมภูก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าทหารรับจ้างนั้นทำเพื่อเงิน เพราะตัวทหารรับจ้างเองก็เป็นคน
 ธรรมดาที่มีความต้องการเหมือนมนุษย์ทั่วไป

สาขาวิชา ประวัติศาสตร์
 ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต .....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6280045022 : MAJOR HISTORY

KEYWORD:

Seubsaisiam Choosiri : FORGOTTEN WARRIORS: A STUDY OF THAI MERCENARIES IN THE SECRET WAR IN LAOS THROUGH SAYUMPHU THOTSAPHON'S DOCUMENTARY NOVELS, 1973 - 1976. Advisor: Asst. Prof. THIBODI BUAKAMSRI, Ph.D.

This thesis aims to study Thai mercenaries in the Secret War in Laos, also known as Laotian Civil War, described in documentary novels by Prajim Wongsuwan (under the pseudonym of Sayumphu Thotsaphon) by focusing on three different depictions of the mercenaries presented in Sayumphu's works: heroes, victims, and commoners.

This thesis proposes that perceptions of the Thai mercenaries participated in the Secret War in Laos adopted by the Thai society are rather vague and negative as a result of the Thai government's desire to conceal mercenaries' identities so as not to violate the international agreement on the neutrality of Laos. Meanwhile, more attention from the Thai society has been devoted to praising Thai soldiers in the Vietnam War because their identities were not concealed. Thus, to evoke in the Thai society the memories and existence of the Thai mercenaries in Laos, Sayumphu revealed their stories to the wider public and promoted improved portrayals of the mercenaries by regarding them as heroes who bravely fought for their country instead of soldiers of fortune hired by the Americans to wage war as commonly understood by the society. Sayumphu also suggested that the Thai mercenaries in the Secret War in Laos were victims of not only the war but also subjugation by both Thai and American commanders. Nonetheless, Sayumphu did not deny that the mercenaries participation in the war was motivated by financial gain since they were commoners, who possessed the same needs as did other human beings.

Field of Study: History

Academic Year: 2022

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้คือหลักฐานการมีตัวตนอยู่ตลอดระยะเวลา 4 ปี ในรั้วจุฬาฯของผู้เขียน เรียกได้ว่า วิทยานิพนธ์เล่มนี้คือชีวิตและจิตวิญญาณของตัวผู้เขียนก็ว่าได้

หากปราศจากความช่วยเหลือของ ผศ.ดร.ธิติ บัวคำศรี วิทยานิพนธ์เล่มนี้คงไม่อาจสำเร็จได้เลย อาจารย์ที่ปรึกษาผู้คอยทุ่มเทแรงกายแรงใจ คอยชี้แนะ และให้คำปรึกษามาโดยตลอด อีกทั้งยังอดทนและใจเย็นต่อความผิดพลาดหลายอย่างที่คุณเขียนได้ก้าวหน้า ผู้เขียนขอขอบคุณอาจารย์ธิติจากใจจริง

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.วาสนา วงศ์สุรวัฒน์, ผศ.ดร.ธนาพล ลิ้มอภิชาติ, และ รศ.ดร.ทวีศักดิ์ เผือกสม ที่ เป็นกรรมการสอบให้กับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และยังได้ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงที่จะทำให้ วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอบคุณพี่بوب พี่แป้ม เจ้าหน้าที่ภาควิชาประวัติศาสตร์ ที่คอยอำนวยความสะดวกในการดำเนินเอกสารต่างๆ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมทุนวิจัยมหาบัณฑิต วช. ด้าน มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2565

ขอบคุณคณาจารย์จากสาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่คอยอบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาให้ผู้เขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.อภิเชษฐ กาญจนดิษฐ์ ที่ปรึกษาศูนย์ปริญญาตรีของผู้เขียน อ.จันทนา ไชยนาเคนทร์ (พี่ปาล์ม) ผู้ ซึ่งเป็นทั้งรุ่นพี่และอาจารย์ของผู้เขียนทั้งยังคอยให้การช่วยเหลือในช่วงการเรียนรู้ปริญาโทเสมอมา อ.อนันท์ พุฒิชิต และ ผศ.ดร.พรชัย นาคสีทอง สำหรับกำลังใจดีๆที่มีให้กับ อ.อดิศร ศักดิ์สูง อ.ศุภการ สิริไพศาล และ อ.เขมิกา หวังสุข ที่ปูพื้นฐานการศึกษาประวัติศาสตร์ให้ผู้เขียน

ขอบคุณเพื่อนกฤษฎ (กฤษฎา ทองรอด) ที่ช่วยรวบรวมสารนิยายของสยามภูที่ว่ากันว่าหายากมาก ๆ มา ให้กับผู้เขียนจนครบเกือบทุกเล่ม น้องลამ๊ะ (จรรยวรรธน์ สุวรรณเกตุ) ที่ช่วยอ่านงานให้ผู้เขียนเป็นบางครั้งคราวและ คอยรับฟังปัญหายามผู้เขียนเครียด พี่ก๊อต (วีรภัทร ผิวผ่อง) รุ่นพี่ผู้คอยช่วยแก้ปัญหาและชี้ทางสว่างให้ผู้เขียนยามอับ จันทนทาง สามท่านที่กล่าวมานี้ นับว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอบคุณบุคคลเหล่านี้ที่มีส่วนต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ อ.แดงโม (อ.พิมพ์พนัส วิบูลศิลป์), โต๊ะ (ภัทรภูมิ นิลวรรณ), บัน (บรรณวิศว์ บุญสมภาร), พี่เกษ (เกษรา ศรีนาคา), จารย์บุม (กิตพัฒน์ เขียนทองกุล), กุน (เบญจกุล สังขภิญโญ), ยัย (ปาลิตา วาริศรี), เน้น (ชฌาณัฐ สุวรรณโชติ), พล (นรพนธ์ วิเชียรเกื้อ), วันใหม่ (ธนิดา คำมณี), และฟลุค (รัชนาท จันทรักษ์)

ที่สำคัญที่สุด ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้เขียน คุณพ่อนิคม ชูศิริ และ คุณแม่กาญจนา ชูศิริ ที่คอยช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์พร้อมทั้งเชื่อในตัวผู้เขียนเสมอมา การได้เกิดเป็นลูกของพวกท่านทั้งสองนับเป็นเกียรติสูงสุด และขอขอบคุณครอบครัวนวนลทุกคน ที่คอยเป็นที่พึ่งพิงเยียวยาจิตใจของผู้เขียน

ลำดับสุดท้าย ขอขอบพระคุณและนอมระลึกถึง จำเริญเอกประจิม วงศ์สุวรรณ (สยามภู ทศพล) และ นักรบ นิรนามสัญชาติไทยจากสงครามลับในลาวทุกท่านทั้งที่ข้ามโขงกลับมาแล้วและที่ยังไม่ได้กลับมา

สืบสายสยาม ชูศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ ข้อสังเกต ปัญหาและคำถาม.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	5
1.3 บทบาทของประเทศไทยในสงครามลับในลาว	6
1.4 นิยามว่าด้วย “ทหารรับจ้าง”	10
1.5 การนำเสนอภาพจำของทหาร	14
1.6 วิธีการศึกษา หลักฐานที่ใช้ สมมติฐาน และขอบเขต	21
1.7เค้าโครงการศึกษา.....	32
บทที่ 2 “ทหารรับจ้างเดนตาย” ผู้กลายมาเป็น “สยุมภู ทศพล”	34
2.1 ชีวิตช่วงต้นของสยุมภู ทศพล หนุ่มลูกอีสานหลานย่าโมสู่ทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาว	37
2.2 ชีวิตช่วงยุคทองของสยุมภู ทศพล จากทหารรับจ้างสู่นักเขียนนิยายบู๊ล้างผลาญ.....	54
2.3 นิยาย/ชีวิต: สารนิยายของสยุมภู ทศพล เรื่องจริง หรือ เรื่องแต่ง?	64
2.4 ชีวิตช่วงบั้นปลายของสยุมภู ทศพล ปัจฉิมบทของนักเขียนผู้ถูกลืม.....	77
บทที่ 3 ประเทศไทยและสงครามลับในลาว	83
3.1 ความเกี่ยวข้องของประเทศไทยกับสงครามลับในลาว.....	85
3.2 การเปรียบเทียบระหว่างเนื้อหาในสารนิยายของสยุมภูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง.....	98

3.3 การรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อ “ทหารไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาว”	111
บทที่ 4 ภาพจำวีรบุรุษ: นักรบนิรนาม...วีรบุรุษเสียพราน.....	132
4.1 วีรบุรุษผู้ต่อสู้อย่างกล้าหาญและเสียสละตนเอง.....	135
4.2 วีรบุรุษผู้อุทิศตนเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	146
4.3 วีรบุรุษผู้พิทักษ์ในอุดมการณ์ของโลกเสรี	159
บทที่ 5 ภาพจำเหยื่อ: บาดแผลของนักรบผู้ถูกลืม	164
5.1 เหยื่อจากความรุนแรงของสงคราม.....	168
5.2 เหยื่อจากนายจ้างอเมริกัน.....	183
5.3 เหยื่อที่ถูกกระทำจากทหารระดับบังคับบัญชาฝ่ายตนเอง	200
บทที่ 6 ภาพจำคนธรรมดา: “ผมเป็นมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อและความรู้สึกเหมือนกับปุถุชนคนธรรมดา”	212
6.1 คนธรรมดาผู้มีความโลภ.....	217
6.2 คนธรรมดาผู้มีความกลัว	224
6.3 คนธรรมดาผู้ถูกรอรับจำด้วยกิเลส.....	234
บทที่ 7 บทสรุป	244
บรรณานุกรม.....	253
บรรณานุกรม.....	265
ประวัติผู้เขียน	267

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 หน้าปกรูปหน้าสุมภู ทศพล ในโลกหนังสือ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ.2520.....	29
ภาพที่ 2 หน้าปกหนังสือเรื่อง “ทหารรับจ้างเดนตาย”ของสุมภู ทศพล ตีพิมพ์ปี 2518.....	34
ภาพที่ 3 สุมภู ทศพลระหว่างให้สัมภาษณ์ลงในโลกหนังสือ พ.ศ.2520.....	36
ภาพที่ 4 สุมภู ทศพล ในกีฬาแหลมทองครั้งที่ 2 ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า.....	45
ภาพที่ 5 สารนิยายชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ตีพิมพ์ พ.ศ.2519 สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น.....	52
ภาพที่ 6 ภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่ล่องแจ้งในสงครามลับในลาว โดยภาพถูกถ่ายใน พ.ศ.2514.....	67
ภาพที่ 7 ภาพประกอบตอนแรกของนวนิยายเรื่อง “ดั่งรามสูร” ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ.2519	79
ภาพที่ 8 ข่าวการเสียชีวิตของสุมภู ทศพล ลงหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	80
ภาพที่ 9 ภาพหน้าปกสารนิยายเรื่อง “ละเลงเลือดที่ภูทิง” ตีพิมพ์ปี 2518.....	101
ภาพที่ 10 แผนที่ยุทธศาสตร์ “ทุ่งไหหิน” และการวางกำลังของฝ่ายไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาว	102
ภาพที่ 11 แผนที่แสดงพื้นที่การรบครั้งใหญ่สกายไลน์ - ชำทอง มีนาคม พ.ศ.2515	105
ภาพที่ 12 รายงานผลการสู้รบหลังยึดพื้นที่สกายไลน์คืนกลับมาได้หมดในวันที่ 29 เมษายน พ.ศ.2515.....	109
ภาพที่ 13 ภาพประกอบบทความ“ทหารไทยในลาว:เรื่องจริงหรืออิงนิยาย”ของสมบัติ วนิพก ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์ตีพิมพ์ในเดือนมิถุนายน 2514.....	119
ภาพที่ 14 ภาพถ่ายชีวิตประจำวันของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ปรากฏในวารสารเพื่อน	127
ภาพที่ 15 หน้าปกหนังสือเรื่อง “วีรบุรุษเสือพราน”ของสุมภู ทศพล ตีพิมพ์ปี 2519.....	134
ภาพที่ 16 ตัวอย่างคำโปรยแสดงจุดยืนของสุมภู ทศพล ในเล่ม “ทหารชายชาติ”	158
ภาพที่ 17 ตัวอย่างคำโปรยแสดงจุดยืนของสุมภู ทศพล ในเล่ม “นักรบรับจ้าง”	159

ภาพที่ 18 ปืนกลหนัก DShk 12.7x108 mm เป็นปืนต่อต้านอากาศยานที่กลุ่มเวียดกงใช้ช่วงสงคราม เวียดนาม.....	178
ภาพที่ 19 ภาพของบุคคลที่สุมกระบอกปืนว่าเป็นตัวละคร “นอร์แมน”	186
ภาพที่ 20 หน้าปกของหนังสือเรื่อง “ซี.ไอ.เอ. องค์กรรมหาประลัย” ตีพิมพ์ปี 2518.....	198

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ ข้อสังเกต ปัญหาและคำถาม

“อนุสาวรีย์นักรบนิรนาม 333” เป็นอนุสาวรีย์แห่งล่าสุดที่สร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงวีรกรรมทหารผ่านศึกไทย แต่อนุสาวรีย์นี้มีความต่างจากอนุสาวรีย์ทหาร (Military Monument) แห่งอื่น ๆ ในประเทศไทยตรงที่สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงวีรกรรมของทหารไทยในสงครามที่รัฐบาลไทยไม่เคยยอมรับอย่างเป็นทางการว่าได้ส่งทหารเข้าไปร่วมรบ และเป็นสงครามที่ไม่มีพื้นที่อยู่ในหน้าประวัติศาสตร์ของกองทัพไทย สงครามดังกล่าวคือ “สงครามลับในลาว”¹

สงครามลับในลาวเกิดขึ้นในช่วงที่สงครามเวียดนามหรือสงครามอินโดจีนครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2498-2518) และความขัดแย้งทางการเมืองในลาวระหว่างลาวฝ่ายขวาและลาวฝ่ายซ้ายกำลังดำเนินไป โดยหลังจากที่มีการลงนามใน “ความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางของลาว” ใน พ.ศ. 2505² สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้นำของโลกเสรีไม่ไว้วางใจรัฐบาลลาวฝ่ายขวาจะร่วมมือกับขบวนการปะเทดลาวของลาวฝ่ายซ้ายได้ ประกอบกับแรงผลักดันจากทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) ที่มองว่าหากลาวกลายเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ ก็จะทำให้ประเทศรอบข้างนั้นกลายเป็นคอมมิวนิสต์ตามไปด้วย ทำให้สหรัฐอเมริกาและประเทศพันธมิตรละเมิดข้อห้ามของความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาวและส่งทหารเข้าแทรกแซงในลาว³ สงครามดังกล่าวจึงถูกเรียกว่า “สงครามลับ”

พันธมิตรที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาที่ส่งทหารไปร่วมรบในสงครามลับในลาวคือประเทศไทย ทั้งนี้ได้มีการเปิดเผยออกมาภายหลังว่ากิจกรรมทางการทหารส่วนใหญ่ของไทยในสงครามอินโดจีน

¹ “สงครามกลางเมืองลาว” หรือ “สงครามลับในลาว” (พ.ศ.2503 – 2518) เป็นสงครามความขัดแย้งของกลุ่มการเมืองในลาวหลายฝ่าย โดยมีต่างชาติส่งทหารเข้ามาแทรกแซงอย่างเป็นทางการเป็นความลับ เพื่อไม่ให้ละเมิดข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาว ดูรายละเอียดฉบับเต็มได้ใน มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์, **A History of Laos ประวัติศาสตร์ลาว**, แปลโดย จิราภรณ์ วิญญรัตน์ (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2556).

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 242.

³ พวงทอง ภาวครพันธุ์, **การต่างประเทศไทยในยุคสงครามเย็น**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564), หน้า 116.

ครั้งที่ 2 ไม่ได้อยู่ที่สมรภูมิเวียดนามแต่อย่างใด แต่เป็นที่สมรภูมิในสงครามลับในลาว⁴ โดยเหตุที่ความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาวไม่สามารถทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลไทยส่งทหารเข้าไปรบอย่างเป็นทางการได้ ทหารที่รัฐบาลไทยส่งเข้าไปรบในลาวจึงต้องปกปิดสถานะและความเกี่ยวข้องกับรัฐบาลไทยด้วยการลาออกจากราชการก่อน นอกจากทหารประจำการแล้ว รัฐบาลไทยยังเปิดรับสมัครให้พลเรือนเข้าร่วมรบด้วยเพราะขาดแคลนกำลังพลในระดับพลทหาร การรับสมัครเริ่มขึ้นใน พ.ศ. 2513 คนเหล่านี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อ “ทหารเสือพราน”⁵

แม้รัฐบาลไทยจะพยายามปกปิดและไม่ยอมรับเรื่องการส่งทหารไทยไปสมรภูมิในลาว สังคมในช่วงร่วมสมัยกับเหตุการณ์ก็รับรู้ในเรื่องดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากบทความเชิงวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ของบรรดาปัญญาชนที่รับรู้เรื่องราวดังกล่าวจากภายนอกประเทศอีกต่อหนึ่งหรือไม่เช่นนั้นก็มาจากเรื่องที่เล่ากันผ่านปากต่อปาก ความรับรู้ดังกล่าวจึงเป็นการรับรู้ที่คลุมเครืออย่างมาก และเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปในเวลานั้นว่าทหารไทยเป็นลูกจ้างให้กับสหรัฐอเมริกา จึงทำให้ทหารหรือทหารเสือพรานที่ไปรบในลาวถูกรับรู้ว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ที่รับเงินค่าจ้างจากสำนักข่าวกรองกลาง (Central Intelligence Agency หรือ CIA) ของสหรัฐอเมริกา

การที่รัฐบาลไทยไม่เคยยอมรับอย่างเป็นทางการว่าได้ส่งทหารไทยเข้าร่วมรบในลาวทำให้สังคมไทยมีเพียงความทรงจำจาง ๆ เกี่ยวกับการต่อสู้ของทหารไทยในสมรภูมินี้ นอกจากนี้ ความรับรู้ที่ว่า ทหารไทยเป็นลูกจ้างจากซีไอเอ ทำให้ทหารไทยในสงครามลับในลาวถูกมองในแง่ลบ ไร้ซึ่งเกียรติภูมิใด ๆ ต่างจากทหารไทยที่ไปรบในสงครามเวียดนามในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่สงครามลับในลาวสิ้นสุดลงใน พ.ศ. 2518 ก็มีความพยายามเปิดเผยวีรกรรมของทหารไทยในสงครามลับในลาวจากอดีตทหารที่เคยเข้าร่วมในสงครามดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ทศวรรษที่ 2540 เป็นต้นมา ไม่ว่าจะเป็น *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน*⁶ ของ ชาลี คเชนทร์ อดีตเจ้าหน้าที่ผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide) ในปี 2540, *นรกบ้านนา*⁷ ของ พล.ต.ประจักษ์ วิสุตกุล อดีตทหารหัวหน้าหน่วยสังหารทหารไทยในสงครามลับในลาว ในปี

⁴ Sutayut Osomprasop, “Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960-74),” *Cold War History* 7, 3 (August 2007): 350.

⁵ บัญชร ขวาลศิลป์, “ศึกแรกทหารเสือพรานไทยในแผ่นดินลาว,” *ศิลปวัฒนธรรม* 41, 9 (กรกฎาคม 2563): 45.

⁶ ชาลี คเชนทร์, *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550).

⁷ ประจักษ์ วิสุตกุล, *นรกบ้านนา* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านนา, 2560).

2560 หรือ *คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว*⁸ ของ ภูสิน สีนุกูเท็ง อดีตหัวหน้าทหารเสือพรานกองทหารปืนใหญ่ ณ ฐานยิง LION ในสงครามทุ่งไหหิน โดยได้นำเสนอออกมาในรูปแบบบันทึกความทรงจำและประสบการณ์ที่เคยได้รับในช่วงอยู่ในสมรภูมิ และแสดงให้เห็นถึงความเป็นวีรบุรุษผู้เสียสละและกล้าหาญของทหารไทยที่เข้าร่วมในสมรภูมิ

นอกจากนี้ ใน พ.ศ. 2546 มีการก่อตั้ง “สมาคมนักรบนิรนาม 333” ขึ้น สมาคมดังกล่าวเป็นการรวมตัวของอดีตทหารรับจ้างไทยที่มีชีวิตรอดจากสงครามลับในลาว มีวัตถุประสงค์สำคัญคือการเผยแพร่เรื่องราววีรกรรมของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว⁹ ชื่อของสมาคมนักรบนิรนาม 333 เป็นการหยิบยืมชื่อมาจาก “บก. 333” (Headquarter 333) ซึ่งเป็นชื่อหน่วยงานปฏิบัติการของไทยในสงครามลับในลาว ภายใต้การนำของวิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ หรือที่รู้จักกันในรหัส “เทพ 333” บก. 333 เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างทางกองทัพไทยและซีไอเอสำหรับปฏิบัติการในประเทศลาวในการฝึกกองโจร และการต่อต้านกลุ่มลาวฝ่ายซ้ายและพวกเวียดมินห์ในประเทศลาว ภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น “หน่วยผสม 333” เนื่องจากมีอาสาสมัครมาจากหลายหน่วย¹⁰ สมาคมนักรบนิรนาม 333 ได้พยายามรื้อฟื้นและสร้างชุดประวัติศาสตร์ของทหารไทยในสงครามลับในลาวขึ้นใหม่ หลังจากที่ถูกปกปิดมาเป็นเวลานาน โดยได้ทำเรื่องขอยกเลิกชั้นความลับทางการทหารว่าด้วยการกิจสงครามลับในลาวซึ่งประสบความสำเร็จใน พ.ศ. 2551¹¹ สมาคมนักรบนิรนาม 333 ยังมีการประชุมประจำปี ในงานประชุมดังกล่าวมีการพิมพ์เผยแพร่ “สูจิบัตรงานสังสรรค์นักรบนิรนาม” ซึ่งเป็นการรวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นลำดับเหตุการณ์ ยุทธวิธีการรบ ประวัติการรบ หรือวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารไทยในสงครามลับในลาวเอาไว้ เรื่องเหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงความเสียสละในลักษณะการปิดทองหลังพระของทหารไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาว ที่ทำเพื่อประเทศชาติ และมีอุดมการณ์แรงกล้าที่อุทิศตนเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ ยัง

⁸ ภูสิน สีนุกูเท็ง, *คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว* (นนทบุรี: สีนโพลย์ 2488, ม.ป.พ.). และ ภูสิน สีนุกูเท็ง, *คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง* (นนทบุรี: สีนโพลย์ 2488, ม.ป.พ.).

⁹ สมาคมนักรบนิรนาม 333, *สูจิบัตรงานสังสรรค์สมาคม นักรบนิรนาม 333 4 เมษายน 2547* (ม.ป.ท, 2547), หน้า 7.

¹⁰ สายหยุด เกิดผล, *สงครามลับในลาว Secret War in Laos* (กรุงเทพฯ: สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮ้าส์, 2562), หน้า 101.

¹¹ สมาคมนักรบนิรนาม 333, *สงครามปกป้อง ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สูจิบัตร การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2555* (ม.ป.ท., 2555), หน้า 16.

ผลักดันให้เกิดการสร้างอนุสาวรีย์นักรบนิรนาม 333¹² ขึ้นเพื่อตอกย้ำถึงการดำรงอยู่ของเรื่องราวทหารไทยในสงครามลับในลาว

แม้ว่าความรู้ในปัจจุบันเกี่ยวกับวีรกรรมของทหารไทยในสงครามลับในลาวจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากงานเขียนของทหารผ่านศึกสงครามลับในลาวและสมาคมนักรบนิรนาม 333 แต่การเขียนเกี่ยวกับวีรกรรมของทหารไทยในสงครามลับในลาวเห็นได้ตั้งแต่ในช่วงที่สงครามลับในลาวยังไม่ยุติ ดังเห็นได้จากงานเขียนอดีตทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวที่ผันตัวเองมาเป็นนักเขียนอย่าง ประจิม วงศ์สุวรรณ หรือที่รู้จักในนามปากกาว่า *สยมภู ทศพล* (ต่อไปนี้จะเรียกว่า สยมภู) ที่นำเสนอเรื่องราวทหารไทยในสงครามลับในลาวผ่านโลกรวนกรรม ที่เรียกว่า *สารนิยาย* ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องจริงในรูปแบบของนิยาย โดยสยมภูอ้างว่าเป็นการหยิบประสพการณ์รบและการใช้ชีวิต ณ สมรภูมิในลาวออกมาเผยแพร่ สยมภูเขียนเรื่องเหล่านั้นออกมาและพิมพ์เผยแพร่ในขณะที่สงครามลับในลาวยังไม่สิ้นสุด เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่เพื่อนร่วมรบที่เสียชีวิตในสงครามและถูกกลืนเลือนจากสังคมไทย เรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่สยมภูนำเสนอผ่านงานเขียนของตนยังมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดกับชุดเรื่องเล่าที่ถูกผลิตขึ้นภายหลังโดยงานเขียนของทหารผ่านศึกสงครามลับในลาวที่เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรและของสมาคมนักรบนิรนาม 333 งานเขียนของสยมภูเป็นการเสนอผ่านมุมมองของทหารระดับล่าง

ความน่าสนใจอีกประการที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสยมภู คือ การที่สยมภูวิพากษ์วิจารณ์พวกเดียวกันเอง อันเป็นพฤติกรรมที่แปลกอย่างมาก หากเรามองว่าเป็นไปได้ที่ความคิดทางการเมืองของสยมภูจะเป็นฝ่ายขวา (อนุรักษนิยม) จากการแสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่าต่อต้านคอมมิวนิสต์และเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่สารนิยายของสยมภูนั้นมีการวิพากษ์วิจารณ์พวกอเมริกันหรือเจ้าหน้าที่ซีไอเอและทหารระดับบังคับบัญชาไทยฝ่ายเดียวกัน ซึ่งแตกต่างกับพฤติกรรมทั่วไปของฝ่ายขวา โดยเฉพาะกับการที่ฝ่ายขวาส่วนใหญ่ในช่วงเวลานั้นนิยมอเมริกัน¹³ ควรกล่าวได้ว่าวรรณกรรมเป็นเหมือนภาพสะท้อนของสังคมและการเมืองในช่วงเวลานั้น ๆ โดยการสะท้อนสังคมของวรรณกรรมมิได้เป็นการสะท้อนเฉกเช่นบันทึกทางประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้ประพันธ์และเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคมในช่วงเวลาที่เขียน วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงของ

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

¹³ ศิบัติ นพประเสริฐ, *ขวาพิฆาต (?) ซ้าย อนุรักษนิยมไทยบนทางสองแพร่งของการเมืองโลกยุคสงครามเย็น* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2564), หน้า 73.

สังคมสอดแทรกอยู่เสมอ ซึ่งวรรณกรรมอาจสะท้อนสังคมทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม¹⁴ งาน
 สยุมภูจึงมีความน่าสนใจอย่างมากเพราะแสดงให้เห็นว่ากลุ่มฝ่ายขวานั้นไม่ได้เป็นเนื้อเดียวเสมอไป

นอกจากนี้ ชุดของเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ว่าด้วยทหารไทยในสงครามลับในลาวที่ถูกผลิต
 ขึ้นภายหลังนั้นได้นำเสนอภาพของบรรดาทหารรับจ้างไทยในแง่มุมวีรบุรุษผู้เสียสละและทำเพื่อ
 ประเทศชาติเพียงอย่างเดียว ในขณะที่การนำเสนอภาพของทหารรับจ้างในงานสารนิยายของสยุมภู
 นั้นแตกต่างไป สยุมภู นำเสนอภาพของทหารรับจ้างที่หลากหลาย ทั้งภาพของวีรบุรุษ เหยื่อ และ
 ความเป็นมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดา สยุมภูได้นำเสนอความเป็นวีรบุรุษของตัวทหารรับจ้างว่าทำเพื่อ
 ปกป้องชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์แบบเดียวกับงานเขียนของทหารผ่านศึกสงครามลับในลาวที่
 เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรและของสมาคมกบฏนิรนาม 333 ไม่ได้เป็นเพียงแค่ลูกจ้างทำเพื่อเงิน
 ของอเมริกาเพียงอย่างเดียว แต่สยุมภูก็บอกด้วยว่าทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวตกอยู่ใน
 สถานะผู้ถูกกระทำ ไม่ว่าจะเป็นเหยื่อของสงคราม หรือเหยื่อจากผู้บังคับบัญชาทั้งจากฝ่ายไทยและ
 ฝ่ายอเมริกา นอกจากนี้สยุมภูก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าทหารรับจ้างนั้นทำเพื่อเงิน เพราะตัวทหารรับจ้างเองก็
 เป็นคนธรรมดาสามัญที่มีความต้องการเหมือนมนุษย์ทั่วไป และกลัวความตายเมื่อถึงเวลาจวนตัวก็หนี
 ไม่ได้กล้าหาญแต่อย่างใด

เพราะเหตุใดสยุมภูจึงเขียนงานและนำเสนอในลักษณะนี้ แม้ว่าตัวสยุมภูจะเป็นกลุ่มฝ่ายขวา
 อนุรักษนิยม และเป็นศัตรูต่อฝ่ายซ้าย แต่กลับเขียนงานโจมตีพวกเดียวกันเอง งานของสยุมภูจึงมี
 ความน่าสนใจอย่างมากในการหยิบมาศึกษาว่าทำไมถึงเป็นเช่นนั้น ประกอบกับการนำภาพจำใหม่ของ
 ทหารรับจ้างไทยที่ไม่ได้มีเพียงแค่แง่มุมเดียวอย่าง วีรบุรุษ แต่ยังรวมถึงภาพจำของการเป็น เหยื่อ
 และ คนธรรมดา ตัวสถานะที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ของสยุมภูสะท้อนให้เข้าใจการเมืองและสังคมในช่วง
 ปลายสงครามอินโดจีนอย่างไร ภายใต้กรอบของบริบทยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่งานสยุมภูตีพิมพ์

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1.) การสร้างการรับรู้เรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวในฐานะวีรบุรุษ, เหยื่อ และมนุษย์
 ปุถุชนที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู ทศพล
- 2.) เรื่องเล่าว่าด้วยสงครามลับในลาวผ่านแง่มุมของฝ่ายอนุรักษนิยมที่วิพากษ์วิจารณ์พวกเดียวกันเอง
 ที่มีการนำเสนอในสารนิยายของสยุมภู ทศพล

¹⁴ ตรีศิลป์ บุญขจร, *นวนิยายกับสังคมไทย 2477 – 2500*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่
 ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 4-5.

1.3 บทบาทของประเทศไทยในสงครามลับในลาว

สำหรับในส่วนนี้จะเป็นการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสงครามลับในลาวรวมถึงบทบาทที่ประเทศไทยมีต่อเหตุการณ์ดังกล่าว โดยผู้วิจัยจะทำการอธิบายถึงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อทำความเข้าใจบริบทแวดล้อมหลักคู่ขนานไปกับการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย “สงครามลับในลาว” (The Secret War in Laos) ถือได้ว่าเป็นสมรภูมิรบที่มีความสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงสงครามเย็น โดยเฉพาะกับประเทศไทยที่มีพรมแดนใกล้ชิดกับประเทศลาว ผู้คน, วัฒนธรรม และภาษาก็คล้ายคลึงกัน ดังนั้นในสมรภูมิสงครามอินโดจีน สำหรับประเทศไทย สมรภูมิในลาวจึงมีความสำคัญที่สุดหากเทียบกับสมรภูมิในเวียดนาม หรือ สงครามเวียดนาม

จากการสำรวจงานศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของประเทศไทยในสงครามลับในลาว พบว่ามีน้อยมากหากเปรียบเทียบกับงานศึกษาบทบาทของประเทศไทยในสงครามเวียดนาม เป็นไปได้ว่าส่วนหนึ่งมาจากข้อจำกัดในด้านเอกสารและหลักฐาน ซึ่งมีที่มาจากสถานะสงครามลับของสงครามในลาว ทำให้เอกสารบางส่วนยังไม่ถูกเปิดเผย หรือ ไม่ก็ถูกทำลายไปแล้ว ทั้งนี้ ปัญหาที่ว่านี้ไม่ใช่แค่กรณีการศึกษาบทบาทของไทยในสงครามลับในลาวแต่ยังรวมถึงสหรัฐฯในสงครามนี้ด้วย¹⁵ กล่าวคือ เอกสารและหลักฐานบางส่วนจากทางสหรัฐฯในสงครามนี้ก็มีการจำกัดเช่นกัน ดังจะเห็นจากบทความทางวิชาการเรื่อง *The US Secret War in Laos: Constructing an Archive from Military Waste*¹⁶ ของ Davorn Sisavath ที่ได้ศึกษา “เศษซากทางการทหาร” (Military Waste) หรืออาวุธยุทธโศปกรณ์ทางการทหาร เช่น ปืนพกกระสุนปืน หรือ ระเบิด ที่ทางสหรัฐฯเหลือทิ้งไว้ในพื้นที่ลาว ในฐานะหลักฐานสำคัญที่เป็นการพิสูจน์ถึงการดำรงอยู่ว่าสหรัฐฯเข้าไปพัวพันกับสงครามในพื้นที่ลาวจริง¹⁷ งาน Sisavath ได้พยายามจะบุกเบิกแง่มุมใหม่ทางวิชาการในการศึกษาเรื่องสงครามลับในลาว เพราะเอกสารทางการทหารที่มีความเกี่ยวข้องกับสงครามลับในลาวของทางสหรัฐฯค่อนข้างไม่สมบูรณ์ เอกสารทางการทหารที่ว่าส่วนใหญ่มักถูกตัดตอน, แก้ไข หรือ แปลงความใหม่ (Redaction) ก่อน

¹⁵ สำหรับสหรัฐอเมริกาถือเป็นตัวละครสำคัญที่มีบทบาทอย่างมากต่อเหตุการณ์สงครามลับในลาว และเป็นที่ยอมรับกันว่าสหรัฐฯได้ส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดในพื้นที่ลาวในช่วงเวลาดังกล่าว ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Jacobs Seth, *The Universe Unraveling: American Foreign Policy in Cold War Laos* (New York: Cornell University Press, 2019), p. 65- 72.

¹⁶ Davorn Sisavath, “The US Secret War in Laos: Constructing an Archive from Military Waste,” *Radical History Review* 133 (January 2019): 103 – 116.

¹⁷ Ibid., p. 111.

นำมาเผยแพร่ให้สาธารณชน¹⁸ อาจเป็นเพราะในสถานะของสงครามนี้เป็นความลับที่ไม่ถูกยอมรับอย่างเป็นทางการ การเข้าถึงจึงค่อนข้างจึงค่อนข้างยาก ซึ่งตัว Sisavath พบว่า เศรษฐกิจทางการทหารในลาวที่บรรดาสหรัฐอเมริกาทิ้งไว้เหล่านี้ ชาวลาวได้หยิบมาแปรรูปใหม่มาขายและใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น แปรรูปมาเป็น ข้าว หรือ กำไล เป็นต้น นอกจากนี้ร้านอาหารในลาวบางร้านได้หยิบเอาพวกปลอกกระสุนปืนหรือทุ่นระเบิดมาตั้งโชว์¹⁹ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจนกลายเป็นพิพิธภัณฑ์เชิงประวัติศาสตร์ ในที่สุด เศรษฐกิจทางการทหารเหล่านี้สามารถนำมาศึกษาค้นคว้าได้ และยังเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญที่ทำลายทางการสหรัฐที่พยายามปกปิดเรื่องราวดังกล่าวให้สหรัฐเผชิญหน้าต่อผู้ก่อการร้าย

งานของ Sisavath ตอกย้ำว่าแม้สงครามลับในลาวจะจบไปนานแล้วก็ตาม แต่สำหรับชาวลาวยังจดจำและใช้ชีวิตอยู่กับเศรษฐกิจของสงครามอยู่ และบทความชิ้นนี้ยังทำให้ตระหนักได้ถึงแง่มุมใหม่ของการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการทำความเข้าใจเรื่องราวของสงครามในลาวเช่นกัน ข้อสังเกตสำคัญจากบทความของ Sisavath คือ การแสดงว่าหลักฐานและเอกสารทางการทหารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของสงครามลับในลาวมีค่อนข้างจำกัด จึงไม่แปลกที่ทำไมงานศึกษาค้นคว้าทางวิชาการที่เกี่ยวกับกรณีของสงครามลับในลาวจึงแทบจะมีน้อยมาก ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่หันไปใช้ข้อมูลประเภทบทสัมภาษณ์ของตัวทหารที่เคยมีประสบการณ์ในสงคราม หรือ บันทึกความทรงจำของทหารเหล่านี้ มากกว่าหลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร

ในแวดวงวิชาการไทยที่ศึกษาประเด็นเรื่อง บทบาทของประเทศไทยในสงครามลับในลาว จากการสำรวจพบว่ามีค่อนข้างน้อยเช่นเดียวกับงานที่ศึกษาเรื่องสงครามลับในลาว สำหรับงานศึกษาชิ้นแรกที่จะกล่าวถึงคือ บทความวิชาการของ สุทัต โอสรประสพ (Sutayut Osornprasop) เรื่อง *Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960-74)*²⁰ ตีพิมพ์ลงในวารสาร Cold War History ใน พ.ศ. 2550 ว่าด้วยเรื่อง บทบาทของประเทศไทยที่มีต่อสงครามลับในลาว โดยงานชิ้นนี้ได้มีข้อเสนอสำคัญว่าในช่วงสงครามอินโดจีนบทบาทของประเทศไทยในประเทศลาวมีมากกว่าในเวียดนามใต้²¹ เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ที่มีพรมแดนติดกับไทยโดยตรง ประกอบกับประชากรไทยและลาวมีความใกล้เคียงกันในด้าน

¹⁸ Ibid., p.107

¹⁹ Ibid., p. 108

²⁰ Sutayut Osornprasop, "Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960-74)," *Cold War History* Vol.7, No.3 (August 2007): pp. 349 – 371.

²¹ Ibid., p. 350.

ภาษาศาสตร์และชาติพันธุ์ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคอีสานที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของไทยที่เข้าใจในภาษาลาว ทำให้ลาวถูกให้ความสำคัญกว่าเวียดนาม แต่เพราะความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาว ทำให้ไม่สามารถเปิดเผยเรื่องบทบาทของทหารไทยในสงครามลับในลาวได้ ส่งผลให้การรับรู้ในประเด็นดังกล่าวถูกมองข้ามไป โดยสุทนต์แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการและปฏิกิริยาของรัฐไทยต่อสถานการณ์ในลาวรวมถึงความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ยังได้นำเสนอเรื่องของหน่วยตำรวจพลร่ม (PARU) หรือ หน่วยผสม 333 (Headquarter 333) ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างไรในสมรภูมิด้วยเช่นกัน กล่าวได้ว่างานวิชาการของสุทนต์เป็นงานชิ้นแรก ๆ ของไทยที่มีการกล่าวถึงบทบาทของไทยในฐานะตัวเล่นสำคัญในสมรภูมินี้ แต่งานของสุทนต์ก็เป็นการนำเสนอบทบาทของไทยผ่านประเด็นทางการเมืองในมุมมองของรัฐไทยช่วงเวลานั้น กล่าวคือเป็นงานประวัติศาสตร์กระแสหลักที่เน้นศูนย์กลาง มากกว่าที่จะสนใจบทบาทของตัวเล็กอย่างทหารรับจ้างที่เข้าร่วมในสงคราม อันจะเห็นได้จากชุดหลักฐานที่ใช้ในงานส่วนใหญ่มาจากบทสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับสูงของฝ่ายอเมริกา ต่างไปจากงานชิ้นนี้ที่มุ่งศึกษาเรื่องของทหารรับจ้างที่เป็นคนระดับล่าง

ยิ่งไปกว่านี้ สุทนต์ยังได้เขียนบทความเรื่อง *Thailand and the Secret War in Laos: The Origins of Engagement*²² ลงในหนังสือเรื่อง *Cold War Southeast Asia* ใน พ.ศ.2555 อีกด้วย นับเป็นบทความชิ้นที่สองของสุทนต์ที่เกี่ยวกับบทบาทของไทยในสงครามลับในลาว ซึ่งสุทนต์พยายามจะเสนอว่าประเทศไทยมีส่วนสำคัญต่อความอยู่รอดของรัฐบาลลาวที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์อย่างมาก จากการเข้าไปแทรกแซงทางการเมืองในลาว ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จของหน่วยตำรวจพลร่มในการช่วยให้ลาวฝ่ายขวาที่นำโดยนายพลพูมี หน่อสะหวัน ยึดกรุงเวียงจันทน์จากกองกำลังของกองแล ลาวฝ่ายเป็นกลางได้ใน พ.ศ.2503 หรือ การที่หน่วยตำรวจพลร่มช่วยเปลี่ยนขั้วม้งให้กลายเป็นกองกำลังที่มีประสิทธิภาพที่สุดในกองทัพแห่งชาติลาว²³ กล่าวได้ว่า ในบทความนี้สุทนต์จะเน้นไปที่ “ปฏิบัติการทางการเมืองของหน่วยตำรวจพลร่ม” (PARU) มากกว่า หากเปรียบเทียบกับบทความชิ้นแรกที่ได้กล่าวไปข้างต้น

สำหรับงานชิ้นถัดไปที่ให้ความสำคัญกับบทบาทของไทยในสงครามลับในลาว คือ วิทยานิพนธ์เรื่อง *Thai Forward Air Guide In Laos During The Second Indochina War* ของ

²² Sutayut Osornprasop, “Thailand and the Secret War in Laos: The Origins of Engagement,” in **Cold War Southeast Asia**, ed. Malcolm H. Murfett (Singapore: Marshall Cavendish International, 2012), pp. 165 – 194.

²³ Ibid., p. 193 – 194.

Paul Turner Carter ใน พ.ศ. 2559²⁴ โดยงานศึกษาชิ้นนี้นำเสนอเรื่องของอาสาสมัครคนไทยในตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide) ในสมรภูมิสงครามลับในลาว โดยศึกษาบทบาทสำคัญของตำแหน่งนี้ที่มีความสำคัญอย่างมากในสมรภูมิรบ เนื่องจากสมรภูมิในลาวมีปัญหาสำคัญในการโจมตีทางอากาศอย่างมาก โดยเฉพาะข้อจำกัดทางด้านสภาพอากาศ หรือภูมิประเทศที่ซับซ้อน ตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศจะช่วยในการระบุตำแหน่งที่ชัดเจนในการให้เครื่องบินรบโจมตีทางอากาศ

งานของ Carter ศึกษากรณีเฉพาะของบรรดาอาสาสมัครไทยที่มาจากพลเรือนทั่วไป และได้เข้ามาทำงานร่วมกับ CIA ในฐานะผู้ชี้เป้าทางอากาศ ซึ่ง Carter เสนอว่าตำแหน่งนี้เป็นกุญแจสำคัญที่สุดในสมรภูมิลาว ทั้งในด้านยุทธศาสตร์การรบที่จะชนะสงคราม และการทำหน้าที่เป็นฝ่ายสานสัมพันธ์ระหว่างทหารไทยและทหารอเมริกัน รวมถึงชาวลาวในพื้นที่ เนื่องจากตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศจะต้องมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของภาษาเป็นอย่างดี²⁵ งานของ Carter ใช้หลักฐานขั้นต้นมาจากบทสัมภาษณ์ทหารไทยที่เป็นผู้ชี้เป้าทางอากาศ และหนังสือที่เขียนจากทหารผ่านศึกไทยในสงครามลับในลาว²⁶ แม้ทำงานของ Carter จะเน้นไปที่บทบาทของผู้ชี้เป้าทางอากาศในสงคราม แต่ประเด็นสำคัญที่ Carter แสดงให้เห็นควบคู่ไปด้วยคือการฉายภาพของความสัมพันธ์ของบรรดาทหารไทยและทหารต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็น ลาว แม้ และสหรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นในสงครามลับในลาว

กล่าวโดยสรุปการทบทวนวรรณกรรมในส่วนสงครามลับในลาว เป็นบริบทแวดล้อมโดยตรงของเนื้อหาและฉากสำคัญของสารนิยายสยองขวัญ ทศพล ที่เล่าจากประสบการณ์ตัวเอง โดยการทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้จะทำให้เห็นถึงแง่มุมที่มาจากฝั่งสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะจาก เจ้าหน้าที่ซีไอเอซึ่งเป็นหนึ่งในตัวละครสำคัญที่ถูกกล่าวถึงในงานสยองขวัญ เราจะเข้าใจความคิดและทัศนคติของเจ้าหน้าที่ซีไอเอในเรื่องได้ เมื่อทำความเข้าใจงานศึกษาที่ว่าด้วยประเด็นนี้ เช่นเดียวกันแง่มุมของฝั่งไทยว่ามีสาเหตุปัจจัยอันใดถึงทำสงครามในภูมิภาคนี้ ผ่านกรอบคิดใหญ่จากภาครัฐ หรือเข้าใจแง่มุมของฝั่งไทยจากบรรดาอดีตทหารที่เคยเข้าร่วมในสมรภูมินี้ นอกจากตัวสยองขวัญ

²⁴ Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” (MA thesis, Chulalongkorn University, 2016).

²⁵ Ibid., p. 4.

²⁶ Ibid., p. 7.

1.4 นิยามว่าด้วย “ทหารรับจ้าง”

ภายหลังที่สงครามลับในลาวสิ้นสุดลง และเรื่องราวของบรรดาคนไทยที่เข้าร่วมรบในสมรภูมิดังกล่าวสามารถเปิดเผยอย่างเป็นทางการได้โดยสมาคมนักรบนิรนาม 333 ได้มีคำถามสำคัญที่ตามมาคือ “เราควรเรียกกลุ่มคนไทยเหล่านี้ว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ได้อีกหรือไม่ ?” เนื่องจากในช่วงร่วมสมัย กลุ่มคนไทยเหล่านี้ถูกตราหน้าจากสังคมไทยรวมถึงประชาคมโลก ณ เวลานั้นว่าเป็นทหารรับจ้าง ที่ดูไม่มีเกียรติและศักดิ์ศรีอย่างเห็นได้ชัด หากเปรียบเทียบกับทหารไทยในสมรภูมิเคียงข้างอย่างสงครามเวียดนาม แม้ว่าในงานเขียนสารนิยายของสุมงกุ ทศพล จะยอมรับว่าพวกตนคือ “ทหารรับจ้าง” ที่รบเพื่อเงินตามที่สังคมตราหน้า แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังเป็นที่สงสัยว่าการเรียกหรือนิยามแบบนี้ถูกต้อง เพียงเพราะกลุ่มคนเหล่านี้ออกไปรบเพื่อเงินแค่นั้นหรือ หรือแท้จริงนิยามที่จะกำหนดและตีความว่าเป็นทหารรับจ้างนั้นควรจะมากกว่านั้น ดังนั้นในส่วนนี้จะเป็นการสำรวจการตีความหรือนิยามสิ่งที่เรียกว่า “ทหารรับจ้าง” ในงานศึกษาต่าง ๆ เพื่อย้อนกลับมาดูว่าบรรดาคนไทยที่ไปรบในสมรภูมิสงครามลับในลาวควรเรียกว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ตามแบบที่สุมงกุเรียกหรือไม่

สำหรับนิยามหลักของ ทหารรับจ้าง (Mercenary) คือคำที่ใช้เรียก กลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมรบโดยที่มิได้มีเชื้อชาติหรือเป็นสมาชิกของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของคู่ขัดแย้ง แต่มีแรงจูงใจสำคัญคือผลประโยชน์จากค่าตอบแทนที่ได้รับเป็นสำคัญ²⁷ เช่นเดียวกับนิยามที่ปรากฏใน “พิธีสารเพิ่มเติมถึงอนุสัญญาเจนีวา วันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ.1949” (Protocol Additional to The Geneva Convention of 12 August 1949) ก็ได้บัญญัติถึงนิยามการเรียกกลุ่มคนที่เป็น “ทหารรับจ้าง” ในตอนที่ 3 ส่วนที่ 2 บทที่ 47 ว่า “ไม่ใช่สมาชิกของกองกำลังติดอาวุธของกลุ่มที่ขัดแย้งโดยตรง แต่ได้ทำสัญญาในการต่อสู้คือค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ส่วนตัว²⁸” กล่าวคือ นิยามทหารรับจ้างโดยใช้สัญญาหรือการเป็นคนนอกของกลุ่มสงคราม ซึ่งการดำรงอยู่ของ “ทหารรับจ้าง” พบว่ามีมานาน แต่อย่างไรก็ตามการนิยามสถานะและความหมายของทหารรับจ้างพบว่าเป็นที่ถกเถียงกันอย่างยาวนาน

²⁷ ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษของเคมบริดจ์ (Cambridge Dictionary) ให้ความหมายของคำว่า “ทหารรับจ้าง (Mercenary) ว่า เป็น “ทหารที่ต่อสู้เพื่อประเทศอื่นที่ไม่ใช่ประเทศของตนและต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ตอบแทน” เป็นหลัก ดังนั้นอาจจะนิยามสิ่งที่เรียกทหารรับจ้าง โดยมองผ่านวัตถุประสงค์หรือเหตุผลของการต่อสู้ของกลุ่มคนเหล่านี้เป็นหลัก

²⁸ Article 47, Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949 and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) of 8 June 1977. Available from: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0321.pdf

โดยงานศึกษาแต่ละชิ้นที่ศึกษาเรื่องของการรับจ้างนั้นได้มีการให้คำนิยามของการรับจ้างที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง

Mercenaries: The History of a Norm in International Relations ของ Sarah Percy²⁹ ตีพิมพ์ปี 2550 เสนอว่า “บรรทัดฐาน” (Norm) ของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บรรทัดฐานเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดพฤติกรรมของรัฐได้ และเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่กับทุกสังคม ซึ่งคล้ายคลึงกับกฎหมายแต่ก็ไม่ใช่เพราะกฎหมายมีลายลักษณ์อักษรที่ตายตัว ในขณะที่บรรทัดฐานไม่มี³⁰ ซึ่ง Percy เสนอว่าสิ่งที่จะทำให้เราเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการของ “บรรทัดฐาน” ได้ดีคือการมองผ่านการดำรงอยู่ของ “ทหารรับจ้าง” อันเป็นสิ่งที่เหมือนขัดต่อบรรทัดฐานและศีลธรรมของรัฐเสมอมา ผ่านการตั้งคำถามว่าทำไม “รัฐ” ถึงมองว่า “ทหารรับจ้าง” เป็นปัญหา ทำไมการใช้กองกำลังส่วนตัวถึงเป็นสิ่งผิด และความเชื่อเหล่านั้นมีอิทธิพลอย่างไร³¹

นิยามของคำว่า “ทหารรับจ้าง” (Mercenary) พบว่ามีปัญหาและการถกเถียงมาอย่างยาวนาน อย่างไรก็ตาม Percy ก็ได้เข้าไปถกเถียงกับบทนิยามตามแบบแผน (Conventional Definitions) ที่ได้รับรู้ว่าทหารรับจ้างมี 2 องค์ประกอบหลัก ๆ คือ 1.เป็นกลุ่มคนต่างชาติ, ต่างถิ่น ที่ไม่ได้มีความขัดแย้งส่วนตัวกับการสู้รบ 2.แรงกระตุ้นทางการเงิน³² โดย Percy ถกเถียงว่านิยามของการใช้ “สัญชาติ” เป็นตัวระบุการเป็นทหารรับจ้างเป็นอะไรที่แคบเกินไป ในขณะที่ “แรงกระตุ้นทางการเงิน” เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญนั้น Percy เห็นด้วยกับนิยามนี้ เพียงแต่ไม่ทั้งหมด เพราะทหารรับจ้างยังมีแรงกระตุ้นอื่น ๆ นอกเหนือจากแรงกระตุ้นทางการเงิน สำหรับนิยามที่ตัว Percy ได้เสริมเข้ามาจากนิยามเดิมคือ ทหารรับจ้างคือผู้ประกอบการทางทหารซึ่งสามารถเลือกได้เองว่าจะสู้หรือไม่สู้ในสงครามได้อย่างอิสระ³³ ซึ่งแรงกระตุ้นของทหารรับจ้างถูกขับเคลื่อนด้วย “มูลเหตุ” (Cause) ที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล

บทนิยามของ Percy ที่มีต่อทหารรับจ้าง เป็นข้อเสนอที่ตัวผู้วิจัยเห็นด้วย ว่าทหารรับจ้างในบางครั้งก็ไม่ถูกผูกมัดด้วยเงินเสมอไป ถึงกระนั้นในงานศึกษาเรื่องสถานะของทหารรับจ้างของ สยามภู ทศพล ได้แสดงให้เห็นผ่านฉากหลาย ๆ ฉาก บางครั้งตัวทหารรับจ้างก็ไม่สามารถเลือกได้ ว่า

²⁹ Sarah Percy, *Mercenaries: The History of a Norm in International Relations* (Oxford: Oxford University Press, 2007).

³⁰ Ibid., p. 18.

³¹ Ibid., p. 33.

³² Ibid., p. 52.

³³ Ibid., p. 56.

จะยอมเสี่ยงอันตรายหรือไม่ยอม อย่างไรก็ตามงานของ Percy มีคุณูปการอย่างมากต่อการทำความเข้าใจเรื่องสถานะและบทบาทของทหารรับจ้าง

หากเราจัดกลุ่มงานสารนิยายของสยุมภูอยู่ในกลุ่มของงานวรรณกรรม ก็พบว่าม้งงานที่ศึกษาความซับซ้อนของทหารรับจ้างในแวดวงวรรณกรรมเช่นกัน อันได้แก่งานศึกษาเรื่อง *Mercenaries in British and American Literature, 1790-1830* ของ Erik Simpson³⁴ ตีพิมพ์ใน พ.ศ. 2553 โดยงานชิ้นนี้ว่าด้วยเรื่องการศึกษาตัวตนของ “ทหารรับจ้าง” ที่ปรากฏในบทประพันธ์และงานวรรณกรรมต่าง ๆ ของอังกฤษและอเมริกาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติอเมริกา ซึ่งตัวตนและการกระทำของ “ทหารรับจ้าง” ในเหตุการณ์การปฏิวัติอเมริกาถือเป็นตัวแปรสำคัญของเหตุการณ์ โดย Simpson เสนอว่าทหารรับจ้างที่ปรากฏในวรรณกรรมเป็นจุดนัดพบสำคัญของประเด็นทางชาติ (National) และอุดมการณ์ (Ideological) ที่เชื่อมโยงประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกาภายหลังถูกตัดขาดกันจากเหตุการณ์การปฏิวัติอเมริกา

สำหรับคำนิยามของ Simpson ว่าด้วย “ทหารรับจ้าง” นั้น พบว่ามีความคล้ายคลึงกับนิยามของ Percy คือ การมองว่าทหารรับจ้างมีสิทธิที่จะเลือกเช่นเดียวกับอาสาสมัคร และคำกล่าวที่ว่าทหารรับจ้างโดยส่วนใหญ่ทำเพื่อเงินทั้งสิ้นก็เป็นการดูถูกดูแคลน เพราะทหารรับจ้างเลือกได้ว่าจะทำสัญญากับผู้ว่าจ้างหรือไม่³⁵ กล่าวคือ Simpson พยายามแสดงให้เห็นถึงสิทธิและอิสระในทางเลือกของตัวทหารรับจ้าง

นิยามการเรียก “ทหารรับจ้าง” (Mercenaries) พบว่าได้มีความพยายามแบ่งเส้นด้วยยุคสมัยมานิยามเช่นกัน ในบทความ *Private Military Companies: Mercenaries for the 21st Century*³⁶ ของ Thomas K. Adams ที่ได้ศึกษาการดำรงอยู่ของ “บริษัททหารเอกชน” (Private Military Companies) หรือ PMCs ในศตวรรษที่ 21 ว่าธุรกิจทหารรับจ้างไม่ได้จางหายไป แต่ได้มีการปรับตัวทั้งยังคงทำกำไรอยู่ โดย Adams ได้เข้าไปถกเถียงกับนิยามของ “ทหารรับจ้าง” เช่นกัน และเสนอต่อว่า ทหารรับจ้าง (Mercenaries) ในยุคเก่าและยุคสมัยใหม่มีความแตกต่างกัน ซึ่ง “ทหารรับจ้างยุคเก่า” (Old Mercenaries) นั้น ให้ความพหุของความเป็นนักผจญภัยที่มีสีสันและน่าสนใจ

³⁴ Erick Simpson, *Mercenaries in British and American Literature, 1790-1830* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2010).

³⁵ Ibid., p. 7.

³⁶ Thomas K. Adams, “Private Military Companies: Mercenaries for the 21st Century,” *Small Wars and Insurgencies* 13, 2 (2002): 54 – 67.

เป็นผู้แสวงหาโชคลาภด้วยตนเอง³⁷ ในขณะที่ “ทหารรับจ้างยุคใหม่” (New Mercenaries) ให้ภาพที่ใกล้เคียงกับการเป็นนักธุรกิจมากกว่า นอกจากนี้ทหารรับจ้างยุคใหม่มองว่า คำว่า “ทหารรับจ้าง” เป็นคำที่มีความหมายเชิงลบ ดังนั้นพวกเขาจึงเรียกตัวเองว่า “บริษัททหารเอกชน” (Private Military Companies) โดยทหารรับจ้างยุคใหม่นั้นรับงานมากกว่าทหารรับจ้างยุคเก่าอย่างมาก ทหารรับจ้างในยุคเก่าอาจแค่จ้างเพื่อมารบในสมรภูมิหรือคุ้มกัน แต่ทหารรับจ้างยุคใหม่นั้นมีบริการมากมายที่ครอบคลุมกว่านั้น เช่น การฝึกอบรมทางทหารทุกแบบ, การวิเคราะห์ความปลอดภัย, การฝึกอบรม, การลอบโจมตี, การฝึกสุนัขทหาร และการต่อต้านการจารกรรมทางอุตสาหกรรม³⁸ เป็นต้น

สำหรับงานศึกษาที่ว่าด้วยตัวทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวพบว่ายังไม่มีงานศึกษาที่เน้นไปยังบรรดาทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้โดยตรง แต่มีงานศึกษาทหารไทยในสงครามเวียดนาม อย่างงานศึกษาเรื่อง *In Buddha's Company: Thai Soldiers in the Vietnam War* ของ Richard A. Ruth³⁹ ที่ตีพิมพ์ใน พ.ศ. 2555 ข้อเสนอสำคัญประการหนึ่งของ Ruth คือ ความสัมพันธ์ของทหารไทยและทหารอเมริกาในสงครามค่อนข้างแย่ จากบทสัมภาษณ์ทหารไทย ทหารอเมริการบไม่เป็นวางแผนกลยุทธ์ค่อนข้างแย่ หากเทียบกับทหารไทย เช่น ปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้านในพื้นที่ ทางทหารไทยปรับตัวได้ดีกว่าทหารอเมริกา⁴⁰ ความน่าสนใจของงาน Ruth ชิ้นนี้ได้แสดงให้เห็นถึงพื้นที่สื่อของทหารไทยในสงครามเวียดนาม มีความแตกต่างอย่างชัดเจน กล่าวคือ ทหารไทยในสงครามเวียดนามได้รับการสรรเสริญและมีการจัดพิธีศพสาธารณะเมื่อเสียชีวิตในหน้าที่⁴¹ ทั้งยังถูกจดจำอย่างดีในฐานะของวีรบุรุษสงคราม ในขณะที่ทหารไทยในสงครามลับในลาวกลับไม่ได้รับความสนใจ หรือถูกกล่าวถึง เฉกเช่นทหารไทยในเวียดนาม นอกจากนี้เมื่อเสียชีวิตก็ไม่สามารถรับรู้ได้ ความแตกต่างของสถานะทางทหารของ ทหารไทยในสงครามเวียดนามและทหารไทยในสงครามลับในลาวนั้นแสดงให้เห็นชัดเจนในเวทีทางการทูตของไทยและสหรัฐอเมริกาช่วง พ.ศ. 2512 จากการตอบโต้ของถนัด คอมันต์ รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศไทย ในสมัยรัฐบาลถนอม กิตติขจร ต่อสภาองเกรสที่ได้วิพากษ์วิจารณ์ว่า บรรดาทหารไทยในสงครามเวียดนาม คือทหารรับจ้างและเป็นหุ่นเชิดของ

³⁷ Ibid., p. 55.

³⁸ Ibid., p. 58.

³⁹ Richard A. Ruth, *In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War* (Chiang Mai: Silkworm Books, 2012).

⁴⁰ Ibid., p. 150.

⁴¹ Ibid., p. 67.

สหรัฐอเมริกา⁴² โดยณัฏฐ์ได้ให้การปฏิเสธทันทีว่าเป็นการวิจารณ์อย่างไม่เป็นธรรมต่อบรรดาทหารไทยในทางกลับกันบรรดาทหารไทยในสงครามลับในลาว อาจไม่มีสิทธิ์ในการแสดงจุดยืนหรือการปฏิเสธสถานะเทียบเท่ากับทหารไทยในสงครามเวียดนาม การศึกษาความแตกต่างของสถานะทหารไทยในสมรภูมิสงครามเวียดนามและสงครามลับในลาวทำให้เราเห็นภาพของงานสยุมภู ทศพลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงความน้อยเนื้อต่ำใจบางอย่างที่ตัวสยุมภูมิ ทั้งนี้ คำเรียกของทหารไทยในสงครามเวียดนามและสงครามลับในลาวแตกต่างกัน ทหารไทยในสงครามเวียดนามถูกเรียกว่า “ทหารอาสาสมัคร” (Volunteer) ในขณะที่ ทหารไทยในสงครามลับในลาวถูกเรียกว่า “ทหารรับจ้าง” (Mercenary)

กล่าวโดยสรุปนิยามของ “ทหารรับจ้าง” มีความไม่ชัดเจนและไม่ตายตัว ซึ่งงานศึกษาทุกชิ้นเห็นตรงกันว่า ผลตอบแทนทางการเงินหรือสัญญาดีไม่เพียงพอที่จะใช้อธิบายความเป็นทหารรับจ้างได้ เพราะแรงจูงใจของทหารรับจ้างถูกขับเคลื่อนโดยความต้องการที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นด้วยกับการใช้นิยามเรียกบรรดาทหารไทยที่เข้าร่วมในสงครามลับในลาวว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ได้ แต่ก็สามารถเรียกกลุ่มคนเหล่านี้ว่าเป็น “ทหารทั่วไป” ได้เช่นกัน เนื่องจาก แม้ว่ากลุ่มคนเหล่านี้จะไปรบเพื่อค่าตอบแทนเป็นเงินและต่อสู้ในสมรภูมินอกบ้าน แต่การตีกรอบว่าทำเพื่อเงินเพียงอย่างเดียวมันไม่สามารถใช้ได้ เพราะบางคนก็อาจมารบเพราะเชื่อว่าพวกตนทำเพื่อชาติด้วย ดังจะเห็นในสารนิยายของสยุมภู แม้ว่าจะเป็นกรเข้าร่วมรบในสมรภูมินอกบ้าน แต่สมรภูมิสงครามลับในลาวมีความพิเศษสำหรับคนไทยที่ไปรบในสมรภูมินี้ที่มีความเชื่อว่า “การไปรบในลาว ก็เหมือนการดับไฟนอกบ้าน” กล่าวคือ แม้จะไปรบในสมรภูมิอื่นที่ไม่ใช่ประเทศตัวเอง แต่ก็ถือว่าเป็นการทำเพื่อผลประโยชน์ของประเทศตนเองเช่นเดียวกัน

1.5 การนำเสนอภาพจำของทหาร

ทบทวนวรรณกรรมส่วนนี้ว่าด้วยเรื่องของงานศึกษาที่ว่าด้วยการนำเสนอภาพจำที่ตัวทหาร โดยภาพจำดังกล่าวเปรียบได้กับสถานะที่ถูกประกอบสร้างจากสังคมที่ตัวทหารได้รับ เป็นการมองทหารในแง่มุมอื่น จากเดิมที่ทหารจะต้องเป็นนักรบที่ต่อสู้เพื่อประเทศชาติ ทบทวนวรรณกรรมส่วนนี้เชื่อมโยง

⁴² กุลลดา เกษบุญชู มีด, การเมืองไทยในยุคสฤษดิ์-ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจโลก (กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 183.

กับประเด็นที่งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาโดยตรงคือ ภาพจำหรือสถานะของทหารรับจ้างในสงครามลับในลาว ที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภู ทศพล

ภาพจำส่วนใหญ่ของทหารที่เป็นที่รับรู้กันคือ “วีรบุรุษ” ทหารมักผูกขาดสถานะนี้มาอย่างยาวนานตั้งแต่โบราณ เรียกได้ว่าเป็นเรื่องเล่ากระแสหลัก (Master Narrative) จนกระทั่งเมื่อโลกเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่มากขึ้น สงครามและความรุนแรง เริ่มเป็นที่ไม่ได้รับการยอมรับในสังคม ภาพจำ “เหยื่อ” ของทหารจึงเริ่มปรากฏขึ้น ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ขัดต่อภาพจำวีรบุรุษอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตาม การเกิดขึ้นของสถานะเหยื่อ ทำให้เริ่มมองทหารมีความเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้น อันนำไปสู่ภาพจำ “คนธรรมดา” ที่มองว่าทหารมีความกลัวตายและไม่ได้กล้าหาญอย่างที่รับรู้กันแบบแต่ก่อน สถานะคนธรรมดาและสถานะเหยื่อมีความคาบเกี่ยวกัน แต่สำหรับงานสารนิยายของสุมภูนั้นมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยในส่วนของการวิจัยชิ้นนี้เลือกจะศึกษาภาพจำ วีรบุรุษ เหยื่อ และ คนธรรมดาที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสุมภู ทศพล เป็นหลัก

สำหรับนิยามทั่วไปของวีรบุรุษ (Hero) คือ ตัวตนที่ถูกชื่นชมในเรื่องของความกล้าหาญและเป็นที่ยอมรับจากสังคม ซึ่งในอดีตมักปรากฏในเรื่องเล่าตำนานมากมาย และมักมีอำนาจและพลังเหนือคนธรรมดา สถานะวีรบุรุษจึงมักถูกทหารนำไปใช้เป็นภาพแทนของกลุ่มตนเสมอเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับทหาร สำหรับในงานวิชาการพบว่ามีการศึกษาที่กล่าวถึงสถานะวีรบุรุษของทหารจำนวนมาก

นอกจากนี้ตำนานวีรบุรุษมักยึดโยงกับความเป็นชาติหรือรัฐเช่นกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าการที่ทหารเลือกใช้สถานะวีรบุรุษ เพราะมีนัยยะสำคัญทางการเมืองในการบอกว่ากลุ่มของตนคือตัวแทนของสถาบันชาติ งานศึกษาที่ว่าด้วยภาพจำวีรบุรุษของทหารและความเชื่อมโยงกันทางการเมืองคืองานศึกษาเรื่อง *Soldier Heroes: British Adventure, Empire and the Imagining of Masculinities* ของ Graham Dawson⁴³ ถือเป็นงานชิ้นสำคัญที่ว่าด้วยประเด็นนี้ โดยงานชิ้นนี้เป็นการศึกษาเรื่องราวของวีรบุรุษทหาร (Soldier Heroes) และการประกอบสร้างค่านิยมความเป็นชาย (Masculinities) ในช่วงอังกฤษสมัยจักรวรรดินิยม โดย Graham เสนอว่า หากความเป็นชายมีบทบาทในการจินตภาพถึงความเป็นชาติ ชาติเองก็มีส่วนร่วมในการสร้างความเป็นชายที่ชาติต้องการ⁴⁴ ซึ่งภาพจำวีรบุรุษของทหารที่ Dawson ได้นำเสนอคือ วีรบุรุษทหารคือชาย (Real Man) ที่

⁴³ Graham Dawson, *Soldier Heroes: British Adventure, Empire and the Imagining of Masculinities* (London; New York: Routledge, 1994).

⁴⁴ Ibid., p. 1.

พร้อมจะต่อสู้ และหากจำเป็นต้องสละชีวิตก็ต้องทำ เพื่อพิทักษ์ไว้ซึ่งประเทศชาติ, ราชนิ และจักรวรรดิ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่านิยามสถานะของทหารในฐานะวีรบุรุษในงานชิ้นนี้คือทหารที่อุทิศตัวเองเพื่อชาติบ้านเมือง

สำหรับในประเทศไทย ภาพจำวีรบุรุษของทหารถือเป็นสถานะหลักที่พบเห็นได้บ่อยครั้งจากบรรดาทหารไทยที่หยิบสถานะดังกล่าวมาใช้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่น่าจดจำให้กับพวกตน หากเราสำรวจกลุ่มงานเขียนหรือบันทึกความทรงจำของบรรดาทหารไทย จะพบว่าเรื่องเล่าในลักษณะวีรบุรุษทหารถือเป็นเรื่องเล่าหลักที่ทหารมักใช้ ทหารคือภาพลักษณ์ความกล้าหาญและเสียสละ ผ่านการทำวีรกรรมที่ยิ่งใหญ่หรือเสี่ยงตายและเอาชีวิตรอดมาได้ เช่น วีรบุรุษภูผาไฟ ของ พลตรีจำลอง ศรีเมือง จากวีรกรรมการรบในสงครามลับในลาว เป็นต้น

แวดวงวิชาการไทยแม้ว่าจะไม่มีงานที่กล่าวด้วยเรื่องภาพจำวีรบุรุษของทหารโดยตรง แต่ก็พบว่ามีงานที่กล่าวถึงเรื่องการเป็นวีรบุรุษของทหารเช่นกัน ว่าด้วยเรื่องของการพูดถึงทหารในแง่ของการเป็นวีรบุรุษจากการเข้าร่วมรบในสงครามเวียดนาม จากงานศึกษาเรื่อง *สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของประเทศไทย* ของ พวงทอง ภวัครพันธุ์⁴⁵ งานชิ้นนี้ว่าด้วยเรื่องกระบวนการจัดการความจริงและโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) ที่ว่าด้วยเรื่องของสงครามเวียดนามในไทยในช่วงสงครามเย็น ซึ่งในงานชิ้นนี้ได้มีการกล่าวถึงเรื่องของกลุ่มทหารไทยในสงครามเวียดนามเช่นกัน โดยภาครัฐมีความพยายามสร้างชุดข้อมูลการรับรู้ว่าการเข้าร่วมรบในสงครามเวียดนามถือเป็นการทำเพื่อปกป้องชาติและศาสนา ชุดข้อมูลและการรับรู้ดังกล่าวส่งผลให้ชายไทยจำนวนมากสมัครเข้าร่วมสงคราม อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์วีรบุรุษของบรรดาทหารที่เข้าร่วมโดยตรง ทั้งนี้เมื่อสงครามเวียดนามสิ้นสุดสำหรับทางสหรัฐแล้วสงครามเวียดนามไม่ใช่สงครามเพื่อเกียรติยศแต่เป็นความสูญเสียครั้งสำคัญของทางอเมริกา อนุสาวรีย์สงครามเวียดนาม ณ กรุงวอชิงตัน เป็นเพียงการแกะสลักชื่อจำนวนทหารที่เสียชีวิตเท่านั้น ในขณะที่ทางประเทศไทยนั้นสงครามเวียดนามกลับเป็นสงครามแห่งเกียรติภูมิสำหรับทหารผู้เข้าร่วมทุกคน อนุสาวรีย์สงครามเวียดนามของไทยมุ่งประกาศความยิ่งใหญ่ของทหารไทยและชาติไทย แสดงถึงความกล้าหาญ และหนังสือความทรงจำของทหารที่เข้าร่วมในสงครามนี้กลายเป็นประกาศความเป็นวีรบุรุษของพวกตนอย่างเห็นได้ชัด⁴⁶

⁴⁵ พวงทอง ภวัครพันธุ์, *สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย”*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: คบไฟ, 2552).

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 156-157.

การนำเสนอชุดข้อมูลสงครามเวียดนามของรัฐบาลไทยในการสร้างสถานะวีรบุรุษให้กับทหาร โดยเฉพาะเรื่องการรับรู้ของภัยคอมมิวนิสต์ที่มีต่อสังคมไทยในช่วงเวลานั้น อาจส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมรบสงครามลับในลาว ซึ่งเป็นสมรภูมิที่เกิดขึ้นใกล้เคียงเช่นเดียวกัน ดังนั้นงานศึกษาชิ้นนี้จึงมีคุณูปการต่องานของผู้วิจัยในประเด็นเรื่องการประกอบสร้างภาพจำวีรบุรุษที่ปรากฏในสารนิยายของสยามภู ทศพล ว่าอาจเป็นผลมาจากการนำเสนอโฆษณาชวนเชื่อและชุดข้อมูลของภาครัฐ

แม้ว่าภาพจำวีรบุรุษจะเป็นภาพจำหลักที่ทหารใช้ แต่ตัวทหารเองก็ได้รับภาพจำอื่นเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากงานศึกษาเรื่อง *Hero, Victim or Villain? The Public Image of the British Soldier and its Implications for Defense Policy* ของ Helen McCartney ⁴⁷ ได้แสดงให้เห็นถึงภาพจำของทหารอังกฤษโดยหลัก ๆ ถึง 3 สถานะด้วยกัน อันได้แก่ วีรบุรุษ เหี้ย และวายร้าย ซึ่งสถานะเหล่านี้มักถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งในงานศึกษาที่ว่าด้วยเรื่องภาพจำของทหาร สำหรับงานชิ้นนี้ของ McCartney ได้เสนอเอาไว้ว่า ภาพจำของทหารอังกฤษที่ได้กล่าวมาข้างต้น ล้วนมีผลกระทบโดยตรงกับกองทัพและนโยบายการป้องกันประเทศ โดยเฉพาะกับภาพจำ “เหี้ย” ที่มีผลมากที่สุดเนื่องจากภาพจำเหี้ยของทหารได้ทำให้ภาพลักษณ์ของกองทัพติดลบมากยิ่งขึ้น อันส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกองทัพและการเกณฑ์ทหาร แต่ในทางกลับกันภาพจำเหี้ยของทหารเองก็ส่งผลให้สถานะการมองทหารเป็นวายร้ายเริ่มลดน้อยลงลงตามไปด้วย ⁴⁸ สำหรับสภาพจำวีรบุรุษแม้จะมีภาพจำอื่นเกิดขึ้นมา แต่ภาพจำของวีรบุรุษก็ไม่ได้หายไปไหนทีเดียว แต่ยังคงดำรงอยู่ควบคู่ไปกับภาพจำเหี้ยและวายร้าย

งานของ McCartney ศึกษาภาพจำของทหารผ่านการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในสังคมอังกฤษช่วงเวลานั้นเป็นหลักฐานชั้นต้น โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ กล่าวคือ เน้นจำนวนของบทความที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของทหารว่านำเสนอไปในทิศทางใด และเพราะเหตุใดถึงนำเสนอเช่นนั้น ทั้งนี้ยังใช้สื่อภาพยนตร์ที่นำเสนอภาพของทหารเข้ามาเสริม อย่างไรก็ตาม ระเบียบวิธีการศึกษาดังกล่าวอาจเป็นเพียงแง่มุมเดียวที่มาจากสื่อกระแสหลักในการนำเสนอภาพทหาร ซึ่งอาจตอบได้ยากกว่าสังคมอังกฤษในช่วงเวลานั้น โดยเฉพาะมุมมองของประชาชนคิดเห็นอย่างไรกับสถานะของทหาร

⁴⁷ Helen McCartney, “Hero, Victim or Villain ? The Public Image of the British Soldier and its Implications for Defense Policy,” *Defense & Security Analysis* 27, 1 (March 2011): 43 – 54.

⁴⁸ Ibid., p. 49.

นอกจากนี้งานของ McCartney ชิ้นนี้ได้แสดงให้เห็นถึงสถานะอื่นที่ทหารได้รับ นอกเหนือจากสถานะที่ผู้วิจัยศึกษา คือภาพจำของ “วายร้าย” (Villain) โดยสถานะดังกล่าวเป็นภาพจำด้านลบสำหรับทหาร ที่มองว่าทหารคือตัวตนของความชั่วร้าย โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดกระแสต่อต้านสงคราม ตัวตนของทหารคือไม่ต่างกับอาชญากรที่ก่อความผิด ซึ่งในกรณีของทหารอังกฤษในงานของ McCartney ภาพจำวายร้ายมาจากสื่อหนังสือพิมพ์ลงข่าวด้านลบของทหาร ไม่ว่าจะเป็นข่าวที่ทหารเมาสุราและทะเลาะวิวาทกับประชาชนบ่อยครั้ง หรือข่าวการทารุณกรรมในกองทัพเป็นต้น⁴⁹ การเกิดขึ้นของภาพลักษณ์อาจมาจากกระบวนทัศน์ของสังคมที่มีต่อสงครามในแง่ลบมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามภาพลักษณ์ของวายร้ายในงานของ McCartney ได้ถูกเสนอว่าภาพลักษณ์วายร้ายได้ถูกทำลายจากภาพลักษณ์เหยื่อ โดยได้อธิบายว่าการกระทำในแง่ลบของทหารที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์วายร้ายนั้นมีสาเหตุปัจจัยมาจากผลกระทบที่ได้รับจากสงคราม

ภาพจำเหยื่อ (Victim) ของทหารเป็นอีกสถานะหนึ่งที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสุมภู ทศพล โดยพบว่าภาพจำเหยื่อของทหารเป็นสถานะที่สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการสร้างความชอบธรรมให้กับทหารเฉกเช่นเดียวกับสถานะวีรบุรุษ ดังจะเห็นได้จากงานศึกษาของ Leila Dawney เรื่อง *Figurations of Wounding: Soldiers' Bodies, Authority and the Militarisation of Everyday Life*⁵⁰ ที่ได้เสนอเอาไว้ว่า ภาพลักษณ์หรือภาพจำของทหารที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิตในฐานะ “เหยื่อ” ถูกนำเสนอขึ้นเพื่อสร้างความชอบธรรมและสนับสนุนอำนาจของกองทัพอังกฤษ ผ่านการเล่นกับอารมณ์ความรู้สึกของการสงสารและความเห็นอกเห็นใจได้เป็นอย่างดี⁵¹ เช่น ขบวนพาเหรดหรือพิธีการส่งร่างของบรรดาทหารผู้เสียชีวิตกลับบ้าน เปรียบได้กับการแสดงความตายต่อสาธารณชนบ่อยครั้งสำหรับพิธีการนี้ สื่อรายงานข่าวต่างจับภาพที่เน้นไปยังน้ำตาของญาติผู้เสียชีวิต⁵² เพื่อสร้างอารมณ์และความรู้สึกร่วมให้กับสาธารณชนที่ได้ชม อันก่อให้เกิดความชอบธรรมทางศีลธรรมบางอย่างให้กับกองทัพ และสร้างช่องว่างของ “ความเจ็บ” ในการสั่งการไม่ให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในทางสาธารณะขึ้น⁵³ เนื่องจาก ยิ่งภาพจำเหยื่อของทหารได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในแง่ของอารมณ์ความรู้สึกเท่าไร ยิ่งยากที่จะเกิดช่องว่างให้มีการวิจารณ์ขึ้น ดังนั้นแม้ว่า

⁴⁹ Ibid., pp. 48 – 49.

⁵⁰ Leila Dawney, “Figurations of Wounding: Soldiers' Bodies, Authority and the Militarisation of Everyday Life,” *Geopolitics* 25, 5 (2020): pp. 1 – 27.

⁵¹ Ibid., p. 2.

⁵² Ibid., p. 13.

⁵³ Ibid., p. 14.

สถานะเหยื่อจะแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอที่ตรงกันข้ามกับภาพจำวีรบุรุษ แต่ภาพจำเหยื่อเองก็เป็นรูปแบบหนึ่งที่สามารถสร้างรูปแบบการรับรู้ที่ทำให้ตัวทหารมีคุณค่าไม่ต่างกับวีรบุรุษ

ข้อเสนอของ Dawney จึงอาจนำไปสู่การอนุมานได้ว่าอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อบรรดาทหารรับจ้างในฐานะเหยื่อและวีรบุรุษ ที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภู น่าจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการสร้างความชอบธรรมให้กับบรรดาทหารรับจ้างที่ถูกกระทำได้ เพราะสุมภูเองก็เขียนงานเพื่อสื่อสารและแบ่งปันประสบการณ์ของตนกับตัวผู้อ่านเช่นเดียวกัน

การศึกษา “ภาพจำเหยื่อและวีรบุรุษ” ของทหาร พบว่ามีงานศึกษาที่ศึกษาสถานะของทหารผ่านงานเขียนทางวรรณกรรม เช่นเดียวกับงานของผู้วิจัย ดังจะเห็นได้จากวิทยานิพนธ์เรื่อง *The Hero & The Victim: Narratives of Criminality In Iraq War Fiction* ของ Gregory Peter Brazel⁵⁴ ว่าด้วยเรื่องภาพลักษณ์หรือสถานะเหยื่อและวีรบุรุษที่ปรากฏในวรรณกรรมแนวนวนิยายและเรื่องแต่ง (Fiction) ของทหารสหรัฐอเมริกาที่ได้เข้าร่วมรบในสงครามอิรัก ได้แสดงให้เห็นว่าสถานะวีรบุรุษเป็นสถานะที่เกิดขึ้นมานานและเริ่มเปลี่ยนเป็นเหยื่อมากยิ่งขึ้น โดย Brazel เสนอว่าภาพลักษณ์หรือสถานะ “เหยื่อ” ถูกนำเสนอในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีการนำเสนออย่างน้อย ๆ ก็พอ ๆ กับภาพจำของวีรบุรุษ ที่แต่เดิมภาพจำของทหารมักเล่าแต่วีรบุรุษเพียงอย่างเดียว อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานะของวีรบุรุษเริ่มเปลี่ยนมาเป็นเหยื่อ⁵⁵ ความเปลี่ยนแปลงนี้อาจขึ้นอยู่กับการที่ศาสตร์ทางจิตวิทยา โดยเฉพาะบาดแผลทางจิตใจจากสงครามถูกยอมรับมากขึ้น และอีกสาเหตุอาจมาจากตัวบริบทหรือสถานะของ “สงครามความขัดแย้งในอิรัก” ด้วย เพราะสงครามอิรักถูกมองในแง่ลบมากกว่าแง่บวก จากการเข้าไปแทรกแซงทางการเมืองและการทหารของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเอง

สำหรับภาพจำ “คนธรรมดา” (Commoners) ของทหาร เป็นภาพจำที่นิยามได้ว่าเป็นการมองทหารในฐานะมนุษย์ธรรมดาที่ปราศจากภาพลักษณ์ที่ถูกตีกรอบเอาไว้จากหน้าที่ของทหาร ไม่ว่าจะเป็นการทำเพื่อชาติแต่เพียงอย่างเดียว หรือ ต้องเข้มแข็ง และกล้าหาญตลอดเวลา ในแวดวงวิชาการเราจะเห็นสถานะของคนธรรมดาในทหารได้ชัดเจน หากมองในประเด็นของแรงจูงใจในการเข้าร่วมสงคราม เนื่องจากเรื่องเล่ากระแสหลักของทหารเวลาที่เข้าร่วมรบในสงครามเรามักได้รับชุดคำอธิบายไปในทางเดียวกันว่าเป็นการทำเพื่อ “ปกป้องอธิปไตย” ของชาติแต่เพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามพบว่าม้งงานศึกษาที่ให้ชุดคำอธิบายต่อประเด็นนี้ที่แตกต่างออกไป อย่างงานศึกษาเรื่อง *With*

⁵⁴ Gregory Peter Brazel, “The Hero & The Victim: Narratives of Criminality in Iraq War Fiction,” (Ph.D. Thesis, Cornell University, 2020).

⁵⁵ Ibid., p. 44.

Friends, Family and Conviction Combat Motivation in British and Canadian Soldiers Fighting the First World War ของ Michael Palmisano⁵⁶ โดยงานศึกษาชิ้นนี้ว่าด้วยเรื่องทหารอังกฤษและทหารแคนาดาที่เข้าร่วมรบในสมรภูมิสงครามโลกครั้งที่ 1 ผ่านการตั้งคำถามว่าอะไรคือ “แรงจูงใจ” ที่ทำให้ทหารสองประเทศเหล่านี้เลือกสมัครเข้าร่วมรบในสมรภูมิ ทั้งที่ในช่วงต้นของสงคราม ค.ศ. 1916 – 1917 ทั้งสองประเทศนี้ไม่ได้ใช้ระบบการเกณฑ์ทหารแบบประเทศใกล้เคียงอย่างฝรั่งเศสและเยอรมนี⁵⁷ อะไรคือแรงจูงใจสำคัญให้ชายจำนวนหนึ่งทั้งอังกฤษและแคนาดาเลือกสมัครเข้าร่วมสงคราม โดย Palmisano เลือกใช้หลักฐานจำพวก จดหมายที่เขียนถึงครอบครัว และสมุดบันทึกประจำวันหรือไดอารี่ของทหารที่เข้าร่วมสงครามมาใช้ ข้อเสนอสำคัญของงานชิ้นนี้ได้แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจสำคัญในการตัดสินใจเข้าร่วมรบในสงครามของทหารอังกฤษและแคนาดาล้วนแตกต่างกันไปตามความต้องการปัจเจกชน ที่ไม่ใช่มีเพียงแต่ชุดคำอธิบายว่าทำเพื่อชาติ

ชุดคำอธิบายว่าด้วยแรงจูงใจของทหารในงานของ Palmisano แสดงให้เห็นถึงแง่มุมของทหารภายใต้สถานะของคนธรรมดาได้อย่างชัดเจน โดยสำหรับชายหนุ่มแคนาดาได้ให้เหตุผลว่าแรงจูงใจคือต้องการออกผจญภัยท่องเที่ยวในพื้นที่ห่างไกล แต่เพราะไม่มีเงินทุนจึงเลือกสมัครมาเป็นทหารเพื่อท่องเที่ยวในพื้นที่อื่น ในขณะที่ชายวัยกลางคนอาจมีแรงจูงใจแค่เพียงมีชีวิตรอดเพื่อกลับไปพบหน้าครอบครัวเท่านั้น⁵⁸ สำหรับอังกฤษเนื่องจากเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับสนามรบโดยตรง จึงอาจจำเป็นต้องสมัครเข้าร่วมรบ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามเหตุผลและแรงจูงใจสำคัญที่ได้ปรากฏจากบันทึกคือ เพื่อปกป้องเกียรติภูมิของตนเองและความรักเพื่อน เนื่องจากในอังกฤษได้เกิดค่านิยมว่าหากไม่เข้าร่วมรบถือเป็นความอับอายต่อตัวเอง อันหมายถึงการทอดทิ้งเพื่อนร่วมชาติ และจะถูกตราหน้าว่าเป็นคนขี้ลาดไปโดยปริยาย⁵⁹

ภาพจำคนธรรมดาสำหรับทหารจึงอาจเป็นแง่มุมหนึ่งของมนุษย์ที่ทำตามความปรารถนาหรือความต้องการของตนเอง ไม่ใช่เป็นการเสี่ยงชีวิตเพื่ออธิปไตยเพียงอย่างเดียว และในบางครั้งตัวทหารเองก็มีความกลัวเฉกเช่นเดียวกับคนธรรมดา ไม่ได้มีภาพลักษณ์กล้าหาญและเสียสละชีวิตเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้แรงจูงใจอีกประการของทหารคือต้องการค่าตอบแทนหรือเงินเพื่อเลี้ยงตัวเอง ซึ่งถือ

⁵⁶ Michael Palmisano, “With Friends, Family and Conviction Combat Motivation in British and Canadian Soldiers Fighting The First World War,” (Undergraduate Honors Thesis, University of Colorado Boulder, 2012).

⁵⁷ Ibid., p. 4.

⁵⁸ Ibid., p. 28.

⁵⁹ Ibid., p. 37.

เป็นการแสดงให้เห็นถึงทหารภายใต้สถานะของคนธรรมดาเช่นเดียวกัน งานศึกษาของ Ruth เรื่อง *In Buddha's Company: Thai Soldier in the Vietnam War* ได้แสดงให้เห็นถึงแง่มุมดังกล่าวของทหารไทยที่ไปรบในสงครามเวียดนามว่าเพื่อต้องการยกระดับฐานะทางสังคมให้กับตัวเอง จากผลตอบแทนที่ได้รับอย่างมหาศาล⁶⁰

กล่าวโดยสรุป การทบทวนวรรณกรรมในส่วนของการนำเสนอสถานะภาพจำของทหาร ล้วนมีข้อเสนอร่วมกันคือ สถานะดั้งเดิมของทหารคือ สถานะของวีรบุรุษ ที่แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญและการเสียสละ แต่เมื่อเวลาผ่านไป โลกเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเกิดขึ้นของศาสตร์ที่ว่าด้วยจิตวิทยา ที่มองว่าทหารก็ตกเป็นเหยื่อจากความรุนแรงและสงครามได้เช่นกัน หรือในบางครั้งทหารก็ไม่ได้เป็นวีรบุรุษเสมอไปแต่ก็กระทำผิดได้ ภาพจำสถานะอื่น ๆ ของทหารจึงเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็น วายร้าย, เหยื่อและคนธรรมดา ดังนั้นแง่มุมและภาพลักษณ์ของทหารจึงมีความหลากหลาย

1.6 วิธีการศึกษา หลักฐานที่ใช้ สมมติฐาน และขอบเขต

งานศึกษาวิจัยชิ้นนี้ใช้การวิจัยเอกสาร (documentary research) เป็นหลัก หลักฐานหลักที่ใช้จะเป็นสารนิยายของสุมภู ทศพล⁶¹ เกี่ยวกับทหารรับจ้างและสงครามลับในลาวฉบับตีพิมพ์รวมเล่มในช่วง พ.ศ. 2518-2519 จำนวน 31 เล่ม สุมภูยืนยันว่าสารนิยายเหล่านั้นมาจากประสบการณ์จริงที่ตนได้เผชิญมาในช่วงที่เป็นทหารรับจ้างในลาว ในขณะที่งานเขียนของสุมภูตั้งแต่ปี 2520 เป็นต้นมา เป็นนิยายที่เป็นเรื่องแต่งมากขึ้น ดังนั้นขอบเขตการศึกษาของงานชิ้นนี้จึงเริ่มตั้งแต่ปี 2516 อันเป็นช่วงที่สารนิยายที่ว่าด้วยทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวของสุมภูเริ่มตีพิมพ์เผยแพร่และเป็นที่รู้จัก ในขณะที่สิ้นสุดในปี 2519 อันเป็นปีสุดท้ายที่งานเขียนในรูปแบบของสารนิยายของสุมภูถูกตีพิมพ์ออกมา

สารนิยายซึ่งเป็นหลักฐานขั้นต้นหลักของงานศึกษาชิ้นนี้เป็นสารคดีประเภทหนึ่งที่เขียนขึ้นโดยใช้ “เรื่องจริง” มาเล่าในรูปแบบที่สนุกสนาน เพลิตเพลิน มีอารมณ์สะเทือนใจ คำที่ใช้เรียกสารนิยายโดยทั่วไปว่าใช้คำว่า Documentary Novel และ Non-Fiction Novel ซึ่งทั้งสองคำมี

⁶⁰ Richard A. Ruth, *In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War*, pp. 6-7.

⁶¹ เดิมสุมภูเรียกผลงานเขียนเกี่ยวกับเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวว่า “สารคดี” แต่ในช่วงหลังทางสำนักพิมพ์ได้เรียกงานประพันธ์ของสุมภูประเภทนี้เป็น “สารนิยาย”

ความหมายแทบไม่แตกต่างกันและใช้แทนกันได้⁶² ทั้งนี้ในทางวรรณกรรม สารนิยายไม่ได้รับการบัญญัติคำอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตามมีความพยายามจะตีกรอบนิยามของคำเช่นกัน โดยตัว Truman Capote นักเขียนชาวอเมริกาที่มีชื่อเสียงจากการเขียนงานแนวสารนิยายเรื่อง *In Cold Blood* (ชื่อภาษาไทยว่า “ฆาตรกรเลือดเย็น”) ได้ให้สัมภาษณ์กับ *New York Time* ในปี 1966 ว่า *Non-Fiction Novel* สามารถนิยามได้จากระดับทักษะของการเขียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ภาษา หรือ การวางโครงเรื่องที่ดี เป็นต้น แต่คำว่า *Documentary Novel* นั้นไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจงว่าเป็นอย่างไร⁶³

แม้ว่าในแวดวงวรรณกรรมไทยจะมีงานเขียนหรือบทประพันธ์ที่ตัวผู้เขียนพยายามจะหยิบเอาประสบการณ์จริงของตัวเองมาใส่เข้าไปในเรื่องหรือฉากหลังของเรื่องที่มีอยู่จริง เช่น ล่องไพร ของ น้อย อินทนนท์ หรือ เพชรพระอุมา ของ พนมเทียน แต่ก็จัดว่าเป็นเรื่องแต่ง (Fiction) เนื่องจากมีการใส่ เรื่องราวเหนือธรรมชาติที่เกินจริงเข้าไปหรือ ตัวละครสมมุติที่แต่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สารนิยายถือเป็นประเภทของสารคดีที่มีความยืดหยุ่นสูงและไม่มีความเฉพาะตัว มีเพียงหลักสำคัญคือ เนื้อหา และรายละเอียดของงานที่เล่ากับผู้อ่านต้องเป็น “ความจริง”⁶⁴ เราอาจประเมินและแบ่งเส้นของความ เป็นนวนิยายและสารนิยายได้จาก รายละเอียดที่นำเสนอในงานว่าอยู่ภายใต้กรอบของการนำเสนอ “ข้อเท็จจริง” มากน้อยเพียงใด และมีการใส่เรื่องแต่งเข้าไปหรือไม่

แม้ว่าการนำเสนอ “ข้อเท็จจริง” จะเป็นเส้นแบ่งสำคัญของนวนิยายและอาจรวมถึงสารนิยาย แต่สำหรับประวัติศาสตร์ก็เชื่อว่าจะมีแต่ข้อเท็จจริงเสมอไป ในช่วงเวลาหนึ่งประวัติศาสตร์ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของงานประพันธ์ประเภทวรรณกรรม (Literature) เช่นกัน จึงอาจบอกได้ว่าประวัติศาสตร์เป็นเรื่องแต่งไม่ต่างจากนวนิยาย⁶⁵ จนกระทั่งช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 สถานะของประวัติศาสตร์ได้เปลี่ยนเป็นสาขาวิชามากขึ้น ในฐานะงานศึกษาที่มีการใส่เหตุและผล รวมถึงข้อเท็จจริงให้ใกล้เคียงกับ ศาสตร์แบบวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ได้มีงานศึกษาของ Hayden White เรื่อง *Metahistory* ที่อธิบายว่า งานประวัติศาสตร์ไม่ได้เปิดโปงและค้นหาข้อเท็จจริงแต่เพียงอย่างเดียว แต่งานเขียน ประวัติศาสตร์ก็ได้มีการ “ประดิษฐ์” หรือการ “แต่ง” เข้าไปเพิ่มเฉกเช่นเดียวที่ใกล้เคียงงานเขียน

⁶² Flis Leonora, *Factual Fictions: Narrative Truth and Contemporary American Documentary Novel* (Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2010), p. 1.

⁶³ Ibid., p. 5.

⁶⁴ Ibid., p. 68.

⁶⁵ Lionel Gossman, *Between History and Literature* (Cambridge, Massachusetts and London: Harvard University Press, 1990), p. 227.

ประเพณีนวนิยาย⁶⁶ กล่าวคืองานประวัติศาสตร์ไม่ใช่การค้นพบความจริง แต่เป็นเพราะนักประวัติศาสตร์ได้สร้าง Plot หรือวางกรอบ ของเหตุการณ์และเรื่องราวเข้าไป นอกจากนี้ในบทความของธงชัย วินิจจะกุล เรื่อง *ผู้ร้ายในประวัติศาสตร์ไทย:กรณีพระมหารัชมหาราชผู้ร้ายกลับใจ หรือ ถูกใส่ความโดย Plot ของนักประวัติศาสตร์*⁶⁷ ได้ตอกย้ำประเด็นเรื่องงานประวัติศาสตร์มิได้เป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงอันสมบูรณ์เกี่ยวกับอดีต แต่เป็นการนำเสนอหรือถูกวางกรอบโดยนักประวัติศาสตร์อยู่แล้ว ผ่านการแสดงให้เห็นว่าการที่พระมหารัชมหาราชถูกมองเป็นผู้ร้ายในหน้าประวัติศาสตร์ สืบเนื่องมาจากการตีความและการกำหนดเรื่องเล่าของนักประวัติศาสตร์ในสมัยหลังที่ตีความตัวพงศาวดารหรือบันทึกอดีตในอีกแบบ หากเรามองว่าประวัติศาสตร์คือการสร้างเรื่องและวางกรอบโดยนักประวัติศาสตร์โดยอิงกับหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่นนั้นเราจะแยกประวัติศาสตร์จากนวนิยายอิงประวัติศาสตร์อย่างไร นิธิ เอียวศรีวงศ์ได้เสนอในงาน *ว่าด้วย “การเมือง” ของประวัติศาสตร์และความทรงจำ* ว่างานประวัติศาสตร์และนวนิยายอิงประวัติศาสตร์แทบไม่ต่างกันเลยหากยึดเพียงแค่ว่า งานประวัติศาสตร์คือการเขียนและเล่าโดยอิงกับข้อเท็จจริงหรือหลักฐาน ทั้งนี้นงานประวัติศาสตร์เองก็ยังใช้ ความเชื่อ อคติ ค่านิยม ทักษะ ฯลฯ ของตัวเองและยุคสมัยเป็นเครื่องมือในการสร้างด้วย ซึ่งไม่ต่างกับนักเขียนนวนิยาย อย่างไรก็ตามนิธิเสนอว่าความต่างสำคัญระหว่างประวัติศาสตร์และนวนิยายอิงประวัติศาสตร์คือ “ประวัติศาสตร์มีพลังจะให้ความหมายเชิงสัญลักษณ์แก่ปัจจุบันมากกว่านวนิยายอย่างเทียบกันไม่ได้”⁶⁸

ดังนั้นงานประวัติศาสตร์หรือนวนิยายอิงประวัติศาสตร์หากเปรียบเทียบกับงานประเภทรสชาวนิยาย โดยเฉพาะกับงานสารนิยายของสยุมภู ทศพล ที่เป็นการเล่าเรื่องจริงในรูปแบบของเรื่องแต่งได้มีสถานะที่ใกล้เคียงกันมากในแง่ของการเล่าเรื่องอดีตของตนและถ่ายทอดให้กับคนอ่านได้รับรู้ ผ่านการนำเสนอสิ่งที่เรียกว่า “ข้อเท็จจริง” เราอาจใช้เส้นแบ่งแบบที่นิธิเสนอในเรื่องของคุณค่าและความหมายเชิงสัญลักษณ์ในการแยกสารนิยายและงานประวัติศาสตร์

⁶⁶ Hayden White, *The Historical Imagination in Nineteenth-Century Europe* (Baltimore & London: The Johns Hopkins University Press, 1975), pp. 6-7.

⁶⁷ ธงชัย วินิจจะกุล, “ผู้ร้ายในประวัติศาสตร์ไทย กรณีพระมหารัชมหาราช ผู้ร้ายกลับใจ หรือ ถูกใส่ความโดย Plot ของนักประวัติศาสตร์,” ใน *การเมืองในประวัติศาสตร์ยุคสุโขทัย - อยุธยา พระมหารัชมหาราชกษัตริราช*, พิเศษ เจียจันทร์พงษ์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2546), หน้า 146 – 183.

⁶⁸ นิธิ เอียวศรีวงศ์, *ว่าด้วย “การเมือง” ของประวัติศาสตร์และความทรงจำ* (กรุงเทพฯ: มติชน, 2545), หน้า 4.

สำหรับกลวิธีการเขียนแบบสารนิยานั้น ผู้เขียนอาจนำองค์ประกอบและกลวิธีการเขียนวรรณกรรมประเภทนวนิยายหรือเรื่องสั้นมาใช้ได้ เช่น การสร้างตัวละครหรือแม้กระทั่งการผูกเรื่องให้มีโครงเรื่องเช่นเดียวกับเรื่องสั้นมาเขียนสารคดี⁶⁹ ตัวละครในเรื่องที่ถูกสร้างขึ้นมามีตัวตนอยู่จริงเพียงแต่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้เนื้อเรื่องดำเนินต่อไป อนึ่ง การสร้างตัวละครเพื่อทำหน้าที่ในการเล่าเรื่องต่าง ๆ แทนผู้เขียน จะมีความสัมพันธ์กับการใช้มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) ในสารนิยายเรื่องนั้น ๆ ด้วย เพราะเมื่อต้องเล่าเรื่องราวผ่านตัวละคร ผู้เขียนย่อมต้องใช้มุมมองของตัวละครเช่นเดียวกับการเล่าเรื่องในเรื่องสั้นหรือนวนิยายด้วย แม้ว่ามุมมองการเล่าเรื่องจะมีหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็น มุมมองสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง มุมมองสรรพนามบุรุษที่สอง หรือมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้แจ้ง ในสารนิยานั้นไม่มีการจำกัดว่าผู้เขียนจะเลือกกลวิธีการเล่าเรื่องแบบใด⁷⁰

สำหรับงานสารนิยายของสยุมภูนั้น สยุมภูเขียนโดยเล่าในลักษณะของบันทึกความทรงจำที่ถูกดัดแปลงเรียบเรียงในรูปแบบของนวนิยาย ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องและดำเนินเรื่องผ่านมุมมองสรรพนามบุรุษที่หนึ่งหรือตัวสยุมภูเองโดยมีฉากเป็นสงครามลับในลาว มีการใส่บทสนทนาระหว่างตัวสยุมภูและตัวละครอื่นที่สยุมภูยืนยันว่ามีตัวตนอยู่จริงเข้าไป

การเลือกสารนิยายของสยุมภู มาใช้เป็นหลักฐานในการศึกษา เนื่องมาจาก ประการแรก สารนิยายของสยุมภู ทศพล เป็นงานเขียนที่สามารถทำหน้าที่ในการเป็นภาพสะท้อนเรื่องทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวได้เป็นอย่างดี เพราะตัวสยุมภูเองเป็นอดีตทหารรับจ้างในสมรภูมิดังกล่าว ทั้งนี้เจ้าตัวยังได้ยืนยันว่าเนื้อหาและรายละเอียดในเรื่องส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์จริงที่ตนได้เผชิญตอนไปรบ นอกจากนี้ฉากในการเล่าเรื่องของสยุมภู ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ตั้งของกองพัน รายชื่อหน่วย ก็ล้วนมีอยู่จริงทั้งสิ้น อาทิ เมืองล่องแจ้งคือที่ตั้งของศูนย์บัญชาการหลัก หรือบางส่วนของบริเวณเนินสกายไลน์อยู่ภายใต้การดูแลของกองพัน บีซี 617 (B.C. 617)⁷¹ เป็นต้น ดังนั้นสารนิยายของสยุมภูจึงเป็นเสมือนบันทึกความทรงจำและเป็นเสียงของทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวที่ค่อนข้างชัด ประการที่

⁶⁹ ธิญญา สังขพันธ์านนท์, **การเขียนสารคดีภาคปฏิบัติ** (มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548), หน้า 21.

⁷⁰ นิชนันท์ พานิชพงศ์, “สารนิยาย:กลวิธีการนำเสนอสารคดีด้วยตัวละคร,” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย** 1, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2549): 5.

⁷¹ Battalion Commando (B.C.) เป็นคำเรียกขานกำลังพลหน่วยรบของ “ทหารเสือพราวน” หรือที่รู้จักว่า ทหารรับจ้าง โดยจะถูกเรียกตามด้วยเลขประจำกองพันเริ่มต้นจาก 601,602,603 เป็น B.C.601, B.C.602, B.C.603 เป็นต้น โดยมีทั้งหมดถึง 36 กองพัน ซึ่งในสารนิยายของสยุมภูได้เรียกชื่อกองพันเหล่านี้ถูกต้อง ตามข้อมูลที่เปิดเผยออกมาภายหลัง

สอง แม้ว่าจะมีงานเขียนทั้งที่เป็นเรื่องสั้นและนวนิยายแนวสงครามบู้ล้างผลาญลักษณะเดียวกับสยมภู ไม่ว่าจะเป็นงานเขียนของ เตียว กุดัน ชูศักดิ์ ราศีจันทร์ (ซึ่งใช้นามปากกาว่า ต๊ะ ท่าอิฐ และ ก้องหล้า สุธาโร) และ ส.เจินยวง แต่ผู้เขียนงานเหล่านี้ไม่เคยไปรบและไม่มีประสบการณ์สงครามแบบเดียวกับสยมภู สยมภูจึงกล่าวโจมตีงานเหล่านี้ว่านอกจากเลียนแบบงานของตนแล้วยังเสนอข้อมูลที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับทหารรับจ้าง⁷² ประการที่สาม สยมภูเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตนเองซึ่งเป็นทหารระดับล่าง⁷³ ขณะที่งานเขียนแบบเดียวกันของนักเขียนคนอื่น ๆ เสนอสงครามผ่านมุมมองของทหารนอกประจำการที่เซ็นใบลาออกราชการชั่วคราว ซึ่งทหารนอกประจำการส่วนใหญ่ในสงครามลับในลาวมักเป็นระดับบังคับบัญชา หรือไม่ก็มีบทบาทสำคัญในสนามรบ ประการสุดท้าย ความเป็นสารนิยายในงานของสยมภู ที่เสนอว่าเป็นเรื่องจริงจากประสบการณ์จริง มีส่วนช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับชุดเรื่องเล่าในแง่ที่เกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวต่อกลุ่มผู้อ่านงานเขียนของสยมภูอย่างมาก กล่าวคือ หากวิริกรรมของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวในงานเขียนของสยมภูอยู่ในรูปของ “นวนิยาย” หรือ “เรื่องแต่ง” เป็นไปได้ยากจะที่โน้มน้าวให้กับผู้อ่านจำนวนมากเชื่อในวิริกรรมของทหารรับจ้างเหล่านี้ รวมถึงการเข้าใจและจดจำทหารรับจ้างเหล่านี้ในแง่ที่ดีก็แทบจะเป็นไปไม่ได้ ด้วยเหตุผลข้างต้นเรื่องของทหารรับจ้างในงานสารนิยายของสยมภูจึงมีสถานะที่ควรค่าแก่การศึกษาในทางประวัติศาสตร์

งานชิ้นนี้ยังใช้หลักฐานอื่น ๆ ประกอบการศึกษาด้วย ไม่ว่าจะเป็นบทสัมภาษณ์ผู้เขียนหนังสือหรือบันทึกความทรงจำของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือประชุมสามัญประจำปีของสมาคมก๊อบนิรนาม 333 เพื่อให้เห็นภาพกว้างของชุดเรื่องเล่าเกี่ยวกับทหารรับจ้าง และยังสะท้อนให้เห็นถึงบริบทการเมืองและสังคมไทยในช่วงเวลานั้นอีกด้วยเช่นกัน

บันทึกความทรงจำของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวถือเป็นหลักฐานอีกชุดที่น่าเสนอแง่มุมอื่นของทหารรับจ้างไทยนอกเหนือจากตัวสยมภูที่ได้เข้าร่วมรบในสงครามลับในลาว ซึ่งจะทำให้เห็นภาพของสงครามลับในลาวและทหารรับจ้างที่กว้างขึ้นจากเพียงแง่มุมเดียว โดยส่วนใหญ่พบว่า

⁷² กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งรามสูร” ลูกอันธพมขาดข้างหนึ่ง,” *โลกหนังสือ* 1, 2 (พฤศจิกายน 2520): 54.

⁷³ ยังมีความเป็นไปได้ด้วยว่า เรื่องจริงในสารนิยายของสยมภูไม่ได้มาจากประสบการณ์สยมภูเพียงคนเดียว แต่มาจากประสบการณ์ของทหารคนอื่นด้วย หากเป็นเช่นนั้น สารนิยายของสยมภูก็เป็นบันทึกประสบการณ์ร่วมของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว นอกจากนี้ ยังมีชุดเรื่องเล่าที่บอกว่าสยมภูเป็นแค่พนักงานวิทยุ ไม่ได้ออกไปรบจริง เพียงแต่อาศัยความเป็นพนักงานวิทยุรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสนามรบมาใช้เป็นวัตถุดิบในการเขียนสารนิยาย สำหรับรายละเอียดเต็มในส่วนนี้จะขอหยิบไปอธิบายในบทที่ 2

หลักฐานชุดดังกล่าวมาจากกลุ่มทหารนอกประจำการที่เซ็นใบลาออกราชการและที่น่าสนใจคือทหารนอกประจำการเหล่านี้มีสถานะสูงกว่าพลเรือนอาสาสมัครในสงครามลับในลาว ในส่วนของเนื้อหา รายละเอียดในตัวหลักฐานชุดนี้ จะเป็นทั้งการนำประสบการณ์การรบมาแล้ว หรือเป็นการเล่าประวัติศาสตร์และลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของสงครามลับในลาวผ่านตัวเล่นหรือมุมมองของฝ่ายไทยที่เริ่มเข้าไปมีบทบาทเป็นหลัก การหยิบบันทึกความทรงจำของทหารรับจ้างไทยกลุ่มอื่นมาใช้อธิบายควบคู่ไปกับสารนิยายของสยมภูจะทำให้เห็นถึงความสอดคล้องกันในแง่หลักฐาน และให้ภาพที่สมบูรณ์ของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามข้อแตกต่างสำคัญของหนังสือหรือบันทึกความทรงจำกับงานสารนิยายของสยมภู คือ หนังสือเหล่านี้เขียนขึ้นภายหลังจากที่งานสารนิยายของสยมภูตีพิมพ์ออกมา เนื่องจากเหตุผลเรื่องการปกปิดความลับของทางรัฐบาลไทยต่อกรณีสงครามลับในลาว ตัวอย่างงานเขียนแนวบันทึกความทรงจำได้แก่ *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน* ของ ชาลี คเชนทร์ อดีตผู้ซึ่เข้าทางอากาศในสมรภูมิ *นรกบ้านนา* ของ พล.ต.ประจักษ์ วิสุตกุล อดีตหัวหน้าหน่วยสั่งการทหารไทยในสงครามลับในลาว *เชลยศึกทรหด* ของ ชัยชาญ หาญนาวิ อดีตทหารรับจ้างที่ไปรบในลาวแต่ถูกข้าศึกจับไปเป็นเชลยศึกนานหลายปี เป็นต้น

หนังสือประวัติศาสตร์การทหารที่เกี่ยวกับทหารไทยในสงครามลับในลาวที่ออกช่วงหลัง ก็นับเป็นหลักฐานอีกชิ้นที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากหลักฐานประเภทนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเอกสารที่พอจะเข้าถึงได้ควบคู่ไปกับบทสัมภาษณ์อดีตทหารผ่านศึกไทยในสงครามลับในลาวมาแล้ว โดยเรียงลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกับเล่าวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารไทยในสมรภูมิดังกล่าวควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้ หนังสือประเภทนี้ส่วนใหญ่มักเป็นการเล่าเชิงภาพรวมเป็นหลัก อาทิ งานศึกษาค้นคว้าเรื่อง *2503 สงครามลาว สงครามลับ*⁷⁴ ของบัญชา ขวาลศิลป์ ตีพิมพ์ พ.ศ.2565 ซึ่งเป็นการต่อยอดจากบทความชุดสงครามลับสงครามลาว ที่ตีพิมพ์ลงวารสารศิลปวัฒนธรรมใน พ.ศ.2563⁷⁵ ได้มีการหยิบเอกสารสำคัญของการที่ไม่สามารถเปิดเผยได้มาบอกเล่าเกี่ยวกับปฏิบัติการส่งทหารไทยเข้าไปรบในสงครามลับในลาว โดยเล่าตั้งแต่จุดเริ่มต้นของปฏิบัติการจนถึงช่วง

⁷⁴ บัญชา ขวาลศิลป์, *2503 สงครามลับ สงครามลาว* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2565).

⁷⁵ ในช่วง พ.ศ.2563 พลเอกบัญชา ขวาลศิลป์ได้ตีพิมพ์บทความชุด “สงครามลับ สงครามลาว” ลงในวารสารศิลปวัฒนธรรมหลายตอน โดยจะเป็นการหยิบเอาเอกสารที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ของกองทัพที่ว่าด้วยสงครามลับในลาวมาแล้วในบทความ ซึ่งชุดข้อมูลสอดคล้องกับชุดคำบอกเล่าของงานเขียนหรือบันทึกความทรงจำของอดีตทหารไทยในสงครามลับในลาวคนอื่น ๆ สำหรับบทความที่ตีพิมพ์ ได้แก่ สงครามลับ สงครามลาว: โหมโรง (มกราคม พ.ศ.2563), ศีกแรกทหารเสือพราน (กรกฎาคม พ.ศ.2563), ล่องแจ้ง:สมรภูมิตสุดท้าย (กันยายน พ.ศ.2563)

สิ้นสุด ซึ่งบัญชาได้แบ่งปฏิบัติการของไทยในลาวออกเป็น “ห้วง” หรือ “ช่วงเวลา” 4 ช่วงด้วยกัน คือ 1. ห้วงแรก กำลังหน่วยตำรวจพลร่ม “พารู” (เริ่มตั้งแต่ปลาย พ.ศ.2503 ในยุคจอมพลสฤษดิ์) 2. หน่วยผสม 333, หน่วยบินไฟร์ฟลาย, และกองร้อยปืนใหญ่เอสอาร์ (เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2507 – 2512) 3. กรมผสมที่ 13 หรือ 3 กองพันทหารราบ 2 กองร้อยทหารปืนใหญ่ (เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2513 - ต้น พ.ศ.2514) และ 4. กำลังทหารหน่วยเสือพราน (เริ่มปลาย พ.ศ.2513 จนถึงยุติการสู้รบลงเมื่อ พ.ศ.2517)⁷⁶ จึงสรุปได้ว่า ประเทศไทยเริ่มส่งกำลังกองกำลังเข้าไปทำสงครามตั้งแต่ พ.ศ.2503 – 2517 เป็นต้น

งานศึกษาชิ้นนี้นำเสนอบทบาทของไทยในสงครามลับในลาวในเชิงภาพรวม ซึ่งให้น้ำหนักไปกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์มากกว่าจะให้ความสนใจกับตัวละครอย่างทหารไทยในสมรภูมิลาว ยกเว้นเพียงกลุ่มทหารไทยระดับบังคับบัญชาที่ถูกกล่าวถึงพร้อมระบุชื่อเอาไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากทหารเหล่านี้มีความสำคัญต่อสมรภูมิหรือเป็นบุคคลสำคัญของหน่วย เช่น พันตำรวจโท ประเนตร ฤทธิ์ชัย, พันตรี ตรวย นิยมประดิษฐ์ (คำคม), พล.ต.อ. วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ (เทพ 333) เป็นต้น เรียกได้ว่างานชิ้นนี้เลือกจะนำเสนอวีรกรรมของทหารระดับนำเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันงานชิ้นนี้กลับละเลยตัวละครอย่างทหารไทยชั้นผู้น้อยและกลุ่มที่มาจากพลเรือนทั่วไป อย่างไรก็ตาม คุณูปการสำคัญของงานชิ้นนี้คือการที่ไม่ได้เล่าแต่บทบาทของไทยเพียงอย่างเดียว แต่ยังนำเสนอมุมมองของตัวละครอื่นอย่างสหรัฐอเมริกาและเวียดนามเหนือคู่ขนานไปด้วย ทำให้งานศึกษาชิ้นนี้มีความสมบูรณ์ในการนำเสนอแง่มุมรอบด้านจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสงครามลาว

หากยึดการแบ่งช่วงเวลาตามบัญชา โดยนำมาเทียบกับชุดเรื่องเล่าในสารนิยายของสุมภู สามารถบอกได้ว่าสุมภู ทศพล เข้าร่วมสงครามลับในลาว ช่วง ห้วงที่ 4 หรือ ห้วงที่มีกำลังหน่วยทหารเสือพราน เนื่องจากหน่วยดังกล่าวเป็นการเปิดให้พลเรือนสามารถเข้าร่วมได้ ซึ่งสอดคล้องกับฉากในเรื่องของสุมภู ที่มีตัวละครที่เป็นคนธรรมดาเข้าร่วมสงครามด้วย นอกจากนี้ ห้วงที่ 4 ยังเป็น ช่วงปลายของสงคราม ที่ศูนย์กลางหรือพื้นที่หลักคือ “ล่องแจ้ง” ที่เปรียบได้ว่าเป็นปราการสุดท้ายของฝ่ายโลกเสรีในสมรภูมินี้ เช่นเดียวกับหลายฉากที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภู มักจะเล่าถึงปฏิบัติการที่ “ล่องแจ้ง” เสมอ และมักเล่าในเรื่องการป้องกันพื้นที่มากกว่าจะไปบุกโจมตีฝ่ายตรงข้าม

นอกเหนือไปจากงานศึกษาของบัญชา พบว่ายังมีงานศึกษาในลักษณะเดียวกันอย่าง *บันทึกลับ นักรบนิรนาม 333*⁷⁷ ของ ศนิโรจน์ ธรรมยศ ที่เป็นการรวบรวมเรื่องราวและวีรกรรมของทหาร

⁷⁶ บัญชา ขวาลศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว, หน้า 12 – 16.

⁷⁷ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, *บันทึกลับนักรบนิรนาม 333* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โนเบิลบุ๊คส์, 2565).

ไทยในสงครามลับในลาว ภายใต้การใช้บทสัมภาษณ์ของอดีตทหารไทยในสมรภูมินี้ และข้อมูลจากสมาคมนักรบนิรนาม 333 เป็นหลักฐานชั้นต้น ซึ่งงานของศนิโรจน์จะเน้นไปที่บทบาทของไทยในสมรภูมิลาวเท่านั้น โดยเฉพาะวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารไทย จึงทำให้ไม่เห็นภาพรวมของสงครามลับในลาวทั้งหมดหากเปรียบเทียบกับงานของบัญชีที่เล่าบทบาทของตัวละครอื่นอย่างเวียดนามเหนือและสหรัฐอเมริกาควบคู่ไปด้วย

หลักฐานชั้นถัดมาคือ บทสัมภาษณ์ผู้เขียน หรือเป็นบทให้สัมภาษณ์ของตัวสุมภู ที่ลงตีพิมพ์ในวารสารโลกหนังสือใน พ.ศ.2520 ชื่อบทความว่า *สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดื่บรามสูร” ลูกอันทะมณชาติข้างหนึ่ง* เป็นบทสนทนาโต้ตอบระหว่างสุมภูและตัวบรรณาธิการ ว่าด้วยเรื่องเบื้องหลังชีวิตของตัวสุมภู และความเป็นมาของการเขียนสารนิยาย บทสัมภาษณ์ชิ้นนี้มีความสำคัญอย่างมากในแง่ของหลักฐานในการทำความเข้าใจชุดความคิดและภูมิหลังความเป็นมาของตัวสุมภู อันจะนำไปสู่การตีความชุดหลักฐานชั้นต้นอย่างตัวสารนิยายที่จะใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ทั้งนี้บริบทที่ตีพิมพ์ พ.ศ. 2520 ของตัวบทสัมภาษณ์ชุดนี้เกิดขึ้นภายหลังจากสงครามลับในลาวสิ้นสุดลงไม่นาน อาจจะบอกได้ว่ามีความร่วมสมัยกับเหตุการณ์ และตัวเหตุการณ์สงครามลับในลาวยังคงถูกกล่าวถึงอยู่ ดังจะเห็นได้จากตัวบทสัมภาษณ์ชุดนี้ให้ความสำคัญกับงานเขียนของสุมภูเรื่อง “ดื่บรามสูร” ที่ว่าด้วยเรื่องของฐานทัพลับของซีไอเอในประเทศไทย ซึ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับปฏิบัติการในประเทศไทยลาว

ภาพที่ 1 หน้าปกหน้าสมุด ทศพล ในโลกหนังสือ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ.2520

(ที่มา: https://www.su-usedbook.com/products_detail/view/4704028.)

การรับรู้เกี่ยวกับ “ทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว” สำหรับประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นหนึ่งตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเขียนสารนิยายของสยมภู ซึ่งหลักฐานชิ้นสำคัญที่จะนำมาใช้งานวิจัยชิ้นนี้เพื่อทำความเข้าใจบริบทแวดล้อมดังกล่าวคือสื่อสิ่งพิมพ์ร่วมสมัยที่ว่าด้วยเรื่องสงครามลับในลาว อันได้แก่ บทความในวารสาร เอกสาร และหนังสือพิมพ์ เอกสารเหล่านี้ได้ตอกย้ำความคลุมเครือต่อสงครามลับในลาวและทหารรับจ้างไทยในงานสารนิยายของสยมภูได้เป็นอย่างดี จากการสำรวจพบว่าเนื้อหาและบทความที่ดีพิมพ์ในประเด็นเหล่านี้นำเสนอข้อมูลการรับรู้ได้ว่า ทหารรับจ้างไทยที่ไปรบในลาวเป็นเพียงทหารรับจ้างที่ทำงานให้กับสหรัฐอเมริกา ซึ่งการรับรู้ดังกล่าวเป็นการรับรู้ที่สยมภูมองว่าผิดอันนำไปสู่การเขียนสารนิยายในที่สุด

สำหรับการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อกรณีสงครามลับในลาวนั้น มีความคลุมเครืออย่างมากในช่วงร่วมสมัยกับเหตุการณ์ ดังจะเห็นได้จากกรณีการสมัครเข้าร่วมรบในสงครามลับในลาว ชายไทยที่ต้องการจะมาสมัครเข้าร่วมรบในสงครามลับในลาวจะรับรู้จากการบอกกล่าวผ่านปากต่อปากเท่านั้น ไม่มีการเปิดเผยให้ทราบโดยตรง ยกเว้นสังกัดอยู่กับกองทัพออยู่แล้วถึงจะรับรู้รายละเอียดเรื่องสงครามลับในลาวได้ ดังจะเห็นได้จากงานเขียนของ พล.ต.ประจักษ์ วิสุตกุล อดีตทหารผ่านศึกในสงครามนี้ ที่

เล่าว่าทราบข่าวเรื่องสงครามในลาวจากคนในกองทัพ⁷⁸ เช่นเดียวกันในงานศึกษาของ Paul T. Carter ได้นำเสนอว่า ตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide)⁷⁹ ในสมรภูมิสงครามลับในลาวนั้น โดยส่วนใหญ่จะมาจากการคัดเลือกของสหรัฐอเมริกา หรือมาจากตำแหน่ง “นักแปล” ที่ได้รับการคัดเลือกจากการเข้ามาสมัครผ่านทางหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ⁸⁰ และบางส่วนก็มาจากหน่วยตำรวจพลร่ม (Police Aerial Reinforcement Unit)⁸¹ จะสังเกตได้ว่ากระบวนการคัดเลือกตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศที่จะเข้าไปทำงานในลาวเอง ล้วนเป็นบุคคลภายในทั้งสิ้น ดังนั้นการรับรู้เรื่องราวของสงครามลับในลาวสำหรับคนจากภายนอกจึงเป็นเรื่องยาก หากไม่ได้รู้จักกับคนในเป็นการส่วนตัว

การรับรู้ของสังคมไทยต่อกรณีของสงครามลับในลาวในช่วงร่วมสมัยกับเหตุการณ์ค่อนข้างจำกัด เนื่องมาจากข้อตกลงว่าด้วยความเป็นกลางของลาวในการไม่ให้ประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงภายในประเทศ การส่งทหารเข้าไปแทรกแซงจึงต้องทำอย่างปกปิด ไม่สามารถส่งไปเข้าร่วมโดยตรงได้ แบบสงครามเวียดนามที่เกิดขึ้นใกล้เคียงกัน แต่ถึงแม้จะปกปิดก็เชื่อว่าทำได้โดยสมบูรณ์ โดยสังคมไทยในช่วงเวลาดังกล่าวรับรู้เพียงแค่ว่า บรรดาชายไทยที่ไปรบในลาว คือพวกทหารรับจ้างที่ถูกจ้างโดยพวกอเมริกาหรือซีไอเอเป็นพวกที่ไปรบเพื่อเงิน ดังจะเห็นได้จากบทความเรื่อง *เสือพรานไทย: เหยื่อตกกว่าจะได้กลับบ้าน* ที่ตีพิมพ์ในหนังสือข่าวรายสัปดาห์ ประชาชาติ ฉบับวันที่ 26 กันยายน 2517 ได้บอกเล่าเรื่องราวของการส่งตัวเชลยศึกไทยที่ถูกจับในสงครามลับในลาวกลับประเทศไว้ว่า “...ส่วนเชลยศึกทางฝ่ายประเทศลาวจับกุมไว้ได้นั้น เกือบร้อยละ 9 ล้วนแต่เป็น คนไทย ที่เข้าไปรับจ้างรบในลาวโดยเงินและการส่งเสียขององค์การซีไอเอแห่งสหรัฐฯ ชื่อของ “กองพันเสือพราน”...”⁸²

หลักฐานลำดับสุดท้ายที่จะใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้คือ สุนจิบัตรงานสังสรรค์ หนังสือประชุมสามัญประจำปีของสมาคมกบนิรนาม 333 ที่พิมพ์เผยแพร่ในการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมกบนิรนาม 333 เป็นหลักฐานสำคัญอีกชิ้นหนึ่งของงานวิจัยชิ้นนี้ เอกสารดังกล่าวนำเรื่องราวหรือ

⁷⁸ ประจักษ์ วิสุตกุล, *นรกบ้านนา*, หน้า 21.

⁷⁹ Forward Air Guide หรือ FAG เป็นตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศในสมรภูมิสงครามในลาว ซึ่งทำหน้าที่ชี้พิกัดให้กับเครื่องบินรบทำการโจมตีข้าศึก และในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็น “ล่าม” แปลภาษา ไปในตัว

⁸⁰ เช่น หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ (Bangkok Post) ฉบับเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2514/ค.ศ.1971 ที่ได้ประกาศรับสมัครคนแปล หรือ ล่าม (Translators) ที่โรงเรียนอัมรินทร์ อย่างไรก็ตามบอกเพียงแค่ว่าคุณสมบัติผู้สมัครเท่านั้น ไม่ได้มีการระบุว่าต้องมาทำหน้าที่ในสมรภูมิลาวแต่อย่างใด

⁸¹ Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” p. 58.

⁸² กองบรรณาธิการ, “เสือพรานไทย:เหยื่อตกกว่าจะได้กลับบ้าน,” *ประชาชาติ* 1, 45 (กันยายน 2517): 11-12.

เหตุการณ์การรบของไทยในสงครามลับในลาวมาเปิดเผย หรือบางครั้งก็เป็นการนำบทความที่เขียนโดยอดีตทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวมาเล่าเป็นต้น หลักฐานชุดนี้จึงคล้ายคลึงกับหลักฐานประเภทบันทึกความทรงจำของทหารไทยที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ จึงสามารถนำเหตุการณ์ในหนังสือมาเทียบเคียงกับสารนิยายของสุมภูได้เป็นอย่างดี

สำหรับสมมติฐานของงานวิจัยชิ้นนี้ พบว่าการนำเสนอการรับรู้เรื่องราววีรกรรมของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวผ่านสารนิยาย ของตัวสุมภู ทศพล มีสาเหตุปัจจัยมาจากบริบทแวดล้อมในช่วงร่วมสมัยกับปีที่สุมภูได้เขียนงานออกมา สังคมไทยต่างรับรู้เรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ที่ค่อนข้างคลุมเครือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะถูกรับรู้ในแง่ลบเสียมากกว่า ซึ่งถูกรับรู้วาทะเหล่านี้ทำเพื่อเงินค่าจ้างที่ทางสหรัฐอเมริกาจ่าย ไร้ซึ่งเกียรติ และไม่ค่อยได้รับความสนใจหากเปรียบเทียบกับทหารไทยในสมรภูมิอื่นไม่ว่าจะเป็นสงครามเกาหลีและสงครามเวียดนาม ความรับรู้เช่นนี้ทำให้ทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวไม่สามารถมีพื้นที่อยู่ในความทรงจำของสังคมได้ ดังนั้นสุมภูจึงต้องสร้างการรับรู้และภาพจำของทหารรับจ้างไทยในอีกรูปแบบ โดยนำเสนอการรับรู้ในแง่บวกให้กับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ผ่านการเล่าเรื่องราววีรกรรมของพวกทหารรับจ้างในสนามรบ และสร้างภาพจำของตัวทหารรับจ้างที่เป็น “วีรบุรุษ” ขึ้น เพื่อต้องการแสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างไทยมีความกล้าหาญ และทำเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เฉกเช่นกับทหารไทยในสมรภูมิอื่น มิได้เป็นเพียงลูกจ้างที่ทำเพื่อเงินของอเมริกาอย่างที่สังคมตราหน้า การเสนอวีรกรรมของทหารรับจ้างในสารนิยายของสุมภูจึงทำให้การจำทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวเป็นไปได้

เราอาจอ่านสารนิยายของสุมภู ทศพล และจัดให้อยู่ในงานเขียนกลุ่มฝ่ายอนุรักษนิยม เนื่องจากการสนับสนุนการทำสงครามลับในลาวที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้สนับสนุน และการเชิดชูทหารรับจ้างในฐานะที่เป็นวีรบุรุษผู้ปกป้องชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ แต่สุมภูก็ใช้สารนิยายของเขาวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายอนุรักษนิยม ด้วยการเสนอภาพความไร้ประสิทธิภาพในการบังคับบัญชา การคอร์รัปชัน และความไม่มีอุดมการณ์ของผู้บังคับบัญชาทั้งไทยและอเมริกัน ซึ่งอธิบายได้ว่าความไร้ประสิทธิภาพของบรรดาทหารระดับบังคับบัญชานั้น มีผลกระทบต่ตัวสุมภูและบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างโดยตรง อันเป็นการทำให้พวกตนตกอยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย นอกจากนี้ ความไร้ประสิทธิภาพของทหารระดับบังคับบัญชาของอเมริกันนั้นเห็นได้ชัดในงานสุมภู เช่น การให้การสนับสนุนด้านการรบที่ค่อนข้างแย่กับพันธมิตรฝ่ายโลกเสรีอย่างไทย หรือการให้อาวุธยุทธโศปกรณ์ที่ค่อนข้างเก่า หากเอาฉากในเรื่องที่สุมภูเล่าในงานมาเทียบกับบริบททางประวัติศาสตร์จริง ๆ จะพบว่าตัวสุมภูและบรรดาทหารรับจ้าง (ทหารเสือพราวน) ในเรื่องนั้น เป็นกลุ่มทหารที่เข้าร่วมสงคราม

ลับในลาวนั้นเป็นช่วงปลายของสงครามอินโดจีน ตัวสยามฯเข้าร่วมสงครามใน พ.ศ.2514 และกลับไทยใน พ.ศ.2516 อันเป็นช่วงที่ฝ่ายโลกเสรีกำลังแพ้สงคราม การรบส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ล่องแจ้ง จะเป็น การรบในขณะที่ฝ่ายโลกเสรีกำลังเสียเปรียบอย่างมาก การสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาที่ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะทางสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับ “การถอนกำลังในพื้นที่” มากกว่าจะให้ความสำคัญกับ “การทำสงคราม” ทั้งนี้ทางสหรัฐอเมริกาไม่สามารถให้การสนับสนุนบรรดาพันธมิตรฝ่ายโลกเสรีใน สมรภูมิลาวได้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาวุธยุทโธปกรณ์หรือกำลังทหาร เพราะกลัวการ ข้อตกลงว่าด้วยความเป็นกลางลาว จึงจำเป็นต้องให้อาวุธยุทโธปกรณ์คุณภาพแย่เพื่อไม่ให้โยงมาถึงตัว ได้แก่ฝ่ายโลกเสรีในสงคราม ตัวสยามฯจึงต้องเอาเรื่องราวความคับแค้นใจที่ตนและเพื่อนทหารรับจ้าง เผชิญในสงครามมาตีแผ่แก่สังคม ผ่านการนำเสนอภาพจำของทหารรับจ้างในฐานะ “เหยื่อ” อันเป็น การสร้างภาพจำที่ดีให้กับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว โดยการเล่นกับความรู้สึกสงสารและ เห็นใจของสังคม

และถึงแม้ว่าสยามฯ ทศพล จะเสนอภาพทหารรับจ้างในฐานะวีรบุรุษผู้ปกป้องชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ในสารนิยายของตน แต่สารนิยายของสยามฯก็เสนอด้วยว่าทหารรับจ้างรบเพื่อเงิน รวมถึงเสนออารมณ์ความรู้สึกแบบมนุษย์ปุถุชนของทหารรับจ้าง เช่น ความกลัวตายจนถึงขั้นต้องหนี เอาตัวรอดเมื่อเผชิญกับสถานการณ์เสี่ยงอันตรายถึงชีวิต และความต้องการทางเพศ เป็นต้น ซึ่งเป็น สิ่งที่ไม่ปรากฏในการนำเสนอภาพของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่เห็นได้ในงานเขียนตั้งแต่ ทศวรรษที่ 2530 เป็นต้นมา การนำเสนอภาพของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ในฐานะ “มนุษย์ปุถุชน” เป็นการสื่อสารไปกับคนอ่านว่าทหารรับจ้างก็เป็นเพียงมนุษย์ปุถุชนที่มีอารมณ์ ความรู้สึก การทำตามความต้องการของตนเองจึงไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด

1.7 คำโครงการศึกษา

ท่ามกลางบริบทของสงครามเย็นในช่วงทศวรรษ 2500 ความคลุมเครือจากความพยายามจะปกปิด เรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวของรัฐบาลไทย ส่งผลให้สังคมไทยมอง ทหารรับจ้างในแง่ลบ สยามฯ ทศพล ซึ่งเป็นอดีตทหารรับจ้างในสมรภูมิดังกล่าวเมื่อกลับจากสมรภูมิจึง นำเสนอภาพจำของทหารรับจ้างใหม่ผ่านงานเขียนที่เรียกว่า “สารนิยาย” ที่เป็นการหยิบเรื่องจริงมา เล่าแบบเรื่องแต่ง โดยสยามฯได้นำเสนอภาพของทหารรับจ้างด้วยกัน 3 แบบคือ วีรบุรุษ, เหยื่อ, และ ปุถุชนคนธรรมดา งานศึกษาชิ้นนี้วางอยู่บนกรอบของภาพจำดังกล่าว

บทที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ภูมิหลังชีวิตของสุมภูท่ามกลางบริบทของยุคสงครามเย็น ซึ่งเป็นยุคของการต่อสู้อุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างโลกเสรีและโลกคอมมิวนิสต์ ที่มีผลต่อทัศนคติและความคิดหลาย ๆ อย่างของตัวสุมภูจนได้ปรากฏให้เห็นผ่านผลงานสารนิยายของเขา กล่าวคือบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการเติบโตที่สุมภูได้เผชิญตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเข้าร่วมในสงครามลับในลาว และต่อมาผันตัวมาเป็นนักเขียนในที่สุด

บทที่ 3 เป็นการสำรวจบทบาทของประเทศไทยต่อสงครามลับในลาว ว่าเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างไร ภายใต้การให้น้ำหนักกับช่วงที่ประเทศไทยส่งทหารเสือพราน (ทหารรับจ้าง) เข้าไปในลาว และเพื่อยืนยันข้อเสนอที่ว่าสารนิยายของสุมภูอ้างอิงจากเรื่องจริง ในบทนี้จะเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสมรภูมิลาวกับเนื้อหาที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสุมภูว่าสอดคล้องกันมากแค่ไหน ทั้งนี้ เพื่อเข้าใจบริบทของยุคสมัยที่สารนิยายสุมภูตีพิมพ์เผยแพร่ ในบทนี้จะเป็นการสำรวจการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อทหารไทยในสงครามลับในลาว ผ่านข่าวหนังสือพิมพ์และบทความในวารสารร่วมสมัยอีกด้วย

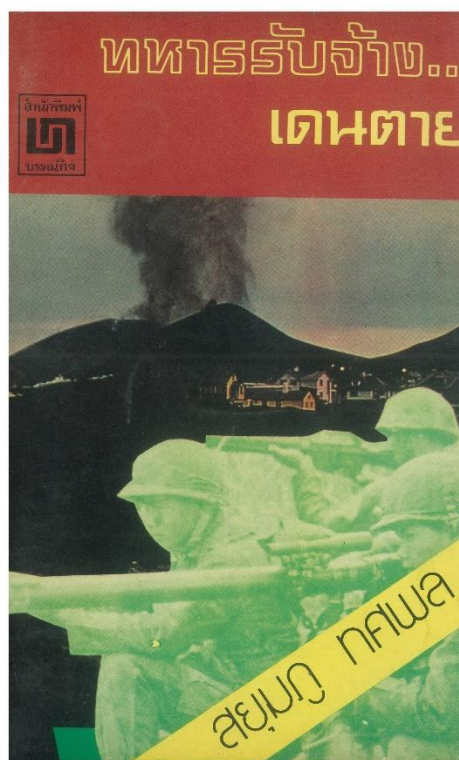
บทที่ 4 ศึกษาภาพจำของ “วีรบุรุษ” ที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภู ทศพล ว่ามีลักษณะอย่างไร และเหตุใดสุมภูจึงนำเสนอเช่นนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งภาพวีรบุรุษในสารนิยายของสุมภูด้วยกันทั้งหมด 3 แบบ ได้แก่ วีรบุรุษผู้กล้าหาญและเสียสละ, วีรบุรุษผู้อุทิศตนเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์, และ วีรบุรุษผู้พิทักษ์ในอุดมการณ์โลกเสรี

บทที่ 5 ศึกษาภาพจำของ “เหยื่อ” ที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภู ทศพล โดยแม้ว่าสุมภูจะมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบอนุรักษนิยมหรือขวา แต่ก็วิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายขวาด้วยกัน ผ่านการเสนอภาพของความเป็นเหยื่อที่ถูกกระทำ เช่นเดียวกันเราอาจมองภาพจำของเหยื่อถือเป็นภาพจำในแง่บวกเหมือนภาพจำวีรบุรุษแต่มีความต่างกันในเรื่องของอารมณ์ที่ผู้อ่านได้สัมผัส นำไปสู่คำถามของบทนี้คือทำไมสุมภูจึงนำเสนอเช่นนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งภาพเหยื่อออกไปด้วยกันทั้งหมด 3 แบบคือเหยื่อจากความรุนแรงของสงคราม, เหยื่อจากนายจ้างอเมริกัน, และ เหยื่อจากทหารบังคับบัญชาไทยฝ่ายเดียวกัน

บทที่ 6 ศึกษาภาพจำของ “มนุษย์ปู้ชน” ที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภู ทศพล โดยภาพจำนี้เป็นการเล่นกับเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกต่อคนอ่าน ซึ่งจะเป็นการย้อนกลับไปคุยกับการรับรู้หรือข้อครหาที่สังคมไทยมีต่อทหารรับจ้างในแง่ลบ ไม่ว่าจะเป็น การรบเพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน เป็นต้น

บทที่ 2

“ทหารรับจ้างเดนตาย” ผู้กลายมาเป็น “สุมภู ทศพล”

ภาพที่ 2 หน้าปกหนังสือเรื่อง “ทหารรับจ้างเดนตาย” ของสุมภู ทศพล ตีพิมพ์ปี 2518

(ที่มา: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

กล่าวได้ว่าการเกิดขึ้นของนักเขียนนวนิยายแนวสงครามผู้เรียกแทนตัวเองว่าเป็นทหารรับจ้างเดนตายนามว่า “สุมภู ทศพล” และ สารนิยายที่ว่าด้วยเรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการหล่อหลอมของช่วงชีวิตที่ตัวสุมภูได้เติบโตมาเมื่อครั้งวัยเยาว์ อันเริ่มนับตั้งแต่ช่วงชีวิตในวัยเด็กของสุมภูที่ได้เกิดและเติบโตในช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ 2¹ พร้อมกับปัญหาทางเศรษฐกิจ

¹สุมภูนั้นเกิดใน พ.ศ.2480 ซึ่งเป็นช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 อุบัติขึ้นเพียง 2 ปี โดยสงครามเริ่มต้นในปี พ.ศ.2482 และสิ้นสุดใน พ.ศ.2488 ซึ่งเป็นช่วงที่สุมภูอายุได้ราว ๆ 10 ปีพอดี ดังนั้นในช่วงวัยเด็กของสุมภูจึงรายล้อมไปด้วยยุคสมัยของสงคราม

มากมายที่รัฐบาลไทยได้เผชิญ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ² โดยปัญหาเรื่องเศรษฐกิจส่งผลให้หลายครอบครัวในไทย ณ ช่วงเวลานั้นต้องประสบกับปัญหา ครอบครัวของสุมณูเองก็อาจจะเป็นหนึ่งในนั้นที่ต้องใช้ชีวิตอยู่กับความยากจนข้นแค้น จากการที่สุมณูได้มีการกล่าวถึงเรื่องความยากจนในครอบครัวตนเองหลายครั้ง สภาวะความยากจนของครอบครัวของสุมณู ได้มีส่วนสำคัญในการผลักดันและกำหนดเส้นทางชีวิตของตัวสุมณูให้เป็นทหารอย่างเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการเลือกประกอบอาชีพเป็นทหารของสุมณูถือเป็นจุดพลิกผันสำคัญที่ทำให้ชีวิตของสุมณูต้องเข้าไปพัวพันกับสงครามลับในลาวในเวลาต่อมา

เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตของสุมณูรวมถึงตัวผลงานการประพันธ์ การทำความเข้าใจแต่เพียงบริบทแวดล้อมทางการเมือง, เศรษฐกิจ, และสังคมในช่วงที่สุมณูเติบโตมาตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ อาจจะไม่เพียงพอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกจะทำความเข้าใจบริบทแวดล้อมของโลกรวนกรรมด้วยไม่ว่าจะเป็นเรื่องความต้องการของตลาดวรรณกรรม หรือ ความนิยมของวรรณกรรมแนวต่อสู้ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าบริบทโลกรวนกรรมล้วนเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้สุมณูเลือกจะนำเสนอเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวทั้งทางตรงและทางอ้อมเช่นกัน

ชุดหลักฐานหรือเอกสารที่กล่าวถึงชีวประวัติของสุมณูจากการสำรวจพบว่ามีค่อนข้างน้อย แต่ก็เชื่อว่าจะไม่ปรากฏให้เห็นเลย ในงานวิจัยชิ้นนี้เลือกจะใช้ตัวบทความ “สัมภาษณ์ สุมณู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรมสุร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง”³ ที่ลงในวารสารโลกหนังสือเมื่อปี 2520 เป็นหลัก เพราะเป็นชุดข้อมูลที่ได้ให้รายละเอียดชีวประวัติของสุมณูจากปากเจ้าตัวอย่างครบถ้วน และมักเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ถูกอ้างอิงบ่อยครั้งในงานศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมหรือนักประพันธ์ไทยในยุคหลัง อย่าง หนังสือเรื่อง “100 นักประพันธ์ไทย” ของ ประทีป เหมือนนิล เป็นต้น

หลักฐานอีกชิ้นที่กล่าวถึงชีวประวัติของสุมณู ทศพล คือ คอลัมน์ที่ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 21 มกราคม พ.ศ.2533 ในชื่อคอลัมน์ “สุมณู ทศพล” ซึ่งเขียนโดยผู้สื่อข่าวที่ได้มีโอกาสสัมภาษณ์ สุวรรณ วงศ์สุวรรณ ภรรยาของประจิม วงศ์สุวรรณ หรือ สุมณู ทศพล เกี่ยวกับการเสียชีวิตของสุมณู ณ เวลานั้น ในช่วงนี้ได้มีการเล่าชีวประวัติและครอบครัวของสุมณูผ่านปากภรรยาของสุมณู ผู้วิจัยจึงถือเป็นหลักฐานสำคัญอีกชิ้นที่ใช้ศึกษา ในฐานะชุดข้อมูลที่มาจากผู้เกี่ยวข้องกับสุมณูโดยตรง

²ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด ปัญหาเงินเฟ้อพุ่งในประเทศไทยสูงขึ้นมากกว่าร้อยละ 1,000 นับตั้งแต่ พ.ศ.2481 อ้างใน คริส เบเคอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, **ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย**, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2561), หน้า 199.

³กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุมณู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรมสุร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” **โลกหนังสือ** 1, 2 (พฤศจิกายน 2520).

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์สุมภูและภรรยาของสุมภูก็มีบางส่วนที่ขัดแย้งกับข้อมูลที่มีการเปิดเผยออกมาภายหลังเช่นกัน เช่น กรณีที่เล่าว่าสุมภูเคยถูกจับเป็นเชลยศึกถึง 2 ปี ก่อนได้รับการปล่อยตัวหลังรัฐบาล 14 ตุลาฯ แต่ก็มีข้อมูลที่แย้งว่าสุมภูไม่ได้ถูกจับเป็นเชลยตามคำกล่าวอ้างออกมาเช่นกัน

ภาพที่ 3 สุมภู ทศพลระหว่างให้สัมภาษณ์ลงในโลกหนังสือ พ.ศ.2520

(ที่มา:กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดิปรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” *โลกหนังสือ* 1,2 (พฤศจิกายน 2520): 57.)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้บทความชุด “นักเขียนอีสาน” เรื่อง “สุมภู ทศพล: หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิรบ”⁴ ของ เจน อักษราพิจารณ์ ที่ตีพิมพ์ลงในวารสารทางอีสาน เมื่อปี 2560 ควบคู่ไปด้วย โดยบทความชิ้นนี้ว่าด้วยอัตชีวประวัติของตัวสุมภู ทศพล ตั้งแต่ช่วงต้นชีวิตจนกระทั่งเป็นนักเขียน ทั้งยังเล่าถึงสารนิยายของสุมภูที่ถูกนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์เช่นกัน ซึ่งผู้เขียนบทความชิ้นนี้ใช้แหล่งข้อมูลอ้างอิงหลายแหล่งโดยเฉพาะคำบอกเล่าจากบรรดานักเขียนท่านอื่นที่รู้จักกับสุมภูเป็นการส่วนตัว เช่นเดียวกับผู้วิจัยที่นอกจากใช้ข้อมูลอ้างอิงจากบทความ, หนังสือ หรือบทสัมภาษณ์

⁴เจน อักษราพิจารณ์, “สุมภู ทศพล:หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” *ทางอีสาน* 5, 58 (กุมภาพันธ์ 2560).

ก็ยังใช้หลักฐานอ้างอิงอย่าง หนังสือคำบอกเล่าจากบรรดาเพื่อนนักเขียนที่มีโอกาสได้รู้จักกับสุมภู ไม่ว่าจะเป็น ณรงค์ จันทรเรือง หรือ คริส สารคาม เป็นต้น

สำหรับในบทนี้ จึงเป็นการสำรวจและเล่าถึงเส้นทางชีวิตของสุมภู ทศพล คู่ขนานไปกับบริบทแวดล้อมทางการเมือง สังคมและโลกวรรณกรรม ณ เวลานั้นว่ามีส่วนสำคัญอย่างไรในการสร้างและหล่อหลอมตัวสุมภูและตัวสารนิยายที่ว่าด้วยทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว

2.1 ชีวิตช่วงต้นของสุมภู ทศพล หนุ่มลูกอีสานหลานย่าโมสู่ทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาว

จำลองเอกประจิม วงศ์สุวรรณ หรือเจ้าของนามปากกา “สุมภู ทศพล” เกิดเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2480 จังหวัดนครราชสีมา มาจากครอบครัวที่มีพื้นเพประกอบอาชีพค้าขายของ มีบิดาชื่อ นายสุดใจ วงศ์สุวรรณ และ มารดาชื่อ นางแฉล้ม วงศ์สุวรรณ โดยสุมภูเป็นบุตรคนโตจากจำนวนพี่น้อง 3 คน⁵ แม้ว่าข้อเขียนส่วนใหญ่จะเล่าตรงกันว่าเดิมสุมภูเป็นคน จังหวัดนครราชสีมา แต่บทสัมภาษณ์ภรรยาของสุมภูนั้นเล่าจังหวัดที่กำเนิดต่างออกไป โดยเล่าว่า เดิมสุมภูเป็นคนจังหวัดกาญจนบุรี แต่ครอบครัวย้ายไปจังหวัดนครราชสีมา เมื่ออายุเพียง 2 ขวบ⁶ สำหรับความสัมพันธ์ครอบครัวของสุมภู โดยส่วนใหญ่พบว่าสุมภูมักเล่าถึงมารดาของตนบ่อยครั้ง ดังจะเห็นได้จากสารนิยายเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน” ที่ว่าด้วยเรื่องราวช่วงต้นของสุมภูในการสมัครเป็นทหารรับจ้างไปปฏิบัติการกิจในพื้นที่ลาว กองพัน BC616 ณ พื้นที่ล่องแจ้ง ซึ่งในเล่มนี้สุมภูได้กล่าวถึงมารดาของเขา ในฉากที่สุมภูกำลังนั่งอยู่บังเกอร์ทหารหรือฐานปราการของฝ่ายตน ระหว่างเตรียมรับมือกับข้าศึกที่กำลังบุกเข้ามาในพื้นที่ ห่วงความคิดแรกที่ปรากฏของสุมภูก่อนจะออกไปรบคือภาพของมารดาของตน โดยสุมภูได้พรรณนาด้วยน้ำเสียงโศกเศร้าถึงมารดาของตนเอาไว้ว่า

⁵แม้ว่าจะมีการกล่าวว่าสุมภูมีพี่น้องด้วยกัน 3 คน อ้างใน ประทีป เหมือนนิล, 100 นักประพันธ์ไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2553), หน้า 197. คน ซึ่งผู้วิจัยคาดการณ์ว่างานที่เขียนเกี่ยวกับประเด็นนี้ ยึดจากคำบอกเล่าจากบทสัมภาษณ์ของภรรยาของสุมภูเป็นหลัก อ้างใน “สุมภู ทศพล,” ไทยรัฐ (21 มกราคม 2533): 21. แต่ก็มีบางแหล่งข้อมูลที่เล่าว่าสุมภูมี พี่น้อง 4 คน เช่นเดียวกัน โดยปรากฏในเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ ประพันธ์สาส์น ซึ่งเล่าว่าสุมภูเป็นบุตรคนที่ 4 จากบรรดาพี่น้อง 4 คน อ้างใน “ประจิม วงศ์สุวรรณ,” ทำเนียบนักประพันธ์ สำนักพิมพ์ ประพันธ์สาส์น ; เข้าถึง ข้อมูล วันที่ 15 ตุลาคม 2565, http://www.praphansam.com/home/detail_author_th/24.

⁶“สุมภู ทศพล,” ไทยรัฐ (21 มกราคม 2533): 21.

“ภาพของหญิงชรารูปร่างบอบบาง ผมขาวโพลนทั่วศีรษะ นั่งเขียนหนังสืออยู่บนโต๊ะ น้ำตา
เจ้ากรรมของผมไหลคลอออกมาเต็มบ้า ความรู้สึกนึกคิดที่พุ่งขึ้นมาในปัจจุบันทันด่วนก็คือ
การคิดถึงแม่อย่างจับจิตจับใจกว่าทุกครั้ง

“เหนือเกล้าของลูก ถ้าผมไม่ตายเสียก่อนผมจะกลับมาอยู่กับแม่จนวาระสุดท้ายของชีวิต
ต่อไปนี้ผมจะไม่ทอดทิ้งแม่อีกแล้ว”

ผมรำพึงออกมาเบา ๆ ...” ⁷

ความผูกพันกับมารดาของสุมณูยังปรากฏในสารนิยายตอน “ค่ายนรกเดียนเบียนฟู” เช่นกัน
ในเล่มนี้ว่าด้วยช่วงชีวิตที่สุมณูได้ถูกจับเป็นเชลยศึกในค่ายกักกันเชลยในพื้นที่เวียดนาม ผ่านฉากร
สนทนาระหว่างสุมณูและเพื่อนเชลยศึกชาวไทยด้วยกัน อย่างตัวละครของ “ครูสำรอง ศรีโบราณ”⁸
เมื่อทั้งตัวสุมณูและครูสำรองต่างถูกจับมาทรมานจากฝ่ายข้าศึกและคิดว่าพวกตนอาจไม่มีทางรอด
ชีวิตกลับได้ ณ เวลานั้น ทั้งคู่ต่างคิดถึงครอบครัวอันเป็นที่รักของตนทันที ซึ่งสำหรับสุมณูหวั
งความคิดแรกที่ปรากฏออกมาคือ การโยยหามารดาของตน จึงอาจสรุปได้ว่าสำหรับความสัมพันธ์กับ
ครอบครัวนั้น สุมณูมีความผูกพันกับมารดามากกว่าบิดาอย่างเห็นได้ชัด ดังจะเห็นได้จากที่สุมณูได้
เล่าว่า “เส้นคำพูดของ “ครูสำรองศรีโบราณผมสะอึกเข้าไปถึงในอก ความรู้สึกนึกคิดที่จู่โจมเข้ามาใน
ปัจจุบันทันด่วนก็คือ มีความคิดถึง “แม่” อย่างสุดหัวใจ...” ⁹

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่สุมณูได้กล่าวถึงมารดาของตนข้างต้นในเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน”
คือคำบรรยายถึงรูปพรรณสัณฐานของมารดาว่า “มีผมสีขาวโพลนทั่วศีรษะ” นั้นหมายความว่ามารดา
ของสุมณูต้องมีอายุค่อนข้างมากในระดับของผู้สูงอายุที่เข้าสู่วัยชราเต็มตัว ซึ่งขัดกับอายุของสุมณู
ในช่วงที่สมัครเข้าร่วมในสมรภูมิลาวปี 2514 ที่เมื่อคำนวณแล้วสุมณูจะมีอายุเพียง 34 ปี เท่านั้น
ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าคำกล่าวข้างต้นที่บรรยายถึงมารดาของสุมณูอาจเป็นการกล่าวอาจเกินความเป็น
จริงพอสมควร โดยสามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากวรรณกรรมประเภทสารนิยายมีการเล่าเรื่องจริง
ผสมกับเรื่องแต่ง จึงเป็นไปได้ที่สุมณูอาจบรรยายภาพของมารดาตนให้เกินความเป็นจริงเพียง
เล็กน้อยเพื่อให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมกับตัวสารนิยาย

⁷สุมณู ทศพล, **วีรบุรุษเสือพราน** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 41.

⁸ตัวละคร “ครูสำรอง ศรีโบราณ” พบว่าเป็นบุคคลที่มีอยู่จริง โดยเป็นหนึ่งในเชลยศึกชาวไทยที่ถูกจับใน
เวียดนาม หลังได้รับการปล่อยตัวมีการประกาศชื่อดังกล่าวในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ลงวันที่ 20 เดือนกันยายน
พ.ศ.2517 อ้างใน **เดลินิวส์** (20 กันยายน พ.ศ.2517): 2.

⁹สุมณู ทศพล, **ค่ายนรกเดียนเบียนฟู** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 56.

ในช่วงวัยเด็กของสุมณีนั้นเกิดและเติบโตภายใต้ประเทศไทยในช่วง ทศวรรษ 2480 หรือช่วงของยุคสงครามโลกครั้งที่สอง กล่าวได้ว่าวัยเด็กของสุมณีเป็นการใช้ชีวิตท่ามกลางภาวะสงครามและความขัดแย้ง แต่ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดที่ไม่อาจทราบได้ ตัวสุมณีมีความชอบและสนใจในอาชีพทหาร โดยคำบอกเล่าของภรรยาของสุมณีได้เล่าว่าสุมณีนั้นชอบและเชิดชูอาชีพทหารเป็นอย่างมาก¹⁰ สาเหตุหนึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเป็นเพราะครอบครัวของสุมณีในสมัยที่อพยพลี้ภัยจากฐานในจังหวัดนครราชสีมา ได้เลือกอาศัยอยู่บริเวณ “ค่ายสุรนารี” ซึ่งเป็นค่ายทหารประจำจังหวัด¹¹ จึงมีความเป็นไปได้ว่าในวัยเด็กของสุมณีมีโอกาสที่คลุกคลีกับทหารค่อนข้างบ่อย จนพัฒนากลายเป็นความชอบในที่สุด

เมื่อสุมณีสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ใน พ.ศ.2497 สุมณีได้เลือกเส้นทางชีวิตของตนในการเป็นทหาร โดยได้สอบเข้าโรงเรียนเตรียมทหาร แต่ผ่านเพียงข้อเขียน ไม่ผ่านตรวจร่างกาย จึงสอบเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบก¹² จากนั้นจึงรับราชการทหารในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบชุดข้อมูลเรื่องการสมัครเรียนของสุมณี จะพบว่าการขัดแย้งในแง่ของข้อเท็จจริงของเวลา เช่น หลังเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาใน พ.ศ.2497 จากนั้นจึงสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนเตรียมทหารทันที แต่โรงเรียนเตรียมทหารก่อตั้งเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ.2501¹³ ซึ่งก่อตั้งหลังสุมณีเรียนจบมัธยมศึกษาเป็นระยะเวลากว่า 5 ปีด้วยกัน จึงเป็นไปได้ยากที่สุมณีจะสามารถสมัครสอบได้หลังเรียนจบชั้นมัธยมศึกษา แต่ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าโรงเรียนเตรียมทหารในที่นี้ อาจหมายถึงโรงเรียนเตรียมนายร้อย ซึ่งเป็นชื่อเดิมของโรงเรียนเตรียมทหารก่อนที่จะมีการเปลี่ยนใหม่ในเวลาต่อมา¹⁴

¹⁰ “สุมณี ทศพล,” **ไทยรัฐ** (21 มกราคม 2533): 21.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

¹² ข้อเขียนหลายชิ้นเล่าตรงกันว่า สุมณีสมัครเข้าโรงเรียนเตรียมทหารแต่ไม่ผ่าน จึงไปสอบเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบกแทน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าไปการอ้างอิงตามบทสัมภาษณ์ของภรรยาของสุมณี เช่น เจน อักษราพิจารณ์, “สุมณี ทศพล:หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” **ทางอีสาน** 5, 58: หน้า 110 และ ประทีป เหมือนนิล, **100 นักประพันธ์ไทย**, หน้า 197.

¹³ โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, **42 ปี โรงเรียนเตรียมทหาร** (กรุงเทพฯ: โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2542), หน้า 43.

¹⁴ โรงเรียนเตรียมทหารนั้น เกิดขึ้นจากการรวมโรงเรียนเตรียมทหารของสามเหล่าทัพเข้าด้วยกัน ใน พ.ศ.2501 อันได้แก่ โรงเรียนเตรียมนายร้อย ที่มาจากกองทัพบก, โรงเรียนเตรียมนายเรือ ที่มาจากกองทัพเรือ, และโรงเรียนเตรียมนายอากาศ ที่มาจากกองทัพอากาศ ซึ่งในส่วนของโรงเรียนเตรียมทั้งสามเหล่าทัพนั้น ถูกก่อตั้งตั้งแต่ พ.ศ.2479 โดยคณะรัฐบาลที่มี พันเอกหลวงพิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี (ยศขณะนั้น) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมองว่า

สำหรับกรณีของโรงเรียนนายสิบทหารบก แม้จะมีการรับรู้โดยทั่วกันว่าก่อตั้งเมื่อปี 2510 แต่ผู้วิจัยคาดว่าโรงเรียนนายสิบที่สุมภูเข้าศึกษาหลังจบชั้นมัธยมศึกษาคือ “โรงเรียนนายสิบพลรบ” ซึ่งเป็นหลักสูตรก่อนหน้าโรงเรียนนายสิบทหารบก โดยเป็นหลักสูตร 1 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในปี 2497 และปรับเปลี่ยนเป็นรับผู้สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปี 2499 จนกระทั่งในปี 2510 ได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนนายสิบทหารบก” และมีการปรับปรุงหลักสูตรเพิ่มระยะเวลาเป็นหลักสูตร 2 ปี¹⁵ ดังนั้น สุมภูเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบกจริงเพียงแต่เป็นหลักสูตรเก่า

ข้อสันนิษฐานอีกประการที่ผู้วิจัยคาดเดาว่าเป็น ปัจจัยสำคัญในการเลือกประกอบอาชีพทหารของสุมภู คือ “สถานะทางเศรษฐกิจ” ของครอบครัวสุมภูเอง โดยหากพิจารณาบริบทแวดล้อมของประเทศไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดใน พ.ศ.2488 และเข้าสู่ช่วงสงครามเย็นในช่วงเวลาดังกล่าวที่สุมภูอายุประมาณ 9 ปี สถานการณ์ภายในประเทศไทยภายหลังจากที่สงครามโลกได้สิ้นสุด พบว่าประเทศไทยได้รับความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นระหว่างสงคราม¹⁶ และเมื่อสงครามสิ้นสุดรัฐบาลต้องจ่ายเงินเพื่อดูแลทหารของสหประชาชาติในการเข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่น หรือเพื่อทำความตกลงเลิกสถานะของสงครามกับอังกฤษ ไทยต้องยอมลงนามใน “ข้อตกลงสัญญาสมบูรณ์แบบกับอังกฤษ” โดยเงื่อนไขหนึ่งของสัญญา คือ การที่ไทยต้องมอบข้าวสารจำนวนไม่เกิน 1.5 ล้านตัน โดยไม่คิดมูลค่า ถือได้ว่าเป็นการสูญเสียรายได้มหาศาล เพราะการส่งออกข้าวเป็นรายได้หลักของรัฐบาล ทั้งนี้รัฐบาลไทยยังใช้จ่ายไปมากในช่วงสงคราม¹⁷ กล่าวโดยสรุปวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงส่งผลให้หลาย ๆ ครอบครัวโดยเฉพาะครอบครัวของชนชั้นล่างหรือชาวบ้านทั่วไป โดยเฉพาะครอบครัวของสุมภู ต้องประสบพบกับความลำบากในด้านการเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โรงเรียนเตรียมทหารที่ได้มีการกล่าวถึงในชีวประวัติของสุมภู จะหมายถึงโรงเรียนเตรียมนายร้อย อ่างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 38.

¹⁵ “ประวัติโรงเรียนนายสิบทหารบก”; เข้าถึงข้อมูลวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ.2565,

http://www.engrdept.com/nco/tahanchangling/pavatnco_school.htm

¹⁶ ในช่วงระหว่างสงคราม ธนาคารแห่งประเทศไทยจำเป็นต้องออกธนบัตรเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เพราะเมื่อประเทศอยู่ในสงคราม รายจ่ายในการป้องกันประเทศค่อนข้างสูงมากกว่ายามปกติและเกินรายจ่ายเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ การค้าระหว่างประเทศถูกกระทบกระเทือนเช่นกัน โดยเฉพาะการค้ากับตะวันตก อ่างใน รพีวรรณ สาสิผล, **ประวัติของเศรษฐกิจตั้งแต่ 2475** (กรุงเทพฯ: สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555), หน้า 45 - 48.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 52 - 54.

แม้สุมภูไม่ได้เล่าถึงสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยตรง แต่สามารถคาดเดาได้จากฉากในเรื่องสารนิยายของสุมภูหลาย ๆ เล่ม ที่มักพูดถึง “ความยากจน” ของตนบ่อยครั้ง เช่น หนึ่งในฉากที่ปรากฏในสารนิยายเรื่อง “ชุมทางนรก” ที่ว่าด้วยเรื่องราวของสุมภูในช่วงถูกพวกข้าศึกจับเป็นเชลย ได้มีการเล่าถึงอดีตความรักของตนกับคนรักที่มีอุปสรรคสำคัญคือ “ฐานะความเป็นอยู่” ของตนและคนรักที่ช่างแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะฐานะทางการเงินของตนเองที่ไม่ได้ร่ำรวยมากนัก หากเปรียบเทียบกับครอบครัวของฝ่ายคนรัก สุมภูมักโดนดูถูกกีดกันจากฝั่งครอบครัวคนรักของตนเสมอ ดังนั้น หากพิจารณาและตีความจากคำบอกเล่าดังกล่าว ที่เป็นเรื่องราวอดีตของสุมภูก่อนการสมัครเข้าร่วมรบในสมรภูมิสงครามลับในลาว อาจอนุมานได้ว่าสถานะทางเศรษฐกิจของสุมภูในช่วงก่อนหน้านั้นอาจไม่ได้ร่ำรวยหรือมีฐานะทางการเงินที่ดีอย่างเห็นได้ชัด สุมภูเล่าเอาไว้ว่า “...ฐานะความเป็นอยู่ระหว่างเธอกับผมเปรียบเสมือนหนึ่งกำแพงที่กีดกันระหว่างคนจนกับคนร่ำรวย” ¹⁸

ยิ่งไปกว่านี้ หากพิจารณาบรรดาทหารไทยที่เกิดและเติบโตช่วงร่วมสมัยกับสุมภู ก็ได้ให้เหตุผลถึงการเลือกประกอบอาชีพทหารคล้ายคลึงกัน คือการถูกบีบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ยากจน เช่น พลเอกสุจินดา คราประยูร เกิดปี 2476 ก่อนสุมภูเพียง 4 ปี และเมื่อช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด เจ้าตัวเพิ่งเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้ยังมาจากครอบครัวที่มีพื้นเพไม่ได้ร่ำรวย โดยบิดาประกอบอาชีพนายสถานีรถไฟ ส่วนมารดาค้าขาย ¹⁹ สุจินดาได้ให้สัมภาษณ์ว่า เดิมตนไม่เคยคิดจะเลือกเป็นทหาร แต่ที่เลือกเป็นทหารนั้น เพราะเป็นอาชีพที่ต้นทุนต่ำ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายให้กับครอบครัวมาก เนื่องจากครอบครัวมีฐานะไม่ดี ²⁰ เช่นเดียวกับ พลตรีจำลอง ศรีเมือง หรือที่รู้จักกันในชื่อ “วีรบุรุษภูผา” ²¹ อดีตทหารไทยในสงครามลับในลาวเหมือนสุมภู เกิดเมื่อปี 2478 ก่อนสุมภูเพียง 2 ปี พื้นเพครอบครัวไม่ได้มีฐานะร่ำรวยเช่นกัน มารดาประกอบอาชีพค้าแร่ บิดาเสียชีวิตตั้งแต่เกิด ²² โดยจำลองได้เล่าเอาไว้ว่าตนต้องช่วยมารดาหาเลี้ยงชีพตั้งแต่วัยเด็ก และเมื่อ

¹⁸ สุมภู ทศพล, **ชุมทางนรก** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 32.

¹⁹ วาสนา นาน่วม, **บันทึกคำให้การสุจินดา คราประยูร กำเนิดและอวสาน รสช.** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2545), หน้า 25

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 27.

²¹ “วีรบุรุษภูผา” เป็น ฉายาที่ พลตรีจำลอง ศรี ภายหลังที่สามารถवादล้างและป้องกันข้าศึกที่พยายามเข้ามายึดพื้นที่ “ภูผา” ได้สำเร็จ ภูผาที่นั่นนับเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของทางสหรัฐอเมริกา โดยเป็นที่ตั้งของสถานีเรดาร์ ศูนย์กลางในการปฏิบัติการทางอากาศของฝ่ายซีไอเอในสมรภูมิสงครามลับในลาว อังโน บัญชร ขวาลศิลป์, “ปริศนาภูผา,” **ศิลปวัฒนธรรม** 42, 2 (ธันวาคม 2563): 48.

²² จำลอง ศรีเมือง, **ชีวิตจำลอง** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธีระการพิมพ์, 2533), หน้า 29.

จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาได้เลือกประกอบอาชีพทหารในทันที จำลองให้เหตุผลว่าการเลือกเป็นทหารนั้นเหมาะกับคนจน ๆ เยี่ยงตน โดยเฉพาะการเลือกศึกษาในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จปร. เนื่องจาก ประหยัดค่าใช้จ่ายหลายอย่าง และเมื่อเรียนจบก็ทำงานได้เลย และมีเงินเดือนทันที²³ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าสำหรับสุมภู การเลือกประกอบอาชีพรับราชการทหาร คือช่องทางในการเลื่อนฐานะทางสังคมที่ใช้ต้นทุนไม่มากนัก ทั้งยังประสบความสำเร็จโดยง่าย และยังได้แสดงออกถึงความรักชาติไปในตัว ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจหลังสงครามสิ้นสุด อาชีพ “ทหาร” ถือเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด สำหรับชายไทยที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะไม่ได้ร่ำรวยมากในช่วงเวลาดังกล่าว ประกอบกับการที่สุมภูเป็นพี่ชายคนโต ท่ามกลางพี่น้องสามคน การเป็นทหารจึงเหมือนการช่วยพยุงค่าใช้จ่ายให้กับครอบครัว

จากคำบอกเล่าของภรรยาสุมภูได้เล่าว่า เมื่อสุมภูจบจากโรงเรียนนายสิบจึงรับราชการทหารที่จังหวัดนครราชสีมา²⁴ แต่ทว่าในคำบอกเล่าของ “เพทาย” ผู้อ้างว่าตนเป็นเพื่อนร่วมรุ่นกับสุมภูสมัยเรียนโรงเรียนนายสิบ ได้เล่าต่างออกไปว่าสุมภูนั้นเมื่อจบจากโรงเรียนนายสิบได้ออกไปรับราชการทางภาคใต้ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช²⁵ อย่างไรก็ตาม คำบอกเล่าของเพทายสอดคล้องกับเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภูเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน” ในฉากที่สุมภูกำลังระลึกถึงอดีตของตนได้มีคำกล่าวพาดพิงถึงนครศรีธรรมราชว่า “ภาพพจน์ในอดีต สมัยเมื่อผมกำลังฝึกงานอยู่ที่นครศรีธรรมราช ผ่านแวบเข้ามาในสมองเหมือนจอโทรทัศน์...”²⁶ จากการนำตัวหลักฐานมาเทียบกับคำบอกเล่าของสุมภู ผู้วิจัยจึงมองว่าภายหลังจากสุมภูจบการศึกษาที่โรงเรียนนายสิบ สุมภูได้ลงมาประจำการที่จังหวัดนครศรีธรรมราชมากกว่าจะเป็นที่นครราชสีมาตามคำบอกเล่าของภรรยาของสุมภูซึ่งอาจจะมีการเข้าใจผิด เนื่องจากชื่อจังหวัดของทั้งสองจังหวัดคำแรกของชื่อว่า “นคร” คล้ายคลึงกันจึงสร้างความสับสนได้

หลักฐานหลายชิ้นได้เล่าตรงกันว่า ต่อมาสุมภูได้ย้ายมารับราชการที่กรุงเทพฯ เนื่องจากตัวสุมภูมีสมรรถภาพทางกายที่ดี โดยเฉพาะด้านการวิ่ง ได้รับชัยชนะจากการแข่งขันทุกครั้ง จึงได้เป็นตัวแทน “นักกรีฑา” ของกองทัพบกและประเทศไทยในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศในช่วงต้นทศวรรษ 2500 ทั้งนี้คำบอกเล่าของเพทายเล่าว่าสุมภูใช้เวลาส่วนใหญ่กับการฝึกซ้อมกีฬาจนแทบไม่ได้ปฏิบัติ

²³เรื่องเดียวกัน, หน้า 68.

²⁴“สุมภู ทศพล,” ไทยรัฐ (21 มกราคม 2533): 21.

²⁵เพทาย, “ฉากชีวิต: เรื่องของเพื่อน,” โล่เงิน 15, 177 (ธันวาคม 2543): 55.

²⁶สุมภู ทศพล, วีรบุรุษเสือพราน, หน้า 111.

หน้าที่ในฐานะทหารเลย “เรียกว่าตลอดเวลาที่รับราชการอยู่ เขาไม่เคยทำงานอื่นใดเลย นอกจากเข้าค่ายซ้อมกีฬาทั้งปี”²⁷ สำหรับรายการแข่งขันที่συมภูได้เข้าร่วม ได้แก่

- เอเชียनเกมส์ครั้งที่ 3 ณ กรุงโตเกียว ญี่ปุ่น ในปี 2501 (Asian Games Tokyo 1958)
- กีฬาแหลมทองครั้งแรก ในปี 2502 (1959 Southeast Asian Peninsular Games)²⁸
- มหกรรมกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนครั้งที่ 17 (1960 Summer Olympics) ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี ในปี 2503²⁹
- กีฬาแหลมทองครั้งที่ 2 (1961 Southeast Asian Peninsular Games) ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า ในปี 2504³⁰
- การแข่งขันเอเชียเกมส์ครั้งที่ 4 (1962 Asian Games) ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ในปี 2505³¹

อย่างไรก็ตาม มีข้อเขียนที่ว่าด้วยชีวประวัติของσυมภูหลายชิ้นไม่ว่าจะเป็น ในบทความ “συมภู ทศพล: หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ” ของ เจน อักษราพิจารณ์, หนังสือ “100 นักประพันธ์ไทย” ของประทีป เหมือนนิล, เว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น หรือ แม้แต่ในบทสัมภาษณ์ตัว συมภูที่ลงในวารสารโลกหนังสือ ได้เล่าตรงกันว่า συมภูได้รับรางวัลเหรียญทองครั้งแรกจากการเข้า

²⁷เพทาย, “ฉากชีวิต: เรื่องของเพื่อน,” โสเจนิ 15, 177: 55.

²⁸โดยในปีนี้มีการบินที่กว่าσυมภูได้รับเหรียญทอง จากการวิ่ง 4x100 อ้างใน **Prajim Wongsuwan**, Athletics Podium, Accessed December 3, 2021, <https://athleticspodium.com/athlete/53645/prajim-wongsuwan>.

²⁹**Biography Prajim WONGSUWAN**, Accessed December 3, 2021, <https://olympics.com/en/athletes/prajim-wongsuwan>.

³⁰โดยได้รับการบันทึกว่าσυมภูชนะการแข่งขันได้รับเหรียญเงิน จากรายการวิ่ง 200 เมตร และ 400 เมตร ทั้งนี้ยังได้เหรียญทองแดง จากการวิ่ง 4x100เมตร และ 4x400เมตร อ้างใน **Prajim Wongsuwan**, Athletics Podium, Accessed December 3, 2021, <https://athleticspodium.com/athlete/53645/prajim-wongsuwan>.

³¹การแข่งขันที่อินโดนีเซีย συมภูเข้าร่วมในการแข่งวิ่ง 4x100 ในวันที่ 30 สิงหาคม ในขณะที่การแข่งขัน 200 เมตร และ การแข่งวิ่ง 4x400 เมตร รายชื่อของσυมภูอยู่ในสถานะ “ไม่ได้เข้าร่วมการแข่งขัน (NON-PARTICIPANTS)” อ้างใน Paul Jenes, ASIAN GAMES Jakatar, Indonesia 1962, ASSOCIATION of TRACK and FIELD STATISTICIANS, Accessed December 4, 2021, <https://atfs.org/wp-content/uploads/Asian-Games-1962-Jakarta.pdf>.

แข่งขันในเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 4 ที่อินโดนีเซีย³² ซึ่งน่าจะเป็นข้อมูลที่ผิดพลาดและคลาดเคลื่อน เนื่องจากข้อมูลอย่างเป็นทางการของผลการแข่งขันเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 4 ได้บันทึกว่าทีมประเทศไทย และสุมภูได้เข้าเส้นชัยเป็นลำดับที่ 4 ในการแข่งวิ่ง 4x100 เมตร เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2505³³ ในขณะที่การแข่งขันอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันวิ่ง 200 เมตร หรือ 4x400 เมตร สุมภูอยู่ในรายชื่อไม่เข้าร่วมการแข่งขัน สำหรับประวัติว่าเคยได้รับเหรียญทองของสุมภูนั้นได้รับการบันทึกว่าเป็นการแข่งขันจากการวิ่ง 4x100m จาก กีฬาแหลมทองครั้งแรกใน พ.ศ.2502

การเข้าร่วมแข่งขันของสุมภูในฐานะนักกีฬาทีมชาติครั้งสุดท้าย คาดว่า จะการแข่งขันเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 4 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เนื่องจากภายหลังจากการแข่งขันครั้งดังกล่าวไม่ปรากฏรายชื่อของสุมภูเข้าร่วมในการแข่งขันงานใหญ่ ๆ อีกเลย ไม่ว่าจะเป็น พ.ศ.2508 “การแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ 3” (1965 Southeast Asian Peninsular Games) ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย³⁴ หรือ พ.ศ.2509 “การแข่งขันเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5” (1966 Asian

³²ในบทความ เจน อักษราพิจารณ์, “สุมภู ทศพละหยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” **ทางอีสาน**, 5, 58: 110. เล่าว่า สุมภูเป็นตัวแทนทีมชาติไทยที่ได้รับรางวัลเหรียญทอง จากการแข่งขันวิ่ง 400 เมตร ในกีฬาซีเกมส์ พ.ศ.2505 กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งในการแข่งขันในรายการวิ่ง 400 เมตร ครั้งดังกล่าวไม่พบรายชื่อ สุมภูในการแข่งขัน แต่การวิ่ง 400 เมตร ในกีฬาแหลมทอง พ.ศ.2504 ณ ย่างกุ้ง ประเทศพม่า สุมภูได้เข้าร่วมในการแข่งขันรายการนี้และได้ “เหรียญเงิน”จริง ในขณะที่ หนังสือ “100 นักประพันธ์ไทย” ของ ประทีป เหมือนนิล ซึ่งน่าจะอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ของสุมภูที่ลงในวารสารโลกหนังสืออีกที เล่าว่า สุมภูเคยได้รับรางวัลเหรียญทองในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 4 ที่อินโดนีเซีย อ้างใน กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับ รามสูร” ลูกอันตะผอมขาดข้างหนึ่ง,” **โลกหนังสือ** 1, 2: 48. ข้อผิดพลาดอีกประการ สำหรับข้อเขียนที่เล่าชีวประวัติของสุมภูที่กล่าวถึงการรับรางวัลเหรียญทอง คือ ได้มีการบันทึกว่า สุมภูได้รับเหรียญทอง จากการเข้าแข่งขันระดับโลก จากงานมหกรรมโอลิมปิกฤดูร้อนครั้งที่ 17 ปี พ.ศ.2503 กรุงโรม ประเทศอิตาลี เช่นกัน อ้างใน คริส สารคาม, **นักเขียนในอดีต** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2542), หน้า 89. ซึ่งข้อเขียนของคริส สารคาม ก็คลาดเคลื่อนเช่นกัน เนื่องจากในรายการนี้ได้มีการบันทึกผลการแข่งขันอย่างเป็นทางการในเว็บไซต์ของ Olympics ว่า สุมภูไม่ได้มีประวัติได้รับรางวัลจากการแข่งขันในรายการที่เข้าร่วมแต่อย่างใด

³³Paul Jenès, **ASIAN GAMES Jakatar, Indonesia 1962**, ASSOCIATION of TRACK and FIELD STATISTICIANS, Accessed December 4, 2021, <https://atfs.org/wp-content/uploads/Asian-Games-1962-Jakarta.pdf>.

³⁴**Prajim Wongsuwan**, Athletics Podium, Accessed December 4, 2021, <https://athleticspodium.com/athlete/53645/prajim-wongsuwan>.

Games) จัดที่กรุงเทพฯ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงาน³⁵ ซึ่งเป็นไปได้ว่าอาจเป็นผลมาจากการที่ สยมภู ไม่ได้เข้าร่วมแข่งขันบางรายการของการแข่งขันอาเซียนเกมส์ครั้งที่ 4 สำหรับสาเหตุของการไม่ เข้าร่วมแข่งขันบางรายการ มีการเล่าเอาไว้ในบทสัมภาษณ์ของสยมภูในวารสารโลกหนังสือว่าเพราะ ประสบอุบัติเหตุข้อเท้าหักกลางคัน³⁶

ภาพที่ 4 สยมภู ทศพล ในกีฬาแหลมทองครั้งที่ 2 ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า

(ที่มา: สมุดปกคณะผู้แทนไทยไปร่วมงานฉลองและการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศภาคพื้นแหลมทอง ครั้งที่สอง ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า วันจันทร์ที่ 11 ถึง วันเสาร์ที่ 16 2504 หน้า 14.)

ภายหลังจากการเป็นนักกีฬาทีมชาติ ในปี 2510 เมื่อสยมภูได้รับราชการทหารจนดำรงยศ “จ่าสิบเอก” สยมภูได้ลาออกจากราชการทหารในทันที³⁷ โดยขอเขียนแทบทุกชิ้นได้เล่าตรงกันว่า ลาออกในช่วงปีดังกล่าว สำหรับสาเหตุการลาออกจากราชการทหาร คาดว่าเป็นเพราะปัญหาส่วนตัว ซึ่งมีปรากฏในบทสัมภาษณ์ของสยมภูที่ลงในวารสารโลกหนังสือ สยมภูได้เล่าในน้ำเสียงว่าเป็นเพราะ

³⁵Paul Jenex, ASIAN GAMES Bangkok, Thailand 1966, ASSOCIATION of TRACK and FIELD STATISTICIANS, Accessed December 4, 2021, <https://atfs.org/wp-content/uploads/Asian-Games-1966-Bangkok.pdf>.

³⁶กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดื่บรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง”, โลก หนังสือ 1, 2: 51.

³⁷“สยมภู ทศพล,” ไทยรัฐ (21 มกราคม 2533): 21.

การกระทำของตัวเองว่า “ผมเคยเป็นทหารมาก่อนอะ ชีวิตผมเป็นคนไม่ค่อยดี คือระยำพอสมควร ผมก็เลยออกจากทหาร ออกจากนักกีฬา...”³⁸

ภายหลังจากออกราชการทหาร ข้อเขียนหลายชิ้นมักเล่าข้ามไปเลยว่า หลังออกราชการทหาร ตัวสุขุมภูก็ได้สมัครไปรบในสมรภูมิสงครามลับในลาวทันที ใน พ.ศ.2510 ซึ่งเป็นไปได้ยากเนื่องจาก สุขุมภูได้เข้าร่วมในสมรภูมินี้ ในห้วงของการส่งกำลังทหารเสือพราน ที่มีการเปิดรับพลเรือนอาสาสมัครเข้าไปร่วมรบได้ ในปลาย พ.ศ.2513³⁹ ในช่วงรอยต่อของเวลา 4 ปี (พ.ศ.2510 – 2513) ของสุขุมภูจึงยังเป็นช่องโหว่อยู่ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวสุขุมภูกำลังทำอะไรอยู่ มีเพียงข้อเขียนไม่กี่ชิ้นคือบทความของเจน อักษราพิจารณ์ ที่เล่าว่า หลังออกราชการทหาร สุขุมภูได้ไปประกอบอาชีพส่วนตัวในด้านสถานบันเทิง⁴⁰ ซึ่งตรงกับคำบอกเล่าของเพทายในข้อเขียนอีกชิ้นที่เล่าเกี่ยวกับชีวิตของสุขุมภูภายหลังจากออกราชการ โดยเพทายได้เล่าว่าตนได้มีโอกาสพบกับสุขุมภูหลังจากสุขุมภูได้ลาออกราชการทหาร สุขุมภูหลังลาออกได้เปลี่ยนอาชีพหลายครั้ง หลายอาชีพขึ้นตามความเบื่อง่ายของสุขุมภู แต่ส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับการบันเทิงเรีงมย์ โดยเพทายระบุว่าสุขุมภูนอกจากเป็นนักกีฬาแล้วยังเป็นนักรักอีกด้วย ครั้งหนึ่งเพทายได้พบกับสุขุมภูที่ได้ทำงานเป็นคนต้อนรับแขกที่ภัตตาคารที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งแถวสะพานยมราชหรือสี่แยกอรุณพงษ์ สุขุมภูแทบจะรู้จักและสนิทกับพนักงานหญิงทุกคนในที่ทำงานตอนพอสมควร ซึ่งแสดงออกให้เห็นถึงความเป็นนักรักของสุขุมภู⁴¹

ภายหลังจากออกราชการทหารในช่วงระยะเวลาหนึ่ง สุขุมภูได้หวนคืนสู่เส้นทางอาชีพทหารอีกครั้ง โดยได้สมัครเข้าร่วมในสมรภูมิสงครามลับในลาวในช่วง พ.ศ.2514 ในฐานะ “ทหารรับจ้าง” บางข้อเขียนก็เล่าว่าสุขุมภูเข้าร่วมใน พ.ศ.2513⁴² ซึ่งใกล้เคียงกับช่วงปีที่ข้อเขียนอื่นเสนอแต่ผู้วิจัยค่อนข้างเชื่อว่าปีที่เข้าร่วมของสุขุมภูคือ พ.ศ.2514 มากกว่า เนื่องจากข้อเขียนส่วนใหญ่เล่าตรงกัน ว่า “สุขุมภู สมัครไปรบในลาวเป็นระยะเวลา 1 ปี และถูกฝ่ายคอมมิวนิสต์จับเป็นเชลยศึกเป็น

³⁸ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุขุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรมสุร” ลูกอันทะมธมชาดข้างหนึ่ง”, โลกหนังสือ 1, 2: 48.

³⁹ บัญชร ชาวาลศิลป์, “ล่องแจ้งสมรภูมิสุดท้ายในลาว,” ศิลปวัฒนธรรม 41, 11 (กันยายน 2563): 43.

⁴⁰ เจน อักษราพิจารณ์, “สุขุมภู ทศพล: หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” ทางอีสาน, 5, 58: 110.

⁴¹ เพทาย, “ฉากชีวิต: เรื่องของเพื่อน,” โล่เงิน 15, 177: 55.

⁴² คำนำของสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์นเล่าว่าสุขุมภูเข้าร่วมใน พ.ศ.2513 อ้างใน สุขุมภู ทศพล, กองพันปีศาจ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า (7).

เวลา 2 ปี ก่อนถูกปล่อยตัวเป็นรุ่นแรกในสมัยรัฐบาลหลัง 14 ตุลาคม 2516”⁴³ ดังนั้นหากนับย้อนไปถึงปีที่ถูกปล่อยตัว จะนับปีเริ่มต้นของการเข้าร่วมในสมรภูมิคือ พ.ศ.2514 พอดี ซึ่งเป็นปีที่ได้มีการส่งชุดทหารเสือพรานเข้าร่วมสมรภูมิ⁴⁴

สำหรับสาเหตุและแรงจูงใจสำคัญของสยมภูในการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมรบในสมรภูมิต่อสงครามลับในลาวนั้น แม้ว่าชุดคำอธิบายโดยส่วนใหญ่ที่ปรากฏในสารนิยายหลาย ๆ ชิ้น มักนำเสนอว่าเป็นการอุทิศตนทำเพื่อประเทศชาติหรือทำเพื่อความต้องการทางการเงินหาเลี้ยงชีพ แต่แท้จริงแล้วสยมภูได้อธิบายถึงแรงจูงใจอีกประการเอาไว้เช่นกัน คือ “ปัญหาส่วนตัวกับครอบครัวคนรัก” โดยได้มีการสอดแทรกแรงจูงใจนี้ไว้ในสารนิยายเพียงเล็กน้อย ในขณะที่ได้อธิบายอย่างชัดเจนตอนให้สัมภาษณ์ลงในวารสารโลกหนังสือ เมื่อทางบรรณาธิการโลกหนังสือถามคำถามไปว่า “ทำไมคุณถึงเป็นทหารรับจ้าง?” และสยมภูได้ตอบกลับว่า “ต้นเหตุเกิดจากเรื่องผู้หญิง” และได้อธิบายต่อเอาไว้ว่า

“เออ...คือพูดง่าย ๆ ผมรักผู้หญิงมากอยู่คนหนึ่ง...ความระยำของผมนี่เอง ทำให้ผมเป็นที่กลางแคลงใจแก่พี่สาวของเขามาก ในบ้านเขานี้ผมเข้าไม่ได้ซะ แล้วผู้หญิงคนนั้นเขาก็ไม่ได้รักผม แต่ว่าสงสาร ผมเข้าไปยุ่งกับเขา เขาก็เสียหมด ผมก็เลยพยายามเนรเทศตัวเองให้ห่างออกไป คิดว่าจะลืมเขาได้ แต่มันไม่ยั้งนั้น...มันลืมไม่ได้...ตอนนี้ผมก็ยังรักเขาอยู่ แอบไปดูเขาเรื่อย...เขาก็ไม่รู้ว่ามีผมคือใครเวลานี้...ไม่รู้ว่ามีผมคือสยมภู...สำหรับพี่สาวของเขา...ผมก็สะใจแล้ว...เพราะดูถูกผมมาก...นี่อาจเป็นอย่างหนึ่งก็ได้ที่ทำให้ผมมีไฟ...”⁴⁵

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁴³ข้อเขียนหลายชิ้นเล่าตรงกัน ว่า “ไปรบในลาว 1 ปี และถูกจับเป็นเชลย 2 ปี ก่อนโดนปล่อยตัวหลังรัฐบาล 14 ตุลาคม 2516” ซึ่งข้อเขียนโดนส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นบทความของ เจน อักษราพิจารณ์ ในวารสารทางอีสาน หรือ หนังสือของ ประทีป เหมือนนิล ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะอ้างอิงมาจากบทสัมภาษณ์ของสยมภูในวารสารโลกหนังสืออีกที อ้างใน กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรมสูตร” ลูกอันทะนุถนอมข้าหนึ่ง”, **โลกหนังสือ** 1, 2: 49.

⁴⁴กองกำลังทหารเสือพราน เริ่มมีการส่งกำลังจากปลาย พ.ศ.2513 จนถึงช่วงการสู้รบยุติลงเมื่อ พ.ศ.2516 โดยในช่วงที่หน่วยทหารเข้าปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ลาวช่วงปลาย พ.ศ.2513 นั้น เป็นช่วงก่อนการถอนกำลังกลับประเทศไทยของหน่วยประจำการ อ้างใน บัญชร ขวาลศิลป์, “ล่องแจ้งสมรภูมิสุดท้าย,” **ศิลปวัฒนธรรม** 41, 11: 43.

⁴⁵กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรมสูตร” ลูกอันทะนุถนอมข้าหนึ่ง”, **โลกหนังสือ** 1, 2: 52.

ชุดคำอธิบายของสุมภูข้างต้น ที่กล่าวถึงแรงจูงใจในการเลือกสมัครเป็น “ทหารรับจ้าง” อาจมองได้ว่า เป็นความน้อยเนื้อต่ำใจของสุมภูที่ถูกดูถูกดูแคลนจากครอบครัวฝ่ายหญิงในช่วงเวลานั้น จนต้องจำใจเนรเทศตัวเองออกไปไกลที่สุด เพื่อหนีให้พ้นจากความอึดอัดใจบางอย่างที่ตนได้เผชิญ แต่ก็อาจมองได้เช่นกันว่าท้ายที่สุดคือ มันคือเรื่องที่ด้วย “สถานะทางเศรษฐกิจ” กล่าวคือเมื่อได้รับการดูถูกจากครอบครัวฝ่ายหญิง ซึ่งมองว่าตัวสุมภูไม่คู่ควรเพราะความต่างชั้นในสถานะเศรษฐกิจ อย่างที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ว่าครอบครัวของฝ่ายหญิงมีฐานะร่ำรวยกว่าอย่างมาก⁴⁶ อาจเป็นไปได้ว่า สำหรับสุมภูมองว่าการสมัครเป็น “ทหารรับจ้าง” ในสมรภูมิลาว เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างรายได้ เป็นการยกระดับสถานะเศรษฐกิจและสังคมของตัวเองและครอบครัว เพื่อให้ตัวเองคู่ควรกับครอบครัวฝ่ายหญิง ทั้งนี้ ในเล่ม วีรบุรุษเสือพราน สุมภูได้หยิบยกข้อความในจดหมายที่สุมภูอ้างว่า มาจากคนรักของตนส่งมาให้ ก่อนทำให้เขาตัดสินใจไปรบในลาว เขียนไว้ว่า “6-7 ปีที่เรารักกันมาไม่เคยมีอะไรดีขึ้นมาเลย คุณเป็นคนเลวในสายตาของแม่และพี่แต่น แต่เล็กก็ยังรักและสงสารคุณ สร้างเนื้อสร้างตัวบ้างซิคะ ถ้าสงสารเล็กคุณต้องทำตัวของคุณให้ดีกว่านี้ แล้วเล็กจะรอคุณคะ”⁴⁷ จากคำกล่าวของสุมภูที่ได้ยืนยันในเรื่องแรงจูงใจนี้ สามารถบอกได้ว่า นอกเหนือจากความสัมพันธ์ครอบครัว โดยเฉพาะกับมารดาของตน “ความสัมพันธ์กับคนรัก” ถือเป็นความสัมพันธ์อีกรูปแบบที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจของสุมภูอย่างมาก

สำหรับหน่วย,สังกัด และตำแหน่งของสุมภูในสมรภูมิสงครามลับในลาวนั้น มีบอกไว้ในสารนิยายของสุมภู เล่ม “วีรบุรุษเสือพราน” ได้ระบุว่าสุมภูประจำอยู่กองพัน BC 616 (BC-BATTALION COMMANDO 616) ซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยทหารเสือพราน ทั้งนี้คำบอกเล่าในสารนิยายของสุมภู สอดคล้องกับข้อมูลที่มีการเปิดเผยภายหลัง เช่น หนังสือของพลเอกบัญญัติ ขวาลศิลป์ เรื่อง *ปีซี-602 กองพันไม้แพ่ จากบันทึกความทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์*⁴⁸ ได้กล่าวถึงชีวประวัติของสุมภูเอาไว้ว่า เป็นทหารเสือพรานไปรบในลาวประเทศลาว กองพันทหารเสือพราน ปีซี 616⁴⁹

ข้อสงสัยประการหนึ่งเกี่ยวกับชีวประวัติของสุมภู คือคำถามว่า สุมภูไปรบจริงหรือไม่? และสุมภูอยู่ตำแหน่งใดในช่วงที่อยู่ในลาว? แม้ว่าชุดข้อมูลที่ถูกรับรู้ส่วนใหญ่จะเชื่อว่าสุมภูไปรบใน

⁴⁶ สำหรับครอบครัวฝ่ายหญิงที่สุมภูเล่าเป็นคนรักเก่าของตน ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าอาจเป็นคนเดียวกับที่ได้มีการเล่าในเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน”

⁴⁷ สุมภู ทศพล, *วีรบุรุษเสือพราน*, หน้า 11.

⁴⁸ บัญชร ขวาลศิลป์, *ปีซี-602 กองพันไม้แพ่ จากบันทึกความทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2566).

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

ฐานะ “ทหาร” จริง เพราะชุดข้อมูลนี้มาจากปากตัวสุมภูเอง ไม่ว่าจะเป็นในบทสัมภาษณ์หรือการย้ำเรื่องนี้หลายครั้งผ่านตัวผลงานเขียนว่า “ตนมีประสบการณ์รบจริง” แต่ก็พบว่ามีชุดข้อมูลที่แย้งในเรื่องนี้เช่นกัน โดยส่วนใหญ่มาจากคำบอกเล่าของอดีตทหารไทยในสมรภูมิเดียวกับสุมภู ได้เล่าเอาไว้ว่า “สุมภูไม่ได้ไปรบจริง เพราะสุมภูเป็นแค่พนักงานวิทยุประจำกองพัน 616” เท่านั้น สอดคล้องกับตัวบทสัมภาษณ์ วีระ สตาร์ (Spark Plug)⁵⁰ อดีตผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide - FAG) และ เป็นอดีตทหารไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวเช่นเดียวกับสุมภู โดยให้สัมภาษณ์ผ่านคลิปในช่อง Youtube ของ ศนิโรจน์ ธรรมยศ ในวิดีโอชื่อ “สุมภู ทศพล” ผู้เขียน “ดื่บรามสูร” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว ออกอากาศเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2564 โดยวีระได้เล่าว่า “จำสิบเอกประจิม วงศ์สุวรรณ สุมภู ทศพลนี้ ถือว่าสุดยอดครับ อยู่กับกองพัน 616 ของกองสิงห์ ที่ล่องแจ่ง แก่เป็นพนักงานวิทยุ...”⁵¹ ทั้งนี้ วีระได้เล่าต่อไปอีกด้วยว่าระหว่างที่สุมภูทำหน้าที่เป็นพนักงานวิทยุประจำกองพัน จึงได้รับข่าวสารมากมายก็เลยใช้ประโยชน์จากการเป็นพนักงานวิทยุ รวบรวมข่าวสารที่ว่ามาดัดแปลงเป็นเนื้อเรื่องไว้ใช้เขียนงาน กล่าวคือสุมภูได้มีการจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง และเมื่อถึงช่วงพักที่อนุญาตให้ทหารรับจ้างไทยเดินทางกลับประเทศไทยไปพักผ่อนตามอัธยาศัย สุมภูได้พาบันทึกเรื่องราวดังกล่าวส่งไปให้สำนักพิมพ์ในไทยตีพิมพ์ผลงาน แต่ท้ายที่สุดก็ถูกทาง บก.333 ที่ต้องตรวจค้นพวกสิ่งของที่พากลับได้พบกับบันทึกดังกล่าวของสุมภู จึงเป็นเหตุให้สุมภูถูกไล่ออกจากการเป็นทหารเสือพราน (ทหารรับจ้าง) ในที่สุดเนื่องจากการละเมิดกฎของสงครามลับที่ต้องปกปิดสถานะและไม่เปิดเผยว่าไทยมีส่วนร่วมกับการส่งทหารเข้าไปในสมรภูมินี้ ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ที่เล่าในประเด็นนี้เอาไว้ว่า

ข้ามไปรบแล้วไปฝึกที่น้ำพอง เสร็จแล้วก็ข้ามไปเป็นพนักงานวิทยุของกองสิงห์ แกอยู่ตรงนั้นเนี่ย ก็พล็อตเรื่องทั้งหมดไว้ ทีละนิดทีละหน่อยเหตุการณ์...อยู่กับวิทยุเนี่ย มันจะมีรายงานเข้ามาเต็มไปหมด แกจะรู้ข้อมูล แกก็พล็อต เขียน ๆ ร่างไว้...เสร็จแล้วก็พอพัก...พอมาพักเนี่ย ทหารเสือพราน เนี่ย เขาจะต้องตรวจว่าเอาอาวุธยุทโธปกรณ์มามาก...เอาแผนที่เข็มทิศ อะไรพวกนี้มาเปล่า ก็ตรวจไปที่สนามบินอุดร ก็ไปเจอตัวนี้ เขาก็เลยให้ออก⁵²

⁵⁰Spark Plug เป็นชื่อรหัสที่วีระ ได้รับการจากการเป็น ผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide) หรือ FAG

⁵¹ศนิโรจน์ ธรรมยศ, “สุมภู ทศพล” ผู้เขียน “ดื่บรามสูร” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว,” Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2564

⁵² เรื่องเดียวกัน.

หากยึดตามข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ของวีระ สตาร์ นั้นหมายความว่าสุมภูเป็นเพียงแค่ “พนักงานวิทยุ” ไม่ได้ออกไปรบในแนวหน้าอย่างที่ได้มีการกล่าวอ้าง นอกจากนี้ คำให้สัมภาษณ์ของวีระ สตาร์ ยังสอดคล้องกับบันทึกความทรงจำของชาลี คเซนทร์ (เฉลิมชัย ธรรมเวทิน) อดีตผู้ชี้เป้าทางอากาศไทยในสมรภูมิลาว ได้บันทึกว่าตนมีโอกาสรบปะกับสุมภูเป็นการส่วนตัวในช่วงที่ทำการรบในลาวอีกด้วย โดยเล่าว่าสุมภูอยู่แนวหลัง และมักได้รับข้อมูลข่าวสารการรบจากเพื่อนทหารในแนวหน้ามาใช้เป็นวัตถุดิบในการเขียนงานเสมอ⁵³ ในบันทึกของชาลี คเซนทร์ จะไม่ได้มีการระบุว่าสุมภูเป็น “พนักงานวิทยุ” จริงหรือไม่ แต่ชาลีก็ยืนยันว่าในช่วงที่สุมภูรับราชการสุมภูประจำการทหารเหล่าสื่อสาร และในช่วงที่ไปรบในลาวสุมภูประจำการอยู่แนวหลังไม่ใช่แนวหน้า แม้ว่าข้อมูลที่เปิดเผยภายหลังจะเล่าชีวประวัติของสุมภูแตกต่างจากคำให้สัมภาษณ์ตัวสุมภู แต่ข้อมูลเหล่านี้เป็นเพียงคำบอกเล่าจากคนที่อ้างว่ารู้จักกับสุมภูเท่านั้นและยังเป็นข้อมูลที่ถูกละเลยหลังจากสงครามสิ้นสุด ตราบใดที่ไม่มีเอกสารทางการหรือเอกสารจากทางกองทัพที่ได้ระบุรายชื่อและตำแหน่งของกองพัน 616 จริง ข้อมูลในส่วนนี้จึงยังคงคลุมเครือต่อไป

สุมภูอ้างว่าตนถูกจับเป็นเชลยศึก 2 ปี ในช่วงที่ไปรบในสงครามลับในลาว ซึ่งชีวประวัติของสุมภูในช่วงที่ถูกจับเป็นเชลยถูกละเลยผ่านเนื้อหาในสารนิยายตอนยาวชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ประกอบไปด้วยพ็อกเก็ตบุ๊ก 4 เล่มจบ อันได้แก่เล่ม กองพันปีศาจ, ชุมทางนรก, แหกค่ายนรกเดียนเบียนฟู, และ หักด่านเพชรฆาต ตีพิมพ์ใน พ.ศ.2519 โดยสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น ซึ่งเนื้อหาในสารนิยายชุดนี้ ได้รับการยืนยันจากสุมภูว่าได้ลงแบบรายตอนในวารสารที่โดมาก่อน⁵⁴ ดังนั้นต้นฉบับนรกเดียนเบียนฟูนี้ จึงเป็นสำนวนต้นฉบับใหม่ อย่างไรก็ตาม ในข้อเขียนของณรงค์ จันทน์เรื่อง ในหนังสือเรื่อง “หลงน้ำหมึก” หนึ่งในหนังสือรวมเล่มจากคอลัมน์ “มิตรน้ำหมึก” ได้เล่าเอาไว้ว่า นอกจากสุมภูได้ส่งต้นฉบับ “นรกเดียนเบียนฟู” ให้กับทางประพันธ์สาส์นตีพิมพ์เป็นพ็อกเก็ตบุ๊กสาร

⁵³ ในบันทึกได้เล่าว่า “ก่อนออกเดินทางไปเยี่ยมญาติผู้เคราะห์ร้ายอื่นๆ บุษเตอร์ได้พาผมไปพบนักเขียนนวนิยายชื่อดังคนหนึ่ง เจ้าของนามปากกาว่า สุมภู ทศพล ซึ่งเป็นนักเขียนผู้นี้เคยรู้จักกับผมมาก่อน เขาเป็นนักเรียนรุ่นพี่ที่โคราช เป็นนักวิ่งที่ทีมชาติชื่อดังในนาม ประจิม วงศ์สุวรรณ โดยระยะหลังได้เข้ารับราชการทหารเหล่าสื่อสารมียศเป็นจ่าสิบเอก ในระหว่างสงครามลาว เมื่อเขาได้รับข้อมูลข่าวสารการรบจากเพื่อนๆ ทหารในแนวหน้า จึงได้นำมาเรียบเรียงเขียนเรื่องเป็นนิยายการรบที่ดูเด็ด จนได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไปเป็นอย่างมาก โดยมีผู้นำไปสร้างเป็นภาพยนตร์ ทำกำไรนับล้านให้แก่บริษัทผู้สร้าง” อ้างใน ชาลี คเซนทร์, *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550), หน้า 202.

⁵⁴ สุมภู ทศพล, *กองพันปีศาจ* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า (2).

นิยายดังที่ได้กล่ามาข้างต้นแล้ว สยมภูยังได้ส่งต้นฉบับเรื่องนี้ให้กับสำนักพิมพ์บรรณกิจลงตีพิมพ์เช่นกัน โดยจากคำบอกเล่าของณรงค์ จันทรเรือง แท้จริงแล้วทางประพันธ์สาส์นได้รับต้นฉบับก่อนเป็นเดือน แต่ตีพิมพ์ออกมาช้าเพราะความชะล่าใจของบรรณาธิการเอง⁵⁵ และถึงแม้เป็นเช่นนั้น แต่สารนิยายชุดนรกเดียนเบียนฟูของทั้งสองสำนักพิมพ์ก็ยังคงได้รับผลตอบแทนที่ดีทั้งคู่

สำหรับคำกล่าวอ้างของสยมภูว่า “ถูกจับเป็นเชลย 2 ปี ก่อนได้รับการปล่อยตัวหลังรัฐบาล 14 ตุลาคม 2516”⁵⁶ ผู้วิจัยมองว่าไม่เป็นความจริง เพราะข้อเท็จจริงจากหลักฐานเชิงประจักษ์ล้วนขัดแย้งกับคำกล่าวอ้างของสยมภู ไม่ว่าจะเป็นการที่รายชื่อของเชลยศึกชาวไทยจากสงครามลาวไม่ปรากฏชื่อของ “ประจิม วงศ์สุวรรณ” เลย⁵⁷ หรือ การที่เชลยศึกชาวไทยรุ่นแรกที่ถูกปล่อยตัวระหว่างไทยกับลาวเกิดขึ้นครั้งแรกในวันที่ 19 กันยายน 2517⁵⁸ ทั้งนี้ ในสารนิยายตอน นักรับจ้าง มีการเล่าด้วยว่าสยมภูได้มีโอกาสอยู่เห็นเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 อีกด้วย⁵⁹ ซึ่งเป็นไปได้ยากถ้าเชื่อตามที่สยมภูบอกว่าตนได้รับการปล่อยตัวหลังรัฐบาล 14 ตุลาคม 2516 (รัฐบาลที่นำโดยนายสัญญา ธรรมศักดิ์) เพราะถ้าสยมภูบอกว่าตนถูกปล่อยตัวหลังรัฐบาลสัญญา ธรรมศักดิ์จริง หมายความว่าสยมภูจะต้องไม่อยู่ในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 หากเป็นเช่นนั้นเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายตอนยาวชุด “นรกเดียนเบียนฟู” เป็นประสบการณ์จริงของใคร ในรายละเอียดของส่วนนี้ผู้วิจัยของหยิบไปอภิปรายต่อในหัวข้อ 2.3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁵⁵ ณรงค์ จันทรเรือง, **หลงน้ำหมึก** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2554), หน้า 97.

⁵⁶ ได้รับการยืนยันจากสยมภูว่า ตนเป็นเชลยศึกรุ่นแรกที่ได้รับการปล่อยตัวในรัฐบาลหลัง 14 ตุลาคม 2516 อ้างใน กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรมสุร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง”, **โลกหนังสือ** 1,2: 49.

⁵⁷ เติลนิวส์ฉบับวันที่ 20 กันยายน 2517 มีการเปิดเผยรายชื่อของเชลยศึกชาวไทยที่เป็นทหารเสือพรานทุกคน โดยเป็นการปล่อยตัวครั้งแรก และไม่พบรายชื่อของประจิม วงศ์สุวรรณ หรือ สยมภูในรายชื่อเหล่านี้ อ้างใน “เชลยไทยเผยเติลนิวส์อยากไหว้พระ,” **เติลนิวส์** (20 กันยายน 2517): 1-2, 16.

⁵⁸ “เติลนิวส์ “บุกเดี่ยว” ประเทศลาวรับเชลยศึกไทย,” **เติลนิวส์** (18 กันยายน 2517): 1, 16.

⁵⁹ สยมภู ทศพล, **ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรับจ้าง** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 103 - 104.

ภาพที่ 5 สารนิยายชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ตีพิมพ์ พ.ศ.2519 สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น
(ที่มา: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น)

เมื่อสุมภูกลับมาประเทศไทยจึงได้ผันตัวเองเป็นนักเขียนเต็มตัวผ่านการหยิบเอาประสบการณ์จริงของตนสมัยไปรบในสมรภูมิสงครามลับในลาวมาเล่าในรูปแบบนิยาย ข้อเขียนหลายชิ้นได้เล่าไปในทิศทางเดียวกันว่า สุมภูเริ่มเขียนงานครั้งแรกภายหลังจากที่กลับมาจากสมรภูมิรบ⁶⁰ อย่างไรก็ตาม ก็พบว่า ชุดคำบอกเล่าจากสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น หนึ่งในสำนักพิมพ์ที่ได้เผยแพร่สารนิยายของสุมภู ทศพลว่า สุมภูเริ่มเขียนสารนิยายดังกล่าวส่งตีพิมพ์ในจักรวาลรายสัปดาห์ตั้งแต่ช่วงที่รบอยู่ในสมรภูมิลาวอยู่แล้ว โดยทหารรับจ้างนั้นมีช่วงผลัดในการหยุดพักผ่อนเพื่อเดินทางกลับ

⁶⁰ ตัวอย่างเช่น ใน เจน อักษราพิจารณ์, “สุมภู ทศพล: หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” **ทางอีสาน** 5, 58: 111. เล่าว่า “ในปี 2516 เมื่อเดินทางกลับประเทศไทยจึงเริ่มต้นเขียนนวนิยายเรื่องแรก”, ใน ประทีป เหมือนนิล, **100 นักประพันธ์ไทย**, หน้า 198. “กลับมาอยู่เมืองไทย ด้วยประสบการณ์ของทหารรับจ้างในลาวมากมายและเคยชอบอ่านหนังสือมาก่อน ประกอบกับเดือดร้อนทางการเงิน ทำให้เขาเริ่มเขียนนวนิยาย”, และใน “สุมภู ทศพล,” **ไทยรัฐ** (21 มกราคม 2533): 21. บทสัมภาษณ์กรรยาของสุมภูลงในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ก็เล่าว่า “เมื่อสงครามเล็กจึงได้เดินทางกลับประเทศไทย จากนั้นจึงเริ่มต้นเขียนนวนิยายสงคราม” ข้อเขียนทุกชิ้นเล่าตรงกันหมดว่าสุมภูเป็นนักเขียนภายหลังจากที่กลับมาจากถูกปล่อยตัวเป็นอิสระจากการเป็นเชลยศึก

ประเทศไทยได้ชั่วคราว ซึ่งตัวสุมภูอาศัยช่วงเวลาหลังดังกล่าวกลับประเทศไทยพร้อมพาบันทึกส่วนตัวที่เล่าเรื่องราวในสมรภูมิสงครามลับในลาวของตนกลับไปด้วย ด้วยความตั้งใจที่จะส่งสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ให้ตีพิมพ์เรื่องเหล่านี้เผยแพร่⁶¹ ชุดคำบอกเล่านี้สอดคล้องกับคำบอกเล่าของสุมภูในส่วนของการนำเล่ม “สกายไลน์ เนินมรณะ” ที่เล่าเอาไว้ว่า

“เมื่อมีโอกาสได้พักผ่อน...ผมก็ถือบันทึกที่เปื้อนไปด้วยคราบโลหิตของทหารรับจ้างขึ้นไปพบพี่พนมเทียน ณ สำนักงานจักรวาล-รายสัปดาห์ โดยตั้งความมุ่งหมายเอาไว้ว่า จะเปิดเผยชีวิตจริงของทหารรับจ้างชาวไทยให้ประชาชนทราบถึงความเป็นไปที่แท้จริงในสมรภูมิลาวกันเสียที...”⁶²

ถึงตรงนี้ แม้ว่าไม่สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนแน่นอนว่า สุมภูเริ่มเขียนสารนิยายมาตั้งแต่ช่วงที่ใช้ชีวิตอยู่ในสมรภูมิ หรือ เพิ่งเริ่มเขียนภายหลังจากที่กลับมาจากสมรภูมิ เพราะจากคำบอกเล่าของตัวสุมภูเองที่เล่าในเล่ม “สกายไลน์-เนินมรณะ” (พ.ศ.2518) กับ ข้อเขียนชีวประวัติสุมภูอื่น ๆ หรือ ตัวบทสัมภาษณ์สุมภูในวารสารโลกหนังสือ (พ.ศ.2520) ล้วนเล่าขัดแย้งกัน แต่สำหรับผู้วิจัยค่อนข้างเชื่อไปทางชุดคำบอกเล่าที่ว่าสุมภูเริ่มเขียนตั้งแต่อยู่ในสมรภูมิรบแล้ว เพียงแต่ตัวสุมภูอาจไม่ได้ทุ่มเทกับการเขียนมากนัก เนื่องจากในช่วงก่อนสมรภูมิสงครามลับในลาวสิ้นสุด ไม่พบงานเขียนของสุมภูได้รับการตีพิมพ์เลย สันนิษฐานว่าอาจเพราะเป็นช่วงแรกของการหัดเขียนประพันธ์ผลงาน จนกระทั่งในช่วงหลังรัฐบาล 14 ตุลาคม 2516 ที่ปรากฏว่ามีงานของสุมภูตีพิมพ์หลายชิ้นและได้รับความนิยมนอย่างมาก จึงคาดการณ์ได้ว่าตัวสุมภูทุ่มเทให้กับงานเขียนมากกว่าเดิม และมีความชำนาญในการเขียนแล้ว ทั้งนี้ข้อเขียนชีวประวัติสุมภูหลายชิ้นที่ยึดตามบทสัมภาษณ์ในวารสารโลกหนังสือ อาจตีความผิดจากประโยคที่บอกว่า “หลัง 14 ตุลาคม 2516 ประสบการณ์ต่าง ๆ จากการเป็น “ทหารรับจ้าง” เป็นสิ่งบันดาลใจสำคัญที่ทำให้สุมภูเปลี่ยนแนวจากการเป็นนักรบมาเป็นนักเขียน...”⁶³ ประโยคนี้สามารถตีความหมายอีกอย่างได้ว่า หลังช่วง 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา สุมภูอยู่ในจุดที่ทุ่มเทให้กับงานเขียนงานการประพันธ์มากขึ้น จนทั้งชีวิตของการเป็นทหารไปโดย

⁶¹ “ประจิม วงศ์สุวรรณ,” ทำเนียบนักประพันธ์ สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น; เข้าถึงข้อมูลวันที่ 10 ธันวาคม 2564, http://www.praphansarn.com/home/detail_author_th/24.

⁶² สุมภู ทศพล, สกายไลน์ เนินมรณะ เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า (4).

⁶³ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะพมขาดข้างหนึ่ง”, โลกหนังสือ 1,2: 49.

ปริยาย ไม่ใช่ หลังจาก 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมาที่โดนปล่อยตัว สยามภูจึงเริ่มเขียนงานประพันธ์นวนิยาย

2.2 ชีวิตช่วงยุคทองของสยามภู ทศพล จากทหารรับจ้างสู่นักเขียนนิยายปู้ล่างผลาญ

ภายหลังจากที่สยามภูกลับมาจากการรบในลาว สยามภูได้เลือกเส้นทางชีวิตใหม่ โดยผันตัวมาเป็นนักเขียนเปลี่ยนจากจับปืนเปลี่ยนมาจับปากกา โดยผลงานเขียนของสยามภูชิ้นแรกคือ นวนิยายเรื่อง “เนียนคมเพชรฆาต” ลงตีพิมพ์ในวารสารแสนสุขรายสัปดาห์ ภายใต้นามปากกาว่า “ทองเทพบุตร”⁶⁴ แต่ผลงานเรื่องดังกล่าวเขียนไม่จบและไม่ประสบความสำเร็จตามที่หวัง⁶⁵ ซึ่งคนที่ชักจูงให้สยามภูเข้าสู่วงการวรรณกรรมเป็นคนแรกคือ นักเขียนไทยชื่อ มานิต ศรีสาครเจ้าของนามปากกาว่า “สีน้ำ” โดยสีน้ำเห็นแววนักเขียนในตัวสยามภู จึงทำให้สยามภูได้มีโอกาสเขียนลงในวารสารแสนสุขรายสัปดาห์⁶⁶

ในเวลามาต่อ สยามภูได้พยายามเขียนส่งไปยังวารสารอื่น ๆ อีกหลายฉบับ และท้ายที่สุดก็ไปเข้าตา จักรวาลรายสัปดาห์ ที่มีนักเขียนชาวไทยควบตำแหน่งบรรณาธิการชื่อ ฉัตรชัย วิเศษสุวรรณ หรือ เจ้าของนามปากกาว่า “พนมเทียน” ให้ความช่วยเหลือและรับสยามภูเป็นนักเขียนประจำลงในวารสารนี้⁶⁷ ซึ่งนามปากกาว่า “สยามภู ทศพล” อ้างอิงมาจากชื่อ “สยามภูว์ ทศพล” พระเอกเรื่อง “แวมยुरา” หนึ่งในบทประพันธ์ของพนมเทียน โดยสยามภูเล่าว่า ตัวละครเอกในเรื่องแวมยुरา เป็นนักธุรกิจ ที่มีฐานะร่ำรวย ชัดกับฐานะความเป็นอยู่ของสยามภูที่ยากจน การหยิบชื่อของพระเอกแวมยูรามาตั้งเป็นนามปากกาเป็นการประชดประชันชีวิตของตัวเอง โดยสยามภูเล่าในบทสัมภาษณ์ที่ลงในวารสารโลกหนังสือเอาไว้ว่า “ผมตั้งขึ้นเอง คือผมอ่านหนังสือของพี่พนมเทียน ดิตหนังสือเขา ผมเห็นว่าชื่อไอ้หมอนี้ จากเรื่องนี้มีนัยยะ แต่ผมมันจน ผมก็เลยประชดตัวเอง...”⁶⁸

⁶⁴ นามปากกา “ทอง เทพบุตร” สยามภูได้เล่าที่มาของนามปากกาแรกนี้ว่า เป็นชื่อจริงของอาชญากรคนหนึ่ง เมื่อสืบกว่าปีมาแล้ว เป็นคนเชื้อชาติญวน ตายที่ปากน้ำ อ้างใน กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยามภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งรามสูร” ลูกอันตะผมชาติข้างหนึ่ง”, *โลกหนังสือ*, 1, 2: 51.

⁶⁵ เจน อักษราพิการณ์, “สยามภู ทศพล:หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” *ทางอีสาน*, 5, 58: 111.

⁶⁶ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยามภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งรามสูร” ลูกอันตะผมชาติข้างหนึ่ง”, *โลกหนังสือ*, 1, 2: 51.

⁶⁷ ประทีป เหมือนนิล, *100 นักประพันธ์ไทย*, หน้า 198.

⁶⁸ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยามภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งรามสูร” ลูกอันตะผมชาติข้างหนึ่ง”, *โลกหนังสือ*, 1, 2: 51.

ผลงานเขียนภายใต้นามปากกา “สุมภู ทศพล” ลงตีพิมพ์ในจักรวาลรายสัปดาห์นั้น ล้วนเป็นผลงานที่งานวิจัยชิ้นนี้ตีกรอบว่าเป็น “สารนิยาย” สืบเนื่องมาจาก ผลงานเขียนเหล่านี้ ว่าด้วยเรื่องราวทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ภายใต้การยืนยันอย่างหนักแน่นของสุมภู ว่า “เป็นเรื่องจริง จากประสบการณ์จริง ตัวละคร ฉาก และสถานที่ที่ปรากฏในผลงานเขียนนี้นั้นมีอยู่ “จริง” ทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตัวเอกที่ดำเนินเรื่องคือตัวสุมภูเอง ผ่านตัวละครชื่อ “บ๊ิกแมน”

ลงตีพิมพ์ในวารสารจักรวาลช่วงแรกได้ใช้ชื่อว่า “นรกในลาวกับญวน” ภายหลังได้เปลี่ยนเป็น “นักรบรับจ้าง” เพราะพจนมเทียนสนับสนุนให้เปลี่ยน พอเปลี่ยนเป็นชื่อ “นักรบรับจ้าง” จึงได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เพราะกลุ่มคนอ่านเข้าถึงได้ง่ายเนื่องจากเรื่องสงครามในเวียดนามกำลังเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง⁶⁹

สำหรับ รายละเอียดของปีที่ผลงานสารนิยายเรื่องสงครามลับในลาวของสุมภู ลงตีพิมพ์เป็นฉบับรายตอนในจักรวาลรายสัปดาห์ วางจำหน่ายทุกวันจันทร์ของเดือน ผู้วิจัยได้พยายามรวบรวมชุดข้อมูลหลักฐานและคาดการณ์ ผ่านตัวต้นฉบับจักรวาลรายสัปดาห์ที่มี สามารถแบ่งเอาได้ดังต่อไปนี้

- พ.ศ.2514 *ละเลงเลือดที่ภูเทือง*⁷⁰
- พ.ศ.2515 – 2516 *นักรบรับจ้าง* เนื่องจากข้อจำกัดด้านหลักฐาน ส่วนนี้จึงเป็นการคาดคะเนของผู้วิจัยว่าชุดนักรบรับจ้างน่าจะเป็นชื่อตอนที่ลงตีพิมพ์ช่วงนี้
- พ.ศ.2516 - 2517 *สกายไลน์ - เวินมรณะ*⁷¹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁶⁹ คริส สารคาม, *นักเขียนในอดีต*, หน้า 84-85.

⁷⁰ ละเลงเลือดที่ภูเทือง คาดว่าเป็นสารนิยายที่ว่าด้วยเรื่องราวทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวเรื่องแรกที่สุมภูได้ส่งต้นฉบับไปให้พจนมเทียน โดยสุมภูเล่าไว้ว่า ยังจำช่วงที่ถือสารคดี “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” เข้าไปพจนมเทียนได้ ตอนแรกก็กลัวว่าจะไม่ได้รับความสนใจ แต่ผลกลับปรากฏว่าพจนมเทียนสนใจ จากนั้นสารคดีเรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวก็ทยอยลงตีพิมพ์ในจักรวาลรายสัปดาห์ โดยอ้างอิงจาก สุมภู ทศพล, *สกายไลน์ เวินมรณะ เล่ม 1*, หน้า 115. ในขณะเดียวกัน ทางสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น ก็ได้เล่าทำนองเดียวกันในเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ ในส่วนชีวประวัติของสุมภู ว่า “เขียนเรื่องแรกขณะอยู่ในสมรภูมิในลาว ส่งมาที่จักรวาลรายสัปดาห์ เรื่อง “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” รู้สึกจะ 2 ตอนจบ แกบอกส่งมาก็ยังไม่รู้ว่าจะได้ลงพิมพ์หรือเปล่า” อ้างใน “ประจิม วงศ์สุวรรณ,” ทำเนียบนักประพันธ์ สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น; เข้าถึงข้อมูลวันที่ 12 ธันวาคม 2564, http://www.praphansam.com/home/detail_author_th/24. จากคำบอกเล่านี้จึงหมายความว่า สารคดีทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว “เรื่องแรก” ที่ลงได้ลงในจักรวาลรายสัปดาห์ คือเรื่อง “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” ทั้งนี้ ในฉบับลงในจักรวาลรายสัปดาห์ลงแค่ 2 ตอนจบ แต่ฉบับรวมเล่มกับสำนักพิมพ์บรรณกิจมีจำนวนตอนทั้งสิ้น 10 ตอน

- พ.ศ.2517 - 2518 *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน* ฉบับรวมเล่ม ตีพิมพ์ พ.ศ.2519 สำนักพิมพ์บรรณกิจ 6 เล่มจบ โดยเริ่มเรียงจาก 1.นักกรับรับจ้าง 2.หลังเลือดทาแผ่นดิน 3.เผชิญหน้ามัจจุราช 4.วันมหาประลัย 5.เกิดมาเพื่อฆ่า 6.สนามรบสนามเลือด รวมจำนวนตอนทั้งสิ้น 54 ตอน
- พ.ศ.2518 - 2519 *สงครามผืนที่ภูหินตั้ง*⁷²

“สงครามผืนที่ภูหินตั้ง” ที่ตีพิมพ์ลงจักรวาลรายสัปดาห์ ใน พ.ศ.2519 ถือได้ว่าเป็นงานเขียนของสุมณภูชุดสุดท้าย ที่มีความเป็น “สารนิยาย” ภายใต้การนำเสนอว่าเป็น เรื่องจริง, ฉากจริง ตัวละครทั้งหมดมีอยู่จริง ภายหลังจากนั้นสุมณภูได้หยุดเขียนแนวนี้นี้ไปโดยปริยาย ซึ่งได้มีการเปิดเผยในฉบับรวมเล่มว่าเขียนลงในจักรวาลรายสัปดาห์ ถึงตอนที่ 48 แต่ต้องหยุดเขียนเป็นระยะเวลากว่า 3 เดือน เนื่องจากประสบอุบัติเหตุ ซึ่งสุมณภูได้ให้เหตุผลว่าตนถูกลอบยิงระหว่างเดินทาง สุมณภูอ้างว่าก่อนถูกยิง 3 วัน ตนอยู่ที่ศูนย์อพยพของชาวม้งที่จังหวัดหนองคาย โดยได้พยายามรวบรวมข้อมูลเรื่องประชาชนชาวลาวที่อพยพมายังประเทศไทย เพื่อเป็นวัตถุดิบในการเขียนหนังสือ⁷³ ไม่ว่าคำกล่าวอ้างดังกล่าวของสุมณภูจะจริงเท็จเพียงใด แต่สุมณภูเชื่อว่า “การลอบยิง” ดังกล่าวเป็นฝีมือขององค์กรซีไอเอ ที่หมายจะมาจัดการสุมณภูเพราะสุมณภูนำข้อมูลความลับของซีไอเอมาเล่าในสารนิยาย และสุมณภูมักหยิบเรื่องนี้มาอ้างตลอด ทั้งยังย้ำเสมอว่าเป็น “สาเหตุ” สำคัญที่ทำให้สุมณภูเลิ้งไม่เขียนเรื่องเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวและวิพากษ์วิจารณ์การเมืองอีกเลย ทั้งนี้ ในบทสัมภาษณ์สุมณภูที่ลงในวารสารโลกหนังสือก็ได้หยิบประเด็นนี้มากล่าวถึงเช่นกัน โดยได้ถามสุมณภู

⁷¹ สกายไลน์-เนนิมรณะ ลงในจักรวาลรายสัปดาห์เพียง 18 ตอน แต่ฉบับรวมเล่มชื่อ สกายไลน์-เนนิมรณะ 2 เล่มจบ พ.ศ.2518 จำหน่ายโดยสำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา มีทั้งหมด 50 ตอน อ้างจาก สุมณภู ทศพล, **สกายไลน์ เนนิมรณะ เล่ม 2** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า 335. นอกจากนี้ ฉบับรวมเล่มใหม่ของสำนักพิมพ์บรรณกิจ ใช้ชื่อเรื่องว่า “ล่องแจ้ง สมรภูมินรก” เป็นเล่มแรกและ “กองพันมรณะ” เนื้อหาเล่มสองเนื้อหาโดยรวมเหมือนเรื่อง “สกายไลน์ เนนิมรณะ” ทุกประการ แต่มีการตัดเนื้อหาบางส่วนออก

⁷² สงครามผืนที่ภูหินตั้ง ลงในจักรวาลรายสัปดาห์เพียง 48 ตอนเท่านั้น หลังจากนั้นสุมณภูได้หยุดเขียนไปถึง 3 เดือนเต็ม ในขณะที่ฉบับรวมเล่ม ตีพิมพ์ พ.ศ.2519 สำนักพิมพ์บรรณกิจ ประกอบไปด้วย 5 เล่มจบ รวมจำนวนตอนทั้งสิ้น 50 ตอน อ้างใน สุมณภู ทศพล, **สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่ม 5** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 679. อย่างไรก็ตามในทัศนะของผู้วิจัยมองว่าสงครามผืนที่ภูหินตอนท้ายเรื่อง เริ่มมีมีความเป็น “เรื่องแต่ง” (Fiction) มากขึ้นหากเปรียบเทียบกับผลงานเขียนก่อนหน้า แต่สุมณภูก็ยังยืนยันในบทสัมภาษณ์โลกหนังสือว่ายังคงมีความเป็น “เรื่องจริง” มากกว่า “เรื่องแต่ง”

⁷³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 680 – 681.

เอาไว้ว่า “เห็นมีโฆษณาบอกว่า หนังสือที่คุณเขียนเคยได้รับการ “สวัสดี” จากซีไอเอ.บ่อยครั้งที่สุด” ซึ่งสุมภูได้ตอบกลับว่า “ผมเคยถูกลอบยิงที่ขอนแก่น ผมเคยถูกลอบยิงจริง แต่...เออ การเมืองเราอย่าไปยุ่งกับเขาดีกว่าอะ เชื่อผมเหอะ ตอนนี้ผมไม่อยากวิจารณ์อะไรทั้งนั้น คือมันตัวใครตัวมันอยู่แล้ว...”⁷⁴

คำบอกเล่าข้างต้น พออนุมานได้ว่าจุดเปลี่ยนสำคัญของการเปลี่ยนแนวการเขียนสุมภูมาจากการเขียนในรูปแบบ “สารนิยาย” ที่อ้างอิงจากเรื่องจริง มาเป็น “นวนิยาย” มากยิ่งขึ้นในยุคหลังจากมาจากการถูกลอบยิงครั้งดังกล่าว โดยนวนิยายที่ออกมาช่วงหลังแม้ว่ายังวนเวียนอยู่กับแนวบู๊ล้างผลาญ, สงคราม และทหารเช่นเดิม แต่ความแปลกใหม่ที่ปรากฏชัดเจนจากผลงานเขียนในยุคก่อนคือ ความเป็นนวนิยายมากขึ้น การเล่าเรื่องผ่านมุมมองตัวละคร (Point of View) ที่เปลี่ยนไปจากเดิมเล่าผ่านตัวสุมภูคนเดียวที่เป็นตัวดำเนินเรื่อง เป็นเริ่มมีการเล่าผ่านตัวละครอื่นมากขึ้น ส่งผลให้การปะติดปะต่อเรื่องราวไม่ได้ดำเนินผ่านตัวละครเดียว และที่สำคัญที่สุดคือ “การแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์การเมือง” ที่หายไปสิ้นเชิง อันเป็นแก่นของความเป็นสารนิยายของสุมภูในยุคก่อนหน้า

อย่างไรก็ตาม ใช่ว่าการเปลี่ยนแนวการเขียนจะเกิดขึ้นทันทีหลังจากเหตุการณ์ถูกลอบยิง แต่เป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปอย่างช้า ๆ ดังจะเห็นได้จากผลงานเขียนในระยะแรกหลังชุด “สงครามผืนทิวหินตั้ง” สุมภูยังมีการพาดพิงสถานที่จริงและเล่าเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวอยู่ แต่สามารถเข้าใจได้ว่าเป็น “เรื่องแต่ง” (Fiction) อย่างชัดเจน เช่น ชุด “กองร้อยปีศาจดำ” ที่ตีพิมพ์เป็นรายตอนลงจักรวาลรายสัปดาห์ในช่วง พ.ศ.2521 (รวมเล่มโดยสำนักพิมพ์จินดาสาส์น พ.ศ.2522) ว่าด้วยเรื่องของทหารรับจ้างหลายสัญชาติ เสียชีวิตเข้าไปปฏิบัติงานค้นหาและทำลายที่ตั้งจรวดของรัสเซียที่ชื่อ “สตาลินออร์แกน” ในพื้นที่สนามบินข้าทองในประเทศลาว⁷⁵ แม้ว่าเรื่องนี้จะใช้ฉากในสงครามลับในลาวเช่นในสารนิยายชุดอื่น ๆ แต่สามารถทราบได้ทันทีว่าเป็น “เรื่องแต่ง” เนื่องจากสุมภูอ้างเดือนในเรื่องว่าเกิดขึ้นเดือน ธันวาคม พ.ศ.2517⁷⁶ ซึ่ง ณ ช่วงเวลาดังกล่าวประเทศไทยถอนทหารออกจากลาวหมดแล้วตั้งแต่ พฤษภาคม พ.ศ.2517 ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะมีทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาวตามเนื้อเรื่อง หรือ การที่มีทหารรับจ้างสัญชาติที่หลากหลาย อย่างเช่น เกาหลีใต้หรือรัสเซีย ซึ่งเป็นไปได้ยากยิ่ง เพราะกลุ่มประเทศเหล่านี้ไม่ได้เข้า

⁷⁴ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผอมขาดข้างหนึ่ง”, *โลกหนังสือ*, 1,2: 55.

⁷⁵ สุมภู ทศพล, *กองร้อยปีศาจดำ* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จินดาสาส์น, 2522), หน้า (7).

⁷⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

ร่วมในสงครามลับในลาว และที่สำคัญที่สุดที่สามารถบอกได้ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องแต่ง คือ การที่สุมภูไม่ได้ยืนยันหนักแน่นเหมือนเล่มอื่นว่าเรื่องราวทหารรับจ้างไทยนี้เป็น “เรื่องจริง” แต่ระบุว่าเป็น “นวนิยาย”⁷⁷ ในคำนำฉบับร่วมเล่ม

แม้จะมีการอธิบายในสารนิยายของสุมภูว่าสาเหตุที่เลือกมาเขียนเป็นความต้องการส่วนตัวที่อยากเปิดเผยเรื่องราววีรกรรมของทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวที่ถูกทางรัฐบาลไทยปกปิด แต่สาเหตุหลัก ๆ นอกเหนือจากสาเหตุดังกล่าว คือ “ความต้องการทางเศรษฐกิจ” อีกเช่นเคย โดยในบทสัมภาษณ์สุมภูได้ตอบคำถามโลกหนังสือว่า “ผมคิดว่าผมเขียนเพื่อยังชีพ ถ้าผมไม่เขียน ไม่มีใครให้เงินผมหรอกอะ คือบางคนอาจเขียนเพื่อสังคม เพื่ออะไรต่ออะไร แต่แล้วจุดหมายที่แท้จริงก็เพื่อเงินทั้งนั้น คุณเขียนไม่ได้ค่าเรื่อง คุณเขียนไปทำไม...นี่ผมอาจจะเป็นคนตรงเกินนะ”⁷⁸ กล่าวโดยสรุป แรงจูงใจหรือแรงผลักดันสำคัญของตัวสุมภูในหลาย ๆ เรื่อง คือ “เรื่องเงิน” ซึ่งแรงจูงใจทางเศรษฐกิจดังกล่าวสัมพันธ์กับบริบททางโลภวรรณกรรมโดยตรง

ผู้วิมว่ความต้งการของตลาดวรรณกรรมในสังคมไทย ณ เวลานั้น คือ นวนิยายที่ผู้วิจัยขอเรียกแทนว่ “นวนิยายที่มีแก่นหลักเป็นการต่อสู้และความรุนแรง” อันได้แก่ แนวบู๊ล้างผลาญ, ชีวิตโลดโผน, และ อาชญนิยาย ซึ่งสารนิยายของสุมภูที่ว่ด้วยทหารรับจ้างไทยก็นับได้ว่เป็นวรรณกรรมแนวนี้ เป็นไปได้ที่สาเหตุของการผันตัวเป็นนักเขียนของสุมภูมาจากการที่ตัวสุมภูอาศัยความนิยมของตลาดวรรณกรรมที่มีแก่นหลักเป็นเรื่องราวการต่อสู้และความรุนแรงเป็นช่องทางหนึ่งในการหารายได้ให้กับตนเอง

สำหรับความต้งการของตลาดวรรณกรรมไทยที่มีต่อนวนิยายที่มีแก่นหลักของการต่อสู้และความรุนแรง พบว่นวนิยายแนวนี้เริ่มได้รับความนิยมมาตั้งแต่ช่วงภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง และดำเนินเรื่อยมาจนถึงช่วงยุคสงครามเย็น เนื่องมาจากสภาพความโหดร้ายและความรุนแรงของสงครามที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้คนมีชีวิตอยู่โดยไม่แน่ใจในความปลอดภัยของชีวิตตนเอง เคยชินกับการอยู่เพื่อปัจจุบันมากกว่าจะคิดถึงเรื่องอนาคต เป็นการมีชีวิตอยู่เพื่อกอบโกยความสุขตรงเป้งหน้าเท่านั้น เมื่อสงครามสงบ จิตใจที่เคร่งเครียดก็ต้งการความผ่อนคลาย ส่งผลให้โลภวรรณกรรมโดยเฉพาะงานเขียนประเภทนวนิยายส่วนใหญ่จึงเป็นหนังสือที่ให้ “ความเรีงรมย์” จุดมุ่งหมายของผู้อ่านโดยส่วนมากก็คือเพื่หาความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ลิ้มสภาพอันไม่น่าพึงพอใจในชีวิตจริง

⁷⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า (7). โดยปกติสารนิยายเรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวชุดก่อนหน้า สุมภูมักกล่าวอ้างว่เป็น “สารคดี” ที่อ้างอิงจากเรื่องจริงประสพการณ์จริง ตัวละครทุกตัวล้วนมีอยู่จริง

⁷⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 52.

นวนิยายในช่วงยุคหลังสงครามจึงมีแนวโน้มเป็นนวนิยายที่หลีกเลี่ยงความเป็นจริงเป็นหลัก⁷⁹ เฉกเช่นที่นวนิยายต่อสู้โลดโผน บูล้างผลาญ สามารถพาผู้อ่านเพลิดเพลินไปกับโลกจินตนาการและการต่อสู้ที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในโลกความเป็นจริง

เช่นเดียวกับในบทความของฉลอง สุนทราวาณิช เรื่อง “Small Arms, Romance, and Crime and Violence in Post WWII in Thai Society”⁸⁰ ที่ได้เสนอว่าผลกระทบภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ล้นสุดลง ส่งผลต่อสังคมไทยในเมืองและชนบทอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่กระจายของอาวุธสงครามและความรุนแรง ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้วรรณกรรมไทย “แนวอาชญากรรมและความรุนแรง” (Crime and Violence Romance) หรือที่รู้จักกันในชื่อเรียกว่า “อาชญากรรมนิยาย” อุบัติขึ้น ทั้งนี้ วรรณกรรมแนวนี้นี้ยังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย

ฉลองอธิบายว่าแต่เดิมอาวุธยุทโธปกรณ์และวิทยาการทางการทหารสมัยใหม่ส่วนใหญ่ถูกผูกขาดโดยภาครัฐเป็นหลัก จนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ล้นสุดลง ในประเทศไทยได้เกิดการแพร่กระจายของอาวุธสงครามไปทั่วภูมิภาค โดยมีสาเหตุมาจาก อาวุธยุทโธปกรณ์ที่ถูกจัดหาโดยฝ่ายสัมพันธมิตรที่มีกำหนดจะมอบให้ฝ่ายเสรีไทยเพื่อใช้ในการต่อต้านทหารญี่ปุ่นที่ถูกทิ้งไว้ในไทยเป็นจำนวนมาก⁸¹ คู่ขนานไปกับอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ถูกทิ้งไว้ของทหารญี่ปุ่นในไทยภายหลังการยอมจำนนต่อฝ่ายสัมพันธมิตร⁸² ซึ่งอาวุธที่เหลือเหล่านี้ได้เล็ดลอดออกไปตกอยู่ในมือประชาชนทั่วไปทั้งในเมืองและชนบท โดยเฉพาะกับอาวุธปืนขนาดเล็ก (Small Arms) สภาวะดังกล่าวเป็นกระบวนการที่เรียกว่า “การเป็นประชาธิปไตยของอาวุธปืนขนาดเล็ก” (The Democratization of Small Arms)

⁷⁹ ตรีศิลป์ บุญขจร, นวนิยายกับสังคมไทย 2475 - 2500, หน้า 139.

⁸⁰ Chalong Soontravanich, “Small Arms, Romance, and Crime and Violence in Post WW II Thai Society,” *Southeast Asian Studies*, 43, 1 (June 2005).

⁸¹ นอกจากนี้ อาวุธบางส่วนของฝ่ายสัมพันธมิตรที่ตั้งใจจะมอบให้ฝ่ายโลกเสรี ถูกเล็ดลอดไปอยู่ในครอบครองของชาวบ้านจากการขนส่งลำเลียงทางอากาศที่ผิดพลาด แอร์ดรอป (Airdrop) ที่ควรจะตกไปในพื้นที่ฐานปฏิบัติการของเสรีไทยลงผิดตำแหน่ง โดยไปลงในพื้นที่ที่มีชาวบ้านอยู่อาศัย ทำให้ชาวบ้านบางส่วนถือโอกาสยึดอาวุธที่ว่างมาครอบครองไว้เอง อ้างใน Ibid., pp. 31 - 32.

⁸² กรณีการยอมจำนนของทหารญี่ปุ่น ภายหลังจากที่มีการปลดอาวุธของทหารญี่ปุ่นในไทย ทหารญี่ปุ่นได้ออกรับตัวออกจากประเทศไทยจนหมด แต่อาวุธของทหารญี่ปุ่นไม่ได้ถูกนำออกไปพร้อมกับกำลัทหาร มีอาวุธของทหารญี่ปุ่นจำนวนมากถูกทิ้งไว้ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่ถูกจัดเก็บไว้ในคลังแสงของกองทัพไทยและบางส่วนถูกทิ้งลงแม่น้ำเพื่อทำลาย แต่ก็ยังมีบรรดาพ่อค้าหรือชาวบ้านได้ลักลอบเก็บกู้อาวุธทหารญี่ปุ่นที่ถูกทิ้งลงน้ำมาซ่อมแซมนำไปขายต่อ หรือ ในบางกรณีก็พบว่ามีชาวบ้านบางส่วนที่ได้ตั้งกองกำลังต่อต้านทหารญี่ปุ่นได้ทำการโจมตีหน่วยลาดตระเวนของญี่ปุ่นและได้ปล้นอาวุธของทหารญี่ปุ่นไปใช้เองด้วยเช่นกัน Ibid., p. 32.

ซึ่งนั่นทำให้ประชาชนทั่วไปมีความคุ้นเคย (Familiarization) ต่ออาวุธประเภทปืนอย่างมาก⁸³ ทำให้การมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองแทบจะไม่ใช่เรื่องแปลกสำหรับประชาชนทั่วไปไปเรียบร้อยแล้วดังของใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไปก็ว่าได้ แต่การที่อาวุธปืนเข้าถึงได้ง่ายทำให้ไม่อาจเลี่ยงการเกิดอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นตามมาเช่นกัน

นอกจากนี้ ในช่วงเกิดสงคราม สภามหาสมุทรการพิมพ์ในประเทศไทยได้หยุดชะงักลง โดยขาดแคลนวัตถุดิบกระดาษอย่างหนัก จนกระทั่งเมื่อสงครามสิ้นสุดลงและบ้านเมืองเข้าสู่สภาวะปกติ มหาสมุทรการพิมพ์ในประเทศไทยได้กลับมาอีกครั้ง ผลที่ตามมาคือวรรณกรรมและงานเขียนกลับมาได้รับความสนใจ เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวคนทั่วไปเริ่มรู้และอ่านหนังสือออกมากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากการทำให้ทันสมัย (Modernization) ได้เกิดกลุ่มทางสังคมใหม่ที่ได้แสวงหาสิ่งเติมเต็มในการใช้ชีวิตประจำวันที่ดีและเข้าถึงได้ นิยายจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถเติมเต็มความต้องการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ยังราคาถูกและให้ความบันเทิงเร้าอารมณ์ได้เป็นอย่างดี⁸⁴ สำหรับนิยายที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในช่วงหลังสงครามก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะหนีพ้นนิยายประเภทอาชญากรรม ที่มีเนื้อหาวาดด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับอาชญากรรมและความรุนแรง โดยมักเป็นอาชญากรรมที่มาจากคนธรรมดา ที่เต็มไปด้วยความตายและการฆ่าฟัน และมักมีตัวเอกที่เป็นวีรบุรุษผู้อยู่เบื้องหลัง การกระทำของตัวเอกมักเป็นสิ่งที่ขัดแย้งต่อกฎหมาย⁸⁵ อาจเป็นไปได้ว่าสังคมไทยในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด อยู่ในสภาวะของความเคยชินกับอาวุธปืนและอาชญากรรมที่เพิ่มมากขึ้น ความโหยหาที่วีรบุรุษที่สามารถจัดการความชั่วร้ายนอกกฎหมายจึงอาจเป็นความต้องการของผู้อ่านในยุคนั้น ดังนั้น นวนิยายประเภทอาชญากรรมจึงเป็นที่นิยมเพราะสามารถช่วยเติมเต็มจินตนาการในส่วนนี้ได้

อย่างไรก็ตาม การเกิดขึ้นของนวนิยายประเภทอาชญากรรมอาจไม่ได้มีมาตั้งแต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง วิทยานิพนธ์ของสถาปนา เชิงจอหอ เรื่อง “อาชญากรรมไทยและการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยทศวรรษ 2430 – 2500” ได้เสนอว่า แท้จริงนวนิยายประเภทอาชญากรรมมีมาตั้งแต่ในช่วงทศวรรษ 2430 และ ทศวรรษ 2460 แล้ว เช่น ผลงานของหลวงสารานุประพันธ์ เป็นต้น แม้ว่าความหมายของอาชญากรรมแบบหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อาจถูกนิยามความหมายตามข้อเสนอของฉลอง สุนทรวาณิชย์ได้ แต่กระนั้นแล้ว ก็ไม่ควรละเลยอาชญากรรม

⁸³ Ibid., p. 27.

⁸⁴ Ibid., p. 38.

⁸⁵ Ibid., p. 39.

ในช่วงยุคก่อนหน้า⁸⁶ สถาปนาจึงเสนอว่า อาชุนิยายไทยที่เกิดขึ้นในช่วงภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น มิได้เกิดขึ้นจากสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่ปั่นป่วนในช่วงเวลานั้นเพียงอย่างเดียว แต่ส่วนหนึ่งก็มาจากรากเหง้าของอาชุนิยายยุคก่อนหน้า ตั้งแต่ในช่วงทศวรรษ 2430 จนถึงทศวรรษ 2460 รวมถึงภูมิทัศน์นิยายไทยช่วงทศวรรษ 2470 ถึง 2480 ก็มีส่วนก่อร่างสร้างรูปให้กับอาชุนิยาย ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2⁸⁷

มาถึงตรงนี้ ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าบริบทภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง มีผลอย่างมาก ในการทำให้นวนิยายไทยที่มีแก่นหลักเกี่ยวข้องกับการต่อสู้และความรุนแรงได้รับความนิยม จากการที่ช่วงหลังสงครามสังคมไทยคุ้นชินกับอาวุธปืนราวกับเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันจนเกิดอาชุนิยายที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ไม่อาจคาดเดาเรื่องความปลอดภัยในชีวิตได้ คนไทยในช่วงหลังสงครามจึงให้ความสำคัญกับปัจจุบันมากกว่าจะคิดถึงอนาคต กล่าวได้ว่าสังคมไทยหลังสงครามเป็นสังคมแห่งการหลีกเลี่ยงหนีความเป็นจริงก็ไม่ผิด ผู้คนจึงโยยหาความบันเทิงเรีงรมย์ การเสพนวนิยายที่มีแก่นหลัก เกี่ยวกับการต่อสู้และความรุนแรง ก็ถือเป็นนวนิยายหลีกเลี่ยงหนีความเป็นจริงอย่างหนึ่ง เพราะการต่อสู้ด้วยอาวุธปืน บู้สะบัดฟันแหลก ปราบผู้ร้ายที่เป็นอาชุนิยายหรือเจ้าพ่อที่กฎหมายไม่สามารถเอาผิดได้ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ในชีวิตจริง

ยิ่งไปกว่านี้ แม้มีเหตุการณ์ความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองภายหลังสงครามจนส่งผลต่อโลภวรรณกรรม แต่นวนิยายแนวเรีงรมย์หรือหลีกเลี่ยงหนีความเป็นจริงของสังคมแทบไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็น เหตุการณ์กบฏสันติภาพหรือการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญในสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในช่วงหลัง พ.ศ.2500 ซึ่งในช่วงนี้ถือเป็นช่วงที่นวนิยายที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและสังคมต้องหยุดชะงักลงอย่างสมบูรณ์อันเนื่องมาจาก มาตรการการควบคุมสื่อและสิ่งพิมพ์ ผ่านมาตรการปราบปรามผู้ที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกับรัฐบาลหรือวิพากษ์วิจารณ์การเมืองที่รุนแรง ส่งผลให้นักเขียนนวนิยายที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องการเมืองและสังคมต้องหยุดเขียนไป เพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของชีวิตตนเอง⁸⁸ กล่าวได้ว่าเป็นการหยุดชะงักของนวนิยาย “เร้าความคิด” พวกนักเขียนชายส่วนใหญ่ที่มักแหวกแนวออกไปเขียนแนวบู๊ล้างผลาญและกามารมณ์มาก

⁸⁶ สถาปนา เชิงจอหอ, “อาชุนิยายไทยและการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยใน ทศวรรษ 2430 – 2500,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564). หน้า 5.

⁸⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

⁸⁸ ตรีศิลป์ บุญจรรยา, นวนิยายกับสังคมไทย 2475 - 2500, หน้า 183 -184.

ขึ้นในช่วงเวลานี้⁸⁹ กล่าวโดยสรุป นวนิยายแนวต่อสู้ ดำรงอยู่คู่สังคมไทยเป็นระยะเวลานาน และแทบไม่ได้ผลกระทบจากนโยบายควบคุมสื่อและสิ่งพิมพ์เอกชนที่นวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเมืองและสังคม ทั้งนี้ยังสะสมฐานผู้อ่านที่เสพนวนิยายกลุ่มนี้เรื่อยมา จนเป็นที่ต้องการของตลาดตลอดมา

สาเหตุอีกประการที่นวนิยายแนวดังกล่าวได้รับความนิยมและขายได้เสมอมา คือความสามารถในเชิงประพันธ์ของตัวนักเขียนเอง⁹⁰ ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้ดี ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกและเพลิดเพลินไปกับนวนิยายประเภทนี้ได้ ทั้งนี้ยังมีการหยิบสิ่งที่มีอยู่จริงมาเป็นวัตถุดิบ และดัดแปลงปรุงแต่งเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย อาทิ ผลงานการประพันธ์ของ “อรวรรณ”⁹¹ ที่มักถูกกล่าวถึงเสมอมาว่าเป็นนักเขียนคนแรกที่สามารถบุกเบิกนวนิยายต่อสู้โลดโผนหรือบู๊ล้างผลาญให้ได้รับความนิยมอย่างมากในสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากงานเขียนของ ยอดธง ทับทิวไม้ เรื่อง “คนเขียนหนังสือ” ใน พ.ศ.2513 ว่า งานเขียนของอรวรรณถือเป็นจุดที่ทำให้เรื่องบู๊เฟื่องฟูขึ้นและมีการแตกแขนงออกไปหลายชนิดในเวลาต่อมา เพราะเชื่อกันว่างานของอรวรรณสร้างความแปลกใหม่ให้กับวงการวรรณกรรมไทย จากการที่ตัวอรวรรณหยิบฉวยและโครงเรื่องจริงของสังคมไทยมาเล่าในงาน เช่น การต่อสู้ของชายไทยที่มีความเป็นนักเลงไทย มีความรัก เสียสละ กับการต่อสู้กับพวกผู้มีอิทธิพลมืด เจ้าพ่อ ในท้องถิ่น ซึ่งฉากและรายละเอียดที่อรวรรณนำเสนอขึ้นเรียกได้ว่าเป็นการฉายภาพของสิ่งที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้จริงในสังคมไทยจนผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย⁹² ทั้งนี้ ในวงการวรรณกรรมไทยยังเชื่อกันว่าคำนิยามเรียกนวนิยายต่อสู้ว่า “บู๊ล้างผลาญ” นั้นก็มาจากอรวรรณเช่นเดียวกัน⁹³

เช่นเดียวกับคำบอกเล่าของณรงค์ จันทรเรือง นักเขียนชื่อดัง ได้เล่าเอาไว้ในผลงาน “ชุดน้ำหมึก” อธิบายเอาไว้ว่า “เมื่อราว 40-50 ปีก่อน เรื่องบู๊ล้างผลาญกำลังครองตลาดส่วนใหญ่ ลงพิมพ์ในนิตยสารทุกเล่ม...”⁹⁴ ซึ่งเชื่อกันว่าสาเหตุปัจจัยของการที่นวนิยายแนวบู๊ล้างผลาญเป็นที่นิยมมาจาก

⁸⁹บุญเหลือ ย่องมณี, “พัฒนาการนวนิยายชีวิตต่อสู้โลดโผนของไทยช่วง พ.ศ.2492 ถึง พ.ศ.2525,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาภาษาไทย (กลุ่มวรรณคดี) มหาวิทยาลัยสารคาม, 2544), หน้า 3.

⁹⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

⁹¹เลียว ศรีเสวก หรือเจ้าของนามปากกาว่า “อรวรรณ” เป็นนักเขียนชาวไทย ที่เกิดเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2455 เรียกได้ว่าเป็นนักประพันธ์นวนิยายไทยยุคบุกเบิก ที่ได้รับความนิยมอย่างสูง โดยเฉพาะงานเขียนประเภทต่อสู้ชีวิตโลดโผน บู๊ล้างผลาญ ผลงานที่เป็นที่รู้จักได้แก่ จิ้งเหลนไฟ, กระทั่งโชน, มังกรแดง และชาติเสือ ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2521 อ้างอิงจาก ประทีป เหมือนนิล, 100 นักประพันธ์ไทย, หน้า 286 - 290.

⁹²ยอดธง ทับทิวไม้, คนเขียนหนังสือ (กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์, 2513), หน้า 62 - 65.

⁹³เสถียร จันทิมาธร, หอนหนังสือ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คัมภีร์, 2519), หน้า 91 -92.

⁹⁴ณรงค์ จันทรเรือง, หอนน้ำหมึก (กรุงเทพฯ: มติชน, 2554), หน้า 124.

ความสำเร็จของงานเขียน “อรรณพ” เรื่อง จิ้งเหลนไฟ, มังกรแดง , ภูตเหลือ และตามด้วยงานของ “พนมเทียน” เรื่อง เล็บครุฑ และ ทูตนรก ควรกล่าวได้ว่า ในวงวรรณกรรมแม้แต่บรรดานักเขียนด้วยกันเองเชื่อว่าอรรณพคือนักเขียนคนแรก ๆ ที่ทำให้แนวต่อสู้บัลลังก์ผลาญได้รับความนิยมในสังคมไทย

นอกเหนือไปจาก อรรณพที่ได้รับการเชิดชูว่าเป็นนักเขียนที่ทำให้นวนิยายแนวต่อสู้และความรุนแรงได้รับความนิยมในไทย นักเขียนอีกคนที่เป็นที่รู้จักไม่ต่างกันในช่วงเวลาดังกล่าวคือ ป. อินทรปาลิต⁹⁵ จาก นวนิยายเรื่อง เสือใบ-เสือดำ ที่โด่งดังจนถึงขั้นที่ทางตำรวจต้องขอพบตัวผู้เขียน เพราะกลัวว่าผู้ที่อ่านเรื่องนี้จะมียุติกรรมเลียนแบบ และเชื่อว่าการกระทำของขุนโจรในเรื่องเป็นเรื่องที่ถูกต้อง อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงและศีลธรรมของคนในประเทศไทยได้⁹⁶ การที่ทางตำรวจเรียกตัวขอพบ ป.อินทรปาลิต เพราะผลงานเขียนนั้น สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลและความนิยมของงานวรรณกรรมต่อสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

ยิ่งไปกว่านี้ ในช่วงที่นวนิยายแนวต่อสู้สามารถตีตลาดในสังคมไทยได้ นวนิยายประเภทนี้มักได้รับความนิยมถูกหยิบไปทำภาพยนตร์ค่อนข้างสูงหากเปรียบเทียบกับนวนิยายประเภทอื่นในช่วงเวลาเดียวกัน ถึงขั้นที่ว่าแม้จะเป็นนวนิยายบู๊ที่ไม่เป็นที่รู้จักนัก ก็ยังพอมีผู้กำกับภาพยนตร์ติดต่อเข้ามาขอซื้อลิขสิทธิ์ไปสร้างภาพยนตร์⁹⁷ จึงแทบเป็นการยืนยันความมั่นคงให้กับผู้เขียนในช่วงเวลานี้ว่าหากตนเขียนนวนิยายแนวนี้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง

ตัวสุมภูเองก็เป็นหนึ่งคนที่ได้ใช้ชีวิตในช่วงที่นวนิยายแนวต่อสู้และความรุนแรงตีตลาดวรรณกรรมในไทยได้ ทั้งนี้ ตัวสุมภูเองก็เป็นหนอนหนังสือ มีความสนใจในงานวรรณกรรม ในช่วงวัยเด็กสุมภูนั้นใช้เวลากับการอ่านนวนิยายพอสมควร เพราะนวนิยายเป็นสื่อบันเทิงอย่างหนึ่งที่เข้าถึงได้ง่าย สำหรับนักเขียนที่สุมภูชื่นชอบ คือ ป.อินทรปาลิต ซึ่งทำให้สามารถอนุมานต่อได้ว่าประเภตนวนิยายที่สุมภูชื่นชอบเป็น นวนิยายที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้และความรุนแรงเช่นเดียวกับงานของ ป.อินทรปาลิต ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สุมภูผันตัวมาเป็นนักเขียนเพราะความเป็นหนอนหนังสือตั้งแต่เด็กนั่นเอง ดังจะเห็นได้จากคำบอกเล่าในบทสัมภาษณ์ของตนเช่นกันได้ว่า “...

⁹⁵ปรีชา อินทรปาลิต หรือ เจ้าของนามปากกาว่า ป.อินทรปาลิต นักเขียนชาวไทย เกิดเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2453 เจ้าของผลงานการประพันธ์แนวบัลลังก์ผลาญที่เป็นที่รู้จักอย่าง เสือดำ เสือใบ ลูกดาวโจร และ จ้าวป่า แต่เดิมก่อนเป็นนักเขียนเคยรับราชการมาก่อน ก่อนที่จะผันตัวมาเป็นนักเขียนให้กับสำนักพิมพ์เพลนิจิตร ทั้งนี้ยังเป็นเจ้าของโรงพิมพ์ไทยพาณิชย์ ออกหนังสือ “ปิยะมิตรรายวัน” เช่นกัน ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ.2511 อ้างอิงจาก ประทีป เหมือนนิล, 100 นักประพันธ์ไทย, หน้า 219 - 227.

⁹⁶เริงไชย พุทธาโร, ป.อินทรปาลิต ชีวิตคนชายฝัน, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2561), หน้า 125.

⁹⁷ณรงค์ จันทรเรือง, หอมน้ำหมึก, หน้า 126.

คือผมเป็นหนอนหนังสือ ผมอ่านทั้งนั้น...อ่านฟรีบ้าง เช่าเช่าบ้าง คนแรกที่อ่านแล้วติดคือ ป. อินทรปาลิต คนนี้ให้ความบันเทิงใจแก่ผมมาก...”⁹⁸

2.3 นิยาย/ชีวิต: สารนิยายของสุมภู ทศพล เรื่องจริง หรือ เรื่องแต่ง?

“...เคยมีท่านผู้อ่านหลายต่อหลายท่านเขียนมาถามผมว่า สารคดีที่ผมกำลังเขียนอยู่นี้มีความจริงอยู่ที่เปอร์เซ็นต์ 98 เปอร์เซ็นต์ครับผม ผมขอรับรองด้วยเกียรติของลูกผู้ชาย ตัวละครที่ผมเขียนขึ้นมาล้วนแล้วแต่เป็นชื่อจริงทั้งสิ้น เพื่อนฝูงร่วมสมรภูมิทั้งหลายที่บังเอิญอ่านพบสารคดีดังกล่าวนี้ และบังเอิญมีชื่อของเพื่อนร่วมเหตุการณ์ละเลงเลือดดังกล่าวไปด้วย พี่จะลืกละว่า “สุมภู ทศพล” ได้นำวีรกรรมของเพื่อนทุกคนออกมาเปิดเผยให้ประชาชนชาวไทยได้รับทราบเอาไว้”⁹⁹

คำกล่าวข้างต้นของสุมภู ที่ได้ต่อยอดในผลงานเขียนแนวสารนิยายหลายชิ้นที่ว่าด้วยเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวว่า บทประพันธ์ของตนที่เขียนนั้นล้วนเป็น “เรื่องจริง” ที่อ้างอิงจากประสบการณ์จริง ฉากจริง ตัวละครทั้งหมดที่มีอยู่ในเรื่องล้วนมีตัวตนอยู่จริงทั้งสิ้นนั้น ถือได้ว่าเป็นคำประกาศและจุดขายสำคัญของสารนิยายสุมภูที่มีการกล่าวถึงเสมอ ควรกล่าวได้ว่าเป็นจุดขายอย่างหนึ่งที่ทำให้ผลงานสารนิยายของสุมภูได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้อ่านเป็นจำนวนมาก และถูกกล่าวถึงเสมอในวาระวาระกรรมแนวบู๊ล้างผลาญ อย่างไรก็ตาม อาจมีคำถามตามมาว่าแล้วเราจะทราบได้อย่างไรว่าสิ่งที่สุมภูได้เล่าในงานเขียนนั้นเป็นเรื่องจริง เพราะจากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่าการของสุมภูมีทั้งเรื่องที่แต่งขึ้นควบคู่ไปกับเรื่องจริง หรือบางอย่างที่สุมภูกล่าวอ้างว่าเป็นเรื่องจริงก็อาจจะเท็จก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นเราควรแยกแยะเรื่องจริงและเรื่องแต่งที่ปรากฏในเนื้อหาของผลงานเขียนของสุมภูได้อย่างไร ดังนั้น ในหัวข้อนี้จะเป็นการอภิปรายและถกเถียงเกี่ยวกับความเป็นสารนิยายของงานสุมภู ควบคู่ไปกับการสำรวจสิ่งที่ป็นข้อเท็จจริงและเป็นเรื่องแต่ง เพื่อในท้ายที่สุดจะสามารถทำความเข้าใจต่องานเขียนของสุมภูมากยิ่งขึ้น

⁹⁸ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรมสุร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง”, โลกหนังสือ, 1,2: 53.

⁹⁹ สุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เผิภูหน้ามัจจุราช (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 337.

ลำดับแรกต้องทำความเข้าใจก่อนว่า ผลงานการประพันธ์เรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวของสยมภู ทศพลนั้น เป็นวรรณกรรมที่จัดอยู่ในประเภท “นวนิยายสารคดี” หรือ “สารนิยาย” แม้ว่าในช่วงระยะแรกตัวสยมภูจะอ้างว่างานที่ตนเขียนเป็น “สารคดี” โดยสมบูรณ์ก็ตาม สำหรับสารนิยายนั้น ถูกให้นิยามความหมายอย่างง่ายที่สุดคือ “เป็นการหยิบเรื่องจริงมาเล่าในลักษณะของเรื่องแต่ง ไม่มีรูปแบบตายตัวแน่ชัด มีความยืดหยุ่นสูง” โดยคำภาษาอังกฤษที่ใช้เรียกสารนิยายโดยทั่วไปว่าใช้คำว่า Documentary Novel¹⁰⁰ งานศึกษาของ Flies Leonora เรื่อง “Factual Fictions: Narrative Truth and Contemporary American Documentary Novel” ได้อธิบายสารนิยายเอาไว้ว่า สารนิยายนั้นวางอยู่บนรากฐานของชุดข้อมูลที่มีความเป็นสารคดี (Documentary) ดังนั้นควรให้น้ำหนักไปที่กับสิ่งที่ป็นข้อเท็จจริงในเรื่อง รวมถึงการอ้างถึง (Claims) ความจริงในตัวงาน¹⁰¹

เช่นเดียวกับงานศึกษาของ Barbara Foley เรื่อง “Telling the Truth: The Theory and Practice of Documentary Fiction” ที่ได้ให้นิยามว่า สารนิยายนั้นตั้งอยู่ระหว่างพรมแดนของความเป็นจริงและเรื่องที่แต่งขึ้น แต่ก็ไม่ได้ตั้งใจทำลายพรมแดนดังกล่าวแต่อย่างใด กล่าวคือสารนิยายมีสถานะที่คาบเกี่ยวระหว่างงานประเภทสารคดีและนวนิยายทับซ้อนกันอยู่ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์สำคัญของสารนิยายคือความตั้งใจจะบอกเล่าความจริง¹⁰² หรือนิยามสารนิยายของนิพนธ์ พานิชพงศ์ ในบทความ “สารนิยาย: กลวิธีการนำเสนอสารคดีด้วยตัวละคร” ก็ให้ความหมายของสารนิยายว่า “เป็นสารคดีรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างงานเขียนบันเทิงคดีและสารคดี”¹⁰³ กล่าวคือเป็นการให้น้ำหนักไปทางการเป็นสารคดี ที่ยึดโยงกับข้อเท็จจริงในชุดเรื่องเล่าเป็นหลัก ในขณะที่มีการใช้รูปแบบการเล่าเรื่องของบันเทิงคดี

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าภาพรวมของวรรณกรรมประเภทสารนิยาย นิยามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงในงานมากกว่าเรื่องแต่ง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งที่ทำให้งานประเภทสารนิยายมีความแตกต่างกับนวนิยายหรือเรื่องแต่งทั่วไป แม้จะเป็นเช่นนั้น สารนิยายก็ยังมีส่วนผสมของความเป็นเรื่องแต่งอยู่ จากการที่มีการแต่งเสริมเรื่องราวให้เกินจากความเป็นจริง เพื่อเพิ่มอรรถรส และ

¹⁰⁰ Flis Leonora, **Factual Fictions: Narrative Truth and Contemporary American Documentary Novel** (Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2010), p. 1.

¹⁰¹ Ibid., p. 73.

¹⁰² Barbara Foley, **Telling the Truth: The Theory and Practice of Documentary Fiction** (Cornell University Press, 1986), P. 25 -26.

¹⁰³ นิพนธ์ พานิชพงศ์, “สารนิยาย:กลวิธีการนำเสนอสารคดีด้วยตัวละคร,” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย** 1, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2549): 3.

ความสนุกสนานเพลิดเพลินในตัวผลงาน กล่าวได้ว่าสารนิยายนั้นเป็นวรรณกรรมที่มีความยืดหยุ่นและไม่ตายตัว

ในสารนิยายของสยมภู ทศพล มีผสมผสานระหว่างเรื่องจริงและเรื่องแต่งภายในงาน ซึ่งสร้างความสับสนให้กับผู้อ่านอย่างมาก โดยเนื้อหาบางส่วนก็สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นข้อเท็จจริง ในขณะที่เนื้อหาบางส่วนก็เป็นเรื่องที่ขึ้นเพื่อความเพลิดเพลินในตัวงาน คำถามที่ตามมาแล้วเราควรแยกแยะอย่างไรว่าเรื่องไหนจริงหรือเท็จ หากอ่านสารนิยายของสยมภู ผู้วิจัยมองว่าสามารถแยกได้โดยการใช้ระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ ในการเทียบเคียงชุดเรื่องเล่าในตัวนิยายกับหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ไม่ว่าจะเป็นจากบันทึกความทรงจำของทหารรับจ้างไทยคนอื่น หรือ เอกสารชั้นต้นที่เกี่ยวกับสงครามลับในลาว

สำหรับสิ่งที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าที่สยมภูกล่าวในงานเขียนของตนว่าเป็นความจริง อาจจะเริ่มจากข้อเท็จจริงที่รับรู้โดยทั่วไป โดยผู้วิจัยจะขอยกกรณีตัวอย่างของการบรรยายถึงพื้นที่ล่องแก่งมาใช้ พื้นที่ล่องแก่งนั้นเป็นปรากฏการณ์สุดท้ายของฝ่ายโลกเสรีในสมรภูมิลาว สยมภูได้บรรยายฉาก “พื้นที่ล่องแก่ง” เอาไว้ค่อนข้างถูกต้องก่อนที่จะมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเป็นทางการภายหลังสงครามสิ้นสุด โดยสยมภูเล่าไว้ในเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน” ว่า “ทัศนียภาพของเมืองล่องแก่ง ปรากฏออกมาจากสายหมอกที่เบาบาง มีทิวเขาสลับซับซ้อนโอบอ้อมตัวเมืองเอาไว้ทุกด้านจนมองดูเหมือนกับไขดาวที่กำลังทอดอยู่กันกระทะขนาดยักษ์”¹⁰⁴ ซึ่งคำบรรยายของสยมภูตรงกับภาพที่ 6 ที่ถูกถ่ายไว้ใน พ.ศ.2514 ทุกประการ ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิศาสตร์ ภูเขาและความเป็นแอ่งกระทะขนาดใหญ่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ให้สนามบินให้เครื่องบินรบต่าง ๆ ลงจอดได้สะดวก

นอกจากนี้ สยมภูเล่าว่าล่องแก่งเป็นพื้นที่ชุมชนที่ชาวแม้วอาศัยอยู่ มีตลาดให้ทหารรับจ้างได้เข้ามาซื้อของที่สร้างด้วยอุปกรณ์ที่ได้จากสงคราม ดังที่ได้เล่าในเล่ม “นักรับจ้าง” ว่า “ตลาดล่องแก่งที่เคยขบเซาเพราะทหารรับจ้างส่วนมากถูกส่งขึ้นไปแนวบนเนินสกายไลน์ ก็คึกคักขึ้นอีกวาระหนึ่ง กลุ่มคนงานพากันฝ่าสายฝนมุ่งหน้าไปเที่ยวเตร่ยังร้านขายของที่สร้างอย่างลวกๆด้วยวัสดุที่หุ้มห่ออุปกรณ์สงครามนั่นเอง”¹⁰⁵ นั้นหมายความว่าคำบอกเล่าของสยมภูถูกต้อง เพราะนอกเหนือจากที่ล่องแก่งเป็นฐานบัญชาการฝ่ายโลกเสรีแล้ว ยังเป็นพื้นที่ของชุมชนอาศัยของชาวม้งหรือชาวแม้วอีกด้วย โดยบ้านของนายพลวังเปาผู้ซึ่งเป็นผู้นำของชาวม้งในการต่อต้านลาวฝ่ายซ้ายตั้งอยู่ในพื้นที่ล่องแก่งเช่นเดียวกัน

¹⁰⁴ สยมภู ทศพล, วีรบุรุษเสือพราน, หน้า 13-14.

¹⁰⁵ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรับจ้าง, หน้า 9.

ภาพที่ 6 ภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่ล่องแจ้งในสงครามลับในลาว โดยภาพถูกถ่ายใน พ.ศ.2514
(ที่มา: <https://www.worthpoint.com/worthopedia/vtg-photo-ls-20a-long-tieng-laos-cia-1914534066>.)

ข้อเท็จจริงอีกประการที่สยุมภูนำเสนอในงาน และถูกต้องตามหลักฐานที่ได้มีการเปิดเผย ภายหลัง คือ รายชื่อผู้ซึ่เป้าหมายทางอากาศที่เสียชีวิตในระหว่างทำการรบ โดยสยุมภูได้แทรกฉกการ เสียชีวิตของผู้ซึ่เป้าหมายทางอากาศเหล่านี้ในสารนิยายของตน แม้ว่าสาเหตุการตายอาจไม่ถูกต้องตามชุด ข้อมูลที่มีการเปิดเผยในภายหลัง แต่รายชื่อตามรหัสที่เสียชีวิตถูกต้องแน่นอน ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะขอ หยิบยกตัวอย่างจำนวนหนึ่งมาอภิปราย

ในเล่ม “สกายไลน์ เนินมรณะ” ว่าด้วยเรื่องราวของสยุมภูที่ต้องขึ้นไปประจำการกับกองพัน 616 ที่เนินสกายไลน์วัน กับ Mousetrap หนึ่งในผู้ซึ่เป้าหมายทางอากาศชาวไทย ระหว่างนั้นได้ถูกโจมตี จากข้าศึกอย่างหนัก ซึ่งหนึ่งในเหตุการณ์สำคัญที่ถูกเล่าในสารนิยายเล่มนี้คือ “การเสียชีวิตของ Mousetrap”¹⁰⁶ ที่ตรงและสอดคล้องกับชุดข้อมูลที่ถูกเปิดเผยภายหลังจากที่สงครามลับในลาวได้

¹⁰⁶ FAG Mousetrap มีการเปิดเผยภายหลังว่ามีชื่อจริงว่า ยุทธนา ลามตระกูล (Yuthana Khamtrakul)

สิ้นสุดเป็นระยะเวลาหลายปี ดังจะเห็นได้ผ่านงานเขียนเรื่อง “สงครามลับในลาว *Secret War in Laos*” ของ พล.อ. สายหยุด เกิดผล หนังสือเล่มนี้ถือเป็นหนังสือประวัติศาสตร์การทหารไทยที่เกี่ยวข้องกับสมรภูมิสงครามลับในลาวโดยตรง ทั้งยังได้รับการรับรองจากกองทัพว่าเป็นข้อมูลที่ถูกเปิดเผยอย่างเป็นทางการ

ในงานเขียนของสายหยุดบันทึกเอาไว้ว่า Mousetrap เป็นหนึ่งใน FAG ชาวไทยที่เสียชีวิต ณ สถานที่ภูแท่น BC.619 สู้แบบประจันเข้าศึกจนเสียชีวิต¹⁰⁷ ได้มีการระบุเพียงสาเหตุการตายและสถานที่ตาย ณ เวลานั้นเท่านั้น แต่ในสารนิยายของสยมภูได้นำเอาเรื่องราวการเสียชีวิตของ Mousetrap ถ่ายทอดออกมาในเชิงผลงานทางวรรณกรรม กล่าวคือ มีการใส่บทสนทนา ใส่ plot เรื่องราวเข้าไปเพื่อให้มีมิติมากยิ่งขึ้น โดยสยมภูได้เล่าไว้ว่าก่อนที่ Mousetrap จะเสียชีวิต ได้มีการปรากฏของลางสังหรณ์บางอย่าง อันเป็นนิมิตหมายที่ไม่สู้ดีนัก ก่อนที่ Mousetrap จะออกไปรบ ดังบทสนทนาของสยมภูและMousetrapว่า

“โอเค. ครับ ผมขอถือโอกาสลาคุณเสียเลย ถ้าหากผมเป็นอะไรไป กรุณารับเงินเดือนเดือนนี้ ผাগไปให้แฟนผมด้วย”

ผมอดใจหายไม่ได้ คำพูดสุดท้ายของ ‘เม้าแทร์ป’ ยิ่งก้องกังวานอยู่ในสมอง มันคล้าย ๆ กับจะเป็นลางสังหรณ์ว่า ‘เม้าแทร์ป’ จะต้องประสบอุบัติเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งจากการสู้รบครั้งนี้ จิตสำนึกที่อยู่ภายในสมองของเขาบอกการให้เขาพูดออกมาเช่นนั้น มันเข้าทำนองรู้ตัวล่วงหน้านั่นแหละครับ¹⁰⁸

อย่างไรก็ตาม สยมภูไม่ได้ให้รายละเอียดสาเหตุการตายของ Mousetrap ที่ชัดเจน ว่าเสียชีวิตเพราะสาเหตุใด แต่ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจได้ว่าตัว Mousetrap ได้เสียชีวิตเพราะเข้าปะทะกับข้าศึกอย่างกล้าหาญได้จากฉากในเรื่องที่ถูกปูมาก่อนหน้าว่ากำลังเตรียมตัวเข้าปะทะกับข้าศึก หรือฉากลางสังหรณ์ก่อนออกรบ ดังนั้น หากเปรียบเทียบข้อเท็จจริงการเสียชีวิตของ Mousetrap ในหนังสือของพลเอกสายหยุดกับสารนิยายของสยมภูตอนดังกล่าว ค่อนข้างเป็นที่

¹⁰⁷ สายหยุด เกิดผล, *สงครามลับในลาว Secret War in Laos* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สไมล์อาร์ต กราฟิกเฮิร์ส, 2562), หน้า 141.

¹⁰⁸ สยมภู ทศพล, *สกายไลน์ เนิมรณะ เล่ม 1*, หน้า 193.

ประจักษ์ว่าสอดคล้องกัน สำหรับฉากการตายของ Mousetrap ถูกเล่าเอาไว้ในเล่ม “สกายไลน์ เนินมรณะ” ว่า

“กองสิ่งจากพายุพ เม้าแตรป์กำลังดื่มเป๊ปซี่อยู่ครับ” เสียงรอง ผบ.ร้อย กล่าวตอบมาเป็นรหัสที่ผมไม่เข้าใจ

“เม้าแตรป์เป็นอะไรครับ” ผมย้อนถามไปอย่างรวดเร็ว

“เม้าแตรป์เสียชีวิตแล้วครับ ผมไม่ทราบรายละเอียด ประเดี๋ยวพลนำสารจะนำรายละเอียดมาส่งที่ บก.พัน ผมเสียใจด้วยครับ แก่ตายเพราะคำสั่งผมแท้ ๆ” กองสิ่งพิมพ์ทำออกมาด้วยความเสียใจ...”¹⁰⁹

หรือตัวละคร War Eagle¹¹⁰ ในเล่ม “เกิดมาเพื่อฆ่า” หนึ่งในสารนิยายชุด “ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน” ที่เล่าถึงภารกิจเข้าโอบล้อมตีพื้นที่สนามบินข้าทางคีนจากเวียดนามเหนือ โดยสยมภูและ War Eagle ได้รับหน้าที่เข้าตีพื้นที่ถ้ำหิน ระหว่างการปฏิบัติการดังกล่าว ตัว War Eagle ได้เลือกอาสาเคลื่อนที่นำหน้าไปสำรวจข้าศึกก่อนสยมภูและบรรดาทหารรับจ้างจากกองพัน 616 ที่ติดตามมาด้วยกัน แต่กลับพลาดท่าและเสียชีวิตในที่สุด ซึ่งตัวละคร War Eagle เป็นรหัสของผู้ซุ่มเป้าทางอากาศชาวไทยที่ตัวตนอยู่จริง และจากเอกสารที่ได้มีการเปิดเผยในภายหลังได้ระบุสาเหตุการตายว่าเสียชีวิตบนฐานขาลีวสี สกายไลน์ ขณะข้าศึกเข้าโจมตี (BC.617)¹¹¹

อย่างไรก็ตาม เนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสยมภู เล่าฉากการเสียชีวิตของ War Eagle แตกต่างจากชุดข้อมูลที่เปิดเผยในภายหลัง โดยเล่าว่า War Eagle เสียชีวิตจากการต่อสู้กับทหารเวียดนามเหนือถึง 6 คนด้วยกัน แต่พลาดท่าเกิดชะงักใจโดนทหารเวียดนามเหนือที่คิดว่าตายแล้วใช้มีดแทงเข้าข้างหลังจนเสียชีวิต ณ ปากทางเข้าถ้ำหิน¹¹² ซึ่งต่างกับชุดข้อมูลที่เปิดเผยภายหลังว่าโดน

¹⁰⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 212.

¹¹⁰ FAG War Eagle มีการเปิดเผยภายหลังว่ามีชื่อจริงว่า คมสันต์ ไพรวลย์ (Comsan Prawn) แต่ในสารนิยายของสยมภูตัวละคร War Eagle กลับมีชื่อจริงว่า สมบัติ คุณศรีเอี่ยม

¹¹¹ สายหยุด เกิดผล, สงครามลับในลาว Secret War in Laos, หน้า 141.

¹¹² สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 5 เกิดมาเพื่อฆ่า, (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 722.

ทหารเวียดนามเหนือเข้าโจมตีในช่วงเวลากลางคืน¹¹³ ผู้วิจัยมองว่าจากชุดข้อมูลที่เปิดเผยภายหลัง แม้ว่า การตายของ War Eagle จะขัดแย้งกับข้อมูลจริง แต่อาจเป็นเพราะสารนิยายของสุมภูมีการแต่งเสริมเรื่องราวเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน จึงอาจผสมข้อเท็จจริงและเรื่องแต่งเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ กองพันในเรื่องที่ติดตาม War Eagle ในเรื่องมีความใกล้เคียงสูง โดยในสารนิยายของสุมภูเล่าว่ากองพันที่ติดตาม War Eagle ในเรื่องคือ กองพัน 616 แต่ข้อมูลอย่างเป็นทางการที่เปิดเผยภายหลังคือ กองพัน 617 ซึ่งตัวเลขกองพันคลาดเคลื่อนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

นอกจากนี้ ยังมีการพาดพิงถึงการเสียชีวิตของ Base-Play¹¹⁴ หนึ่งในผู้ขึ้นฟ้าอากาศ ในเล่ม “หลังเลือดทาแผ่นดิน” เพียงแต่ตัวละคร Base-Play ไม่ได้มีบทบาทในเรื่องเทียบเท่ากับสองผู้ขึ้นฟ้าอากาศที่ได้กล่าวไปเมื่อข้างต้น โดยเป็นการกล่าวถึงแค่เพียงเล็กน้อย ว่าหายสาบสูญอย่างไม่มีร่องรอยหลังจากเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลในนครเวียงจันทน์¹¹⁵ สำหรับสาเหตุการตายจากเอกสารที่ได้มีการเปิดเผยภายหลังคือ เสียชีวิตระหว่างถอนตัวจากพื้นที่ซาลี แทงโก้ บนสกายไลน์มุ่งสู่ล่องแจ้ง (BC.617)¹¹⁶

แม้ว่าสุมภูจะยืนยันอย่างหนักแน่นว่าสิ่งที่ตนเขียนจะเป็นเรื่องจริงที่มาจากประสบการณ์จริงของตน แต่ผู้วิจัยมองว่าก็ไม่ได้เป็นจริงทั้งหมดตามที่กล่าวอ้าง เพราะเนื้อหาของสารนิยายบางเล่มมีการหยิบยืมประสบการณ์ของทหารรับจ้างไทยคนอื่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการเขียนจริง ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของวีระ สตาร์ที่ได้ให้ความเห็นว่าแท้จริงนั้นเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภูนั้นได้มาจากคำบอกเล่าของทหารเสือพรานไทยหรือเจ้าหน้าที่ FAG ที่รู้จักเป็นการส่วนตัวเสียส่วนใหญ่ เช่น “Crowbar” ผู้ขึ้นฟ้าทางอากาศ เป็นต้น¹¹⁷ นั่นหมายความว่า เนื้อหาในสารนิยายเป็นความจริง ทว่าการที่สุมภูยืนยันว่าเนื้อหาในงานเขียนของตน มาจากประสบการณ์จริงของตนเองนั้น “ไม่

¹¹³ มีการระบุวันเวลาที่เพิ่มเติมว่า War Eagle เสียชีวิตในช่วงเดือนเมษายน ใน พ.ศ.2515 อ้างจาก Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” (MA thesis, Chulalongkorn University, 2016). p. 98.

¹¹⁴ FAG Base-Play มีการเปิดเผยภายหลังว่ามีชื่อจริงว่า สัญญาณ บุญเรืองรอง (Sanyarn Bunreungrong)

¹¹⁵ สุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 211.

¹¹⁶ สายหยุด เกิดผล, สงครามลับในลาว Secret War in Laos, หน้า 141.

¹¹⁷ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, “สุมภู ทศพล” ผู้เขียน “ดั่งบรมสุร” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว,” Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2564

เป็นความจริง”ทั้งหมด แต่เป็นการผสมปนประหว่งประสบการณ์ของตนเองสมัยยังอยู่ในสนามรบ และประสบการณ์ของทหารไทยในสมรภูมิลาวท่านอื่นรวมเข้าด้วยกัน

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดสุด คือสารนิยายชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ที่เล่าเรื่องราวของสุมภูในช่วงที่ถูกจับเป็นเชลยศึกที่เวียดนาม ระหว่าง พ.ศ.2515 – 2516 นั้น หากยึดตามคำบอกเล่าในบทสัมภาษณ์ของวีระที่เล่าเอาไว้ว่า “แล้วก็...เรื่องของแก Crowbar ที่กลับมาจากเชลยศึกเนีย เป็น FAG คนเดียวที่โดนจับกลับมา...ก็ประกบกับสุมภู ก็เขียนเรื่อง แหกค่ายนรกเดียนฟู ก็เป็นหนังสือที่ดังแล้วก็ได้ตุ๊กตาทอง...”¹¹⁸ จึงตีความได้ว่า เรื่องราวในชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ของสุมภูแท้จริงแล้วเป็นเรื่องราวการตกเป็นเชลยศึกของ “Crowbar” ผ่านตัวละครที่ชื่อว่า “บิกแมน” แทน ทั้งนี้ ชีวิตประวัติของ Crowbar จากหลักฐานของทางสมาคมกรบนินนาม 333 ได้บันทึกเอาไว้ว่า ผู้ขึ้นทางอากาศชาวไทยที่ตกเป็นเชลยศึกมีเพียงแค่ เจ้าของรหัสว่า Crowbar เท่านั้น และช่วงเวลาการถูกจับเป็นเชลยศึกของ Crowbar ยังตรงกับในสารนิยายชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ของสุมภู ที่เล่าว่าโดนจับช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ.2515¹¹⁹

หากยึดตามบทสัมภาษณ์ของวีระ เท่ากับว่าช่วงการตกเป็นเชลยศึกของสุมภู ตั้งแต่ พ.ศ.2515 – 2516 สุมภูไม่ได้ตกเป็นเชลยศึกจริงตามคำกล่าวอ้าง แต่เป็นการหยิบยืมประสบการณ์จริงของ Crowbar มาเล่าแทน แล้วเช่นนั้นเนื้อหาในสารนิยายของสุมภูในช่วงก่อนถูกจับเป็นเชลยศึก ควรสรุปได้ว่าเป็นประสบการณ์จริงของสุมภูเพียงคนเดียวได้หรือไม่ ผู้วิจัยมองว่า อาจจะเป็นประสบการณ์จริงของสุมภูควบคู่ไปกับประสบการณ์ของทหารไทยท่านอื่นร่วมด้วย เพราะหากอ้างอิงจากตำแหน่งของสุมภูที่เป็นเพียง “พนักงานวิทยุ” สุมภูจึงอาจไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกสมรภูมิที่เกิดขึ้นตามที่อ้างในสารนิยาย ประกอบกับที่สุมภูอ้างว่าตัวละครบิกแมน เป็นชื่อรหัสที่ตนได้รับจากการเข้าร่วมในเจ้าหน้าที่ FAG ซึ่งในรายชื่อของผู้ขึ้นทางอากาศ FAG ที่มีการเปิดเผยในภายหลัง ไม่ปรากฏรายชื่อของ “บิกแมน” (Big Man) แต่อย่างใด¹²⁰ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาส่วนใหญ่ที่สุมภูเล่ายังคงอ้างอิงจากความเป็นจริง อาจมีการแต่งเสริมเข้าไปเพื่อความเพลิดเพลินของผู้อ่านในการเข้าถึงงานเขียนของตน เฉกเช่นที่วีระแสดงความคิดเห็นสำหรับเรื่องความจริงเท็จในงานของสุมภู

¹¹⁸ เรื่องเดียวกัน.

¹¹⁹ FAG Crowbar เป็นผู้ขึ้นทางอากาศไทยเพียงคนเดียวที่ถูกจับเป็นเชลยศึก โดยเขาถูกจับที่พื้นที่ล่องแจ้ง เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2515 และถูกส่งตัวกลับประเทศไทยในเดือนกันยายน พ.ศ.2519 อ้างจาก Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” p. 100 - 101.

¹²⁰ Ibid., P. 105 – 108.

ว่า “...แกเขียนเนีย ก็สัก 10% 20% base จากความเป็นจริง...นอกนั้นก็ ใส่อะไรต่ออะไรไป เพื่อให้ อ่านสนุก...”¹²¹

สำหรับเนื้อหาในชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ฉบับรวมเล่ม เล่มที่ 4 เรื่อง “หักด่านเพชฌฆาต” เนื้อหาเล่าเรื่องช่วงปลายของการตกเป็นเชลยศึกของบักแมนและถูกปล่อยตัวกลับประเทศไทย ได้ให้รายละเอียดที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งเอาไว้คือ การพบปะกันระหว่างตัวบักแมนและตัวละครสำคัญที่เป็นเชลยศึกชาวไทยอย่าง “ชัยชาญ หาญนาวิ”¹²² ซึ่งเป็นบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริง และเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในฐานะเชลยศึกชาวไทยที่ถูกจับเป็นในช่วงสงครามอินโดจีนนานที่สุดถึงเป็นระยะเวลา 9 ปี 4 เดือน¹²³ ทั้งนี้ ยังมีชื่อเสียงในระดับที่ทางสหรัฐอเมริกายกย่องและเชิดชูเกียรติไว้ว่าเป็น “วีรบุรุษ” คนสำคัญ และยังได้รับเหรียญกล้าหาญชิสเวอร์สตาร์และเครื่องอิสริยาภรณ์ ลีเจียน ออฟเมอร์ิตจากทางสหรัฐอเมริกาโดยตรง¹²⁴ สยมภูได้พาดพิงและเล่าเอาไว้ในเนื้อหาของตอน หักด่านเพชฌฆาต ถึงฉากการพบเจอกันครั้งแรกของบักแมนและชัยชาญ นาวิ เอาไว้ได้คล้ายคลึงกับเรื่องเล่าที่ปรากฏในหนังสือบันทึกความทรงจำช่วงการตกเป็นเชลยศึกของ ชัยชาญ หาญนาวิ เรื่อง “เชลยศึกทรหด” ที่ตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ.2544 ภายหลังจากสารนิยายหักด่านเพชฌฆาตตีพิมพ์เผยแพร่เป็นระยะเวลากว่า 36 ปี

ความคล้ายคลึงกันของเนื้อหาในสารนิยายของสยมภูและบันทึกความทรงจำของชัยชาญ เริ่มตั้งแต่การปรากฏตัวครั้งแรกของชัยชาญในฐานะของเชลยศึกชาวไทยที่ถูกย้ายเข้ามาในค่ายกักกันเชลยที่เวียดนาม โดยในสารนิยายของสยมภูเล่าว่า ชัยชาญเป็นที่สนใจสำหรับบรรดาเชลยศึกชาวไทยอย่างมาก เมื่อได้มีโอกาสได้พูดคุยกับชัยชาญ บรรดาเชลยชาวไทยที่ถูกจับมาก่อนหน้า รวมถึงตัวบักแมน ต่างเข้าห้อมล้อมและสอบถามเรื่องราวของชัยชาญ ยิ่งเมื่อทราบว่าตัวชัยชาญตกเป็นเชลยมาเป็นระยะเวลานานหลายปี จึงยิ่งทำให้บรรดาเชลยศึกชาวไทยต่างยกย่องให้ชัยชาญกลายเป็นผู้นำของ

¹²¹ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, “สยมภู ทศพล” ผู้เขียน “ดั่งบรมลุ่ม” คือใคร? บักแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ รัตน์ FAG ตัวจริงในลาว,” Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2564

¹²² ในสารนิยายเรื่อง “หักด่านเพชฌฆาต” ใช้ชื่อเรียกว่า “ประชา หาญนาวิ” ซึ่งในสยมภูได้ระบุว่า ภายหลังกลับไทยได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “ชัยชาญ หาญนาวิ” อ้างใน สยมภู ทศพล, *หักด่านเพชฌฆาต* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 76.

¹²³ ชัยชาญ หาญนาวิ, *เชลยศึกทรหด เล่มที่ 1* (ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2544), หน้า 8.

¹²⁴ Margaret Conley, “POW Remembers McCain and Tapping Through Walls in Hanoi Prison” abcNEWS. Accessed December 22, 2021, <https://abcnews.go.com/2020/story?id=5947378&page=1>.

เชลยศึกชาวไทยไปโดยปริยายโดยไม่ได้ยึดติดกับยศทางทหารอีกต่อไป โดยในเล่ม หักด้านเพชรฆาตของสยมภูเล่าว่า “ชายผู้นั้นก็ถูกนำเข้ามายังแดนขัง เมื่อผู้คุมผละจากไป พวกเราก็กักกันเข้าไปห้อมล้อมและชิงกันซักถามข้อข้องใจกันขนาดใหญ่ และทุกคนก็ต้องตกตะลึงเมื่อได้รับคำบอกเล่าจากปากของเขา...”¹²⁵

ในส่วนของบันทึกความทรงจำของชัยชาญ เล่าถึงช่วงเวลาการพบปะกับบรรดาเพื่อนเชลยศึกชาวไทยในค่ายที่เวียดนามครั้งแรกในทำนองเดียวกันว่า บรรดาเชลยศึกชาวไทยที่มาฟังเขา ต่างตั้งอกตั้งใจฟังเรื่องราวการถูกจับเป็นเชลยในระยะเวลาที่ยาวนานของชัยชาญ และตัวชัยชาญก็ได้ถามถึงเหตุการณ์บ้านเมืองและสงครามในลาวเช่นกัน ซึ่งก็ตรงกับบทสนทนาที่สยมภูได้หยิบมาเล่าในช่วงการพบปะกันครั้งแรกของชัยชาญและบรรดาเชลยศึกชาวไทย แต่ชัยชาญได้บรรยายฉากการพบปะต่างกับสยมภู ตรงที่ชัยชาญลงรายละเอียดเสริมว่ามีเชลยศึกชาวไทยที่มาล้อมวงฟังเขาเล่าเพียง 12 คน อย่างไรก็ตาม ชัยชาญกับสยมภูเล่าตรงกันว่าหลังจากที่บรรดาเชลยศึกชาวไทยที่มาฟังเรื่องราวของชัยชาญ ทุกคนต่างตกใจและเห็นใจกับเรื่องที่ชัยชาญตกเป็นเชลยเป็นเวลาหลายปี จากนั้นจึงแสดงความเคารพนับถือชัยชาญอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากคำบอกเล่าในบันทึกความทรงจำเรื่อง “เชลยศึกทรหด” ของชัยชาญว่า

ดูเหมือนทั้ง 12 คน จะนั่งฟังผมเล่าอย่างตั้งอกตั้งใจมาก ทุกคนรู้สึกสงสารและเห็นใจผม และต่างคนต่างก็ให้ความเคารพนับถือผมเหมือนกับผมเป็นพี่ของพวกเขา และพวกเขาต่างพากันเรียกผมว่า “พี่ใหญ่” เพราะทั้ง 12 คนนั้นก็มียาอายุ่น้อยกว่าผมทุกคน แม้บางคนจะมียศสูงกว่าผมก็ตาม แต่ทุกคนก็ยินดีที่จะยกให้ผมได้เป็นพี่ของเขา...¹²⁶

นอกจากนี้ บรรดาเชลยศึกชาวไทยที่มาล้อมวงฟังชัยชาญเล่าเรื่องนั้น สยมภูได้ระบุรายชื่อกลุ่มทหารไทยตรงกับบันทึกความทรงจำของชัยชาญ เพียงแต่ในบันทึกความทรงจำของชัยชาญไม่ได้มีการกล่าวถึงตัวสยมภูแต่อย่างใด รายชื่อเชลยศึกชาวไทยที่สยมภูและชัยชาญระบุตรงกันได้แก่ จ.ส.อ. วีระพงษ์ เชี่ยวชาญ และ จ.ส.อ. ประสิทธิ์ อุทกะพันธ์¹²⁷ ในฐานะของผู้อาวุโสและแกนนำของกลุ่ม

¹²⁵ สยมภู ทศพล, *หักด้านเพชรฆาต*, หน้า 76.

¹²⁶ ชัยชาญ หาญนาวิ, *เชลยศึกทรหด เล่มที่ 2* (ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2544), หน้า 128.

¹²⁷ ในสารนิยายของสยมภูเรื่อง “หักด้านเพชรฆาต” เล่าถึง “วีระพงษ์ เชี่ยวชาญ และ ประสิทธิ์ อุทกะพันธ์” ว่าเป็นผู้อาวุโสของกลุ่มเชลยศึกไทยที่ยังจงรักภักดีต่อประเทศชาติอยู่ ทั้งนี้บุคคลสองมีบทบาทสำคัญ ในฐานะเป็นแกนนำในการวางแผนหลบหนีออกจากค่าย โดยวางแผนไว้ว่าให้ จ.ส.อ. วีระพงษ์เข้ายึดที่ทำการทุกหลัง ส่วน

เชลยศึกชาวไทยฝ่ายรักษาดินค่ายกักกันเชลยที่เวียดนาม ในสารนิยายของสยมภูเล่าเสริมถึงเรื่องราวการวางแผนแหกคุกในค่ายกักกันโดยชัยชาญและบุคคลทั้งสอง ซึ่งเรื่องราวการแหกคุกดังกล่าวไม่ปรากฏในบันทึกความทรงจำของชัยชาญแต่อย่างใด แต่ผู้วิจัยคาดว่า อาจเป็นการแต่งเสริมเข้าไปเพื่อเพิ่มความสนุกให้กับตัวสารนิยาย

เนื้อหาในเรื่องหักด่านเพชรฆาตอีกประการที่มีการเล่าตรงกับบันทึกความทรงจำของชัยชาญ คือ “การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย” ในค่ายเชลยศึกของบรรดาเชลยศึกชาวไทย อันนำไปสู่การปะทะกันเองระหว่างเชลยศึกชาวไทย โดยเนื้อหาส่วนนี้ได้มีการเล่าตรงกันว่า ได้มีกลุ่มบรรดาเชลยศึกชาวไทยบางส่วนได้หักหลังประเทศไทยไปเข้ากับอุดมการณ์แบบคอมมิวนิสต์เพื่อเอาตัวรอด สร้างความไม่พอใจให้กับฝ่ายเชลยศึกฝ่ายรักษาดินอย่างมาก ทั้งนี้ ในช่วงระยะแรกเมื่อชัยชาญได้เข้ามาที่ค่ายเชลยศึก ชัยชาญได้พยายามจะดึงกลุ่มเชลยศึกชาวไทยฝ่ายคอมมิวนิสต์ให้กลับเข้ามาเป็นฝ่ายรักษาดินผ่านวิธีการพูดคุยอย่างสันติ ซึ่งผลปรากฏว่าดึงได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ชัยชาญได้บรรยายถึงความพยายามในการดึงกลุ่มเชลยศึกชาวไทยที่หันเหไปนิยมคอมมิวนิสต์กลับมาสู่แนวทางเดิมเอาไว้ว่า

ในขณะเดียวกันก็ต้องร่วมมือกับพวกเชลยศึกทั้ง 12 คนให้ช่วยกันทำการตรวจสอบพฤติกรรมของเชลยศึกที่เราสงสัยไว้ด้วยและให้รู้ว่า ใครบ้างที่จะต้องจับตาเป็นพิเศษ เพื่อที่จะดึงเขาให้กลับมาในแนวทางเดิมให้ได้ เพราะคนเหล่านี้ ถ้าหากว่าสมองและแนวความคิดของเขาถูกย้อมสีและตกอยู่ในอิทธิพลของการครอบงำจากการปลุกฝังใหม่ เมื่อได้กลับเมืองไทยจากการได้รับการปลดปล่อยก็เป็นที่น่าอนเหลือเกิน คนเหล่านี้จะต้องนำเอาเชื้อที่ได้รับแพร่กระจายในเมืองไทยอย่างแน่นอน...¹²⁸

และสยมภูเล่าต่อไปว่าความพยายามของชัยชาญในการดึงเชลยศึกชาวไทยว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง กล่าวได้ว่าการมาถึงของชัยชาญในค่ายกักกันมีส่วนสำคัญในการดึงบรรดาเชลยศึกชาวไทยฝ่ายคอมมิวนิสต์ให้กลับมาเข้าร่วมกับฝ่ายรักษาดินเหมือนเดิม สยมภูบรรยายฉากนี้เอาไว้ว่า

จ.ส.อ.ประสิทธิ์ เข้ายึดโรงสื่อสารเพื่อขโมยอุปกรณ์สื่อสาร อ้างใน สยมภู ทศพล, **หักด่านเพชรฆาต**, หน้า 100 – 101. เช่นเดียวกับบันทึกความทรงจำ “เชลยศึกทรหด” ของชัยชาญ ที่เล่าว่าบุคคลทั้งสองท่านก็เป็นแกนนำของกลุ่มเชลยศึกชาวไทยที่ยังคงจงรักภักดีต่อชาติ และมักให้ข้อมูลค่าปรึกษาแก่บรรดาเชลยแก่ชัยชาญ อ้างใน ชัยชาญ หาญนาวิ, **เชลยศึกทรหด เล่มที่ 2**, หน้า 128 - 129.

¹²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 132.

นับตั้งแต่ “ประชา หาญนาวิ” ถูกส่งตัวมารวมกับพวกเราในค่ายแห่งนี้ ความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างก็ได้บังเกิดขึ้น พวกหัวก้าวหน้าทั้งหลายจำนวนหนึ่งเริ่มคิดได้ แล้วปลีกตัวออกจากกลุ่มมาเข้าสมทบกับพวกเราเป็นส่วนมาก คงเหลืออีกไม่กี่คนที่ยังทำตัวเหมือนเดิม¹²⁹

ความเหมือนกันของชุดเรื่องเล่าประการสุดท้ายที่ปรากฏในสารนิยายเรื่อง หักด่านเพชรฆาตของสุมภูและบันทึกความทรงจำของชัยชาญ ในช่วงที่ชีวิตตกเป็นเชลยศึก คือ “การทะเลาะวิวาทกันเองของเชลยศึกชาวไทย” ระหว่างฝ่ายที่รักชาติและฝ่ายที่ไปเข้าร่วมกับคอมมิวนิสต์ ที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ชัยชาญได้เข้ามาที่ค่ายกักกันได้ไม่นาน¹³⁰

จากการเทียบเคียงหลักฐานที่คู่ขนานกันระหว่างสารนิยายเรื่อง หักด่านเพชรฆาตของสุมภู ทศพล และบันทึกความทรงจำของชัยชาญ หาญนาวิ แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภู ที่เล่าเรื่องราวในช่วงการตกเป็นเชลยศึกในพื้นที่เวียดนามนั้น ค่อนข้างเป็นความจริงและเชื่อถือได้ เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่ที่เล่าล้นไปด้วยกันกับบันทึกความทรงจำของชัยชาญอย่างเห็นได้ชัด แม้ว่าเนื้อหาบางส่วนอาจมีเล่าต่างกันบ้างหรือไม่ได้ตรงกันทั้งหมด ซึ่งเป็นเรื่องปกติสำหรับสารนิยายที่มีการแต่งเสริมเพื่อสร้างอารมณ์สแก่บรรดาผู้อ่าน แต่ในแง่ของภาพรวมนั้นเล่าคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็น เหตุการณ์ หรือ ตัวละคร (ที่เป็นบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริง)

ในบทสัมภาษณ์วีระ สตาร์ ได้มีคำถามสำคัญประการหนึ่งว่า “ข้อเขียนของสุมภู ทศพลสามารถใช้อ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้มั้ยครับ?” วีระได้ให้คำตอบอย่างหนักแน่นสำหรับคำถามนี้ว่า

¹²⁹ สุมภู ทศพล, **หักด่านเพชรฆาต**, หน้า 81.

¹³⁰ ชัยชาญเล่าเรื่องการทะเลาะวิวาทกันเองของเชลยศึกชาวไทย เอาไว้ว่า แท้จริงเป็นการรุมประชาทัณฑ์เพียงฝ่ายเดียวในนามของความรักชาติ ซึ่งเชลยศึกชาวไทยฝ่ายที่หันเหไปเข้าร่วมกับคอมมิวนิสต์ มีจำนวนน้อยกว่า และชัยชาญยังกล่าวต่อไปอีกว่าเห็นด้วยกับการรุมประชาทัณฑ์ดังกล่าว อ้างใน ชัยชาญ หาญนาวิ, **เชลยศึกทรหด เล่มที่ 2**, หน้า 132. เช่นเดียวกับเรื่องราวในสารนิยายของสุมภู ที่เล่าว่าการทะเลาะวิวาทกันเองครั้งดังกล่าว ฝ่ายเชลยศึกชาวไทยที่หันไปเข้าร่วมกับคอมมิวนิสต์ค่อนข้างเสียเปรียบเรื่องจำนวน อย่างไรก็ตาม ชุดเรื่องเล่านี้ก็มิจุดที่เล่าต่างกัน คือ ในเล่มหักด่านเพชรฆาต ชัยชาญแสดงท่าทีผิดหวังต่อการทะเลาะกันเองของเชลยศึกชาวไทย ในทางกลับกันบันทึกความทรงจำกับแสดงท่าทีเห็นด้วยคือการรุมเชลยศึกชาวไทยฝ่ายคอมมิวนิสต์ อ้างใน สุมภู ทศพล, **หักด่านเพชรฆาต**, หน้า 89 – 90.

“ไม่ได้ครับ...ไม่ได้ เพราะว่าหลายตอนก็ใส่ไข่ ใส่อะไรต่ออะไรไป”¹³¹ แต่วีระ ก็แสดงความคิดเห็นต่อไปว่า มีบางตอนสามารถใช้ได้ สำหรับคนที่รู้ ซึ่งต้องแยกแยะเอา (คนที่รู้ หมายถึง บรรดาทหารไทยในสมรภูมิ ที่มีความทรงจำร่วมหรืออยู่ในเหตุการณ์จริง) ทั้งนี้ ตัววีระเองก็ยอมรับในท้ายบทสัมภาษณ์ว่า เหตุการณ์ในสารนิยายของสุมภูบางตอน สามารถยืนยันได้ว่าเป็นเรื่องจริงจากประสบการณ์ของตนเอง โดยเหตุการณ์ของตอนดังกล่าว ปรากฏในเล่ม วีรบุรุษเสือพราน ที่เล่าถึงเหตุการณ์วีรกรรมอันกล้าหาญของ FAG Wild Bill¹³² ในการจัดการกระสุนปืนใหญ่ที่ตกอยู่ ณ บริเวณสนามบินล่องแจ้ง ทำให้เครื่องบินลงจอดไม่ได้ Wild Bill จึงจัดการกับระเบิดดังกล่าว โดยการขับรถแทรกเตอร์พุ่งชนกระสุนปืนใหญ่ เมื่อพอเข้าใกล้ระยะของกระสุนระเบิด ก็ได้กระโดดลงจากรถปล่อยให้รถแทรกเตอร์พุ่งชนจนระเบิด จนสามารถจัดการปัญหาได้ในที่สุด¹³³

ดังนั้น ผู้วิจัยมองว่า แม้ข้อคิดเห็นของวีระ ในบทสัมภาษณ์ จะบอกว่า ข้อเขียนของสุมภูจะไม่สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้เพราะโดยส่วนใหญ่เป็นการแต่งเสริมเข้าไปเยอะ แต่ผู้วิจัยเห็นต่างกับความคิดเห็นของวีระ โดยมองว่าข้อเขียนหรือตัวสารนิยายของสุมภู สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้ หากอ่านและแยกแยะมันได้ว่าในฐานะวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่มีการคาบเกี่ยวกันระหว่างเรื่องจริงและเรื่องแต่ง ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ ไม่ได้เป็นการศึกษาว่าเนื้อหาในสารนิยายของสุมภูว่าอย่างไรเป็นเรื่องจริงหรือเท็จ แต่เป็นการศึกษาว่าทำไมสุมภูถึงเล่าเรื่อง และนำเสนอภาพจำของทหารรับจ้างไทยเช่นนั้น ภายใต้บริบทแวดล้อมในยุคที่ผลงานดังกล่าวตีพิมพ์เผยแพร่ออกมา ทั้งนี้ หากหยิบวรรณกรรมมาศึกษาภายใต้กรอบและระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ ต้องทำความเข้าใจว่าเนื้อหาและสิ่งที่ปรากฏในวรรณกรรมไม่ใช่ความจริงทั้งหมด กล่าวคือไม่ควรทึกทักว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในวรรณกรรมยึดตามข้อเท็จจริงทั้งหมด ดังเช่นที่ Harry C. Payne ได้เสนอเอาไว้ว่า นักประวัติศาสตร์ใช้วรรณกรรมในฐานะหลักฐานอ้างอิงได้ เพราะวรรณกรรมเป็นดังการอุปลักษณ์ (Metaphor) ที่เผยให้เห็นโครงสร้างหลักในโลกของข้อเท็จจริงได้¹³⁴ กล่าวคือ

¹³¹ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, “สุมภู ทศพล” ผู้เขียน “ดั่งบรามสูร” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว,” Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2564

¹³² FAG Wild Bill มีการเปิดเผยภายหลังว่ามีชื่อจริงว่า วิบูลย์ สุวรรณนงค์ (Viboon Suwannong)

¹³³ คำบอกเล่าของวีระ ถึงวีรกรรมของ Wild Bild ปรากฏใน สุมภู ทศพล, วีรบุรุษเสือพราน, หน้า 18 - 21.

¹³⁴ Harry C. Payne, “The Novel as Social History: A Reflection on Methodology,” *The History Teacher*, 11,3 (May 1978): 341 -351.

วรรณกรรมอาจไม่ได้นำเสนอข้อเท็จจริงทั้งหมด แต่อาจหยิบข้อเท็จจริงมาใช้ ผ่านการถ่ายทอดในรูปแบบอื่น เช่น การเปรียบเทียบหรืออุปมา ซึ่งนักประวัติศาสตร์ใช้วรรณกรรมเพื่อวางกรอบให้กับการศึกษา จากนั้นจึงใช้หลักฐานอื่นขึ้นอื่นควบคู่ไปด้วย

งานเขียนของสุมภู จึงถือว่าเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่วางอยู่ในกรอบคิดของ Payne เพียงแต่ งานเขียนของสุมภูที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ไม่ใช่ “นวนิยาย” ที่เป็นเรื่องแต่งล้วน หากแต่เป็น “สารนิยาย” ที่เป็นการใช้เรื่องจริงมาเล่าในรูปแบบเรื่องแต่ง สิ่งที่ปรากฏในสารนิยาย ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์หรือตัวละคร ล้วนมีอยู่จริงทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ก็อาจมีบางส่วนของเรื่องแต่งเสริมเกินความเป็นจริง เช่น บทสนทนาระหว่างตัวละครเป็นต้น อย่างไรก็ตาม บางส่วนในสารนิยายของสุมภูอาจมีการแต่งเสริมเข้าไป เพื่อเพิ่มรรถรสให้กับผู้อ่าน ดังนั้นจำเป็นต้องแยกแยะและตีความเพื่อทำความเข้าใจ หากใช้สารนิยายของสุมภูมาใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์

กล่าวโดยสรุป สารนิยายของสุมภู ทศพล เป็นการหยิบเรื่องจริงบางอย่างที่มาจากประสบการณ์ของตัวสุมภูเอง ผสมผสานเข้ากับประสบการณ์ชีวิตของทหารรับจ้างไทยคนอื่นในสมรภูมิลาวมาบอกเล่า งานเขียนของสุมภูอาจไม่ได้มีความเป็นสารนิยายอย่างสมบูรณ์แต่ก็ใกล้เคียงอย่างมาก หากให้นิยามผู้วิจัยมองว่าสารนิยายของสุมภูเป็นงานเขียนที่ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่าง “เรื่องจริง” และ “เรื่องแต่ง” กล่าวคือ มีทั้งเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงสามารถพิสูจน์ได้ควบคู่ไปกับเนื้อหาที่ถูกแต่งเสริมเพิ่มเข้าไปเพื่อความสนุกของตัวผลงาน ต่างกับสารนิยายทั่วไปที่มีการให้ความสำคัญไปทางข้อเท็จจริงมากกว่าเรื่องแต่ง แต่งานสุมภูไม่ได้เอนเอียงไปทางใดมากจนเกินไป แต่เป็นการเล่าเรื่องจริงและเรื่องแต่งคู่ขนานกันไป การจะอ่านสารนิยายของสุมภูจึงจำเป็นต้องแยกแยะพอสมควร โดยสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงบางอย่างได้จากการใช้ระเบียบวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการเทียบเคียงข้อมูลจากหลักฐานหรือเอกสารอื่น ๆ ที่เล่าเหตุการณ์เดียวกัน

2.4 ชีวิตช่วงบั้นปลายของสุมภู ทศพล ปัจฉิมบทของนักเขียนผู้ถูกลืม

หลังจากเป็นนักเขียนให้จักรวาลรายสัปดาห์ในระยะเวลาหนึ่ง สุมภูได้เขียนอาชญากรรมเรื่อง “ดับรามสูตร” ให้กับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐลงทุกวันจันทร์ เริ่มลงตีพิมพ์ตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ.2519 จนถึงวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ.2520 รวมจำนวนตอนทั้งสิ้น 72 ตอน (ฉบับรวมเล่มเริ่มใน พ.ศ.2520 โดยสำนักพิมพ์อินทราสาส์น ประกอบไปด้วย 9 เล่มจบ) เนื้อหาเล่าถึงเรื่องราวการเข้ามาจารกรรมข้อมูลของกลุ่มสายลับเวียดนามเหนือ ในค่ายรามสูตร จังหวัดอุดรธานี ภายหลังสงครามอินโดจีนได้สิ้นสุดลงเรียบร้อยแล้ว โดยดำเนินเรื่องผ่านตัวละคร “ไอ้แสบและไอ้โล้น” อดีตทหารไทยในสมรภูมิ

สงครามลับในลาว ที่ได้รับการจ้างวานให้มาเป็นสายลับของซีไอเอ เพื่อจัดการกลุ่มสายลับเวียดนามที่ กำลังวางแผนแทรกซึมประเทศไทย

นวนิยายเรื่อง ดับรามสูตร เรื่องนี้เป็นผลงานเขียนของสยมภูที่ได้รับคามนิยมสูงสุดหากเปรียบเทียบกับผลงานเขียนชิ้นอื่น เนื่องจากดับรามสูตรเขียนขึ้นภายใต้ช่วงเวลาที่สังคมไทยให้ความสนใจกับข่าวข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของ “ค่ายรามสูตร”¹³⁵ อย่างพอดิบพอดี โดยในช่วงราวต้น พ.ศ.2519¹³⁶ ไม่กี่เดือนก่อนนวนิยายเรื่องดับรามสูตรตีพิมพ์ มีการลงข่าวเรื่องค่ายรามสูตรอย่างต่อเนื่อง ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นข่าวที่พูดถึงการถอดถอนค่ายรามสูตรออกจากประเทศไทย ซึ่งมีทั้งฝ่ายที่สนับสนุนการถอดถอนและฝ่ายที่คัดค้านทั้งสองฝ่ายแบ่งได้ตามอุดมการณ์ทางการเมืองสองขั้ว ระหว่างฝ่ายก้าวหน้า (ฝ่ายซ้าย) และฝ่ายอนุรักษนิยม (ฝ่ายขวา) อย่างชัดเจน

ฝ่ายซ้ายมองว่าการที่มีค่ายรามสูตรของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยเป็นการรุกรานอธิปไตยของประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ฝ่ายขวามองว่าค่ายรามสูตรใช้รับมือกับภัยคุกคามคอมมิวนิสต์นอกประเทศได้ ควรให้คงอยู่ต่อไป ทางกองทัพและรัฐบาลยังพยายามขอให้ฝ่ายเทคนิคอยู่ต่อเพื่อขยายสื่อสารค่ายรามสูตรหลังจากที่ทางสหรัฐอเมริกาจำเป็นต้องถอดถอนค่ายรามสูตรออก¹³⁷ ทั้งนี้ ฝ่ายขวาใช้ประเด็นเรื่องค่ายรามสูตรโจมตีฝ่ายซ้ายในฐานะสมุนของญวนที่กำลังทำให้ประเทศเสียผลประโยชน์จากการที่โฆษณาว่าการมีอยู่ของค่ายรามสูตรช่วยให้ประเทศไทยสามารถดักฟังความเคลื่อนไหวของกองกำลังคอมมิวนิสต์นอกประเทศได้หากคอมมิวนิสต์บุกประเทศไทย¹³⁸ สยมภูอาศัยช่วงจังหวะความสนใจของสังคมต่อ “ค่ายรามสูตร” เขียนนวนิยายเรื่อง “ดับรามสูตร” ภายใต้การโฆษณาว่าตนรู้เรื่องภายในค่ายรามสูตรเป็นอย่างดี จากการที่เคยได้มีโอกาสเข้าไปในพื้นที่ค่ายรามสูตรมาก่อน และยังได้ยินคำบอกเล่ามากมายจากบรรดาเพื่อนทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิ

¹³⁵ “ค่ายรามสูตร” ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย ค่ายรามสูตรถูกเข้าใจจากสังคมไทยว่าเป็นสถานียืดตัวของทางสหรัฐอเมริกาในช่วงสงครามเย็น

¹³⁶ ในช่วงต้นปี 2519 มีการลงข่าวการถอดถอนทหารและฐานทัพของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยบ่อยครั้ง และยังให้รายละเอียดเรื่องดังกล่าวค่อนข้างคลุมเครือ เหมือนที่กำลังเช็คทิศทางของสังคมว่าสนับสนุนหรือคัดค้าน อ้างใน ไทยรัฐ (2 มีนาคม 2519): 3.

¹³⁷ “มีแนวโน้มอยู่ต่อ หมูหิน เตรียมพัดเต็มที่,” ไทยรัฐ (1 มิถุนายน 2519): 1-2, 16. , “โจมตีแถลง ‘ล้มรามสูตร’ คลุมเครือ อาจให้ฝ่ายเทคนิคอยู่ต่อ ทหารเห็นพ้องกับรัฐบาล,” ไทยรัฐ (3 มิถุนายน 2519): 1-2.

¹³⁸ พวงทอง ภวัครพันธุ์, สงครามเวียดนาม:สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย” (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2556), หน้า 139-140.

สงครามลับในลาว พร้อมทั้งยังประกาศว่าตนจะเปิดเผยความลับและกลไกอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูก
 ควบคุมเครือมาเป็นเวลานาน¹³⁹ อย่างไรก็ตาม เรื่องดับรามสูร นั้นจัดประเภทเป็น “เรื่องแต่ง” (Fiction)

ภาพที่ 7 ภาพประกอบตอนแรกของนวนิยายเรื่อง “ดับรามสูร” ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 3
 สิงหาคม พ.ศ.2519

(ที่มา:สำนักหอสมุดแห่งชาติ National Library of Thailand)

หลังทศวรรษ 2520 ผลงานการประพันธ์ของสุมภูจำนวน 4 เรื่อง ได้ถูกนำมาดัดแปลงเป็น
 ภาพยนตร์ อันได้แก่ “แหกค่ายนรกเดียนเบียนฟู” ใน พ.ศ.2520, “นักฆ่ามหาประลัย” ใน พ.ศ.2523,
 “นักฆ่าจากเจ้าพระยา” ใน พ.ศ.2525 และ “มรกตดำ” ใน พ.ศ.2526¹⁴⁰ โดยวงการน้ำหมึกในช่วงยุค
 สงครามเย็น วรรณกรรมแนวบู๊ล้างผลาญได้รับความนิยมอย่างมาก และตัวชีวิตสำคัญว่าผลงานการ
 ประพันธ์ของนักเขียนคนใดถือว่าได้รับความนิยมจากสังคมนั้นวัดกันผ่านการถูกนำมาดัดแปลงเป็น
 ภาพยนตร์ อันหมายความว่าผลงานของสุมภูอยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว และยังได้รับความนิยมจาก
 สังคมไทยพอสมควร

¹³⁹ คำนำเกริ่นเรื่อง “ดับรามสูร” ฉบับรวมเล่ม ของสำนักพิมพ์อินทราสาส์น อ้างใน สุมภู ทศพล, **ดับ
 รามสูร เล่ม 1** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินทราสาส์น, 2520), หน้า (3).

¹⁴⁰ เจน อักษราพิจารณ์, “สุมภู ทศพล: หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” **ทางอีสาน**, 5, 58: 112.

ในช่วงปลายทศวรรษ 2520 จนถึง ต้นทศวรรษ 2530 ผลงานเขียนในวงการวรรณกรรมของ สยมภูเริ่มซบเซาลง อาจเป็นเพราะในช่วงดังกล่าวอาการป่วยของสยมภูเริ่มปรากฏชัดยิ่งขึ้น จนกระทั่ง ในวันที่ 20 มกราคม พ.ศ.2533 ประจิม วงศ์สุวรรณ หรือ สยมภู ทศพล ได้เสียชีวิตอย่างกะทันหัน ด้วยโรคหัวใจวายเฉียบพลันด้วยวัยเพียง 53 ปี¹⁴¹ โดยลงข่าวหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในวันถัดมา ซึ่งทางภรรยาของสยมภูได้ให้การเอาไว้ว่า “เมื่อตอนตี 5 ของวันที่ 18 ม.ค. สามีตื่นขึ้นมามีอาการช็อก ตาค้าง พูดไม่ได้ และเป็นอัมพาตที่แขนขวา ตนจึงรีบนำส่ง ร.พ.แพทย์ปัญญา ซึ่งแพทย์ตรวจอาการ แล้วพบว่าเส้นเลือดอุดตัน เป็นอัมพาตที่ซีกขวา หัวใจซีกขวาก็ไม่ทำงาน และมีเลือดคั่งในสมอง ด้านซ้ายด้วย ในตอนแรกสามียังรู้สึกตัว แต่พูดไม่ได้ จนกระทั่งเมื่อกลางดึกก็จบชีวิตลงอย่างสงบ”¹⁴²

ภาพที่ 8 ข่าวการเสียชีวิตของสยมภู ทศพล ลงหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ที่มา:ไทยรัฐ (21 มกราคม 2533): 1.)

แม้ว่าในท้ายที่สุดที่สยมภูได้เสียชีวิตลง ในฐานะที่เป็นนักเขียนสงครามชื่อดังที่มีผลงานการประพันธ์ในระดับที่ถูกดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ถึง 4 เรื่อง แต่ในบั้นปลายชีวิตสถานะทางเศรษฐกิจกลับไม่ได้ร่ำรวยนักอย่างที่ตนได้คาดหวังมาตลอด โดยภรรยาของสยมภูได้เล่าว่า “แม้สามีจะเป็นนัก

¹⁴¹ “สยมภู ทศพล.” ไทยรัฐ (21 มกราคม 2533): 1.

¹⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

ประพันธ์ชื่อดังแต่ทางครอบครัวก็ยังเช่าห้องอยู่ โดยสามีทำงานตัวเป็นเกลียวหาเลี้ยงครอบครัว”¹⁴³ อาจเป็นเพราะนิสัยและงานอดิเรกส่วนตัวที่นิยมชมชอบการพนันเป็นชีวิตจิตใจ ดังคำให้การของ บรรดาเพื่อนนักเขียนด้วยกันที่เล่าว่าสุมภูชอบแทงม้า และเคยพยายามห้ามปรามหลายครั้ง¹⁴⁴

เส้นทางชีวิตของ “อดีตทหารรับจ้างเดนตาย” จากสมรภูมิสงครามในลาว ผู้ผันตัวกลายมาเป็นนักเขียนสงครามชื่อดัง เจ้าของนามปากกาว่า “สุมภู ทศพล” ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งสิ้นอายุขัยนั้น จะเห็นได้ถึงจุดร่วมสำคัญคือ การเติบโตท่ามกลางยุคสมัยของความวุ่นวายของสงครามและความขัดแย้งโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นยุคของ “สงครามโลกครั้งที่ 2” และ “สงครามเย็น” ซึ่งยุคสมัยดังกล่าวมีส่วนในการหล่อหลอมตัวตนของสุมภูไม่มากนักน้อย ไม่ว่าจะเป็นสภาวะเศรษฐกิจซบเซาภายหลังสงครามสิ้นสุด ที่เป็นอีกแรงผลักดันให้สุมภูเลือกเส้นทางชีวิตเป็นทหาร เพราะเชื่อว่ามี ความมั่นคงในหน้าที่การงาน อย่างไรก็ตาม ข้อเขียนและชุดเรื่องเล่าที่ว่าด้วยชีวประวัติของสุมภู ก็ใช่ว่าจะเล่าตรงกันเสมอไป จนกระทั่งบัดนี้ ที่สุมภูได้เสียชีวิตมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานพอสมควร ก็พบว่ามิชุดเรื่องเล่าอื่นที่เล่าถึงสุมภูแตกต่างจากข้อเขียนที่เคยปรากฏมาทั้งสิ้น

*****

เส้นทางชีวิตของสุมภู ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิตนั้นถูกรายล้อมท่ามกลางยุคสมัยของสงครามและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม โดยบริบทแวดล้อมดังกล่าวล้วนมีอิทธิพลต่อความคิดและทัศนคติของสุมภูอย่างมาก ซึ่งทัศนคติและความคิดของสุมภูถูกแสดงให้เห็นผ่านผลงานเขียน “สารนิยาย”

สำหรับชีวประวัติของสุมภู พบว่าบางข้อเขียนเล่าตรงกันและเล่าแตกต่างกัน ชุดเรื่องเล่าที่เหมือนกันคือชีวิตช่วงต้นของสุมภูก่อนจะสมัครเข้าไปร่วมรบในสมรภูมิสงครามลับในลาว ซึ่งเล่าว่าสุมภูเคยรับราชการทหารและเคยได้มีโอกาสเป็นตัวแทนนักกรีฑาของประเทศไทยเข้าแข่งขันในต่างประเทศ ในขณะที่ช่วงชีวิตภายหลังจากการเข้าร่วมสมรภูมิจนกระทั่งถึงชีวิตของการเป็นนักเขียน พบว่ามีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น ช่วงชีวิตของการเป็นทหารรับจ้างและการตกเป็นเชลยศึก ทั้งนี้ชุดเรื่องเล่าที่ต่างกันมีผลอย่างมากต่อ ข้อเท็จจริงหลายประการที่ปรากฏในผลงานเขียนประเภท “สารนิยาย” ของสุมภู เนื่องจากสุมภูมักประกาศเสมอว่าผลงานเขียนของตนที่เล่าเรื่องชีวิตทหาร

¹⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

¹⁴⁴ คริส สารคาม, นักเขียนในอดีต, หน้า 86

รับจ้างถูกถ่ายทอดจากประสบการณ์จริงของตนแต่เพียงผู้เดียว อันนำไปสู่การตั้งคำถามว่าแท้จริงนั้น สารนิยายของสุมภูเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด เมื่อพบว่าสุมภูหยิบยืมประสบการณ์ของทหารรับจ้างไทยคนอื่นเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปร่วมกันคือ เนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภูถูกวางบน “ข้อเท็จจริง” เพียงแต่อาจมีการแต่งเติมเสริมเรื่องราวเพิ่มเติม เพื่อความเพลิดเพลินและอรรถรสของผู้อ่าน การอ่านสารนิยายของสุมภูจึงจำเป็นต้องแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับเรื่องที่แต่งขึ้น

สำหรับบริบทในโลกวรรณกรรม ก็ถือเป็นอีกส่วนสำคัญที่มีอาจมองข้ามได้ เพราะมีส่วนต่อการเกิดขึ้นของสารนิยายของสุมภู ทศพล โดยโลกวรรณกรรมงานเขียนที่มีแก่นหลักเป็นเรื่องราวการต่อสู้และความรุนแรงกำลังได้รับความนิยมและขายได้ สุมภูอาจเล็งเห็นช่องทางในการสร้างรายได้ของตน จากการที่นวนิยายแนวบู๊ล้างผลาญหรือชีวิตโลดโผนยังคงความนิยมอยู่ ประจวบเหมาะับช่วงเวลาดังกล่าวสงครามอินโดจีนยังไม่สิ้นสุด จึงทำให้เรื่องราวของสงครามอินโดจีนได้รับความสนใจของผู้คนในสังคมจำนวนมาก สุมภูจึงอาจอาศัยความสนใจของสังคม ณ เวลานั้น มาทำรายได้หาเงินให้กับตนเอง ผ่านการเขียนหนังสือที่เกี่ยวข้องกับสงครามอินโดจีน อย่างกรณีของ สงครามลับในลาว

บทที่ 3

ประเทศไทยและสงครามลับในลาว

“สงครามกลางเมืองลาว” เป็นหนึ่งในสมรภูมิรบที่สำคัญในช่วงของสงครามอินโดจีนครั้งที่ 2 โดยสงครามนี้เป็นสงครามความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมืองในประเทศลาว ระหว่างกลุ่มการเมือง 3 ฝ่าย อันได้แก่ 1.ลาวฝ่ายซ้าย ภายใต้การนำเจ้าสุภานุวงศ์, 2.ลาวฝ่ายเป็นกลาง ภายใต้การนำของเจ้าสุวรรณภูมาและร้อยเอกกองแล, และ 3.ลาวฝ่ายขวา ภายใต้การนำของนายพลพุมิ หน่อสะหวัน ซึ่งความขัดแย้งของทางสามกลุ่มการเมืองในลาวนี้ไม่เพียงแต่เป็นการต่อสู้ภายในกลุ่มการเมืองในลาว แต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีกลุ่มประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงด้วย หนึ่งในกลุ่มประเทศอื่นที่ได้เข้าร่วมความขัดแย้งในลาวครั้งนี้ และกลายเป็นตัวเล่นสำคัญคือ “ประเทศไทย” จนกระทั่งเมื่อเกิดข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางขึ้นใน พ.ศ.2505 ที่ได้กำหนดข้อห้ามมิให้กลุ่มประเทศอื่นเข้าแทรกแซงกิจการภายในลาวขึ้น แต่ทว่าแม้จะมีข้อตกลงดังกล่าวแต่การแทรกแซงในลาวของกลุ่มประเทศอื่นยังคงอยู่เช่นเดิม เพียงแต่เป็นการดำเนินอย่างปกปิดและเป็นความลับ อันเป็นเหตุให้สงครามกลางเมืองในลาว มีอีกชื่อเรียกว่าเป็น “สงครามลับในลาว” สำหรับกลุ่มประเทศอื่น

สาเหตุที่ประเทศไทยพาตัวเองเข้าร่วมในความขัดแย้งของสงครามในลาวนั้น สืบเนื่องมาจากการที่ประเทศลาวมีพรมแดนใกล้ชิดติดกับไทย กลุ่มชาติพันธุ์และภาษาต่างก็ใกล้เคียงกัน จนมีวาทกรรมที่ว่าประเทศไทยและลาวต่างเป็นบ้านพี่เมืองน้อง ความใกล้ชิดและความสัมพันธ์พิเศษของประเทศไทยและประเทศลาว ส่งผลให้ประเทศไทยเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเมืองในประเทศลาวหลายครั้ง¹ ดังนั้น หากเชื่อตามทฤษฎีโดมิโนที่ว่าประเทศลาวอาจกลายเป็นคอมมิวนิสต์

¹อาทิ ทางรัฐบาลไทยที่นำโดยนายปรีดี พนมยงค์ ช่วยให้ที่พักพิงชั่วคราวแก่รัฐบาลลาวอิสระพลัดถิ่นในการลี้ภัยทางการเมืองภายหลังพ่ายแพ้จากการต่อสู้กับฝรั่งเศสที่กลับเข้ามาในลาว ทั้งยังมอบหมายให้เสรีไทยอีสานดำเนินการสนับสนุนก่อตั้งเสรีลาวด้วย อ้างใน สุรพงษ์ ชัยนาม, **นโยบายต่างประเทศไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านในยุคสงครามเย็น: ท้ากรณีศึกษาเปรียบเทียบ นโยบายของไทยต่อลาว** (กรุงเทพฯ: ศยาม, 2559), หน้า 193 – 194.

หรือ เมื่อประเทศไทยเกิดรัฐประหารใน พ.ศ.2490 รัฐบาลชุดใหม่ของไทยตัดความช่วยเหลือแก่คณะรัฐบาลลาวพลัดถิ่นทันที พร้อมทั้งยังกดดันและขีดเส้นตายให้รัฐบาลลาวอิสระพลัดถิ่นถอนตัวออกไปจากราชอาณาจักรไทยภายใน พ.ศ.2493 ทั้งนี้รัฐบาลไทยชุดใหม่ให้การรับรองรัฐบาลเจ้าบุญอุ้มที่ฝรั่งเศสแต่งตั้งขึ้นมาอีก ด้วย เป็นการแสดงให้เห็นว่าสนับสนุนฝรั่งเศส การเปลี่ยนชั่วคราวทางการเมืองในไทยจึงส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาลลาวอิสระพลัดถิ่นที่ประจำการอยู่ในไทยอย่างมาก เรียกได้ว่าเป็นตัวเร่งให้รัฐบาลลาวอิสระพลัดถิ่นต้องสลายตัวและยอมจำนนต่อฝรั่งเศสในเวลาต่อมา อ้างใน มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์, **A History of Laos**

ทั้งประเทศจริง จึงเสี่ยงไม่ได้ที่ประเทศไทยอาจจะตกอยู่ในสถานะที่สุ่มเสี่ยงต่ออันตราย หากทางลาว คิดจะส่งกองกำลังบุกเข้าโจมตีประเทศไทยจริง ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องส่งทหารไทยเข้าไป แทรกแซงในสงครามลับในลาว โดยจะเห็นได้จากการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยที่มีต่อลาว ภายหลังจากที่ประเทศลาวมีการตั้งรัฐบาลผสมของเจ้าสุวรรณภูมากับเจ้าสุภานุวงศ์ ใน พ.ศ.2500 ว่า ทางรัฐบาลไทยได้แสดงความกังวลต่อสถานการณ์ทางการเมืองในลาวอย่างมาก² ทั้งนี้ ความวิตกกังวล ของไทยต่อวิกฤตการณ์ในลาวยังเพิ่มมากขึ้น เมื่อทางสหรัฐฯที่เป็นพันธมิตรของไทยกลับเพิกเฉยต่อ ปัญหา จึงนำไปสู่การกดดันของทางไทยต่อสหรัฐฯและก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “แถลงการณ์ถนัด – รัศ” ขึ้นใน พ.ศ.2505³

สำหรับสาเหตุอีกประการที่ทำให้ประเทศไทยเข้าไปแทรกแซงลาว คือ “การจับมือเป็น พันมิตรกับทางสหรัฐฯ” ซึ่งในช่วงสงครามเย็น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับ สหรัฐอเมริกาที่เป็นมหาอำนาจฝ่ายโลกเสรี เป็นความสัมพันธ์ที่ทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกัน โดย ทางฝ่ายไทยได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจและ การทหาร⁴ ในทางกลับกันทางสหรัฐฯก็ได้ใช้ประเทศไทยเป็นฐานที่มั่นในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรียกได้ว่า โครงการความช่วยเหลือมูลค่ามหาศาลที่ทางไทย ได้รับจากสหรัฐฯในยุคสงครามเย็นวางอยู่บนแนวคิดการปิดล้อมคอมมิวนิสต์ ที่ด้านหนึ่งเพื่อสร้าง ความเข้มแข็งให้กับรัฐไทยในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ และในอีกด้านหนึ่งเพื่อให้ประเทศไทยสามารถ

ประวัติศาสตร์ลาว, แปลโดย จิราภรณ์ วิญญรัตน์ (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2556), หน้า 134 – 135.

ในช่วงที่มีการเจรจาทะเลาะกันระหว่างรัฐบาลลาวและฝ่ายขบวนการประเทศลาว ว่าด้วยการจัดตั้งรัฐบาล ผสม ในระหว่างนั้นเองได้เกิดรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขึ้นในประเทศไทยเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2500 ทางรัฐบาลทหารของสฤษดิ์ได้เฝ้ามองสถานการณ์ในลาวด้วยความวิตกกังวล เพื่อที่จะแสดงท่าทีไม่พึง พอใจของฝ่ายไทยจึงได้ปิดพรมแดนช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อที่จะเตือนฝ่ายเวียงจันทน์ว่า ประเทศไทยก็สามารถ ควบคุมเศรษฐกิจของประเทศลาวได้ อ้างใน ทักษ์ เฉลิมเตียรณ, **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ**, พิมพ์ ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2561), หน้า 281.

³“แถลงการณ์ถนัด – รัศ” เป็นแถลงการณ์ทางการเมืองที่ลงนามเมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ.2505 มีใจความ สำคัญว่า ทางสหรัฐฯ จะยึดถือเรื่องความมั่นคงของประเทศไทยเป็นสิ่งสำคัญ และพร้อมจะต่อต้านการรุกรานของ คอมมิวนิสต์ในไทยทุกรูปแบบ เรียกได้ว่าแถลงการณ์ดังกล่าวเป็นการสร้างความเชื่อมั่นของทางสหรัฐฯให้กับไทย ดู รายละเอียดเพิ่มเติมใน กุลลดา เกษบุญชู มีต์, **การเมืองไทยในยุคสฤษดิ์-ถนอม ภายใต้อำนาจของอำนาจโลก** (กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 110.

⁴ทักษ์ เฉลิมเตียรณ, **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ**, หน้า 302 – 305.

ทำหน้าที่รับใช้สงครามปิดล้อมการขยายตัวของขบวนการคอมมิวนิสต์ในอินโดจีน (เวียดนาม กัมพูชา และลาว) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁵ ดังนั้น การจับมือเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ จึงเป็นเหมือนการบีบให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความขัดแย้งในสงครามลาว เพราะประเทศไทยต้องทำตามนโยบายของสหรัฐฯ ในการหยุดยั้งการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ประจำภูมิภาค

สำหรับในบทนี้ จึงจะเป็นการสำรวจในส่วนของบริษัทใหญ่ของงานวิจัยชิ้นนี้ อย่าง “สงครามลับในลาว” ว่าประเทศไทยเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องต่อสมรภูมินี้เช่นไรบ้าง โดยเน้นไปที่ช่วงที่มีการส่งกองกำลังทหารเสือพรานเข้าร่วมซึ่งเป็นช่วงที่สยามญเข้าร่วมในสงครามลาว ในลำดับถัดมาจะเป็นการลองเปรียบเทียบระหว่างเหตุการณ์ในสารนิยายของสยามญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายใต้การตีความทางประวัติศาสตร์ และในส่วนสุดท้ายของบทนี้คือการสำรวจการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อทหารไทยที่ไปรบในสมรภูมินี้เป็นเช่นไร เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสยามญในบทถัดไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.1 ความเกี่ยวข้องของประเทศไทยกับสงครามลับในลาว

หากย้อนมองดูเหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองในประเทศลาวนับตั้งแต่ที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ได้สิ้นสุดลง จะเห็นถึงการเข้าไปมีบทบาทของประเทศไทยในเหตุการณ์ในลาวมาตลอด อาทิ เมื่อประเทศลาวถูกยึดครองโดยฝรั่งเศสอีกครั้ง ใน พ.ศ.2489 คณะรัฐบาลลาวอิสระได้ลี้ภัยมายังประเทศไทย รัฐบาลไทยที่นำโดยนายปรีดี ได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือเป็นอย่างดี⁶ หรือ ใน พ.ศ.2494 มีการส่งตำรวจตระเวนชายแดนของไทยเข้าไปแทรกซึมในประเทศลาวเพื่อหาข่าว⁷ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยคอยสังเกตการณ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศลาวอย่างใกล้ชิด เพราะสถานการณ์การเมืองในลาวย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น สถานการณ์สงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศลาว พ.ศ.2502 หรือ ที่รับรู้กันในชื่อ “สงครามลับในลาว” ทางประเทศไทยก็ได้เข้าไปมีส่วน

⁵ พวงทอง ภาวครพันธุ์, *การต่างประเทศไทยในยุคสงครามเย็น*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564), หน้า 43

⁶ รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ ให้การสนับสนุนรัฐบาลลาวอิสระพลัดถิ่น มอบหมายให้เสรีไทยอีสานดำเนินการสนับสนุนก่อตั้งเสรีลาว อังโน สุรพงษ์ ชัยนาม, *นโยบายต่างประเทศไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านในยุคสงครามเย็น: ท้ากรณีศึกษาเปรียบเทียบ นโยบายของไทยต่อลาว*, หน้า 193 – 194.

⁷ ณัฐพล ใจจริง, “การเมืองไทยสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ภายใต้ระเบียบโลกของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2491 – 2500),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 97.

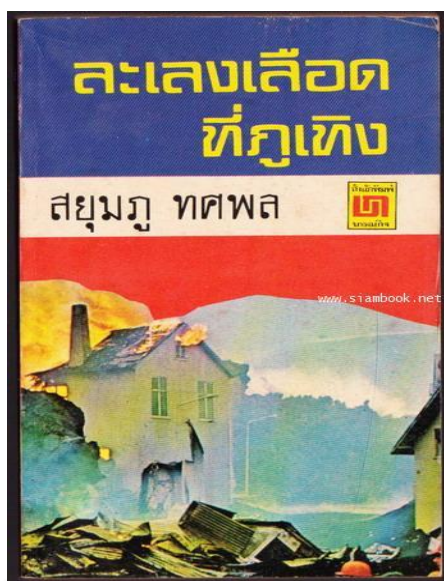

เป็นจะบอกเล่าตัดสลับไปมาระหว่างการพักผ่อนที่อุดรธานีและการสอบเป็นผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide: FAG) เสียมากกว่า จึงทำให้วันเวลาค่อนข้างคลุมเครือ

แม้ว่าทางกองพัน 616 ที่สุมภูสังกัดไม่อาจเข้าร่วมสงครามทุ่งไหหินได้ทันเวลา แต่สุมภูก็ได้เขียนถึงสงครามทุ่งไหหินเอาไว้ด้วยเช่นกัน คือเรื่อง **ละเลงเลือดที่ภูเทือง** นับเป็นสารนิยายเรื่องแรก ๆ ของสุมภูที่เขียนเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยและสงครามลับในลาว และเป็นเรื่องที่เชื่อกันว่าสุมภูเขียนเรื่องนี้ขณะที่ตนยังรบอยู่ในสมรภูมิลาว⁷⁰ ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าเนื้อหาที่ปรากฏในเล่มนี้อาจมาจากประสบการณ์หรือเรื่องเล่าของทหารรับจ้างคนอื่นที่สุมภูรู้จักเป็นการส่วนตัวภายใต้ตัวละครบิกแมน สำหรับเนื้อหาเล่มนี้ว่าด้วยภารกิจที่สุมภูได้รับจากนายพลวังเปา ผู้นำของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งที่สังกัดกับลาวฝ่ายขวาและเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ โดยนายพลวังเปามอบหมายให้สุมภูไปเข้าร่วมกับกองพันทหารเสือพราน บีซี 609 ที่ประจำการอยู่ ณ พื้นที่ภูเทือง อันเป็นส่วนหนึ่งของจุดยุทธศาสตร์สำคัญของ “ทุ่งไหหิน” (Plain of Jars) เนื่องจากสายข่าวของฝ่ายโลกเสรีได้รับทราบว่ามีทางฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์มีแผนจะรุกรับครั้งใหญ่เพื่อยึดทุ่งไหหินจากฝ่ายโลกเสรี เป็นเหตุให้ฝ่ายโลกเสรีจำต้องตรึงกำลังของบริเวณพื้นที่ทุ่งไหหินนั่นเอง ในระหว่างที่การสู้รบในเล่มได้เริ่มขึ้น สุมภูได้บรรยายว่าฝ่ายโลกเสรีต้องเผชิญปัญหาและอุปสรรคมากมาย กล่าวคือนอกจากการรุกรานจากทหารเวียดนามเหนือ ไม่ว่าจะเป็น สภาพอากาศที่ย่ำแย่ หรือ การติดต่อประสานงานของฝ่ายตัวเองที่ไม่ดีนัก แต่ทว่าในบทสรุปของเรื่องนี้ ฝ่ายโลกเสรีสามารถต้านทานกำลังการบุกรุกจากทหารเวียดนามเหนือได้สำเร็จและได้รับชัยชนะในการรักษาพื้นที่ทุ่งไหหินเอาไว้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁷⁰ในเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์นเล่าว่า “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” คือสารนิยายชุดแรกของสุมภู และตัวสุมภูเขียนเรื่องนี้ระหว่างที่ยังรบอยู่ในลาว ในระหว่างที่เขียนเรื่องนี้เพื่อนทหารรับจ้างด้วยกันก็คาดเดาว่างานของสุมภูอาจไม่ได้รับการตีพิมพ์ โดนโยนทิ้งลงตะกร้า แต่ทว่า ไม่นานก็ได้รับการตอบรับตีพิมพ์พร้อมทั้งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก อ้างใน “ประจิม วงศ์สุวรรณ,” ทำเนียบนักประพันธ์ สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น; เข้าถึงข้อมูลวันที่ 15 ตุลาคม 2565, http://www.praphansarn.com/home/detail_author_th/24.

ภาพที่ 9 ภาพหน้าปกสารนิยายเรื่อง “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” ตีพิมพ์ปี 2518

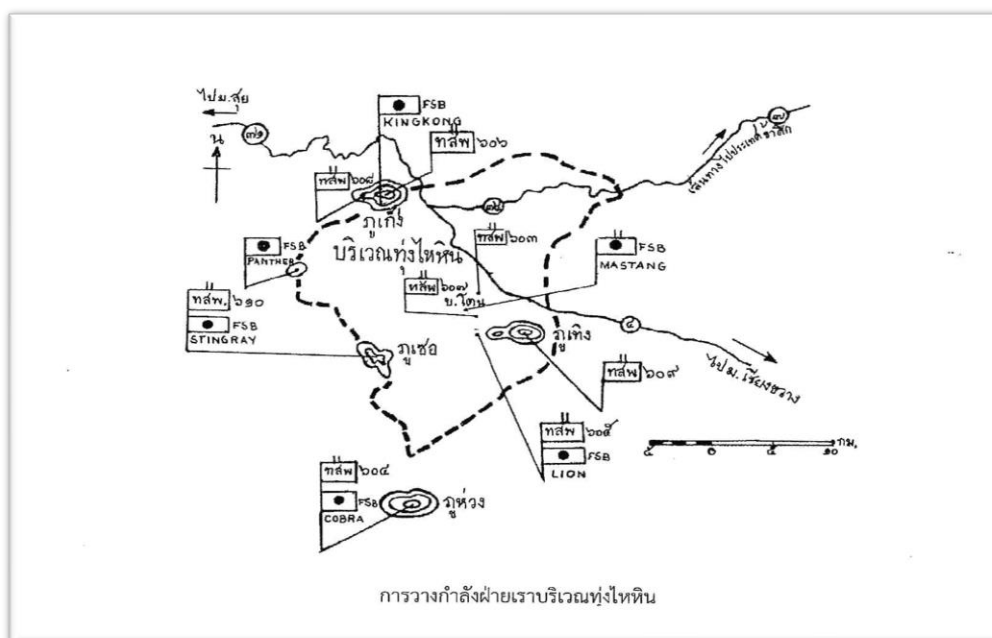
(ที่มา: https://www.su-usedbook.com/products_detail/view/4313716.)

เหตุการณ์สู้รบในละเลงที่ภูเทือง พบว่าตรงกับเหตุการณ์จริงที่มีการเปิดเผยในภายหลัง โดยตรงกับการรุกครั้งใหญ่ของทางเวียดนามเหนือเกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2514 ภายใต้แผนยุทธการใหม่ว่า “CAMPAIGN Z” ที่มีเป้าหมายคือเพื่อยึดครองพื้นที่ทุ่งไหหินและศูนย์บัญชาการการรบของฝ่ายรัฐบาลที่เมืองล่องแจ้งให้สำเร็จ⁷¹ แต่ทว่าพื้นที่การสู้รบส่วนใหญ่ของศึกนี้อยู่ที่บริเวณทุ่งไหหินเป็นหลัก จึงทำให้การสู้รบครั้งนี้ถูกเรียกว่าเป็น “สงครามทุ่งไหหิน” เกิดขึ้นในวันที่ 18 – 20 ธันวาคม พ.ศ.2514 บทสรุปของสงครามนี้ก็คือนทางเวียดนามเหนือได้รับชัยชนะและสามารถยึดพื้นที่ทุ่งไหหินได้ทั้งหมด⁷² อันเป็นจุดต่างกับเนื้อหาในละเลงเลือดที่ภูเทืองของสยมภู ทั้งนี้ พื้นที่ทุ่งไหหินประกอบไปด้วย “บ้านโดน” และ “สนามบินลาดห้วง” เป็นพื้นที่ย่านกลาง, “ภูเก็ง” เป็นพื้นที่ทางเหนือ, “ภูห้วง” เป็นพื้นที่ทางใต้, “ภูเซอ” เป็นพื้นที่ด้านตะวันตก, และ “ภูเทือง” เป็นพื้นที่ด้านตะวันออก ดังที่

⁷¹บุญชร ขวาลศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว, หน้า 255.

⁷²ศนิโรจน์ ธรรมยศ, บันทึกลับนักรบนิรนาม 333, หน้า 287.

เห็นในภาพที่ 10 ทั้งนี้ ภูเทือง ยังเป็นที่ตั้งกองพันทหารเสือพรานบีซี 609⁷³ ซึ่งตรงกับเนื้อหาในสารนิยายของสยมภูที่เล่าว่ากองพัน 609 ตั้งฐานบัญชาการในพื้นที่นี้

ภาพที่ 10 แผนที่ยุทธศาสตร์ “ทุ่งไหหิน” และการวางกำลังของฝ่ายไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาว (ที่มา: สายหยุด เกิดผล, สงครามลับในลาว Secret War in Laos (กรุงเทพฯ: สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮ้าส์, 2562), หน้า 192.)

พลตรีสัมพันธ์ แจ่มเจนเวย์ เจ้าของรหัส “ภูสิน” หัวหน้าเสือพรานกองพันทหารปืนใหญ่ประจำฐานปืนใหญ่ LION ในช่วงที่เกิดศึกที่ภูเทือง ได้เล่าเหตุการณ์สู้รบที่ภูเทืองในหนังสือของตนเรื่อง “คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว” เอาไว้ว่า ศักการู้ที่ภูเทืองนั้น การสู้รบเป็นไปอย่างยากลำบากจากการเข้าบุกหนักของฝ่ายทหารเวียดนามเหนือ จนในท้ายที่สุด หัวหน้ากองพัน 609 อินทนิล ได้ขอสั่งให้ยิงปืนแตกอากาศกลางฐานของตนเอง⁷⁴ เพื่อหวังว่าจะลดจำนวนข้าศึกที่บุกเข้ามาจนถึงฐานที่มั่น

⁷³นอกจากนี้เอกสารที่เปิดเผยภายหลังยังระบุว่า ภูเทือง เป็นพื้นที่ที่ถูกโจมตีหนักสุดจากฝ่ายเวียดนามเหนือ ทุกรายละเอียดของการต่อสู้เพิ่มเติมใน สายหยุด เกิดผล, สงครามลับในลาว Secret War in Laos, หน้า 188 - 205.

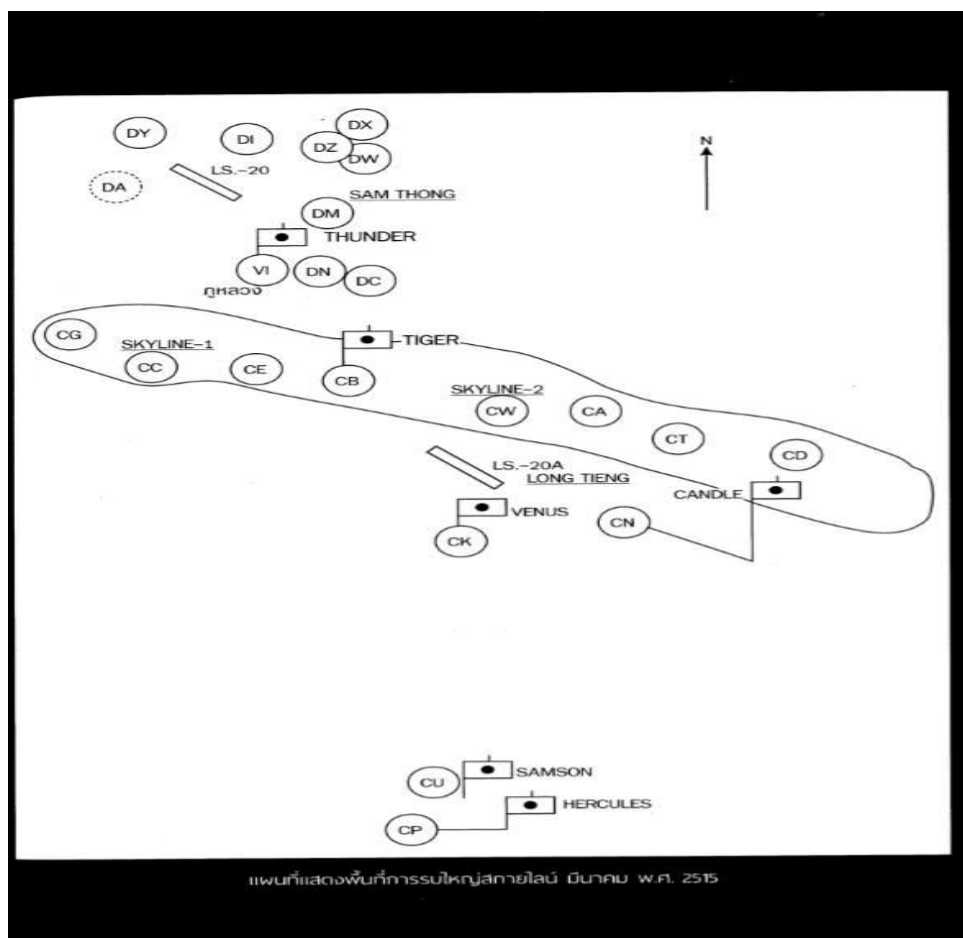
⁷⁴คำว่า “ยิงแตกอากาศกลางฐาน” เป็นศัพท์ทางการทหาร โดยจะใช้ในสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุดเมื่อข้าศึกเข้ามาในที่มั่นของฝ่ายเราได้ และที่มั่นของเรามีบั้งเกอร์หรือที่กำบังมิดชิดปลอดภัยให้ฝ่ายเราหลบเข้าในที่

โลกละต้องวางกำลังอย่างแน่นหนาในพื้นที่ “ชำทอง” (Sam Thong) และ “สกายไลน์” (Skyline) อันเป็นด่านหน้าก่อนจะถึงล่องแจ้ง ทำให้ในช่วงระยะเวลาหลังจากทุ่งไหหินแตก เมื่อเข้าเดือน มกราคม พ.ศ.2515 จึงเกิดการปะทะกันอย่างหนักระหว่างฝ่ายโลกละและฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ใน สองพื้นที่นี้ ต่างฝ่ายต่างผลัดกันแพ้และชนะเรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อเข้าสู่เดือนมีนาคม พ.ศ.2515 ได้ เกิดจุดเปลี่ยนสำคัญ นั่นคือการที่ฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์สามารถช่วงชิงพื้นที่สกายไลน์ได้เบ็ดเสร็จ ทั้ง สกายไลน์วัน (1) และ สกายไลน์ทู (2)⁷⁹ จนเป็นเหตุให้กองพันทหารเสือพรานของฝ่ายไทยที่ ประจำการอยู่ที่สกายไลน์ต้องถอนกำลังออกไปเพื่อกลับไปรวมกำลังใหม่ที่ล่องแจ้ง และวางแผนชิงสกาย ไลน์กลับมา ในส่วนภาพแผนที่ยุทธศาสตร์สกายไลน์จะเห็นได้ว่าพื้นที่สกายไลน์และชำทองจะห่างกัน ไม่มากนัก อันจะเห็นได้ในภาพที่ 11 ดังนี้

⁷⁹ พื้นที่สกายไลน์ (Skyline) เป็นพื้นที่เนินภูเขาขนาดใหญ่ ที่แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ สกายไลน์วัน (1) และ สกายไลน์ทู (2) โดยมีจุดแบ่งกลางคือ “ไทเกอร์” นอกจากนี้สกายไลน์ยังเป็นที่จอดเฮลิคอปเตอร์ (Chopper Pad) สำคัญของฝ่ายโลกละในลาวด้วย อ้างใน ภูสิน สันภูเทิง, คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง, (นนทบุรี: สันโพนบูลย์ 2488, ม.ป.พ.), หน้า 94 – 95.

ภาพที่ 11 แผนที่แสดงพื้นที่การรบครั้งใหญ่สกายไลน์ - ชำทอง มีนาคม พ.ศ.2515

(ที่มา: บัณฑิต วิชาศิลป, 2503 สงครามลับ สงครามลาว (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2565), หน้า 331.)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สำหรับการศึกสกายไลน์ในช่วง พ.ศ.2515 ตัวสุมภูได้หยิบเหตุการณ์นี้ไปใช้เป็นวัตถุดิบในสารนิยายของตนด้วย สันนิษฐานว่าเป็นเหตุการณ์ในช่วงราวเดือนมีนาคม – เมษายนปีดังกล่าว ปรากฏในสารนิยายตอนยาวที่ลงตีพิมพ์จักรวาลรายสัปดาห์ที่มีชื่อตอนว่า **สกายไลน์ เนินมรณะ** ซึ่งฉบับตีพิมพ์รวมเล่มของสำนักพิมพ์บรรณกิจ ได้แบ่งเป็นพ็อกเก็ตบุ๊ก 6 เล่มจบ⁸⁰ ภายใต้ชื่อเรื่องใหม่

⁸⁰ สารนิยายตอนยาวชุด “สกายไลน์ เนินมรณะ” ในสำนวนของสำนักพิมพ์บรรณกิจ จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 เล่มจบ เรียงลำดับดังนี้ 1.ล่องแจ้ง...สมรภูมินรก 2.กองพันมรณะ 3.เลือดท่วมปรุพีที่แม่น้ำจิม 4.ชุมทางคนกล้าตาย 5.วันขโมยเลือด 6.ถล่มเนินสกายไลน์วัน ทั้งนี้ ในฉบับสำนักพิมพ์บรรณกิจ ไม่มีชื่อตอนเฉพาะกำกับหากเทียบกับสารนิยายชุด “ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน”

นอกจากนี้ สารนิยายชุดนี้ยังถูกตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยาด้วย ใช้ชื่อเดียวกับตอนลงตีพิมพ์ในจักรวาลรายสัปดาห์ คือ “สกายไลน์ – เนินมรณะ” มีจำนวนทั้งหมด 2 เล่มจบ

สกายไลน์ราวเดือนมกราคม พ.ศ.2515⁸⁶ และที่น่าสนใจคือข้าทอ้งเริ่มถูกยึดครองโดยฝ่ายคอมมิวนิสต์ในเดือนมีนาคมปีเดียวกัน ก่อนหน้าเพียงวันเดียวอีกด้วย⁸⁷ ทำให้ฝ่ายโลกเสรีต้องจัดสรรกำลังในการป้องกันล่องแจ้ง และวางแผนชิงพื้นที่ดังกล่าวกลับคืนมา และในทันทีที่สามารถยึดสกายไลน์กลับมาได้สำเร็จจึงเริ่มเดินหน้าแผนการชิงข้าทอ้งต่อเนื่องในทันที สำหรับยุทธการชิงข้าทอ้งนั้นเริ่มต้นในเดือนพฤษภาคมปีเดียวภายใต้การรวบรวมกำลังทหารเสือพรานถึง 16 กองพันด้วยกัน และในท้ายที่สุดก็สามารถยึดข้าทอ้งกลับคืนมาได้สำเร็จในวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2515⁸⁸

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁸⁶ ซาลี คเซนทร์, **สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง**, หน้า 150. นอกจากนี้ ในบันทึกของ James E. Parker Jr หนึ่งในเจ้าหน้าที่ซีไอเอ ประจำพื้นที่ล่องแจ้งได้บันทึกเอาไว้ว่า หลังทุ่งไหหินแตก พื้นที่ข้าทอ้งถูกกองทหารเวียดนามเหนือวางกำลังล้อมตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม พ.ศ.2515 จากนั้นจึงเริ่มปฏิบัติการทางการทหารโจมตีข้าทอ้งอย่างหนัก ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน James E. Parker Jr, **Battle For Skyline Ridge: The CIA Secret War in Laos**, p. 214.

⁸⁷ พื้นที่ข้าทอ้งถูกฝ่ายคอมมิวนิสต์ยึดครองได้สำเร็จในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2515 หลังจากนั้นในวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2515 ฝ่ายโลกเสรีก็สูญเสียพื้นที่สกายไลน์ให้คอมมิวนิสต์ในวันต่อมา อ้างใน ภูสิน สันภูเทิง, *คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง*, (นนทบุรี: สิ้นไพบูลย์ 2488, ม.ป.พ.), หน้า 162.

⁸⁸ ปฏิบัติการยึดข้าทอ้งกลับคืนมาเริ่มขึ้นในวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ.2515 ภายใต้การรวมกำลังของทหารเสือพรานถึง 16 กองพัน แบ่งออกเป็นสามทีม ดังนี้ 1. ฉก.อัลฟา กองพันปี่ซี 603, 604, 605, 606, 607, 616 2. ฉก. บราโว กองพันปี่ซี 608, 609, 610, 617, 618 และ 3.ฉก. เอ็คโค กองพันปี่ซี 601, 602, 613, 614, 620 อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 213.

สำหรับการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อตัวตนของทหารไทยในสมรภูมิตะลุมพุกในลาวนั้น พบว่าในช่วงระยะแรก หากเริ่มนับตั้งแต่การส่งหน่วยตำรวจพลร่มพารูเข้าไปในลาวเมื่อปี 2503 ยังไม่มีข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ไทยที่ลงข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ปรากฏให้เห็นเท่าไรนัก ผู้วิจัยสันนิษฐานอาจเป็นเพราะว่าหน่วยตำรวจพลร่มพารู มีกระบวนการคัดเลือกคนในที่ค่อนข้างเข้มข้น และมีการปกปิดความลับที่ค่อนข้างดีพอสมควร ทำให้แทบไม่มีข่าวหลุดออกไปภายนอกได้เลย ยิ่งไปกว่านี้ หากคำนึงถึงเรื่องความร่วมมือของสื่อมวลชนกับรัฐบาลในช่วงต้นปี 2500 ในการจงใจไม่รายงานข่าวบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติ⁹⁶ ยิ่งแสดงให้เห็นว่า การควบคุมข้อมูลข่าวสารของภาครัฐค่อนข้างรัดกุมอย่างมากจนแทบไม่มีข่าวรั่วไหลออกไปเลย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการรับรู้ภายในประเทศช่วงระยะแรก สังคมไทยแทบจะไม่รับรู้ถึงการมีอยู่ของบรรดาทหารไทยที่ไปรบในลาวเลย แต่ทว่าการรับรู้ภายนอกประเทศนั้นกลับต่างออกไป การรับรู้ภายนอกประเทศเริ่มขึ้นตั้งแต่ที่ทางไทยส่งหน่วยตำรวจพลร่มเข้าไปช่วยลาวฝ่ายขวายึดเวียงจันทน์ ใน พ.ศ.2503 ทางฝ่ายเวียดนามเหนือได้ร้องเรียนเรื่องนี้ในการประชุมที่เจนีวาทันที ทั้งนี้ ได้ปรากฏข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ภายนอกประเทศลงข่าวเรื่องนี้ด้วยไม่ว่าจะเป็นจีนและอินเดีย⁹⁷ และทันทีที่ทางไทยขยายปฏิบัติการทางทหารในลาวข่าวหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศก็ทยอยลงข่าวเรื่องนี้เช่นเดียวกัน อาทิ คอลัมน์หนึ่งในหนังสือพิมพ์ Le Monde ฉบับลงวันที่ 10 – 11 ธันวาคม พ.ศ.2510 ได้ลงข่าวที่แนวลาวยุติการได้กล่าวหาว่าประเทศไทยส่งทหารหน่วยจู่โจมทางเฮลิคอปเตอร์เข้าไปในพื้นที่ลาว พร้อมพรรคสุดท้ายมีการแถลงข่าวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ปฏิเสธข่าวการทิ้งระเบิดของอเมริกาเมื่อวันศุกร์ก่อนหน้าที่จะลงตีพิมพ์⁹⁸ ซึ่งการลงข่าวดังกล่าวของหนังสือพิมพ์ต่างประเทศในประเทศฝรั่งเศส ว่าด้วยเรื่องการเมืองไทยในพื้นที่ลาว ส่งผลให้ทาง

กระแสวิพากษ์วิจารณ์เรื่องฐานทัพอเมริกันและทหารอเมริกันในไทยเริ่มเข้มข้นขึ้น อ้างใน พวงทอง ภวัครพันธุ์, **สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย”** (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2556), หน้า 66 – 73.

⁹⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 70.

⁹⁷Sutayut Osornprasop, “Thailand and the Secret War in Laos: The Origins of Engagement,” in **Cold War Southeast Asia**, ed. Malcolm H. Murfett (Singapore: Marshall Cavendish International, 2012), p. 185.

⁹⁸“LE NÉO-LAO-HAKSAT ACCUSE LA THAILANDE D’ENVOYER DES COMMANDOS AU LAOS,” Le Monde (10-11 December 1967). ใน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. กต.80/294 **หนังสือพิมพ์ตัดจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ** [พ.ศ.2511 – 2514]

คอลัมน์ “Laotian War Focus on Thailand” ของ Max Coiffait จากหนังสือพิมพ์ The Korea Times ในปีเดียวกัน ก็ลงข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความขัดแย้งในลาว ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์การสู้รบที่เกิดขึ้น ความกังวลของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อสมรภูมินี้ รวมถึงการพาดพิงถึงประเทศไทยในความขัดแย้งนี้ อย่างไรก็ตาม Coiffait ได้ระบุในตอนต้นของคอลัมน์ว่าไม่ว่าประเทศไทยจะแทรกแซงลาวจริงหรือไม่ แต่ก็ควรจะโฟกัสไปถึงประเทศไทยในฐานะผู้สังเกตการณ์สำคัญที่พรมแดนติดกับลาว¹⁰³ แม้ว่าคอลัมน์นี้จะไม่ได้กล่าวถึงบทบาทของไทยในลาวโดยตรง มีหน้าซ้ำยังไม่ได้ยืนยันว่าไทยเกี่ยวข้องจริงหรือไม่ แต่เป็นที่รู้กันสำหรับกลุ่มผู้อ่านว่ามีความเป็นไปได้สูงที่ไทยจะมีส่วนเกี่ยวข้องจริง จากความร่วมมือของสหรัฐฯและไทย ณ ช่วงเวลานั้นที่แทบจะเปิดเผยว่ามีฐานทัพสหรัฐฯในประเทศไทย และมีการพบเห็นเครื่องบินจากไทยบินเข้าไปในลาวบ่อยครั้ง

เมื่อพิจารณาถึงการที่การรับรู้ภายนอกประเทศที่รับรู้ถึงการมีตัวตนของทหารไทยในสงครามลับในลาว ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าสาเหตุประการหนึ่ง อาจมาจากการส่งทหารไทยห้วงที่ 2 (กองทหารปืนใหญ่เอสอาร์ และ หน่วยบินไฟร์ฟลาย) ที่มีความเปิดเผยพอสมควร หากเทียบกับการส่งทหารห้วงที่ 1 (หน่วยตำรวจพลร่มพารู) เนื่องจาก หน่วยตำรวจพลร่มพารูถูกฝึกมาในลักษณะของการลอบเร้น แฝงตัวกับชาวบ้านในพื้นที่ได้ ดังนั้นหน่วยตำรวจพลร่มพารูจึงแทบไม่ถูกตรวจพบในช่วงแรกที่มีการส่งไปลาวเลย ในทางกลับกัน ทหารไทยในลาวนับตั้งแต่ห้วงที่ 2 เป็นต้นมา มีความเป็น “ทหาร” ค่อนข้างสูง กล่าวคือ ไม่มีทักษะในการกลมกลืนกับชาวบ้านที่หน่วยตำรวจพลร่มมีนั่นเอง ดังนั้น จึงทำให้ถูกสังเกตเห็นได้ง่าย จนนำไปสู่การรั่วไหลของข้อมูลภายนอกประเทศ ต่างกับชุดข้อมูลเรื่องการดำรงอยู่ของหน่วยตำรวจพลร่มซึ่งเป็นชาวไทยในสมรภูมิลาว ที่แทบไม่รั่วไหลออกสู่ภายนอก

แม้ว่าข่าวสารเกี่ยวกับทหารไทยในลาวจะถูกปิดกั้นในช่วงระยะแรก แต่ทว่าสำหรับประเทศไทย มีการลงข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์การสู้รบในอินโดจีนตลอดเช่นกัน โดยหนังสือพิมพ์หลายฉบับในประเทศไทยต่างให้ความสนใจกับข่าวสารสถานการณ์ในพื้นที่อินโดจีนอย่างมาก โดยเฉพาะการต่อสู้ในสงครามเวียดนาม เนื่องจากเป็นสมรภูมิรบที่มีการส่งทหารไทยเข้าร่วมอย่างเปิดเผย ข้อสังเกตที่น่าสนใจสำหรับการนำเสนอการรับรู้เรื่องราวในสงครามอินโดจีนที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ไทย

เอกสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองการข่าว และการต่างประเทศ เรื่อง การแถลงข่าวเกี่ยวกับปฏิบัติการของเครื่องบินสหรัฐในประเทศไทย [17 มิ.ย. – 9 ส.ค.2508]

¹⁰³Max Coiffait, “Laotian War Focus on Thailand,” The Korea Times (3 March 1970). ใน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. กต.80/294 หนังสือพิมพ์ตัดจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ [พ.ศ.2511 – 2514]

เสรีเท่านั้น แต่นั่นรวมถึงประเทศฝ่ายโลกสังคมนิยมคอมมิวนิสต์เช่นกัน ผู้วิจัยมองว่าคำตอบของนายก ต่อผู้สื่อข่าวครั้งนี้ คือการตอบในลักษณะแก้ต่างให้กับประเทศไทยในทางอ้อม ในความหมายว่าหากมี ทหารไทยอยู่ในพื้นที่ลาวจริง แต่ก็ไม่ใช่เรื่องที่แปลก เนื่องจากในบรรดาประเทศโลกสังคมนิยม คอมมิวนิสต์อย่างกรณีของเวียดนามเหนือเองก็ได้ทำการละเมิดความตกลงเช่นกัน ดังนั้นหากประเทศ ไทยจะละเมิดบ้างก็ไม่ใช่เรื่องที่ผิด

ในขณะเดียวกัน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ลงข่าวเกี่ยวกับการมีอยู่ของทหารไทยในลาว ช่วง เดือนกุมภาพันธ์ปีเดียวกัน คล้ายคลึงกับหนังสือพิมพ์สยามรัฐ แต่เป็นการลงข่าวดังกล่าวในช่วงปลาย เดือนแทน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ ซึ่งมีการพาดหัวข้อในหน้าหนังสือพิมพ์วันดังกล่าว ใหญ่โต “ไทยปฏิเสธส่งทหารอาสาสมัครไปลาว” จากการที่มีสำนักข่าวต่างประเทศเคยรายงานข่าวว่า ประเทศไทยได้ส่งอาสาสมัครจำนวนกว่า 1600 คนโคตรมลงไปบริเวณเมืองล่องแจ้ง เพื่อช่วยทหาร แม้วของนายพลวังเปาสู้กับฝ่ายลาวคอมมิวนิสต์ ซึ่งทางประเทศไทยได้ปฏิเสธข่าวในทันทีว่าไม่เป็น ความจริง พร้อมระบุต่อไปว่าประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือในการฝึกทหารลาวเป็นครั้งคราว เท่านั้น เมื่อฝึกเสร็จก็ส่งทหารลาวกลับไปในพื้นที่ ซึ่งในกรณีนี้อาจสร้างความเข้าใจผิดให้กับสื่อมวลชน และนักข่าวได้หรือข่าวเรื่องนายพลวังเปาได้เดินทางเข้ามาในกรุงเทพฯ เพื่อหารือทางการทหารกับไทย นั้น แท้จริงนายพลวังเปาได้เข้ามาเพื่อลงนามอนุญาตในการผ่าตัดของภรรยาตนที่เข้ามารักษาตัวใน กรุงเทพฯ เท่านั้น และสำหรับเรื่องที่มีข่าวว่ามีทหารไทยไปรบในลาว ได้มีการให้เหตุผล ว่าแท้จริงมี คนไทยได้ข้ามไปฝั่งลาวเพื่อทำมาหากินตามปกติ และเมื่ออยู่ในลาวนานวันเข้าก็กลายเป็นคนลาวไป แล้ว จากนั้นจึงสมัครไปเป็นทหาร ทั้งนี้ เจ้าสุวรรณหงษ์ ผู้ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีลาวเองก็ยังคงเคยให้ สัมภาษณ์เสียด้วยซ้ำว่า คนลาวกับคนไทยมีสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน เพราะมีชายแดนติดกันจึงมีญาติพี่น้อง อยู่สองฝั่งเป็นธรรมดา¹⁰⁷ กล่าวคือ ทางรัฐบาลไทยได้ปฏิเสธเรื่องการส่งทหารไทยในลาว แต่ก็ต้องจำ ยอมรับเรื่องที่มีทหารลาวเข้ามาฝึกในไทยจริง หรือการที่นายพลวังเปาเข้ามาในประเทศไทย อันแสดง ให้เห็นว่าประเทศไทยมีสัมพันธ์อันดีกับลาวฝ่ายขวา เช่นเดียวกับเรื่องการตรวจพบทหารสัญญาชาติไทยใน ลาว ที่มีการหยิบยกเรื่องความใกล้ชิดทางชาติพันธุ์และพรมแดน มาเป็นข้ออ้างว่าทหารไทยสัญญาชาติ ไทยที่อยู่ในลาว แท้จริงคือ ชาวไทยที่เปลี่ยนสัญชาติเป็นคนลาวไปแล้ว ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศ ไทยแต่อย่างใด

ถัดมาในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ที่มีการนำบทสัมภาษณ์ของจอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งเป็น นายกรัฐมนตรีไทย ณ ช่วงเวลานั้น มาเล่าว่า “สำหรับที่มีเสียงพูดกันว่า มีทหารไทยอยู่ในลาวนั้น

¹⁰⁷ “ไทยปฏิเสธข่าว,” เดลินิวส์ (22 กุมภาพันธ์ 2514): 1-2, 16.

กฤษฎณ์ได้ให้สัมภาษณ์เอาไว้ว่า “ประเทศไทย ไม่เคยส่งทหารอะไรทั้งนั้นเข้าไปในลาวและเขมร เพราะเราเคารพในอธิปไตยความเป็นกลางของประเทศทั้งสองและข้อตกลงเจนนีวา” พลเอกกฤษฎณ์ได้ข้อกล่าวหาของฝ่ายประเทศลาวกรณีไทยแทรกแซงว่า “เป็นเรื่องตลกที่สุด” และกล่าวต่อไปว่า “ถ้ารัฐบาลได้ส่งทหารเข้าลาวและเขมรจริง เรื่องจะต้องผ่านรัฐสภาก่อนและคงมีปฏิกิริยาแน่ ๆ ”¹¹² ดังนั้น ควรสรุปได้ว่าสำหรับประเทศไทย ราวเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2514 คือ ช่วงที่เรื่องทหารไทยในสมรภูมิลาวเริ่มเป็นที่รับรู้อย่างทั่วถึงในสังคมไทย

ในช่วงหลังจากเดือนกุมภาพันธ์ปีดังกล่าว ข่าวเรื่องสถานการณ์รบในลาวเริ่มเป็นที่กล่าวถึงน้อยลง สังคมเริ่มหันไปให้ความสนใจกับสมรภูมิในเวียดนามเช่นเดิม¹¹³ ชาวที่เกี่ยวข้องกับทหารไทยในพื้นที่ลาวเริ่มจางหายไปและไม่ถูกกล่าวถึงอีกเลย อาจเป็นเพราะการปฏิเสธอย่างหนักแน่นของรัฐบาลไทย จนกระทั่งในช่วงกลางปีเดียวกัน เรื่องของทหารไทยในลาวเริ่มถูกกลับมาให้ความสนใจอีกครั้ง โดยสังคมศาสตร์ปริทัศน์ ซึ่งถือเป็นวารสารแนววิพากษ์วิจารณ์การเมืองอย่างเปิดเผย อันถือเป็นเสียงของกลุ่มปัญญาชนฝ่ายก้าวหน้า ได้มีการลงบทความเรื่อง “ทหารไทยในลาว: เรื่องจริงหรืออิงนิยาย”¹¹⁴ ของ สมบัติ วัฒนิก ตีพิมพ์ช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2514 โดยบทความนี้เป็นการตั้งคำถามว่าทหารไทยในลาวมีจริงหรือไม่ จากการที่มีข่าวหนังสือพิมพ์ภายนอกประเทศเล่าถึงการมีอยู่ของทหารไทยกลุ่มนี้ตลอด

อย่างไรก็ตาม ในบทความนี้สมบัติไม่ได้ยืนยันคำตอบอย่างชัดเจนหรือเชื่อในคำกล่าวหาจากข่าวหนังสือพิมพ์ภายนอกประเทศ เพียงแต่เป็นการตั้งคำถามว่า “สมมุติว่า” (What If) มีทหารไทยในลาวจริง สิ่งที่รัฐบาลไทยควรทำคือการเลิกดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ขึ้นกับพันธมิตรอย่างสหรัฐฯ เพียงอย่างเดียว เพราะมีแต่ผลเสียมากกว่าผลดีสำหรับประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดความเป็นกลางลาว เช่น จะถูกประณามจากมติมหาชนทั่วโลก และยังส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ สมบัติยังกล่าวถึงความอ่อนแอของรัฐบาลไทยที่ประกาศว่าต้องการยุติสงครามอินโดจีนโดยเร็ว แต่กลับส่งทหารไทยเข้าร่วมในสงคราม ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตของสงครามแทน กล่าวได้ว่า บทความชิ้นนี้เป็นการวิพากษ์วิจารณ์และเสียดสีการดำเนินนโยบายของ

¹¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 54.

¹¹³ จากการสำรวจของผู้วิจัยจากข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ภายหลังกุมภาพันธ์ พ.ศ.2514 (ช่วงเดือนมีนาคม – มิถุนายน) พบว่า ข่าวเรื่องสถานการณ์รบที่เกิดขึ้นในลาว เริ่มลงเป็นครั้งคราว ไม่ได้ลงถี่หรือต่อเนื่องเหมือนเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา โดยแทบจะไม่พบข่าวที่เขียนถึงทหารไทยในลาว โดยส่วนใหญ่จะรายงานแต่สถานการณ์การสู้รบที่เกิดขึ้นในลาว

¹¹⁴ สมบัติ วัฒนิก, “ทหารไทยในลาว: เรื่องจริงหรืออิงนิยาย,” สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 9,1 (มิถุนายน 2514).

ประเทศไทยและสหรัฐฯต่อภูมิภาคอินโดจีนอย่างรุนแรง โดยเฉพาะความคลุมเครือเรื่องทหารไทยในลาว

“...การที่ไทยเราส่งทหารเข้าไปปฏิบัติการในเวียดนามและลาว (หากเป็นจริง) ก็มีใช่เป็นการขยายขอบเขตของสงครามละหรือ รัฐบาลถือว่าการทำศึนอกบ้านดีกว่าการศึกษาในบ้าน การที่เรายอมให้สหรัฐฯ มาตั้งฐานทัพในไทยมิใช่เป็นการชักศึกเข้าบ้านแน่หรือ”¹¹⁵ [เน้นโดยผู้วิจัย]

ภาพที่ 13 ภาพประกอบบทความ“ทหารไทยในลาว:เรื่องจริงหรืออิงนิยาย”ของสมบัติ วณิก ใน
สังคมศาสตร์ปริทัศน์ตีพิมพ์ในเดือนมิถุนายน 2514
(ที่มา:สมบัติ วณิก, “ทหารไทยในลาว:เรื่องจริงหรืออิงนิยาย,” สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 9,1 (มิถุนายน 2514).)

สำหรับ สาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เรื่องทหารไทยในลาวเริ่มถูกกล่าวถึงอีกครั้ง ในกลางปี 2514 สืบเนื่องจาก ในช่วงเดือนมิถุนายนปีดังกล่าว เอกสารลับของทางราชการสหรัฐฯได้หลุดออกมาและถูกนำมาเปิดเผยผ่านสื่อหนังสือพิมพ์เจ้าใหญ่อย่าง Washington Post และ New York Time ซึ่งเนื้อหา

¹¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 30.

สำคัญของเอกสารที่หลุดออกมาคือ การดำเนินนโยบายอย่างลับ ๆ ของสหรัฐฯในภูมิภาคอินโดจีน โดยคาดว่าหนึ่งในเอกสารที่หลุดคือเรื่องของการมีอยู่ของทหารไทยในลาว ข่าวเรื่องเอกสารหลุดได้ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรายใหญ่อย่างแพร่หลาย¹¹⁶ อันเป็นเหตุให้สมบัติ วัฒนพงศ์ต้องเขียนบทความลงสังคมศาสตร์ปริทัศน์เพื่อกลับมาทบทวนสถานะของทหารไทยในลาวว่ามีอยู่จริงหรือไม่

บทความของสมบัติในวารสังคมศาสตร์ปริทัศน์แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าในช่วงต้นปี 2514 จะเป็นช่วงที่สังคมไทยเริ่มรับรู้ถึงการมีอยู่ของทหารไทยในสงครามลับในลาว ภาพจำของสังคมไทยที่มีต่อทหารไทยในสมรภูมินี้ยังไม่ออกไปในทางแง่ลบ แต่เป็นการรับรู้ที่มีความคลุมเครือและไม่ชัดเจนเสียมากกว่า สำหรับภาพจำในแง่ลบของทหารไทยในสมรภูมินี้ ผู้วิจัยคาดการณ์และสันนิษฐานไว้ว่าเกิดขึ้นในช่วง ปี 2516 อันเป็นช่วงที่กระแสต่อต้านรัฐบาลและสงครามเวียดนามในประเทศไทยอยู่ในจุดสูงสุด ทั้งนี้ ใน พ.ศ.2516 เป็นช่วงที่โฆษกกระทรวงต่างประเทศของทางสหรัฐฯ ที่เรียกได้ว่าเป็นหน่วยงานรัฐ ได้ออกมาประกาศอย่างเป็นทางการว่ามีทหารไทยที่ไม่ได้ประจำการได้ทำการสู้รบกับคอมมิวนิสต์ในพื้นที่ลาวจริง พร้อมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลว่ามีจำนวนทั้งสิ้นทั้งหมด 15,000 คน ซึ่งประกาศอย่างเป็นทางการของสหรัฐฯได้ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยช่วงกลางเดือนพฤษภาคมปีดังกล่าว¹¹⁷ และในไม่กี่วันถัดมา มีการลงข่าวเรื่องทหารไทยในลาวซ้ำอีกครั้ง โดยทางกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯได้เปิดเผยเพิ่มเติมว่า ทางสหรัฐฯได้ให้เงินทุนจำนวนมหาศาลถึง 26 ล้านดอลลาร์ไปให้กับปฏิบัติการทางทหารไทยในลาว¹¹⁸

เมื่อมีชุดข้อมูลที่ได้รับการยืนยันอย่างเป็นทางการจากทางกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ แม้วก่อนหน้านี้ ทางสหรัฐฯพยายามเลี่ยงที่จะให้คำตอบว่ามีทหารไทยในลาวจริงหรือไม่ เพื่อช่วยพันธมิตรอย่างไทยปกปิดข้อมูลว่าได้ทำการละเมิดความตกลงว่าด้วยความเป็นกลางลาวจริง ส่งผลให้ทางรัฐบาลและกองทัพไทยต้องออกมาตอบโต้การเปิดเผยข้อมูลของทางกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ ในที่สุด โดยในกลางเดือนพฤษภาคมปีเดียวกัน ทางพลเอกประภาส จารุเสถียร (ยศขณะนั้น) ได้ตอบคำถามของผู้สื่อข่าวชาวไทยเรื่องทหารไทยในลาวว่า “ผมจะไปรู้ได้อย่างไร ในเมื่อพวกนั้นข้ามไปข้าม

¹¹⁶เช่น หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ที่เริ่มลงข่าวเรื่องเอกสารหลุดของทางการสหรัฐ โดยได้ระบุว่าเนื้อหาของเอกสารที่หลุดมีการพาดพิงถึงประเทศไทยว่าเกี่ยวข้องกับสหรัฐฯโดยตรง อ้างใน “รัฐบาลสหรัฐออกหมายจับผู้เผยแพร่เอกสารลับแล้ว,” เดลินิวส์ (27 มิถุนายน 2514): 1, 2.

¹¹⁷“ยังไม่ประกาศเป็นทางการ สหรัฐว่ามีทหารไทยในลาว 15,000 คน,” เดลินิวส์ (14 พฤษภาคม 2516): 2.

¹¹⁸“สหรัฐเผยภาวะทหารไทยที่รบในลาว,” เดลินิวส์ (19 พฤษภาคม 2516): 2.

เรื่องทหารไทยในลาวอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะสังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับตีพิมพ์เดือนตุลาคม พ.ศ.2516 ที่มีบทความเรื่องสงครามลับในลาวถึง 7 บทความ โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยถึง 2 บทความ ซึ่งบทความแรกคือเรื่อง “บทนำ/ทหารรับจ้าง:เกียรติภูมิของชาติอยู่ที่ไหน”¹²¹ ของ สุชาติ สวัสดิ์ศรี โดยเล่าถึงการมีอยู่ของทหารไทยในลาวที่เรียกว่า “ทหารรับจ้าง” ว่ามีอยู่จริงแน่นอน ภายหลังจากที่มีหลักฐานยืนยันอย่างเป็นทางการจากทางสหรัฐฯ ว่าการส่งทหารไทยเข้าไปแทรกแซงในลาวนั้นเป็นส่วนหนึ่งของ “โครงการกองกำลังรบกองโจรพิเศษ” (SGU) ทั้งนี้ ยังเล่ากระบวนการลักลอบเข้าไปในลาวว่าต้องทำอะไรบ้าง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชื่อปลอมเป็นลาว และมีบัตรประจำตัวลาว พร้อมกันนี้ สุชาติยืนยันอย่างหนักแน่นว่ากองทัพไทยมีส่วนรู้เห็นและจงใจให้มีทหารรับจ้างโดยตั้งใจ¹²² ไม่ใช่ไม่รู้ไม่เห็นหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องตามที่ทางรัฐบาลได้ประกาศไปก่อนหน้านี้

นอกจากนี้ บทความของสุชาติชิ้นนี้ ยังโจมตีการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยเรื่องส่งทหารไทยไปในลาวอย่างหนัก ว่าเป็นการดำเนินนโยบายที่น่าอัปยศอดสู และยังเป็น “การสรรหารายได้จากสงครามโดยใช้เงินของสหรัฐฯ ผ่านการใช้ชีวิตของคนเอเชียเข้าแลก”¹²³ ทั้งยังวิพากษ์วิจารณ์ต่อไปว่า การสมัครไปเป็นทหารรับจ้างในสมรภูมิลาวนั้น ไม่ควรถูกมองว่าเป็นวีรบุรุษ เพราะไม่มีเกียรติภูมิของการเป็นทหาร เป็นเพียงแค่หาสเงินของนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ เท่านั้น จะเห็นได้ว่าบทความของสุชาติมีน้ำเสียงของความไม่พอใจ และกล้ายืนยันอย่างหนักแน่นว่าทหารไทยในลาวมีอยู่จริง และการมีอยู่ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะขัดกับนโยบายต่างประเทศที่ควรจะเป็น

...การที่รัฐบาลไทยปัจจุบันสมัครใจให้มี ‘กองทหารรับจ้าง’ ขึ้นในอินโดจีนปัจจุบัน ว่าถึงจุดประสงค์แล้วเราเห็นว่า จะเป็นอันใดไปไม่ได้ นอกจากทำตัวเป็น “สุนัขรับใช้” นโยบายต่างประเทศของชาติอื่นและเพื่อเงินรางวัลที่ได้มาเพียงเล็กน้อย แต่ไม่คุ้มกับอธิปไตยและเกียรติภูมิของชาติที่จะเสียไปในระยะยาว หน้าทีของเราในฐานะสื่อมวลชน จึงขอเตือนว่าประเทศใดก็ตาม ถ้าหากเขาต้องการมี “เกียรติภูมิ” ในสายตาชาวโลกแล้ว เขาจะต้องมี “นโยบายอิสระ” ในทุกกรณีควบคู่ไปด้วย¹²⁴

¹²¹สุชาติ สวัสดิ์ศรี, “บทนำ/ทหารรับจ้าง:เกียรติภูมิของชาติอยู่ที่ไหน,” สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11,10 (ตุลาคม 2516): 10 -12.

¹²²เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

¹²³เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

¹²⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

บทความอีกชิ้นที่ลงตีพิมพ์ในสังคมศาสตร์ปริทัศน์เดือนตุลาคมเรื่อง “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง”¹²⁵ ของผู้สื่อข่าวอิสระประจำลาว ที่เล่าถึงการแทรกแซงของรัฐบาลไทยในการส่งทหารเข้าไปในสมรภูมิลาว โดยเริ่มไล่ตั้งแต่การส่งหน่วยตำรวจพลร่ม หรือ PARU เข้าไปใน พ.ศ.2503 จนถึงชุดทหารเสือพารานอันเป็นชุดสุดท้ายที่ทางรัฐบาลไทยได้ส่งเข้าไป ผ่านการอ้างอิงหลักฐานที่มาจาก การรับรู้ภายนอกประเทศเช่น เอกสารเพนตากอน และ รายงานข่าวจากสำนักข่าวของฝ่ายประเทศลาว¹²⁶ เป็นต้น ทั้งนี้ บทความชิ้นนี้ยังนำเสนอความร่วมมือของไทยกับสหรัฐอเมริกาควบคู่ไปกับการเล่าเรื่อง การส่งทหารไทยในลาวเช่นกัน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าสหรัฐฯและรัฐบาลไทยมีส่วนรู้เห็นต่อการแทรกแซงในลาว

สำหรับวัตถุประสงค์สำคัญของบทความชิ้นนี้คือเพื่อแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาวเป็น “ปัญหา” อย่างไรบ้าง ผู้สื่อข่าวอิสระในลาวได้ไล่เรียงปัญหาตั้งแต่ระดับใหญ่ไปจนถึงปัญหาระดับย่อย โดยปัญหาระดับใหญ่ จะเป็นการกล่าวในเรื่องการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทยผ่านการหยิบยกรายงานข่าวของสำนักข่าวฝ่ายประเทศลาว ว่ารัฐบาลไทยไม่เพียงแต่จะยอมลดตัวเองเป็นลูกมือของสหรัฐฯเท่านั้น แต่ยังหวังสูงถึงแผนการ ‘รวมไทย’ (Pan Thai) ในลาว อันเป็นการพยายามจะผนวกดินแดนลาวให้เป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยอย่างสมบูรณ์¹²⁷ ทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้ถูกใช้เพื่อแผนการดังกล่าว เป็นการดำเนินนโยบายที่มุ่งแสวงหาแต่ผลประโยชน์ของไทยแต่เพียงอย่างเดียว ในขณะที่เลือกเมินเฉยต่อผลกระทบระยะยาวของประเทศเพื่อนบ้าน

ในขณะที่ ปัญหาระดับย่อยเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทย ผู้สื่อข่าวอิสระในลาวได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการรบของทหารรับจ้างไทยในลาวว่า เพราะมาจากการเกณฑ์พลเรือนทั่วไปให้มาเป็นทหาร ผ่านการหลอกล่อด้วยเงินค่าจ้าง และได้รับการฝึกในหลักสูตรรวบรัด ส่งผลให้ทหารรับจ้างไทยเหล่านี้ไม่มีความเป็นทหารอาชีพ ไม่มีระเบียบวินัย เมื่อมีงานหนักเข้ามาจึงมีแนวโน้มที่ทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้จะทิ้งงานค่อนข้างสูง¹²⁸ โดยผู้สื่อข่าวอิสระในลาวอ้างอิงข้อมูลจากครูฝึกอเมริกันที่ได้มีโอกาสเดินทางเข้าไปเยี่ยมค่ายทหารไทยที่ศาลาญาคูน ซึ่งมีทหารอยู่ถึง 3 กองพัน โดยครูฝึกอเมริกันได้

¹²⁵ผู้สื่อข่าวอิสระประจำลาว, “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง,” สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11, 10 (ตุลาคม 2516).

¹²⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 49 – 51.

¹²⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

¹²⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 58.

ถ่ายทอดประสบการณ์ของตนเมื่อพบกลุ่มทหารรับจ้างไทยเอาไว้ว่า “...ขวัญของทหารดีมาก แต่ระเบียบดูแลเข้มงวด ทหารหลายคนแต่งตัวอย่างปอน ๆ สุขักัญญาและปิ่นก็ไม่ได้ทำความสะอาด”¹²⁹

ยิ่งไปกว่านี้ ปัญหาสุดท้ายของทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้ ที่บทความชิ้นนี้ได้เสนอคือ เมื่อทหารรับจ้างเหล่านี้กลับประเทศไทย อาจก่อปัญหาให้แก่สังคมในเมืองได้ เพราะคนกลุ่มนี้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมของการเป็นทหาร เมื่อกลับมาใช้ชีวิตแบบพลเรือนก็อาจไม่พอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ ประกอบกับเคยฝึกยุทธวิธีทางการรบเชี่ยวชาญการใช้อาวุธยุทธโศปกรณ์สงคราม จึงมีความเป็นไปได้ที่เมื่อเดินทางกลับมาในประเทศไทย อาจใช้ความรู้ความสามารถทางการทหารในทางที่ผิด ดังจะเห็นจากการหยิบยกความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจไทยที่แสดงความวิตกกังวลต่อทหารรับจ้างไทยเมื่อกลับมาใช้ชีวิตร่วมในสังคมเอาไว้ว่า

การสลายตัวกองทหารรบนอกประจำการ อาจหมายถึงการก่อให้เกิดปัญหาสังคมใหญ่ ๆ ในเมืองไทยได้ คนหนุ่มหลายพันที่ไม่มี ความชำนาญพิเศษแต่เคยอยู่อย่างพุ่มเฟียชโดยการ ทำงานเพียงเล็กน้อย มีแนวโน้มจะไม่พอใจชีวิตแบบพลเรือน เจ้าหน้าที่ตำรวจไทยได้แสดงความวิตกกังวลถึงการกลับมาของเหล่าทหารที่ พลเอก (ยศขณะนั้น) ประภาส ยกย่องว่าเป็น “นักรบที่เก่งกล้า” เอาไว้ว่าจะเพิ่มอัตราของอาชญากรรมอย่างไม่เคยมีมาก่อนทีเดียว¹³⁰

จากบทความที่ตีพิมพ์ลงในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ในช่วงปี 2516 ได้แสดงให้เห็นว่า ภาพจำในแง่ลบของทหารไทยในลาว ที่ถูกมองในฐานะ “ทหารรับจ้าง” เริ่มปรากฏอย่างเห็นได้ชัด สำหรับในกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์แบบก้าวหน้า ซึ่งสาเหตุปัจจัยสำคัญในการประกอบสร้างภาพจำในแง่ลบของกลุ่มทหารรับจ้างไทยในสมรภูมินี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เกิดขึ้นจากการตื่นตัวและเริ่มเชื่อมั่นในชุดการรับรู้ว่าทหารไทยในลาวมีจริง ควบคู่ไปกับบริบทแวดล้อมของยุคสมัย พ.ศ.2516 ที่ภาพลักษณ์ของรัฐบาลไทยเริ่มแย่งลงในช่วงกลางปีดังกล่าว จากกรณี “การล่าสัตว์ ณ พงใหญ่เนเรศวร”¹³¹ และกระแสต่อต้านสงครามเวียดนามที่รุนแรง ส่งผลกระทบต่อกลุ่มทหารไทยที่ไปรบในลาวที่ถูกมองในแง่ลบตาม

¹²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 59.

¹³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

¹³¹ เหตุการณ์ “การล่าสัตว์ ณ พงใหญ่เนเรศวร” ถือเป็นขบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 โดยเป็นข่าวใหญ่เมื่อปลายเดือนเมษายน พ.ศ.2516 ที่มีการตรวจพบข้าราชการและนักธุรกิจ หลายคน ได้ลักลอบเข้าไปล่าสัตว์ในป่าพงใหญ่เนเรศวร ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนเป็นอย่างมาก ยิ่งไปกว่านี้ รัฐบาลกลับแสดงท่าทีปกป้องกลุ่มคนเหล่านี้อย่างออกหน้า จนกลุ่มคนเหล่านี้ถูกเรียกว่า “พรวนบรรดาศักดิ์”

ไปด้วย เนื่องจากเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ว่ารัฐบาลไทยละเมิดความตกลงว่าด้วยความเป็นกลางลาวจริง ช้ายังปกปิดสังคมไทยมาตลอดระยะเวลาหลายปี จึงไม่แปลกที่ความไม่พอใจและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยจะปรากฏขึ้น

สำหรับการเลือกใช้สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ในฐานะหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ในแง่ลบของสังคมไทยต่อทหารรับจ้างไทยที่แปรผันไป สืบเนื่องมาจากข้อมูลและทัศนะเกี่ยวกับสงครามอินโดจีนที่ปรากฏในบทความของวารสารนี้ ถูกนำไปอ้างอิงในนิตยสารของปัญญาชนฉบับอื่น ๆ รวมทั้งในสิ่งพิมพ์นักศึกษา บางกรณีบทความในสังคมศาสตร์ปริทัศน์สามารถนำไปใช้อ้างอิงให้กับข่าวในหนังสือพิมพ์รายใหญ่ของประเทศไทยเช่นกัน¹³² เพราะความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล รวมถึงทัศนะที่แปลกและน่าสนใจ¹³³ ดังนั้น การกล่าวว่าทัศนะและความคิดเห็นของปัญญาชนในสังคมศาสตร์ปริทัศน์มีอิทธิพลต่อสังคมไทยในยุคสมัยของสงครามเย็นค่อนข้างมากจึงไม่ใช่คำที่กล่าวเกินเลย

ใน พ.ศ.2517 พลตำรวจโท วิฑูรย์ ยะสวัสดี (ยศขณะนั้น)¹³⁴ หรือรู้จักกันในชื่อรหัส “เทพ 333” ได้ออกมายอมรับกรณีของทหารไทยที่ข้ามไปรบในลาวอย่างเปิดเผยผ่านหน้าหนังสือพิมพ์ ถึงกรณีการถอนทหารเสือพราน หรือ ทหารรับจ้างไทยออกจากพื้นที่ลาวที่จะเกิดขึ้นในปลายปีดังกล่าว พร้อมทั้งยังระบุจำนวนทหารไทยกลุ่มดังกล่าวว่ามีอยู่ราว 10 กองพันราว 4000 คนเศษ และจำนวนที่เสียชีวิตราว 700 ถึง 800 คน สูญหาย 200 – 300 คน¹³⁵ การที่เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐออกมาให้สัมภาษณ์เรื่องการมีทหารไทยในลาวในปดังกล่าว สร้างความประหลาดใจแก่สังคมไทย ณ เวลานั้น

¹³² ความน่าเชื่อถือในด้านข้อมูลของบทความที่ตีพิมพ์ลงในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ สามารถนำมาใช้อ้างอิงเป็นแหล่งข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ได้ช่วงเวลาดังกล่าว อาทิ เคยมีการหยิบเอาบทความเรื่อง “ปัญหาทหารต่างด้าวในประเทศไทยและนโยบายต่างประเทศของไทย” ของ ถนัด คอมันตร์ ที่ตีพิมพ์ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2516 มาลงในหน้าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ บทความดังกล่าวของถนัด ส่งผลให้ทาง ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ณ เวลานั้น ต้องออกมาชี้แจงโดยด่วน เนื่องจากบทความชิ้นนี้เป็นที่เผยแพร่อย่างกว้างขวางต่อสังคมไทย ซึ่งเป็นการส่งผลเสียต่อรัฐบาลไทยโดยตรง ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน “ประกาศตำหนิกรณีทหารอเมริกันในไทย,” เดลินิวส์ (3 พฤษภาคม 2516): 3.

¹³³ ประจักษ์ ก้องกีรติ, และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ การเมืองวัฒนธรรมของนักศึกษาและปัญญาชนก่อน 14 ตุลาฯ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, 2556), หน้า 222.

¹³⁴ พลตำรวจเอก พลโท วิฑูรย์ ยะสวัสดี เดิมรับราชการทหารก่อน ต่อมาได้ถูกโอนย้ายมารับราชการในกรมตำรวจดำรงตำแหน่งผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ และได้กลับมารับราชการที่กองทัพบกอีกครั้ง จึงเป็นสาเหตุให้วิฑูรย์ ยะสวัสดี ได้รับพระราชทานยศทั้งพลตำรวจเอกและพลโท (ทหาร)

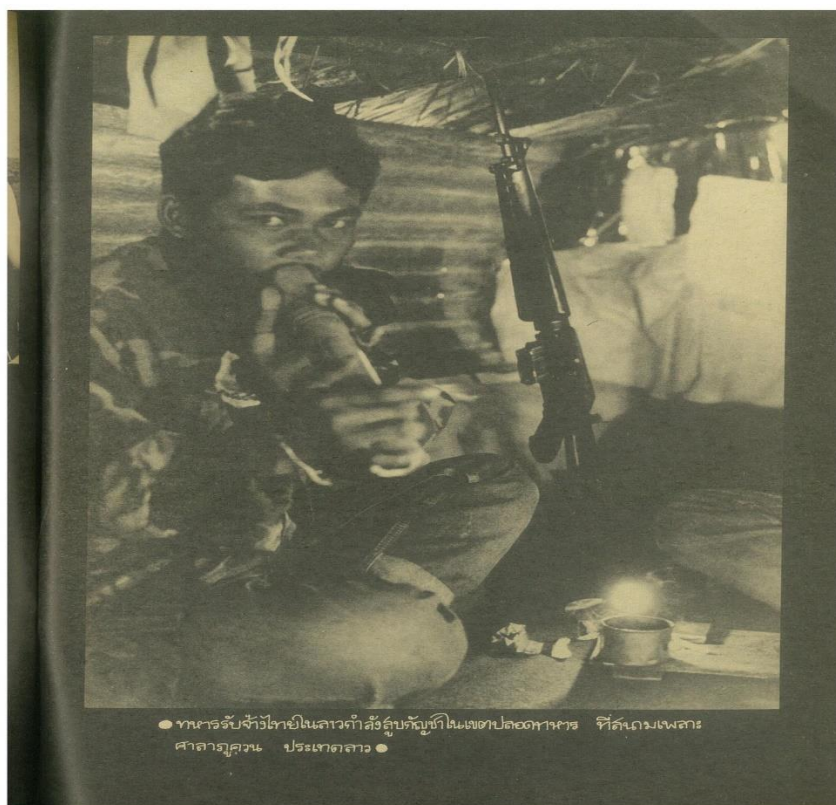
¹³⁵ “ผู้ช่วย อตร. เผยจะถอนทหารเสือพรานจากลาวกลับไทย,” ไทยรัฐ (23 มีนาคม 2517): 3.

อย่างมาก หากเทียบกับปีก่อนที่ทางรัฐบาลและกองทัพต้องยอมรับอย่างจำใจ จากการเปิดเผยของทางสหรัฐอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตาม จากบทสัมภาษณ์ของพล.ต.อ.วิฑูรย์นั้นสามารถตีความได้ว่าหน่วยงานของรัฐไม่ได้ออกมาแถลงอย่างเป็นทางการ แต่เป็นความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐเพียงบุคคลเดียว ทั้งนี้ บทสัมภาษณ์ของพล.ต.อ.วิฑูรย์แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยในปดังกล่าวรู้เรื่องทหารไทยในลาวอย่างกว้างขวาง

เมื่อความคลุมเครือเรื่องทหารไทยในลาวเริ่มจางหายมากยิ่งขึ้น จากการที่มีเจ้าหน้าที่ระดับสูงออกมาเปิดเผยถึงการมีทหารไทยในลาว สิ่งที่ตามมาคือคำวิจารณ์ในทางลบหรือชุดข้อมูลที่ส่งผลเสียต่อทหารไทยกลุ่มนี้ควบคู่ไปกับการรับรู้ที่ได้รับการเปิดเผย บทสัมภาษณ์ของพล.ต.อ.วิฑูรย์จะเล่าการใช้คำว่า “ทหารรับจ้าง” แต่ในสื่อสิ่งพิมพ์อื่นที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน กลับเลือกโจมตีทหารไทยกลุ่มนี้ในแง่ลบว่าเป็นทหารรับจ้างอย่างเปิดเผย ดังจะเห็นได้จากคอลัมน์ภาพที่ลงตีพิมพ์ในวารสารเพื่อน ฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2517 ซึ่งเป็นเวลาไม่กี่เดือนหลังจากที่มีข่าวเปิดเผยจากเจ้าหน้าที่ระดับสูงของไทยเรื่องทหารไทยในลาว คอลัมน์ดังกล่าวคือ “จักรวรรดินิยมไทยในลาว”¹³⁶ ของ John Burgess ผู้สื่อข่าวนิตยสารนิวส์วีค ประจำเอเชียอาคเนย์ ได้มีโอกาสเข้าไปถ่ายรูปรูปทหารไทยที่ได้เข้ารบในลาว คอลัมน์ชิ้นนี้โจมตีภาพลักษณ์ของทหารรับจ้างไทยในลาวโดยตรง ผ่านภาพถ่ายที่จงใจแสดงให้เห็นถึงอิริยาบถและพฤติกรรมที่เหลวไหลของทหารรับจ้างไทย ไม่ว่าจะเป็นการสูบกัญชาหรือฝิ่น การยุ่งเกี่ยวกับพวักยาเสพติด ความไม่มีระเบียบวินัย ซึ่งภาพถ่ายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้ายและภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของทหารรับจ้างไทยอย่างเห็นได้ชัด ดังจะเห็นได้จากรูปถ่ายดังนี้ (ภาพที่ 14)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹³⁶ JOHN BURGESS, “จักรวรรดินิยมไทยในลาว,” เพื่อน 2,4 (พฤษภาคม 2517).

ภาพที่ 14 ภาพถ่ายชีวิตประจำวันของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ปรากฏในวารสารเพื่อน
(ที่มา:JOHN BURGESS, จักรวรรดินิยมไทยในลาว, เพื่อน 2,4 (พฤษภาคม 2517): 59.)

กระแสดความสนใจของสังคมไทยที่มีต่อทหารรับจ้างดำเนินเรื่อยมา และยิ่งถูกให้ความสนใจอย่างหนักอีกครั้งในช่วงปลายปี 2517 เมื่อมีการปล่อยตัวและแลกเปลี่ยนเชลยศึกระหว่างไทยกับลาวขึ้น เมื่อมีการแลกเปลี่ยนเชลยครั้งแรกเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2517 และครั้งที่สองเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2517¹³⁷ หนังสือพิมพ์ไทยหลายฉบับต่างลงข่าวการกลับมาของบรรดาทหารเสือพราวน (ทหารรับจ้าง) ที่ไปรบในลาว โดยเฉพาะในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ไทยเพียงรายเดียวที่ได้มีโอกาสไปทำข่าวถึงในพื้นที่ค่ายโพธิ์สามต้น พุ่งไผ่หิน ประเทศลาว¹³⁸ ข่าวหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอภาพความลำบากของทหารไทยในลาวที่เผชิญชะตากรรมตกเป็นเชลยศึก ไม่ว่าจะเป็น การเล่าบรรยากาศที่เชลยศึกชาวไทยเลือกแสดงอารมณ์เฉยเมย ไม่แสดงออกทางสีหน้าหรือการเล่าว่า

¹³⁷ตามกำหนดการเดิม การแลกเปลี่ยนเชลยศึกครั้งที่สอง ถูกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2517 แต่กลับเลื่อนเป็นวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2517 แทน อ้างใน “เลื่อนปล่อยเชลยศึกไทยอีก 1 วัน,” เดลินิวส์ (26 กันยายน พ.ศ.2517): 1.

¹³⁸“เดลินิวส์ “บุกเดี่ยว” ประเทศลาวรับเชลยศึกไทย,” เดลินิวส์ (18 กันยายน 2517): 1, 16.

เซเลบหลายคนอยากไปไหว้พระ¹³⁹ เป็นต้น อันเป็นการนำเสนอภาพความน่าสงสารและความเห็นใจให้กับบรรดาผู้อ่าน ซึ่งไม่ใช่การนำเสนอภาพของความเป็นวีรบุรุษ

ในขณะเดียวกัน เมื่อเรื่องราวรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวได้รับความสนใจอีกครั้งจากสังคมไทยก็มีหนังสือพิมพ์บางสำนักลงคอลัมน์ชาวเชิงโจมตีเกี่ยวกับประเด็นทหารเสือพราวนในลาว เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น คอลัมน์จาก อธิปัตย์ เรื่อง “เกียรติยศที่สร้างไว้บนเลือดและน้ำของมนุษย์: สำนึกสุดท้ายของทหารรับจ้าง” ของ สมพงษ์ กิจเวช ผู้อ้างว่าตนเคยไปรบในฐานะทหารรับจ้าง แต่เดิมเคยคิดว่าการไปรบของตนเป็นการทำเพื่อประเทศชาติและเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่เมื่อเข้าไปอยู่ในสนามรบจริงๆ และต้องฆ่าฟันเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จึงเริ่มตั้งคำถามกับตนเองว่า สิ่งที่ทำไปไม่ใช่การไปรบเพื่อชาติอย่างที่ตนคิด แต่เป็นการไปรบเพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่มเท่านั้น ในท้ายที่สุดแล้ว คอลัมน์นี้พยายามจะบอกว่าการไปรบของบรรดาทหารรับจ้างไทยทั้งหมดเป็นการกระทำที่สูญเปล่า

ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ผมก็เริ่มเข้าใจถึงเหตุผลทางการเมือง อุดมคติที่เคยภาคภูมิใจที่ได้รับใช้ชาติก็ซึกจะลางเลือน ผมชักจะลังเลสงสัย ว่าผมไปรับใช้ใครกันแน่ หนึ่งปีจากประเทศเพื่อนบ้าน ก็มองเห็นแต่สภาพบ้านเมืองแตกสาแหรกขาด อดอยากยากแค้น แต่กลุ่มกลุ่มใหญ่ก็ยังสู้ทนกันไป เพื่อความชอบธรรมที่เขาต้องการครั้งแรก ผมก็คิดว่าพวกผมจะไปช่วยเขา ป้องกันความชอบธรรมซึ่งมันจะผลักดันไม่ให้เกิดความรุนแรงมาถึงบ้านเราด้วย แต่ยิ่งเวลาล่วงเลยไป ก็ยิ่งมองเห็นแต่ความไม่ชอบธรรมที่หัวใจอเมริกันเป็นผู้มอบให้มากขึ้น อย่างที่เราได้เห็นกันขณะนี้¹⁴⁰

หรือในบทความพิเศษเรื่อง “ใครคือผู้ยกยอกเงินของทหารไทยที่ไปรบในลาว” ที่บอกว่าทหารไทยในสงครามลาวเป็นเพียงแค่เครื่องมือของสหรัฐฯเท่านั้น ถูกมองว่าไม่มีคุณค่าและความเป็นมนุษย์ทั้งสิ้น ซึ่งพวกนายทหารระดับสูงของไทยอยู่เบื้องหลังการกระทำที่เลวร้ายครั้งนี้ เพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตัวจากเงินดอลลาร์อเมริกัน แต่ที่เลวร้ายไปยิ่งกว่าคือการที่เงินค่าจ้างจำนวนหนึ่งของทหารเสือพราวนชั้นผู้น้อย ถูกยกยอกโดยคนบางกลุ่ม

¹³⁹ “เซเลบไทยเผยเดลินิวส์อยากไหว้พระ,” เดลินิวส์ (20 กันยายน 2517): 1-2, 16.

¹⁴⁰ สมพงษ์ กิจเวช, “เกียรติยศที่สร้างไว้บนเลือดและน้ำตาของมนุษย์: สำนึกสุดท้ายของทหารรับจ้าง,”

อธิปัตย์ (9 – 15 ตุลาคม 2517): 7.

เป็นไปได้ไหมที่จะคิดว่า ในขณะที่ทหารไทยถูกส่งไปทนทุกข์ทรมานหรือถึงตายในลาวนั้น แต่พวกนายพลนายพันกลุ่มหนึ่งนั่งเสพสุขอยู่กับบ้าน ด้วยเงินอเมริกันที่แบ่งปันกันคนละหลาย ๆ ล้านบาท โดยการใช้ชีวิตเลียดเนื้อ ของเพื่อนร่วมชาติเป็นเครื่องมือสร้างความมั่งคั่งให้แก่ตนเอง¹⁴¹

ภายหลังจากการปล่อยเชลยศึก ความสนใจของสังคมที่มีต่อทหารรับจ้างเริ่มหายไปบนหน้าหนังสือพิมพ์ หลังจากสงครามลับในลาวสิ้นสุดโดยสมบูรณ์ ใน พ.ศ.2518 เป็นต้นมา ก็เริ่มมีหนังสือและงานเขียนในอัตชีวประวัติของบรรดาอดีตทหารผ่านศึกที่เคยเข้าร่วมในสมรภูมิสงครามลับในลาวตีพิมพ์เผยแพร่เรื่อยมา ไม่ว่าจะเป็น *ชีวิตจำลอง* ของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ใน พ.ศ.2530, *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราวน* ของ ชาลี คเชนทร์ ใน พ.ศ.2540, *เชลยศึกทรมาน* พันเอกชัยชาญ หาญนาวิ ใน พ.ศ.2544 , “*บ๊ี้เก้อ*” *Very Good Soldier ขุนศึกคู่ชาติ และราชบัลลังก์* ของ พลเอกพิจิตร กุลละวณิช ใน พ.ศ.2550 หรือ *นรกบ้านนา* ของพล.ต.ประจักษ์ วิสูตรกุล ใน พ.ศ.2562 เป็นต้น ซึ่งบรรดาหนังสือเหล่านี้ทยอยตีพิมพ์เผยแพร่เรื่อยมา เพื่อให้เรื่องราวของบรรดาทหารไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวให้เป็นที่รู้จัก และนำเสนอวีรกรรมอันกล้าหาญของบรรดาทหารเหล่านี้ อันเป็นภาพจำในแง่ดีแก่สังคม

นอกจากนี้ แม้ว่าสงครามลับในลาวจะสิ้นสุดลงใน พ.ศ.2518 แต่ทางรัฐบาลและกองทัพไทยไม่เคยเปิดเผยวีรกรรมและเรื่องราวของทหารไทยในสมรภูมิลาวอย่างเป็นทางการเลย จนกระทั่งใน พ.ศ.2546 ได้เกิดการรวมตัวของบรรดาอดีตทหารผ่านศึกไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวขึ้น จากนั้นจึงก่อตั้งองค์กรที่มีชื่อว่า “สมาคมนักรบนิรนาม 333” โดยมีนายกสมาคมคนแรกคือพลเอกจตุฤทธิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร (เงินฉาย)¹⁴² สมาคมนี้นี้มีพันธกิจ (Mission) สำคัญในการทำให้เรื่องราวของทหารไทยในสมรภูมิลาวได้รับเผยแพร่อย่างเป็นทางการให้สาธารณชนชาวไทยได้รับทราบ และการก่อสร้างอนุสาวรีย์นักรบนิรนาม 333 ซึ่งเป็นอนุสาวรีย์ของทหารไทยในสมรภูมิดังกล่าว

กระบวนการยกเลิกละเลินความลับเรื่องทหารไทยในลาว เริ่มขึ้นภายหลังจากสมาคมนักรบนิรนาม 333 ได้ทำหนังสือ เรื่องขอยกเลิกละเลินความลับ โครงการ บก.ผสม 333 เมื่อวันที่ 30 มกราคม

¹⁴¹ กลุ่มผู้พิทักษ์ไทยแห่งสหรัฐอเมริกา, “ใครคือผู้ยกยอกเงินของทหารไทยที่ไปรบในลาว,” *อิธิปัตย์* (13 – 19 พฤศจิกายน 2517): 10.

¹⁴² สมาคมนักรบนิรนาม 333, *สัจจบันงานสังสรรค์ สมาคมนักรบนิรนาม 333 4 เมษายน 2547* (ม.ป.ท., 2547), หน้า 14.

พ.ศ.2551 ซึ่งทำสำเร็จเมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2553 โดยทางกองทัพพญญาตีให้สามารถเปิดเผย
 วิจารณ์ของทหารไทยในลาวได้ พร้อมทั้งทางกองทัพยังได้จารึกชื่อผู้เสียชีวิตจำนวนถึง 2,482 รายชื่อ
 เพิ่มเติมบนกำแพงแก้วอาคารประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ทหารอนุสรณ์แห่งชาติ และในวันทหารผ่านศึก
 สามารถนำธงนักรบนิรนาม 333 เข้าร่วมได้¹⁴³

นอกจากนี้ สมาคมนักรบนิรนาม 333 ยังได้ตีพิมพ์เผยแพร่หนังสือที่เรียกว่า “*สัจจบันตรการ
 ประชุมสามัญประจำปี*” ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทหารไทยในสมรภูมิลาวเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็น
 วิจารณ์อันกล้าหาญ, เหตุการณ์สำคัญในสมรภูมิ, ประวัติรายชื่อหน่วยรบของไทยในสมรภูมิลาว,
 กิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมนักรบนิรนาม 333 และ ประวัติศาสตร์สงครามของทหารไทยในสมรภูมิ
 ลาว เป็นต้น ทั้งนี้ สัจจบันตรดังกล่าวยังตีพิมพ์เผยแพร่ทุกปีนับตั้งแต่ พ.ศ.2547 เป็นต้นมา

การมีอยู่ของสมาคมนักรบนิรนาม จึงเป็นการนำเสนอความรู้และภาพจำของทหารไทยใน
 สมรภูมิลาวขึ้นมาใหม่ หลังจากที่ทหารไทยกลุ่มนี้ถูกจดจำในแง่ลบมาตั้งแต่ช่วงร่วมสมัยกับสงคราม
 ดังนั้น ข้อเขียนหลายชิ้นของสมาคมนักรบนิรนาม 333 จึงอยู่ภายใต้กรอบของการนำเสนอภาพของ
 ทหารในแง่บวก โดยเฉพาะแง่ของความเป็นวีรบุรุษที่เสียสละเพื่อปกป้องประเทศชาติจากภัยคุกคาม
 คอมมิวนิสต์ในช่วงสงครามเย็น ไม่ใช่ “ทหารรับจ้าง” ที่เข้าไปรบเพื่อความต้องการทางการเงินแต่
 เพียงอย่างเดียว อันเป็นการรับรู้กระแสหลักที่ดำรงอยู่เรื่อยมาแม้สงครามจะสิ้นสุดลงไปเป็นระยะเวลา
 กว่าหลายปี

*****
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กล่าวโดยสรุป แม้ว่ารัฐบาลและกองทัพไทยจะพยายามอย่างแข็งขันในการปกปิดมิให้สังคม
 รับรู้ว่าได้มีการส่งทหารไทยเข้าร่วมในสมรภูมิสงครามลับในลาว แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดย
 ในช่วงระยะแรกของการส่งกำลังเข้าไป ประชาชนชาวไทยไม่ได้รับรู้ว่ามีทหารไทยในสมรภูมิ แต่รับรู้ได้
 ว่าทางการไทยมีจุดยืนทางการเมืองที่ค่อนข้างชัดเจนว่า สนับสนุนรัฐบาลลาวฝ่ายขวาและสหรัฐฯ ในการ
 ทำสงครามกับฝ่ายขบวนการประเทศลาว ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าชาวบ้านในพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว รับรู้
 ได้จากการมีเครื่องบินสหรัฐฯ บินไปกลับประเทศไทยและลาวอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งเมื่อช่วงต้น
 พ.ศ.2514 เป็นต้นมา สังคมไทยเริ่มรับรู้ได้ว่า ทางการไทยมีการลักลอบกระทำการส่งทหารไทยเข้าไป

¹⁴³สมาคมนักรบนิรนาม 333, สงครามปกป้อง ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สัจจบันตร การประชุมใหญ่สามัญ
ประจำปี 2555 (ม.ป.ท., 2555), หน้า 15 - 17.

ในพื้นที่ลาวจริง จากการที่สื่อต่างประเทศ โดยเฉพาะการกล่าวหาจากทางฝั่งโลกสังคมนิยมว่าประเทศไทยทำการละเมิดความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความมั่นคงในลาว แต่ทว่าทางรัฐบาลไทยกลับปฏิเสธหนักแน่นเช่นกันว่า ข่าวดังกล่าวไม่เป็นความจริง สำหรับการรับรู้ของสังคมไทยในช่วง พ.ศ.2514 จึงเป็น “ความคลุมเครือ” ว่าแท้จริงนั้น มีทหารไทยในลาวหรือไม่ แม้แต่ปัญญาชนฝ่ายซ้ายในช่วงเวลานั้นไม่กล้าที่จะยืนยันว่ามีทหารไทยในลาวจริง อาจกล่าวได้ว่า ภาพจำหรือการรับรู้ในเชิงลบก็ยังไม่ปรากฏให้เห็นชัดเจนเดียวกัน จนกระทั่งในช่วง พ.ศ.2516 เมื่อทางสหรัฐฯ เริ่มออกมายอมรับและเปิดเผยถึงปฏิบัติการในลาว พร้อมทั้งยังพาดพิงถึงทหารไทยในลาวโดยตรง ส่งผลให้ทางรัฐบาลต้องยอมรับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ว่ามีทหารไทยในลาว และแม้เป็นเช่นนั้นก็ยังปฏิเสธเช่นเดิมว่าทหารไทยกลุ่มนี้ไม่มีความเกี่ยวข้องกับทางกองทัพไทย เป็นเพียง “ทหารรับจ้าง” เท่านั้น ซึ่งคำแก้ตัวของรัฐบาลไทยดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบสร้างภาพจำในแง่ลบแก่สังคมในที่สุด ประกอบกับบริบทแวดล้อมทางสังคมและการเมืองในช่วง พ.ศ.2516 ถือเป็นช่วงขาลงความนิยมของรัฐบาลไทยที่มีต่อประชาชน ยิ่งจุดรั้งให้ทหารไทยในลาวถูกจดจำในแง่ลบหนักกว่าเดิม ในฐานะหลักฐานเชิงประจักษ์ว่ารัฐบาลและกองทัพไทยปกปิดประชาชนไทยมาโดยตลอดว่าไม่มีทหารไทยในลาว ภาพจำในแง่ลบของการเป็นทหารรับจ้างดำเนินเรื่อยมาแม้ว่าสงครามลับในลาวสิ้นสุดลง รัฐบาลไทยก็ไม่เคยที่จะยอมรับและให้เปิดเผยข้อมูลเรื่องทหารไทยในลาวอย่างเป็นทางการได้ จวบจนกระทั่งใน พ.ศ.2546 หลังจากที่เกิด “สมาคมนักรบนิรนาม 333” ที่ดำเนินการเรียกร้องให้เปิดเผยเรื่องราวและวีรกรรมของทหารไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวได้สำเร็จ

สมรภูมิจึงเป็น “เหยื่อ” จากการหลงผิดเข้าไปในสมรภูมินี้ แล้วมองเฉพาะบริบทแวดล้อมทางประวัติศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว ผู้วิจัยมองว่า สาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การนำเสนอภาพ “ความรุนแรง” มาจากบริบทของช่วงสงครามเย็นที่มีการนำเสนอโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) ที่ค่อนข้างหนักหน่วง โดยโฆษณาชวนเชื่อในช่วงสงครามเย็น ในช่วงเวลานี้มักเกี่ยวข้องกับการทำให้ “คอมมิวนิสต์” เป็นภัยคุกคามที่ร้ายแรง และการสร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้กับสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้ฝังรากลึกในความคิดของคนในสังคมไทย และยังเมื่อสร้างให้คอมมิวนิสต์เป็นอันตรายต่อสถาบันสำคัญดังกล่าวของประเทศไทย การปราบคอมมิวนิสต์จึงเปรียบได้ดั่งพันธกิจศักดิ์สิทธิ์ เหนือเช่นเดียวกับความถูกต้องในการล่าแม่มดของคนในทวีปยุโรปในช่วงยุคมืดนั่นเอง สังคมไทยในช่วงสงครามเย็น เสพสื่อและสิ่งพิมพ์ที่มีการผลิตซ้ำในเรื่องของการปราบปรามคอมมิวนิสต์ จนกลายเป็นการสร้างความเคยชินต่อ “ความรุนแรง” ไปโดยปริยาย ผู้วิจัยมองว่าเป็นไปได้ว่าอิทธิพล “ความรุนแรง” ในสื่อและสิ่งพิมพ์ที่ถูกผลิตซ้ำในช่วงสงครามเย็นหรือในช่วงต้นทศวรรษ 2500 จะส่งผลกระทบต่อโลกวรรณกรรมเช่นกัน และสารนิยายของสุมณภูอาจรับอิทธิพลที่ว่ามาและนำเสนอต่อ อย่างไรก็ตาม อาจมองในมุมกลับได้เช่นกันว่าเป็นเพราะสารนิยายของสุมณภูเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสงคราม จึงเป็นไปได้ที่จะเล็งการนำเสนอความรุนแรง ซึ่งเป็นส่วนประกอบหลักของวรรณกรรมประเภทนี้

กล่าวโดยสรุป การนำเสนอภาพความรุนแรงและสงครามที่ปรากฏในสารนิยายของสุมณภู ทศพล ล้วนเป็นการประกอบสร้างภาพความเป็น “เหยื่อที่ถูกกระทำ” ในตัวทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวทั้งสิ้น เนื่องจาก การนำเสนอว่าสงครามความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในลาว มีความรุนแรงเกินกว่าที่สงครามครั้งใด ๆ เคยมีมา โดยตัวกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับสากลเองไม่สามารถใช้งานได้ในสมรภูมินี้ และอย่างที่ทราบกันดีว่าสงครามลับในลาวเป็น “ความลับ” จากการปกปิดของทางรัฐบาลและกองทัพไทย ทำให้สาธารณชนไม่อาจทราบได้ว่าเกิดอะไรขึ้นในสงครามลับในลาวจริง ๆ ยิ่งทำให้สถานะของสงครามลับในลาวมี “ความพิเศษ” และแตกต่างจากสมรภูมิอื่นอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้น บรรดาทหารรับจ้างไทยที่ได้เข้าไปเสี่ยงโชคโดยที่ไม่รู้เรื่องราวดังกล่าว จึงเปรียบเสมือนการ “หลงผิด” เข้าไปในแดนประหาร ที่แทบไม่มีอะไรมารองรับว่าจะมีชีวิตรอดกลับไปได้ เปรียบได้ดั่ง “เหยื่อที่ถูกกระทำ” อยู่ฝ่ายเดียว

5.2 เหตุจกนายจ้างอเมริกัน

ความร่วมมือระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกา ในสงครามลับในลาว ถูกรับรู้กันอย่างกว้างขวางจากภายนอก ในฐานะพันธมิตรของฝ่ายโลกเสรีที่มีเป้าหมายสำคัญในการยับยั้งคอมมิวนิสต์ที่กำลังกระจายอยู่ในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งสำหรับไทยและสหรัฐอเมริกาถูกนำเสนอว่าเป็นฐานะพันธมิตรที่ดีต่อกัน ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือหลายด้านจากสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็น การสนับสนุนในด้านเศรษฐกิจ มอบเงินทุนให้ทางรัฐบาลไทยพัฒนาประเทศ และการสนับสนุนในด้านทหาร⁴⁵

ในขณะเดียวกัน ทางสหรัฐอเมริกาเองก็ได้รับผลประโยชน์จากการเป็นพันธมิตรกับประเทศไทยเช่นเดียวกัน ซึ่งประเทศไทยถูกกำหนดให้ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับการเข้ามาของทุนต่างชาติ เพื่อผลประโยชน์ของระบบทุนนิยมโลกและสหรัฐฯในฐานะผู้นำโลกเสรี โดยสหรัฐฯมีแผนการให้ “ญี่ปุ่น” เป็นผู้นำการพัฒนาเศรษฐกิจในเอเชีย ผ่านการใช้ประเทศไทยเป็นฐานทรัพยากรเพื่อการผลิตและเป็นตลาดรองรับสินค้า กล่าวได้ว่าประเทศไทยถือเป็นหนึ่งฐานทรัพยากรที่สำคัญในภูมิภาคที่จะช่วยสหรัฐฯในการทำให้ระบบโลกทุนนิยมดำรงต่อไปอย่างราบรื่น⁴⁶ และผลประโยชน์อีกประการของสหรัฐฯ คือต้องการให้ประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางต่อต้านคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁴⁷ ซึ่งประเทศไทยถูกกำหนดให้เป็นฐานปฏิบัติการทั้งในส่วนของภาคพื้นดินและการโจมตีทางอากาศ โดยมีการตั้งฐานทัพอเมริกันในพื้นที่ประเทศไทยหลายส่วน⁴⁸ รวมถึงการส่งทหารอเมริกันเข้ามาประจำการในประเทศไทย

หากมองในแง่ภาพรวมจะเห็นได้ว่าความร่วมมือของสหรัฐฯและไทยเป็นความร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ทั้งคู่ เป็นความสัมพันธ์ที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เรียกได้ว่าเป็นพันธมิตร

⁴⁵ ทักษิณ เจริญศิริ, *การเมืองระบบพหุชนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2552), หน้า 306 – 309.

⁴⁶ กุลดา เกษบุญชู มีด, *การเมืองไทยในยุคสมัย-ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจโลก* (กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 12.

⁴⁷ Sutayut Osornprasop, “Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960-74),” *Cold War History* 7, 3 (August 2007): 352.

⁴⁸ ตั้งแต่มีการสู้รบในลาว รัฐบาลสหรัฐฯ ได้เริ่มเข้ามาสร้างฐานทัพในประเทศไทย โดยรวมมีฐานทัพอเมริกันในไทยทั้งหมด 8 ฐาน ได้แก่ 1.ฐานทัพอากาศดอนเมือง 2.ฐานทัพอากาศ 3.ฐานทัพนครราชสีมา 4.ฐานทัพนครพนม 5.ฐานทัพอุดรธานี 6.ฐานทัพอุบลราชธานี 7.ฐานทัพอุบลราชธานี 8.ฐานทัพน้ำพอง อ่างใน ประจักษ์ ก้องกีรติ, *และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ: การเมืองวัฒนธรรมของนักศึกษาและปัญญาชนก่อน 14 ตุลา*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, 2556), หน้า 142 – 146.

‘ให้ใครต่อของมึงมาเดินเอาชีวิ๊ว๊ว ไอ้ท่าเล่นแต่สั่งงานอยู่บนโต๊ะ พวกมึงมาถ่างตาดูภูมิประเทศดูบ้างชีวิ๊ว๊ว’ เล่นเอา บก. ล่องแจ้งเจียบเป็นปลิดทิ้ง ทหารรับจ้างที่ฟังอยู่ข้าง ๆ ส่งเสียงเฮฮาขึ้นมาด้วยความชอบอกชอบใจ⁹²

นอกจากนี้ ความช่วยเหลือที่เหล่าทหารระดับบังคับบัญชามอบให้กับทหารระดับล่างก็ไม่ได้ดีมากนัก ในสารนิยายตอนยาวชุด “ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน” ได้เล่าถึงเหตุการณ์เมื่อทางฝ่ายเวียดนามเหนือกำลังรวบรวมกำลังเข้าตีกองบัญชาการล่องแจ้งเพื่อให้จบสงครามโดยเร็ว สร้างความหวาดกลัวแก่ฝ่ายโลกเสรีอย่างมากเนื่องจากตอนนี้สถานการณ์ของสงครามกำลังเสียเปรียบอย่างหนัก แต่แทนที่ทาง บก.ล่องแจ้งจะเตรียมตัวและส่งมอบอาวุธยุทธโปกรณ์ที่ดีเพื่อตอบโต้การรุกราน บรรดาทหารรับจ้างระดับล่างกลับพบว่าการสนับสนุนดังกล่าวกลับไม่ดีเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากในเล่ม นักรบรับจ้าง ที่ได้บรรยายเอาไว้ว่า

เมื่อได้ทราบข่าว กองพันทหารเวียดนามเหนือจะรวบรวมกำลังพลเข้าโจมตีเมืองล่องแจ้ง ขวัญที่กำลังเขม็งเกลียวอยู่แล้วก็ขาดผิงลงทันที คงจะเป็นด้วยความเจ็บใจที่ บก. ล่องแจ้ง ไม่สนับสนุนอุปกรณ์การรบเท่าที่ควร ปลอมให้กองพันทหารรับจ้างสู้รบอย่างตามมีตามเกิด... ศพของผู้เสียชีวิตก็ปล่อยทิ้งเอาไว้ตามยถากรรม เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างเข้ามารวมกันอยู่ในความรู้สึก ความคิดที่จะหาทางหนีเอาตัวรอดจากความตายก็บังเกิดขึ้น⁹³

หรือเนื้อหาตอนถัดไปจากเล่มนักรบรับจ้างอย่างเล่ม หลังเลือดทาแผ่นดิน ก็ได้เล่าถึงความผิดหวังของบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างต่อ “บก.สิงหะ” ในประเด็นเรื่องการสนับสนุนอาวุธยุทธโปกรณ์ที่แย้มไม่ต่างจากอาวุธที่ทางองค์กรซีไอเอจัดหามาให้เช่นกัน ผ่านตัวละครที่มีชื่อว่า “หมวดคำลือ” จากกองพัน 616 ที่ได้โคจรกลับมาพบกับสยมภูอีกครั้งหลังจากที่กองพัน 616 แยกจากการสู้รบที่เนินสกายไลน์ ซึ่งหมวดคำลือได้กล่าวเชิงตัดพ้อกับสยมภูว่าทาง บก.สิงหะ ไม่ยอมส่งอาวุธที่มีคุณภาพดีให้แก่กองพันของตนจนเป็นเหตุให้กองพันแตกในที่สุด

⁹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 363.

⁹³ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง, หน้า 65 -66.

“พูดแล้วมันน่าเจ็บใจ กองพันของผมแตกลงมาจากสกายไลน์ตั้งเกือบเดือน ทาง บก. สิงหะ ไม่ยอมส่งอาวุธมาให้กองพันของผมเลยแม้แต่กระบอกเดียว ไอ้พวกเวียตนามเหนื้อมันได้ใจถึงขนาดเดินลงมาตักน้ำต่อหน้าต่อตาพวกเราทีเดียว ไม่รู้จะเอาอะไรไปยิงกับมัน M.16 พวกมันไม่สะเทือนหรอกครับ”⁹⁴

ปัญหาการ “คอร์รัปชัน” หรือการฉ้อโกงของทหารระดับบังคับบัญชาถือเป็นเรื่องอีกความเลวร้ายหนึ่งที่ได้มีการบันทึกเอาไว้ในสารนิยายของสุมภู สืบเนื่องจากการคดโกงดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาแก่ทหารรับจ้างระดับล่างรวมถึงตัวสุมภูเช่นกัน ซึ่งทหารไทยระดับบังคับบัญชาที่ได้รับการกล่าวถึงบ่อยครั้งจากพฤติกรรมดังกล่าวคือตัวละครที่มีชื่อรหัสว่า “กองสา” หรือผู้มีตำแหน่ง “ฝอ.4”⁹⁵ ผู้ซึ่งเป็นที่ถูกเกลียดชังจากบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างหลายคน เนื่องจากทนกับพฤติกรรมส่วนตัวของนายทหารคนนี้ได้ไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เส้นสายในการไต่เต้าขึ้นมาสู่ระดับบังคับบัญชา และไม่ได้ออกรบในแนวหน้าเหมือนทหารคนอื่น ๆ สุมภูได้บรรยายถึงนายทหารคนนี้อย่างเปิดเผยในเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน” โดยบรรยายเอาไว้ว่า “ฝอ. 4 เป็นนายทหารที่ไต่เต้ามาจากนายสิบ สังกัดหน่วย กรมการสัตว์ทหารบก พญาไท ยศร้อยโท ทำประจำ อุบลราชธานี เป็นที่เกลียดชังแก่ทหารรับจ้างผู้ได้บังคับบัญชาเป็นอย่างยิ่ง อาศัยมีเส้นสายค่อนข้างจะดีก็เลยได้ตำแหน่งนายทหารส่งกำลังบำรุง ไม่ต้องขึ้นไปเสี่ยงชีวิตบนแนวรบสบายใจเฉิบ ชื่อรหัส กองสา”⁹⁶ ตัวละครนายทหารระดับบังคับบัญชาคนนี้ ปรากฏตัวในสารนิยายชุด “สกายไลน์ - เนินมรณะ” โดยในตอนนี้นสุมภูได้เล่าถึงกรณีที่ว่า ฝอ.4 ต้องการใช้อำนาจเด็ดขาดในการต่อรองกับทหารรับจ้างบางคน ให้ยอมมอบทรัพย์สินสำคัญ เช่น พวกพระเครื่อง ที่ดูเก่าและมีราคาดี แลกกับการให้ย้ายมาทำงานส่วนหลังเพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย ซึ่งพบว่ามีการรับจ้างหลายคนยอมทำข้อตกลงดังกล่าว เพราะเชื่อในอำนาจของ ฝอ.4 ที่มีสิทธิในการบังคับบัญชาบก.ส่วนหลังได้อย่างอิสระรวมถึงสิทธิในการโยกย้ายทหาร สุมภูได้วิจารณ์ในประเด็นนี้เอาไว้ว่า

⁹⁴ สุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน, หน้า 306 - 307.

⁹⁵ ฝอ. เป็นศัพท์เรียกทางทหารที่หมายถึง ผู้ทำหน้าที่อยู่ในฝ่ายอำนวยการประสานงาน หรือ ฝ่ายอำนวยการ โดยตัวละคร กองสา ในสารนิยายของสุมภู ก็คาดการณ์ว่าเป็นหนึ่งในทหารที่ประจำอยู่ฝ่ายอำนวยการ (ฝอ.4)

⁹⁶ สุมภู ทศพล, วีรบุรุษเสือพราน, หน้า 9 -10.

ผอ.4 บางคนก็โลภมาก เห็นทหารรับจ้างบ้านนอกที่แขวน ‘พระ’ ดี ๆ มีราคาสูงก็ขอเอาตัว ๆ พร้อมกับตั้งสิ่งแลกเปลี่ยนเอาไว้ว่าจะช่วยเหลือให้ทำงานอยู่ส่วนหลัง ใ้ความกลัวตายนี้แหละครับ ก็จำยอมถอดพระที่เคารพบูชาให้กับเขาไปอย่างจำใจ⁹⁷

สำหรับพฤติกรรมการทุจริตและคอร์รัปชันที่เห็นได้ชัดของตัวละครที่มีตำแหน่ง “ผอ.4” ในฐานะผู้บังคับบัญชาส่วนหลังได้แก่เรื่องการแจ้งยอดอาวุธเกินจำนวน แม้ว่าจะไม่ได้ออกไปสู้รบเหมือนพวกแนวหน้า อย่างที่รับรู้โดยทั่วกันหน้าที่ของพวกที่อยู่หลังคือการส่งกำลังบำรุงทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นอาหาร หรือกระสุน หรือแม้กระทั่งจดหมายและพัสดุภัณฑ์ที่ส่งมาจากเมืองไทย แม้จะทำงานหนักแต่ก็เสี่ยงอันตรายน้อยกว่าหากเปรียบเทียบกับแนวหน้า แต่ทว่าเมื่อพวกแนวหน้าส่งรายงานสูญเสียไปเพื่อทำเรื่องขอเบิกปืนใหม่จากกองบัญชาการส่วนหลัง ทางบก.ส่วนหลังกับทำเรื่องเบิกปืนของตนเองแทรกเข้าไปด้วย ทั้งที่อาวุธของพวกตนไม่ได้สูญหายแต่อย่างใด สยุมมองว่าการกระทำดังกล่าว อาจเพื่อต้องการนำอาวุธลักลอบไปขายต่อ เพื่อหาเงินเข้ากระเป๋าดตนเองก็เป็นได้ พฤติกรรมดังกล่าวของกองบัญชาการส่วนหลัง หรือ ผอ.4 เข้าข่ายการคอร์รัปชันอย่างชัดเจน ซึ่งการทุจริตคอร์รัปชันดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การขาดแคลนอาวุธยุทธโธปกรณ์ในที่สุด และส่งผลต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ให้ชีวิตของบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างที่ออกไปสู้ในแนวหน้าจริง ๆ ต้องเผชิญความเสี่ยงอันตรายมากยิ่งขึ้น เพราะการขาดแคลนในด้านอาวุธนั่นเอง ดังนั้น ทหารรับจ้างระดับล่างจึงตกอยู่ในสถานะเหยื่อจากทหารระดับบังคับบัญชาที่ถูกผลักดันให้ไปเสี่ยงอันตรายมากกว่าเดิม

คราวนี้พอ บก. ส่วนหน้ารายงานการสูญเสียของปืนพกมายัง บก.ส่วนหลัง พวก บก. ส่วนหลังก็จัดแจงเพิ่มยอดการสูญเสียของปืนพกเพิ่มเข้าไปอีกโดยจำหน่ายปืนพกของตัวเองเข้าไปอีกด้วย ต่อจากนั้นก็เสนอ บก. ล่องแจ้ง เพื่อขอเบิกปืนพกมาทดแทนต่อไป หน้าด้านไหมล่ะครับ อยู่ส่วนหลังแท้ ๆ ปืนพกเกิดหายพร้อมกับพวกบนแนวเสียนี่⁹⁸

แม้ว่าสถานะของคนไทยที่สมัครไปรบในสงครามลับในลาว จะเป็น “ทหารรับจ้าง” เหมือนกัน แต่ถึงจะเป็นเช่นนั้น ในสมรภูมิลาวก็มีการแบ่งยศและลำดับชั้นในการสั่งการตามปกติ ก่อให้เกิดชนชั้นที่มองไม่เห็นชั้นในสมรภูมิ ข้ำร้ายพฤติกรรมของทหารระดับบังคับบัญชาบางคนก็ยัง

⁹⁷ สยุมภู ทศพล, **สกายไลน์ เบนมรณะเล่มที่ 1** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า 42.

⁹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

ปฏิบัติต่อทหารรับจ้างระดับล่างค่อนข้างแย่ จึงทำให้ระยะห่างระหว่างทหารระดับบังคับบัญชาและทหารระดับล่างทั่วไปในสมรภูมิจึงมีช่องว่างที่ห่างกันพอควร ซึ่งมีผลโดยตรงต่อ “ความเชื่อและความไว้วางใจ” ระหว่างหัวหน้าและลูกน้องพอสมควร ในสารนิยายของสุมภูได้มีการหยิบประเด็นดังกล่าวมาแทรกผ่านเนื้อหาในสารนิยายเช่นกัน โดยฉากการพูดคุยระหว่างสุมภูและเพื่อนทหารรับจ้างในเล่ม วันมหาประลัย ได้เล่าถึงกรณีที่ทาง บก.ล่องแจ้ง หรือ พวกทหารไทยกองบัญชาการ ไม่เชื่อใจทหารรับจ้างระดับล่างที่มารายงานข่าวว่าพบเห็นรถถังของข้าศึกในพื้นที่ ซึ่งเมื่อผลสุดท้ายข่าวกรองดังกล่าวเป็นความจริง ทำให้ทางฝ่ายทหารรับจ้างไม่สามารถเตรียมรับมือกับสถานการณ์ได้ในทันที ซึ่งทำให้ทหารรับจ้างที่ออกไปสู้ในแนวรบด้านหน้าต้องสูญเสียชีวิตเพิ่มนั่นเอง

เรื่องรถถัง T-34 เป็นเรื่องที่ถกเถียงกันมานานแล้ว ทั้งบก.ล่องแจ้งและเบาน์เตอร์คอนโทรลครวแรก ๆ ไม่เชื่อหรือครับ ทหารรับจ้างรายงานว่าพบรถถังข้าศึก ทางล่องแจ้งก็หาว่าทหารโกหกเพื่อสร้างสถานการณ์ พอรถถังข้าศึกขึ้นบุกขยี้ฐานปฏิบัติการเข้าจริง ๆ เพิ่งจะคิดหากับดักรถถังมาแจกตามกองพันต่าง ๆ ซึ่งมันก็รู้สึกว่าจะหายไปเสียแล้ว⁹⁹

เมื่อเกิดช่องว่างของระยะห่างในหลาย ๆ เรื่องระหว่าง ทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชาและทหารรับจ้างทั่วไป สุมภูจึงนำเสนอว่าแท้จริงแล้วทหารรับจ้างไทยไม่ได้แตกต่างกันมากนัก โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องของความจงรักภักดี หรือการอุทิศตนเพื่อประเทศชาติ ยิ่งไปกว่านั้นในบางครั้งทหารรับจ้างระดับล่างแบบตนก็ยังมี ความจงรักภักดีมากกว่าทหารระดับชั้นผู้นำเสียโดยเข้าไปความไม่พอใจของตัวสุมภูที่มีต่อบรรดาทหารระดับบังคับบัญชาในประเด็นเรื่องยศตำแหน่งทางทหารว่าด้วยความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์นั้นได้ถูกนำเสนอออกมาผ่านสารนิยายเช่นเดียวกัน โดยสุมภูได้เสนอว่ามีทหารระดับบังคับบัญชา บางคนได้หักหลังต่อสถาบันดังกล่าว และแสดงความเห็นแก่ตัวในการเข้าร่วมกับฝ่ายเวียดนามเหนือเพื่อเอาตัวรอด แต่เมื่อสงครามจบ บุคคลเหล่านี้กลับได้รับการคืนยศและตำแหน่งการงานที่ก้าวหน้ากว่าเดิม ซึ่งไม่เป็นธรรมอย่างมากต่อทหารรับจ้างธรรมดาที่เสี่ยงอันตรายต่างกัน ดังจะเห็นในสารนิยายเรื่อง ค่ายนรกเตียนเบียนฟู ที่เล่าเรื่องการใช้ชีวิตในฐานะ “เชลยศึก” ในค่ายกักกัน ภายในเขตเตียนเบียนฟู ประเทศเวียดนาม ในเล่มนี้จะเป็นการนำเสนอเรื่องของการต่อสู้กันเองของเชลยศึกชาวไทยระหว่างฝ่ายสุมภู

⁹⁹ สุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 4 วันมหาประลัย (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 563 – 564.

ที่ยังจงรักภักดีต่อประเทศไทยและฝ่ายของบรรดาทหารไทยขายชาติที่หักหลังประเทศ โดยสยามฯ ได้กล่าวด้วยน้ำเสียงของความไม่พอใจต่อเชลยศึกไทยที่ย้ายข้างว่า

ผมไม่เคยนึกมาก่อนเลยว่า ผู้ที่จะสวมเครื่องแบบและได้รับพระราชทานยศมาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอันเป็นมิ่งขวัญของประชาชนไทย จะกล้ากระทำการทรยศต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์เยี่ยงเขาเช่นนี้ แะหัวใจพูดออกมาอย่างลูกผู้ชายพูดออกมาทั้ง ๆ ที่เขาไม่ได้เป็นโคตรเงาะอะไรกับผม “จากระจ่าง” ไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะได้สวมเครื่องแบบกองทัพไทยอีกต่อไปเพราะหัวใจที่ภักดีของเขามีไม่ถึงหนึ่งในล้านของหัวใจนักรบรับจ้างที่ปราศจากยศถาบรรดาศักดิ์เยี่ยงผม¹⁰⁰

ตัวละคร “จากระจ่าง” ในสารนิยายเล่มนี้ สยามฯ ได้อธิบายว่าเป็นตัวละครที่มีอยู่จริง แต่ได้มีการใช้ชื่อสมมุติเพื่อไม่ให้ปัญหาจากการพาดพิงชื่อ ซึ่งจากระจ่างถูกนำเสนอว่าเป็นผู้นำเชลยศึกฝ่ายที่ย้ายข้างไปอยู่ฝั่งคอมมิวนิสต์ ทั้งยังได้ทรยศหักหลังประเทศชาติ จากการขายข้อมูลกองทัพ และเพื่อนเชลยศึกไทยด้วยกันให้กับฝ่ายเวียดนามเหนือ ทั้งนี้จากระจ่างและพรรคพวกเชลยศึกฝ่ายที่ย้ายข้างยังได้รับการปล่อยตัวก่อน กลุ่มของสยามฯ อีกด้วย ในหลายฉากของเรื่องจากระจ่างมักจะกดขี่กลุ่มทหารรับจ้างฝ่ายสยามฯ บ่อยครั้ง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า จากระจ่างถือเป็นอีกตัวละครที่เป็นภาพแทนของทหารระดับบังคับบัญชาที่มักกดขี่ทหารระดับล่าง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสยามฯ มักนำเสนอภาพจำในแง่ลบของบรรดาทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชาฝ่ายเดียวกัน แต่ก็ชี้ให้เห็นว่าไม่มีทหารระดับบังคับบัญชาที่ดีเลย ท่ามกลางหมู่ทหารระดับสังการ มีผู้ที่มีความเป็นผู้นำที่ดี มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม หรือทหารระดับล่างเช่นเดียวกัน เรียกได้ว่าเป็นที่รักของเหล่าทหารระดับล่าง หนึ่งในตัวละครทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชาได้แก่ตัวละครที่ชื่อ “กองสิงห์” ซึ่งถูกเล่าว่าพื้นเพเป็นนายทหารไทยระดับบังคับบัญชากองพันคนหนึ่ง ที่ร่วมฝ่าฝืนอุปสรรคเข้าร่วมรบในสมรภูมิเช่นเดียวกับทหารรับจ้างระดับล่างทั่วไป พร้อมทั้งยังมีภาวะผู้นำ ออกคำสั่งที่คำนึงถึงชีวิตของลูกน้องก่อนเสมอ จึงเป็นที่รักของบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างรวมถึงตัวสยามฯ ด้วย แต่ทว่าตัวละครกองสิงห์เองก็ตกเป็นเหยื่อของทหารระดับบังคับบัญชาระดับสูงเช่นเดียวกัน ในเล่มสนามรบสนามเลือด เล่าถึงฉากการขัดคำสั่งทาง บก.ล่องแจ้ง ของตัวละครกองสิงห์ ที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งที่ให้อยู่กลางทหารรับจ้างเข้ากวาดล้างชายทุ่งไหหิน ซึ่งกองสิงห์มองว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นกับดัก

¹⁰⁰ สยามฯ ทศพล, ค่ายนรกเตียนเบียนฟู (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 48.

และมีความเป็นไปได้ที่จะกลายเป็นพื้นที่สังหาร (Killing Zone) ที่ฝ่ายเวียดนามเหนือเตรียมเอาไว้เพื่อเล่นเกมโดยเฉพาะ เพื่อรักษาชีวิตไม่ให้ทหารรับจ้างต้องสูญเสียโดยใช่เหตุ จึงทำให้กองสั้งคัดค้านแผนการของทาง บก.ล่องแจ้งในที่สุด ซึ่งผลสรุปทำให้ทาง บก.ล่องแจ้งไม่พอใจในพฤติกรรมของกองสั้งอย่างมาก จึงออกคำสั่งให้เรียกตัวกองสั้งห้กลับมายังศูนย์บัญชาการเพื่อรับการลงโทษวินัยทางทหารในที่สุด โดยก่อนที่กองสั้งจะต้องขึ้นเฮลิคอปเตอร์กลับ ได้กล่าวคำอำลาส่งท้ายกับสยมภูเอาไว้ว่า

“น้องชาย ถ้าขึ้นพาทหารออกไปยังบริเวณนั้น กองพันของเราจะต้องละลายแน่ ๆ ทหารเกือบจะต้องตายทั้งหมด คำพูดของผมเอาไว้ให้ตี พยายามหลีกเลี่ยงพื้นที่ดังกล่าว ไม่ต้องเป็นห่วงผม ดิฉันเสียบ้างเมื่อตอนแก่ชีวิตมันจะได้หายเซ็งเสียที”¹⁰¹

สถานะเหยื่อจากทหารระดับบังคับบัญชาในสารนิยายของสยมภู แม้ว่าจะถูกนำเสนอเช่นเดียวกับสถานะเหยื่อจากอเมริกาที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ แต่มีความแตกต่างอย่างชัดเจน คือการนำเสนอภาพลักษณ์ในแง่ลบของทหารระดับบังคับบัญชาของไทยมักจะถูกนำเสนอน้อยกว่าภาพลักษณ์ในแง่ลบของทหารอเมริกัน เพราะสยมภูยังได้นำเสนอทหารระดับบังคับบัญชาที่ดีอยู่ ไม่ได้เป็นการเหมารวมทั้งหมดแบบอเมริกา สถานะเหยื่อจากทหารระดับบังคับบัญชาของสยมภูเกิดขึ้นจากบริบทแวดล้อมความคลุมเครือของตัวสถานะสงคราม และความไม่พอใจที่เกิดขึ้นจากความไม่เท่าเทียมของสถานะทหารรับจ้างธรรมดาและทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชา เมื่อสงครามสิ้นสุด ทหารระดับบังคับบัญชากลับได้รับการคืนยศรวมถึงบางคนกลับได้เลื่อนตำแหน่งในขณะที่ยังทหารรับจ้างธรรมดาอาจไม่ได้รับโอกาสเช่นนั้น เพราะส่วนใหญ่ทหารรับจ้างที่เป็นทหารระดับล่าง แบกรับความเสี่ยงในสมรภูมิแตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่เสียชีวิตและไม่มีใครรับรู้ได้ ดังนั้นสถานะเหยื่อของทหารรับจ้างจากบรรดาทหารระดับบังคับบัญชาจึงเกิดขึ้นในงานของสยมภู เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างที่ต้องเผชิญอันตรายอย่างไม่เป็นธรรม

*****

¹⁰¹ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 6 สนามรบสนามเลือด (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 918.

“ทหารรับจ้าง” ในสารนิยายของสุมภู ทศพล คือ ทหารรับจ้างที่มีความไม่แน่นอนและคลุมเครือ เฉกเช่นเดียวกับสถานะความคลุมเครือของตัว “สงครามลับในลาว” สมรภูมिरบที่ถูกลบปิด และห้ามเปิดเผยเรื่องราว แม้ว่าตัวสงครามจะสิ้นสุดไปแล้วก็ตาม สุมภูเขียนงานสารนิยายภายใต้บริบทแวดล้อมเช่นนั้น การรับรู้ของสังคมไทยแม้จะรับรู้ถึงการดำรงอยู่ของสงครามลับและตัวทหารรับจ้าง แต่ก็เป็นการรับรู้ที่คลุมเครือมาก และไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร มักถูกมองข้ามไปในที่สุด หากเปรียบเทียบกับสงครามเวียดนามที่เกิดขึ้นไล่เลี่ยกัน ดังนั้นสุมภูจึงต้องการสร้างพื้นที่ให้กับ “ทหารรับจ้าง” ใหม่ ภายใต้กรอบของการนำเสนอที่ทำให้ทหารรับจ้างไทย โดยเฉพาะทหารรับจ้างระดับล่าง หรืออาจรวมถึงพลเรือนที่เข้าร่วมรบในแง่ที่ตีมากขึ้น และทำลาย ชุดความเข้าใจที่ส่งผลให้ทหารรับจ้างมีภาพลักษณ์ในแง่ลบ

ดังนั้น สถานะ “เหยื่อ” จึงเกิดขึ้นมาพร้อมกับสถานะของ “วีรบุรุษ” ผ่านการอธิบายว่าสงครามลับในลาว เป็นสงครามที่มีแต่ความรุนแรงและโหดร้าย ละเมิดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากมาย หรือ ชุดความเข้าใจอย่างหนึ่งที่เป็นที่รับรู้กันคือ ทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวเป็นเพียงทหารรับจ้างที่มีสหรัฐอเมริกาอยู่เบื้องหลัง เปรียบได้ดังลูกจ้างและนายจ้าง กล่าวคือทหารรับจ้างไทยเหล่านี้เป็นเพียงทาสเงินของพวกอเมริกาเท่านั้น ไม่มีศักดิ์ศรีและเกียรติทหารใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ทว่า แท้จริงแล้วสหรัฐอเมริกาคือตัวโกงที่กระทำอำยิบรรดาทหารรับจ้าง อย่างไม่เป็นธรรมที่สุด ทหารรับจ้างไทยหลายคนล้วนตกเป็นเหยื่อของความเลวร้ายที่สหรัฐฯ หรือองค์กรซีไอเอ ก่อขึ้นทั้งสิ้น ในขณะเดียวกัน ทหารไทยระดับบังคับบัญชาฝ่ายเดียวกับตน ก็ไม่ได้เียดพิพททหารรับจ้างระดับล่างมากนัก ข้ำร้ายยังกดขี่ข่มเหงและปฏิบัติต่อทหารรับจ้างระดับล่างไม่ต่างกับที่ทางทหารอเมริกันที่เป็นนายจ้างของพวกตนทำ เพื่อเรียกร้องความยุติธรรมและความถูกต้องให้กับบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างเหมือนตน สุมภูจึงจำเป็นต้องออกมาเปิดเผยเรื่องราวอีกแง่มุมหนึ่งของทหารรับจ้างไทยให้สาธารณชนได้รับทราบ

ควรกล่าวได้ว่า สุมภู ทศพล คือเสียงของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ถูกกลืนเลือนในหน้าประวัติศาสตร์ ทั้งนี้หากมองฉากในเรื่องผ่านกรอบของการมองบริบทแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริงในตอนนั้น อาจอธิบายได้ว่า ช่วงที่เกิดขึ้นในสารนิยาย คือ ช่วงที่ทางกองทัพไทยส่งชุด “ทหารเสือพราวน” (ทหารรับจ้าง) เข้าไป อันเป็นช่วงประจวบเหมาะพอดีกับช่วงปลายของสงครามอินโดจีนที่เริ่มมีแนวโน้มแน่ชัดว่าทางฝ่ายโลกเสรีกำลังจะแพ้สงครามครั้งนี้ การรบส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ล่องแจ้งและเป็นการรบที่ฝ่ายโลกเสรีเสียเปรียบอย่างมาก ทั้งนี้การสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาก็ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะทางสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับ “การถอนกำลังในพื้นที่” มากกว่าจะให้ความสำคัญกับ

“การทำสงคราม” สงครามลับในลาวที่ตัวสยามและบรรดาทหารรับจ้างได้เผชิญในช่วงเวลานั้นจึงเต็มไปด้วยความเลวร้าย อันเป็นผลให้การรับรู้ดังกล่าวถูกถ่ายทอดออกมาในสารนิยายของสยามในที่สุด

บทที่ 6

ภาพจำคนธรรมดา: “ผมเป็นมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อและความรู้สึกเหมือนกับปุถุชนคนธรรมดา”¹

นอกเหนือไปจากภาพความเป็นวีรบุรุษและเหยื่อที่ได้กล่าวไปในบทก่อนหน้านี้ สารนิยายของสุมณูยังได้ให้ภาพจำในตัวละครรับจ้างรูปแบบอื่นอีกด้วย ภาพดังกล่าวคือ “มนุษย์ปุถุชนคนธรรมดา” ซึ่งเป็นภาพจำที่แสดงความเป็นมนุษย์ทั่วไปในตัวละคร ผ่านการพิจารณาจากการแสดงออกทางอารมณ์และความต้องการส่วนตัว เช่น มีความรักตัวกลัวตายเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย หรือ อารมณ์ความรู้สึกทางเพศ อันเป็นสิ่งที่พบได้ทั่วไปในตัวมนุษย์ทุกคน เพียงแต่อาจไม่ปรากฏให้เห็นบ่อยนักในงานเขียนชิ้นอื่น ๆ ที่เขียนเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาวเช่นเดียวกับสุมณู² เพราะโดยส่วนใหญ่ในงานเขียนเหล่านี้ผู้กตภาพความเป็น “วีรบุรุษ” ในตัวทหารไทย โดยนำเสนอว่าทหารมักเป็นบุคคลที่มีความกล้าหาญ ไม่หวาดหวั่นแม้เผชิญอันตราย และยอมเสียสละตนเองเพื่อประเทศชาติเสมอ เป็นการให้ภาพที่ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกอย่างอื่นเข้ามาปะปน เป็นต้น

¹ คำกล่าวนี้ปรากฏใน “สงครามผืนที่ภูหินตั้ง” ระหว่างที่ตัวสุมณูกำลังทำภารกิจลักลอบเข้ามาสืบหมู่บ้านชาวม้งแห่งหนึ่งว่าอาจย้ายข้างไปอยู่กับฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ ภารกิจของสุมณูถูกสาวชาวลาวที่เป็นชาวบ้านคนหนึ่งล่วงรู้เข้าโดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้ในเวลาต่อมาบรรดาทหารรับจ้างไทยที่ร่วมทางมาด้วยตัดสินใจจะสังหารพยานคนนี้ทิ้ง แต่ตัวสุมณูไม่อาจทำได้ เพราะมองว่าสาวชาวบ้านคนนี้เป็นผู้บริสุทธิ์ที่บังเอิญผ่านมาเท่านั้น สุมณูได้บรรยายความรู้สึกของตนเอาไว้ว่า “ผมไม่ใช่ฆาตกรมาแต่กำเนิด ผมไม่ใช่ตัวประกอบชนิดค่าตัว “สี่บาท” ของภาพยนตร์ไทยที่ต้องแสดงบทเหี้ยมเกรียม เช่นฆ่าได้แม้แต่ผู้หญิงที่น่ารักและน่าสงสาร ผมเป็นมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อและความรู้สึกเหมือนกับปุถุชนคนธรรมดา ผมทำไม่ลงหรอกครับ...” อ้างใน สุมณู ทศพล, **สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 1** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ), หน้า 116.

² เช่นบันทึกความทรงจำ เรื่อง “นรกบ้านนา” ของ พลตรีประจักษ์ วิสุตกุล เล่าเอาไว้อย่างชัดเจนว่า ในส่วนของข้อควรปฏิบัติที่ทหารไทยในทุกสมรภูมิ ต้องมีคือ ห้ามทำอะไรที่ลามกอนาจาร ถึงแม้จะถูกกดดันทางร่างกายและจิตใจ ก็ต้องหักห้ามเอาไว้ให้ได้ ห้ามกระทำโดยเด็ดขาด ทหารไทยที่ไปรบในลาวส่วนใหญ่นิยมฝืนข้อห้ามดังกล่าวมักจะเสียชีวิต หรือ ถูกรอดักก็พิการ อ้างใน ประจักษ์ วิสุตกุล, **นรกบ้านนา**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านนาสาร, 2560), หน้า 44. หรือ “วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน” ของ ชาลี คเชนทร์ แม้จะมีการเล่าถึงบรรดาทหารรับจ้างบางคนที่หวาดกลัวจากสงครามจนวางแผนจะปล้นจี้เครื่องบินเพื่อหนีกลับไทย แต่ท้ายที่สุดผู้พันก็ช่วยปลอบใจและปลุกสำนึกความรักชาติและเกียรติยศของคนไทย จึงทำให้ทหารกลุ่มนี้เกิดเปลี่ยนใจและกลับมาสู้ต่อเช่นเดิม อ้างใน ชาลี คเชนทร์, **วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550), หน้า 104 - 105.

สำหรับภาพจำ “มนุษย์ปูลุชนคนธรรมดา” ที่ปรากฏในตัวตนนั้น มีปรากฏให้เห็นในหนังสือประเภทบันทึกความทรงจำส่วนบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบันทึกความทรงจำของบรรดาทหารที่เป็นคนธรรมดาหรือสามัญชน (มักจะเรียกทหารเหล่านี้ว่า Ordinary Soldier หรือ Common Soldier) ถือได้ว่าเป็นหนังสือที่มีคุณค่าอย่างมากหากหยิบมาใช้ในการศึกษาทางวิชาการ เพราะเป็นหลักฐานเพียงไม่กี่ชิ้นที่แสดงให้เห็นถึงพื้นที่และตัวตนของบรรดาทหารที่มาจากคนธรรมดาในทางประวัติศาสตร์ได้ เนื่องจากประวัติศาสตร์สงครามส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญกับบรรดาทหารระดับสูงหรือพวกวีรบุรุษและมองข้ามบรรดาทหารระดับล่างไปโดยปริยาย

ตัวอย่างของหนังสือของบันทึกความทรงจำที่เล่าถึงบรรดาทหารที่มาจากคนธรรมดา ได้แก่ *Tales By Japanese Soldier: Of the Burma Campaign 1942 - 1945*³ ของ Kazuo Tamayama และถูกแปลเป็นต้นฉบับภาษาอังกฤษโดย John Nunneley ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 2543 หนังสือเล่มนี้ว่าด้วยเรื่องราวของทหารในกองทัพจักรวรรดิญี่ปุ่นที่ได้รับในพม่าช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยทหารเหล่านี้ล้วนมีพื้นเพดั้งเดิมเป็นคนธรรมดาหรือสามัญชนที่ได้มีโอกาสถูกเกณฑ์ให้ไปรบในสงคราม ซึ่งหนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมจากบันทึกความทรงจำหรือบางทีก็คัดมาจากบทสัมภาษณ์ของทหารที่เคยไปรบในสมรภูมินี้มาร้อยเรียงใหม่ พร้อมกับลำดับเหตุการณ์เป็นอย่างดี⁴ หนังสือเล่มนี้ได้บรรยายถึงชีวิตของสามัญชนทั่วไปที่ถูกเกณฑ์มาเป็นทหารว่าต้องใช้ชีวิตในสมรภูมิอย่างไรบ้าง และอารมณ์ความรู้สึกที่ถูกถ่ายทอดออกหลายลักษณะเป็นอย่างไร

ยกตัวอย่างเช่น คำให้การของพลทหารโทชิอากิ โทโดโคโระ ที่เล่าถึงประสบการณ์สู้รบที่เลวร้ายที่ตนได้เผชิญในพะโค ไม่ว่าจะเป็นระหว่างที่กำลังเคลื่อนกำลังพลจะต้องอดทนกับอาการเจ็บปวดที่เท้า หรือในกำลังเผชิญการโจมตีด้วยรถถังของข้าศึก ต้องแกล้งทำเป็นเสียชีวิตเพราะความซัดเซพามาจากความหวาดกลัวในความตาย นอกจากนี้ยังต้องจำใจเผาศพเพื่อนทหารที่เสียชีวิตแม้จะกำลังโศกเศร้าอย่างหนักก็ตาม⁵ หรือ คำให้การของร้อยตรีมิบุ อิราโนะ ที่กองพันที่เขาสังกัดต้องเผชิญกับอหิวาตกโรค ทำให้มีทหารต้องต้องเจ็บป่วยล้มตายเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ อุปสรรคที่เขามายังมีเรื่องการขาดแคลนเสบียงอาหาร, ยาและน้ำในกองทัพยิ่งทำให้มีทหารล้มตายมากยิ่งขึ้น⁶ เรียกได้ว่าบันทึกความทรงจำพวกนี้แสดงให้เห็นถึงอารมณ์และความรู้สึกในตัวตนทหารระดับล่างที่หลากหลายปะปนกันไป

³ Kazuo Tamayama and John Nunneley, *Tales By Japanese Soldier: of the Burma campaign 1942 - 1945* (London: Cassell & Co, 2000).

⁴ Ibid., p. 8 – 11.

⁵ Ibid., p. 51 – 55.

⁶ Ibid., p. 91 – 92.

ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยปรากฏให้เห็นในชุดเรื่องเล่ากระแสหลักของประวัติศาสตร์สงครามที่ให้น้ำหนักกับชนชั้นปกครองหรือทหารระดับบังคับบัญชาเป็นหลัก อารมณ์ที่ถ่ายทอดออกมาเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงภาพจำของ “คนธรรมดา” ในตัวทหารอย่างน่าสนใจ

*The Diary of a Napoleonic Foot Soldier*⁷ ของ Jakob Walter หนึ่งในทหารที่เข้าร่วมในสงครามนโปเลียน โดยได้บันทึกประสบการณ์ที่ได้เผชิญในสนามรบในบอกเล่าในรูปแบบบันทึกความทรงจำ ซึ่งประสบการณ์ในสนามรบที่ Walter ได้ถ่ายทอดออกมาจะเน้นไปที่ชีวิตความเป็นอยู่ของทหารระดับล่าง โดยเฉพาะกับเหล่าคนหนุ่มสาวที่ถูกเกณฑ์เข้าร่วมในสมรภูมิ บันทึกความทรงจำของ Walter ได้รับการแก้ไขและเพิ่มเติมใหม่โดย Marc Raeff ในปี 2534 โดย Raeff ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบันทึกความทรงจำของ Walter ในส่วนอารัมภบท (Introduction) เอาไว้ว่า แม้เหตุการณ์ปฏิวัติฝรั่งเศสใน พ.ศ. 2332 และการปกครองในรัชสมัยของนโปเลียน ถือเป็นจุดเริ่มต้นของยุคสมัยใหม่ ที่ไม่ได้เป็นเพียงแค่เรื่องราวของการพิชิตและสงครามเท่านั้น แต่ถูกจดจำในฐานะคุณประการของการเกิด “สิทธิของมนุษย์ของพลเมือง” (Right of Man and of the Citizen) ขึ้นในหลายส่วนของยุโรป และริเริ่มกระบวนการเปิดเสรีและประชาธิปไตยที่เป็นรากฐานอีกด้วย ทำให้เรื่องราวสงครามนโปเลียนถูกจดจำในฐานะความรุ่งโรจน์สำหรับคนฝรั่งเศส แต่ทว่ามันกลับทำให้หลายคนลืมเลือน “เลือด หยาดเหงื่อ และน้ำตา” ของบรรดาทหารชั้นผู้น้อยที่เอาชีวิตแลกกับความรุ่งโรจน์นี้ ดังนั้น บันทึกความทรงจำของ Walter จึงมีความสำคัญที่จะช่วยเติมเต็มส่วนที่ขาดไปตรงนี้ผ่านการมองสงครามนโปเลียนที่มาจากมุมมองของทหารระดับล่าง ว่าพวกเขาเหล่านี้รู้สึกอย่างไรกับสงครามครั้งนี้⁸

ในส่วนของบันทึกความทรงจำของ Walter มีการเล่าถึงความยากลำบากของการเดินทางที่ไม่ค่อยได้หยุดพักเท่าไรนัก เพราะต้องคอยหาตระเวนการโจมตีของข้าศึกตลอดเวลา นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับสภาพอากาศที่เลวร้าย อย่างฝนที่ตกไม่หยุด ทั้งนี้ ยังต้องเผชิญหน้ากับความหิวโหยจากการขาดแคลนอาหารอีกด้วย⁹ เรียกได้ว่าสภาพดังกล่าวทำให้ทหารระดับล่างหลายคนต้องทนทุกข์ทรมานอย่างหนัก ทั้งนี้ งานของ Walter ยังได้มีการเพิ่มเติมในส่วนของประสบการณ์ของทหารระดับล่างคนอื่นในสมรภูมิเดียวกันด้วย ผ่านการรวบรวม “จดหมาย” ที่บรรดาทหารเหล่านี้ส่งกลับไปให้ครอบครัว

⁷ Jakob Walter, *The Diary of a Napoleonic Foot Soldier*, Edited and with an Introduction Marc Raeff (New York: Doubleday, 1991).

⁸ Ibid., p. xiii – xiv.

⁹ Ibid., p. 42 -43.

ด้วย ความน่าสนใจของจดหมายเหล่านี้ คือจุดร่วมที่บรรดาทหารเหล่านี้เขียนคล้ายกันในเรื่องอาหาร การกินและปัญหาการขาดแคลนอาหาร¹⁰ ซึ่งเป็นเรื่องที่ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งในบันทึกความทรงจำ ของทหารญี่ปุ่นที่ได้กล่าวไปเมื่อข้างต้นเช่นกัน ผู้วิจัยมองว่าสิ่งนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นคน ธรรมดาในตัวทหาร เนื่องจากเรื่องอาหารการกินเป็นเรื่องเล่าทั่วไปที่ปรากฏในบทสนทนาของสามัญชนคนธรรมดา และเป็นความแตกต่างจากชุดเรื่องเล่าของทหารระดับสูงที่มีจะวนเวียนกับการแสดง ความกล้าหาญและความเสียสละ (ดูรายละเอียดภาพจำวีรบุรุษได้ในบทที่ 4) ควรกล่าวด้วยเช่นกันว่า ภาพคนธรรมดาอาจเป็นข้อตรงข้ามกับภาพวีรบุรุษสำหรับทหาร หรืออาจจะเป็นภาพจำที่เรียกในอีก ลักษณะหนึ่งว่า “Anti-Hero”¹¹ เพราะเป็นตัวตนที่ไม่มีคุณลักษณะของ “วีรบุรุษ”

สำหรับในวงวิชาการที่มีการศึกษาประเด็นเรื่องภาพจำคนธรรมดาในตัวทหารนั้น พบว่ามีงาน บางชิ้นที่กล่าวถึงประเด็นนี้เช่นกัน อาทิ *In Buddha's Company: Thai Soldiers in the Vietnam War*¹² ของ Richard A. Ruth ที่ว่าทหารไทยในสงครามเวียดนาม โดย Ruth ใช้บท สัมภาษณ์ของบรรดาทหารผ่านศึกไทยเป็นหลักฐานขั้นต้นควบคู่กับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เพื่อ สรรวจว่าทหารไทยเหล่านี้ใช้ชีวิตท่ามกลางสมรภูมินี้อย่างไรบ้าง และปฏิสัมพันธ์กับทหารอเมริกัน รวมถึงชาวบ้านในพื้นที่เป็นเช่นไร ทั้งนี้ Ruth ยังได้แสดงให้เห็นถึงการประกอบสร้างภาพลักษณ์ วีรบุรุษในตัวทหารของประเทศไทยในงานชิ้นนี้ด้วย เช่น ทหารไทยในสงครามเวียดนามได้รับการสรรเสริญ และมีการจัดพิธีศพสาธารณะเมื่อเสียชีวิตในหน้าที่อย่างเปิดเผย¹³ เพื่อให้ทหารเหล่านี้ถูกจดจำอย่างดี ในฐานะของวีรบุรุษสงคราม สำหรับภาพจำคนธรรมดาที่ได้ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน คือ “แรงจูงใจ ในการเข้าร่วมสงคราม” ของบรรดาทหารไทยที่ไม่ได้ถูกจำกัดชุดคำอธิบายว่าต้องทำเพื่อชาติและ ต่อต้านคอมมิวนิสต์เพียงอย่างเดียว Ruth ได้แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจในการสมัครไปรบของแต่ละคน แตกต่างกันไป และในบางครั้งเหตุผลดังกล่าวก็เป็น “เรื่องธรรมดา” ที่ไม่ได้ซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็น ความ

¹⁰ เช่นในจดหมายของ วิลเฮล์ม ฟิกเนอร์ ที่เขียนส่งไปนพอกับแม่ ได้เล่าว่า ทางกองทัพมีอาหารไม่เพียงพอที่จะให้กับทหารทุกคน จนทำให้ในบางครั้ง ต้องยอมฆ่าสุนัขมาทำเป็นอาหารเพื่อประทังชีวิต เช่นเดียวกับ จดหมายของคุณเคล ที่เล่าว่า ของกินขาดแคลน ขนมปังที่ได้รับก็ค่อนข้างแย่งจนกินไม่ได้ หรือ เนื้อก็มีกลิ่นเหม็นโชยออกมา แต่เพราะความหิวโหยอย่างหนักจึงต้องฝืนใจกินมัน อ้างใน Ibid., p.140 – 142.

¹¹ Anti-Hero มีการให้นิยามความหมายแบบกว้างๆเอาไว้ว่า เป็น ตัวละครหลักในละคร หนังสือ หรือ ภาพยนตร์ที่ไม่มีคุณสมบัติของวีรบุรุษแบบดั้งเดิม เช่น “ความกล้าหาญ” ใน Cambridge Dictionary; เข้าถึงข้อมูล วันที่ 7 เมษายน 2566, <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/antihero>.

¹² Richard A. Ruth, *In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War* (Chiang Mai: Silkworm Books, 2012).

¹³ Ibid., p. 67.

ต้องการในการผจญภัยในสถานที่ใหม่ ๆ , ไปรบเพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้หญิง, หรือ เงินค่าตอบแทนมหาศาล¹⁴ เป็นต้น กล่าวโดยสรุป แรงจูงใจส่วนบุคคลที่ทหารไทยได้แสดงออกมา ทำให้เห็นภาพคนธรรมดาในตัวตนมากขึ้น จากเดิมที่เหตุผลในการรบมักถูกตีกรอบว่าเป็นการอุทิศเพื่อชาติเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ งานของ Ruth ยังแสดงให้เห็นความกลัวในตัวตนด้วย ผ่านเรื่องราวของสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจอย่าง “พระเครื่อง” (ในประเด็นเรื่องความกลัวจะขอหยิบไปอภิปรายต่อในหัวข้อ 6.2)

*Soldier's Song: The Folklore of the Powerless*¹⁵ ของ Les Cleveland ก็นับได้ว่าเป็นงานอีกชิ้นที่เน้นไปที่เรื่องราวของทหารระดับล่างหรือบรรดาทหารที่มีพื้นเพจากคนธรรมดา และแสดงความเป็นคนธรรมดาให้เห็น โดยงานชิ้นนี้ว่าด้วยการศึกษา “เพลง” ที่บรรดาทหารขับร้องกันในช่วงสงคราม ตัวเพลงที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรดาทหารล้วนมีวัตถุประสงค์สำคัญหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่น, การสร้างขวัญกำลังใจ, และลดความกลัว ซึ่งเพลงเหล่านี้ Cleveland ได้เสนอเอาไว้ว่าวัตถุประสงค์เหล่านี้มีนัยยะสำคัญที่แสดงถึงการต่อต้านของผู้ไร้พลัง ในการแสดงความไม่พอใจต่อบรรดาผู้ปกครองทั้งทางการเมืองและการทหาร¹⁶ การแสดงอารมณ์และความรู้สึกผ่านเพลง โดยเฉพาะการแสดงถึง “ความกลัว” ในตัวตนก็นับได้ว่าเป็นภาพจำคนธรรมดาอีกรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการแสดงออกถึงความกลัวเป็นสิ่งที่ขัดกับภาพจำวีรบุรุษที่มักจะถูกนำเสนอในตัวตน ทั้งนี้ การขับร้องเพลงในสนามรบก็ถือเป็นกิจวัตรประจำวันของคนธรรมดา

ควรกล่าวได้ว่า บันทึกความทรงจำของทหารที่เป็นคนธรรมดามีลักษณะคล้ายกับสารนิยายของสุมณภูพอสุมควร ไม่ว่าจะเป็นการที่ตัวสุมณภูไม่ใช่ทหารระดับสูงหรืออยู่ในระดับสั่งการแต่เป็นเพียงคนธรรมดาที่มาร่วมในสนามรบเพราะความต้องการส่วนตัว หรือ การที่สารนิยายของสุมณภูมักเล่าเรื่องชีวิตประจำวันของตนเองและบรรดาทหารรับจ้างไทยในลาวควบคู่ไปกับเรื่องราวการต่อสู้ที่เกิดขึ้น ซึ่งชุดเรื่องเล่าเหล่านี้ไม่ได้มีความพิเศษแต่อย่างใด หากแต่เป็นกิจวัตรประจำวันทั่วไป ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยมองว่า คือ “ภาพจำคนธรรมดา” ในส่วนของภาพจำคนธรรมดาที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสุมณภู ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ คนธรรมดาผู้มีความโลภ, คนธรรมดาผู้มีความกลัว, และ คนธรรมดาผู้ถูกครอบงำด้วยกิเลสตัณหา

¹⁴ Ibid., p. 14 - 15.

¹⁵ Les Cleveland, “Soldier's Song: The Folklore of the Powerless,” *New York Folklore* 11 (1985).

¹⁶ Ibid., pp. 1.

6.1 คนธรรมดาผู้มีความโลก

ภาพความเป็นคนธรรมดาที่ปรากฏออกมาให้เห็นบ่อยที่สุดในสารนิยายของสุมงกุ คือ “ความต้องการทางการเงิน” หรือการทำให้ผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งการไปรบเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว นับเป็นเรื่องปกติที่พบเห็นได้ทั่วไปในเรื่องเล่าของบรรดาทหารที่มีพื้นเพจากคนธรรมดา เช่น ในกรณีของทหารไทยที่ไปรบในสงครามเวียดนาม ก็เล่าว่าเหตุผลการไปรบเรื่องเงินค่าตอบแทนเป็นสิ่งที่ “ไม่อาจปฏิเสธได้”¹⁷ ในขณะที่หากเป็นชุดคำอธิบายจากภาครัฐกลับตัดเหตุผลเรื่องความต้องการทางการเงินไปโดยปริยายและเลือกจะเล่าว่าเป็นการอุทิศตนเพื่อประเทศชาติและต่อต้านคอมมิวนิสต์เพียงอย่างเดียว เรียกได้ว่าเป็นการแสดงให้เห็นแง่มุมของทหารเพียงแง่มุมเดียว¹⁸ เช่นเดียวกันภาพ “ความเป็นทหารรับจ้าง” แม้ว่าในบทที่ 4 ได้นำเสนอภาพวีรบุรุษเอาไว้ว่า ทหารไทยที่ไปรบในสงครามลับในลาว ไม่ใช่คนที่ไปรบเพราะเงินค่าจ้าง แต่เป็นวีรบุรุษที่กล้าหาญและอุทิศตนเพื่อสถาบันสำคัญของไทย แต่ถึงจะเป็นเช่นนั้นสุมงกุก็ไม่ได้ปฏิเสธเสียทีเดียวว่าสาเหตุหลักที่พวกตนไปรบคือการ “ทำเพื่อความต้องการทางการเงิน ในทางกลับกันกลับนำเสนอความเป็นวีรบุรุษควบคู่ไปกับการต้องการเงินผ่านสารนิยายด้วยซ้ำไป ใน “สกายไลน์ เนินมรณะ” หนึ่งในสารนิยายตอนยาวอีกชุดของสุมงกุ ก็แสดงให้เห็นถึงทัศนคติและความคิดของสุมงกุถึงสาเหตุการสมัครเข้าไปรบในลาวเอาไว้อย่างชัดเจน โดยสุมงกุได้ให้เหตุผลเอาไว้สองประการ ประการแรกคือ การไปรบเพื่อสกัดการรุกรานของลาวตามนโยบายดับไฟนรกบ้าน และ ประการที่สองคือ การทำเพื่อความต้องการทางการเงิน เพราะได้ทราบข่าวมาว่าทางสหรัฐอเมริกาจ่ายค่าตอบแทนที่มหาศาล

ที่พวกเราดันสะเอะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับเขาด้วย มันจะมีดีอะไรเกิดขึ้นบ้าง? สำหรับอันนี้ผมขอตอบเสียเลย ไหน ๆ รัฐบาลก็เคยให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ไปแล้วว่า มีทหารรับจ้างชาวไทยอยู่ในสมรภูมิลาวถึง 15,000 ข้อแรก เรามีโอกาสออกไปยื่นเข้าศึกที่จะทะลักข้ามแม่น้ำโขงเข้ามาก่อความยุ่งยากขึ้นภายในชายแดนประเทศเรา ก็เข้าทำนองกันรั้นนอกบ้านนั้นแหละครับ ข้อสอง เงินซีครับใครจะไม่ชอบบ้าง ไม่รู้ว่่าก็ร้อยล้านต่อก็ร้อยล้านที่ ซี.ไอ.เอ. ประเคนให้กับนายพลวังเปาและกองบัญชาการล่องแจ้งที่มีคนไทยเป็นผู้บริหารงาน¹⁹

¹⁷ Richard A. Ruth, *In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War*, P.15

¹⁸ ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเวียดนาม (ปทุมธานี: กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2541), หน้า 55.

¹⁹ สุมงกุ ทศพล, *สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า 165 - 166.

หรือใน ละเลงเลือดที่ภูเทือง สยามภูอธิบายสาเหตุการมาเป็นทหารรับจ้างของบรรดาเพื่อนทหารไทยในลาวเอาไว้ว่า แต่ละคนต่างก็มีเหตุผลที่ต่างกันออกไป แต่หนึ่งในสาเหตุหลักของการมารับคือทำเพื่อเงินค่าจ้างนั่นเอง

อย่างว่านั่นแหละครับ ทหารรับจ้างคือพวกเดนตายจากทุกสารทิศ เดนคนจากทุกมุมโลก บางคนก็เคยเป็นอาชญากรที่หลบหนีจากคดีฉกรรจ์ของหน้าเมือง บางคนก็ผิดพลาดและผิดหวังจากความรักเนรเทศตัวเองออกจากวงสังคม...บางคนก็เป็นนักเสี่ยงโชคหวังเอาความร่ำรวยกลับบ้าน²⁰ [เน้นโดยผู้วิจัย]

ส่วนใหญ่ท้องเรื่องหลักในสารนิยายของสยามภูแทบทุกชิ้น มักเป็นเรื่องของ “เงินค่าจ้าง” เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ ในหลายภารกิจที่สยามภูเล่าในงานเขียนของตนจะเริ่มต้นผ่านการที่ตัวละครนายจ้างอเมริกันมอบหมายภารกิจเสี่ยงตายให้กับสยามภูแลกกับค่าตอบแทนมหาศาลที่เรียกว่า “โอเวอร์โถม” ซึ่งหมายถึงค่าตอบแทนที่สูงกว่าปกติ แม้ว่าในเรื่องตัวสยามภูจะแสดงความไม่พอใจออกมาอย่างเปิดเผยว่าภารกิจที่ได้รับเสี่ยงอันตรายเกินไป แต่ในท้ายที่สุดสยามภูก็เลือกจะรับภารกิจอยู่ดี เพราะค่าตอบแทนที่ได้คุ้มค่า เช่น ใน “ทหารรับจ้างเดนตาย” ที่เล่าถึงภารกิจที่ทางนายจ้างอเมริกันได้ให้สยามภูนั่งเฮลิคอปเตอร์ไปสำรวจบริเวณเนินซิบร้า หลังปฏิบัติการทิ้งระเบิดใส่กองกำลังของเวียดนามเหนือที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ว่ามีข้าศึกเหลือรอดหรือไม่ ซึ่งภารกิจครั้งนี้ค่อนข้างเสี่ยงพอสมควร เพราะเป็นปฏิบัติการหลังการทิ้งระเบิดได้ไม่นาน จึงเป็นไปได้ว่าอาจมีกองกำลังข้าศึกหลงเหลืออยู่ ข้อสังเกตที่น่าสนใจในเรื่องคือ สยามภูสามารถเลือกได้ว่าจะรับหรือปฏิเสธภารกิจเสี่ยงอันตรายนี้ได้

ทั้ง ๆ ที่เป็นการเสี่ยงอันตรายร้อยเปอร์เซ็นต์เต็มจากอำนาจปืนต่อสู้อากาศยานที่อาจจะหลงเหลืออยู่บ้าง แต่ผมก็ไม่ได้มีทางจะเสี่ยงภารกิจชิ้นนี้เสียแล้ว อันดับแรกก็คือคำสั่งจากเบื้องบน ซึ่งอันนี้ผมมีทางจะเสี่ยงได้ ด้วยชั้นเชิงที่เคยเปี้ยวไต่กันเป็นประจำ แต่อันดับสองนี้ซิครับ มันยั่วใจผมเหลือเกิน ก็ได้ “โอเวอร์โถม” ที่ทำให้ผมลืมหืม “ลืมหืมตาย” ไปชั่วขณะ ตกหลุมเงินดอลลาร์ของพวกมันไปอย่างง่ายดาย²¹

²⁰ สยามภู ทศพล, *ละเลงเลือดที่ภูเทือง* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518) หน้า 17.

²¹ สยามภู ทศพล, *ทหารรับจ้างเดนตาย* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 96 – 97.

สำหรับตัวละครนายจ้างอเมริกันในเรื่องส่วนใหญ่มักปรากฏผ่านตัวละครที่ชื่อ “นอร์แมน” ที่มักมาพร้อมกับการกิจและคำตอบแทนมหาศาลให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยเสมอ ทั้งตัวσυมญูเองและทหารรับจ้างไทยคนอื่น ในส่วนของตัวσυมญูอาจจะเห็นชัดกว่า เช่น ใน กองพันปีศาจ เล่าถึงตัวละครบิกแมน เพิ่งกลับมาจากการสู้รบไม่นานนัก แต่นอร์แมนกลับเสนอภารกิจให้συมญูทำในทันที แม้συมญูอาจจะเหน็ดเหนื่อยไปบ้าง แต่พอได้รับรู้ถึงคำตอบแทนที่มหาศาล อาการเหนื่อยล้าก็หายไปทันที

เรื่องซี้ผิง...บิกแมน...ผมรู้ว่าคุณเป็นนักวิ่งที่เคยผ่านโอลิมปิกมาแล้ว...ระยะไม่ถึง 100 ม. แบบนี้ผมคิดว่าคงจะไม่มีปัญหาอะไรสำหรับคุณไม่ใช่หรือครับ...อ้อ...ถ้าคุณอยากจะได้เช็คเงินสดราคา 5000 ดอลลาร์ส่งจ่ายภายในหนึ่งสัปดาห์ล่ะก็กรุณามาพบผมด่วน ประโยคสุดท้ายของนอร์แมนทำให้หูตาของผมสว่างไสวขึ้นมาทันที...ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าและเหตุการณ์ที่น่าระทึกที่ผ่านมามาอย่างสด ๆ ร้อน ๆ ปลิดหายไปจากความทรงจำของผมในช่วงพริบตา²²

ในส่วนของทหารรับจ้างคนอื่นที่ไม่ใช่συมญูก็มีการใช้เงินค่าจ้างในการล่อลวงเช่นกัน ในวีรบุรุษเสือพราน ในฉากที่เล่าถึงตัวσυมญูที่เพิ่งนั่งเครื่องบินลำเลียงมาถึงศูนย์บัญชาการล่องแจ้งได้ไม่นาน ระหว่างที่เครื่องกำลังลงจอด ที่ลานจอดเครื่องบินของสนามบินล่องแจ้งนั้น พบว่ามีวัตถุคล้ายกับระเบิดที่หลงเหลือจากการโจมตีของข้าศึกในพื้นรันเวย์สนามบิน ก่อให้เกิดอุปสรรคสำคัญกับการนำเครื่องบินลงอย่างมาก ดังนั้น “นอร์แมน” นายจ้างอเมริกันในเรื่องจึงออกคำสั่งพิเศษให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยว่าใครที่สามารถจัดการปัญหานี้ได้จะได้รับคำตอบแทนอย่างดี ผลปรากฏว่าได้เสียงตอบรับที่ดีจากบรรดาทหารรับจ้างไทยเป็นอย่างมาก แต่ในท้ายที่สุดผู้ที่มาจัดการปัญหานี้คือผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide – FAG) เจ้าของรหัสว่า “ไวล์-บิลด์” นั่นเอง และหากอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ของคุณวีระสตาร์ ได้ให้ข้อมูลเอาไว้ว่า ฉากที่ปรากฏในสารนิยายเล่มนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แม้จะไม่สามารถยืนยันได้ว่าตัวσυมญูได้ประสบกับเหตุการณ์นี้จริงหรือไม่ก็ตาม²³ สำหรับชุดข้อมูลจากเอกสารที่เปิดเผยภายหลังเกี่ยวกับข้อมูลผู้ชี้เป้าทางอากาศจำของรหัสว่า ไวล์-บิลด์

²² Συมญู ทศพล, กองพันปีศาจ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 10.

²³ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, “συมญู ทศพล” ผู้เขียน “ดับรามสูตร” คือใคร? บิกแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระสตาร์ FAG ตัวจริงในลาว,” Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2564

(Wild Bill) หรือมีจริงว่า วิบูลย์ สุวรรณงค์ (Viboon Suwannong)²⁴ ว่ามีโอกาสอย่างน้อยแค่ไหนที่จะพบเจอกับสยุมภูตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสารนิยาย ผู้วิจัยมองว่ามีความเป็นไปได้อยู่พอสมควร เพราะจากรายงานมีการบันทึกภายหลังจากที่ฝ่ายโลกเสรีสูญเสียพื้นที่ทุ่งไหหินใน พ.ศ.2514 ตัวไวล์บิลด์ก็ได้กลับมาประจำการที่ Boudier Control หรือศูนย์บัญชาการหลักของฝ่ายไทยในพื้นที่ลาว ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ.2515²⁵ หมายความว่าเวลาที่ตัวไวล์บิลด์วนเวียนอยู่ในพื้นที่ล่องแจ้งช่วงเดือนมกราคมก็มีโอกาสที่จะเจอสยุมภู เพราะกองพัน 616 ที่สยุมภูสังกัดอยู่จะต้องเข้ามาล่องแจ้งในปลายเดือนธันวาคมจนถึงช่วงต้นเดือนมกราคมก่อนจะย้ายไปที่อื่น²⁶ ในส่วนของการเทียบเคียงระหว่างเหตุการณ์ในสารนิยายกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงดูรายละเอียดได้ในบทที่ 3

ไวล์-บิลด์ จากนอร์แมน เหลืออีก 10 นาที เครื่องจะลงพื้น ขณะนี้ผ่าน “นาซุ” มาแล้ว ขอให้แก้ปัญหาโดยเร็วที่สุด เบาน์เดอร์-คอนโทรลจะจ่ายเงินให้ก็ได้ที่สามารถทำให้ลูก เดก้า-82 ลูกนั้นหลุดออกไปจากรันเวย์พร้อมกับทำลายมันเสียด้วย...หนึ่งพันดอลลาร์จะเป็นของวีรบุรุษผู้นั้นทันที...²⁷

แม้ว่าเนื้อหาในสารนิยายของสยุมภูมักจะดำเนินเรื่องด้วยการที่ ตัวละครนายจ้าวอเมริกันจะล่อลวงบรรดาทหารรับจ้างและมอบภารกิจเพื่อแลกกับค่าตอบแทน แต่ทว่าก็พบว่ามีการฉ้อโกงที่เงินค่าตอบแทนจะถูกตัวทหารรับจ้างไทยเรียกร้องเช่นเดียวกัน เช่นใน วันชโลมเลือด มีการเล่าถึงฉากที่สยุมภูสามารถทำลายรถถังข้าศึกได้สำเร็จ สร้างความประหลาดใจให้กับนอร์แมน ทำให้ทางนอร์แมนต้องรีบวิทยุไปถามข้อมูลโดยด่วน และได้ขอให้ทางนอร์แมนเตรียมเงินรางวัลเป็นค่าตอบแทนที่ทำลายรถถังลงได้สองคัน

“บีกแมนจากนอร์แมน เหตุการณ์เป็นยังไงบ้างไม่เห็นคุณรายงานให้ผมทราบเลย ผมรู้ว่าคุณทำลายรถถังได้ แต่ผมไม่รู้รายละเอียดมากนัก”

²⁴Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” (MA thesis, Chulalongkorn University, 2016). P.107.

²⁵James E. Parker Jr, *Battle For Skyline Ridge: The CIA Secret War in Laos* (London: Casemate Publisher, 2019), p. 197.

²⁶ศนิโรจน์ ธรรมยศ, *บันทึกลับนักรบนิรนาม 333* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โนเบิลบุ๊กส์, 2565), หน้า 287.

²⁷สยุมภู ทศพล, *วีรบุรุษเสือพราน* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 19 – 20.

“ผมเพิ่งกลับลงมาจากเส้นทางบนยอดเนินกับผู้กองวิเศษและทหารอีก 15 คน ทุก ๆ คนเป็นคนทำลายรถถัง ไม่ใช่ผมคนเดียว พรุ่งนี้เช้าผมจะบินไปรายงานรายละเอียดด้วยตัวเอง แล้วก็โปรดเตรียมเงิน 1500 ดอลลาร์ อันเป็นรางวัลในการล่ารถถัง 2 คัน เอาไว้ให้ด้วย”²⁸

ภาพของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวเมื่อมีความต้องการในเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับผลประโยชน์ทางการเงิน ทำให้หลายครั้งบรรดาทหารเหล่านี้เลือกกระทำการที่ผิดศีลธรรมอันดีงาม อย่างเช่น “ขโมย” อีกด้วย ในสารนิยายของสุมภูได้มีการนำเสนอเรื่องนี้เช่นกัน ในเล่ม สกายไลน์ เนินมรณะ ในฉากภายหลังจากที่พื้นที่ล่องแจ้งถูกโจมตีจากฝ่ายข้าศึกจนทำให้ชาวม้งที่ตั้งบ้านเรือนอาศัยในพื้นที่ดังกล่าวต้องอพยพหนีภัยสงครามออกไป ส่งผลให้หมู่บ้านเหลือเพียงความว่างเปล่า เป็นการเปิดโอกาสให้บรรดาทหารรับจ้างไทยกลุ่มหนึ่งได้เข้าไปปล้นของมีค่า

ที่ไหนได้ พอพวกผมเข้าไปเคลียร์สนามบิน อุปกรณ์การรบที่รอดจากแรงระเบิดถูกขโมยไปจนหมดสิ้น ปืนพก.45 เท่าที่ผมทราบ ประมาณ 100 กระบอกล่องหนไปอย่างไม่มีร่องรอย ชุดเครื่องแบบสนาม ผ่าตัดที่ถูกขโมยเกลี้ยง การขโมยได้แผ้วถางกว้างออกไปอย่างรวดเร็ว ตลาดล่องแจ้งถูกพวกทหารรับจ้างที่สังกัด บก. ส่วนหลังของกองพันรับจ้างกองพันต่าง ๆ ถือ M.16 ต่อกันเข้าจัดแวงรื้อค้นของชาวบ้านที่พากันละทิ้งบ้านช่องหลบภัยจากแรงระเบิดขึ้นไปหลบซ่อนอยู่บนภูเขา²⁹

นอกเหนือไปจาก “เงินค่าตอบแทน” ที่ได้รับ สิ่งทีทางนายจ้างอเมริกันและทหารไทยระดับบังคับบัญชาใช้ในการล่อลวงให้บรรดาทหารรับจ้างไทยในเรื่องทำภารกิจเสี่ยงอันตรายได้ คือ “การอนุญาตวันพักผ่อน”³⁰ ให้กับบรรดาทหารรับจ้าง โดยในสารนิยายของสุมภู แทบจะปรากฏคู่ขนาน

²⁸ สุมภู ทศพล, **วันขโมยเลือด** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2519), หน้า 4.

²⁹ สุมภู ทศพล, **สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1**, หน้า 61.

³⁰ ในบันทึกความทรงจำของพันเอกวิลาศ มณีรัตน์ ก็เล่าในทำนองเดียวกันว่าทหารเสือพรานได้รับวันพักผ่อนเป็นรางวัลเช่นเดียวกับเงินค่าตอบแทน โดยพันเอกเล่าว่า “ผมพวกได้รับอนุมัติให้พักผ่อนได้เป็นกรณีพิเศษแทนที่จะเป็นการได้พักตามวงรอบคือ 3 เดือนตามกำหนดก็เพื่อเป็นสิ่งตอบแทนในการปฏิบัติภารกิจจากล่องแจ้งเมื่อคราวที่แล้ว ทุกคนมีความสุขสำราญกันถ้วนหน้า พอได้รับอิสระก็บินเหมือนนกถูกปล่อยออกจากกรง แต่พอถึงวันกำหนดกลับเข้าค่ายทุกคนก็มีอาการป้อแป้เหมือนหุ่นยนต์ที่ต้องไขลานกว่าจะกลับเข้าค่ายกันหมดก็กินเวลาไป 2-

กับเงินค่าตอบแทน เรียกได้ว่าเป็นสิ่งที่มีอำนาจในการต่อรองค่อนข้างสูง อาจเป็นเพราะการมารบในสงครามของบรรดาทหารรับจ้างไม่อาจทราบได้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อไร และมีโอกาสจะตายได้ทุกเมื่อ จึงอนุมานต่อได้ว่าบรรดาทหารรับจ้างไทยในลาวตกอยู่ในสภาวะเครียดพอสมควร ดังนั้น การหยุดพักผ่อนจึงถือเป็นสิ่งที่จะบรรเทาความเหนื่อยล้าเหล่านี้ลงได้ การอนุญาตให้มีวันพักผ่อนจึงมีคุณค่าเช่นเดียวกับเงินค่าตอบแทน

ยกตัวอย่างเช่น ใน ชุมทางคนกล้าตาย ที่เล่าถึงการหลบหนีของกองพัน 616 จากการหลบหนีทหารเวียดนามเหนือ หลังจากเนินสกายไลน์แตก แต่ระหว่างทางตัวσυมญุไม่สามารถติดต่อกับศูนย์บัญชาการหลักได้ เพราะวิทยุสื่อสารที่ได้รับมาคุณภาพแย่ จนกระทั่งเมื่อวิทยุใช้งานได้แล้ว συมญุจึงด่านอร์แมนอย่างหนัก และเชื่อว่าตนจะลาออก ทำให้นอร์แมนที่ร้อนรนใจต้องรีบมอบข้อเสนอว่าจะอนุญาตให้συมญุพักผ่อน 3 วัน พร้อมกับจะจ่ายค่าตอบแทนให้เป็นอย่างดี

บิกแมน...บิกแมน...บิกแมน ผมอนุมัติให้พักผ่อน 3 วัน พร้อมด้วยโอเวอร์-ไทมส์ 1,500 ดอลลาร์ ได้นิโหมบิกแมน นี่นอร์แมนพูด...ตอนที่ยังพบกันที่สนามบินนาชู³¹

ในสารนิยายตอนยาวชุด “สงครามผืนที่ภูหินตั้ง” ว่าด้วยเรื่องราวของσυมญุที่ได้รับการกิจเสี่ยงตายจากนอร์แมนให้เข้าไปตรวจสอบสวนผืนที่มีชาวแม้วดูแลอยู่ โดยสวนผืนนี้เป็นของซี.ไอ.เอ. ที่ให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง แต่ทว่าหมู่บ้านชาวแม้วที่ว่าการลับขาดการติดต่อไป ในตอนแรกσυมญุมีท่าทีจะปฏิเสธแต่พอทางนอร์แมนได้ยื่นข้อเสนอว่าจะให้เงินตอบแทนพร้อมกับวันลาพัก ท่าทีของσυมญุก็ได้เปลี่ยนไปในทันที พร้อมรับการกิจแต่โดยดี

โอเวอร์ไทม์ วันละ 35 เหรียญสหรัฐ เงินเดือนต่างหาก พักผ่อนสองสัปดาห์ โอเค “ผมรับคำนวณออกมาเป็นเงินไทยอย่างรวดเร็ว วันละเจ็ดร้อยบาท หนึ่งเดือนก็ซัดเข้าไปตั้งสองหมื่นกว่า แลผมได้พักผ่อนพิเศษอีกตั้งสองอาทิตย์ เป็นยังงี้ก็เป็นกันนะ ผมคิดอยู่ในใจ”³²

3 วัน” หรือ “ตามที่ ผบ.พัน. ได้รับคำสั่งจาก บก.สิงหะว่าจะต้องทำการเข้าตียอดเนิน CW อีกครั้ง เพราะการเข้าตีล้มเหลวมาแล้วถึง 3 ครั้ง แต่ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ว่า หากยึดได้จะขอรางวัลให้ผู้ทำการยึดคนละ 5,000 บาท และจะให้ลาพักผ่อนคนละ 10 วัน หลังจากยึดที่หมายได้แล้ว” ใน บัญชร ขวาลศิลป์, ปีซี-602 กองพันไม้แพ่ จากบันทึกความทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2566). หน้า 71, 107.

³¹ Συมญุ ทศพล, ชุมทางคนกล้าตาย (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 29.

³² Συมญุ ทศพล, สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่ม 1, หน้า 11.

สำหรับประเด็นเรื่อง “ค่าตอบแทน” ให้กับทหารรับจ้างไทยนั้นเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปภายหลังจากที่สงครามสิ้นสุดลง ว่าทางสหรัฐอเมริกาจะให้การสนับสนุนทุกอย่างแก่ฝ่ายไทยในสงครามลาว โดยเฉพาะเงินเบี้ยเลี้ยง³³ ซึ่งสอดคล้องกับที่สุมภูมัมจะเล่าว่าได้เงินตอบแทนเป็นเงินสด “ดอลลาร์” แต่ในสูจิบัตรงานสังสรรค์ของสมาคมกบนิรนาม 333 ได้มีการกล่าวถึงเงินเดือนทหารในลาวเอาไว้เช่นกัน ซึ่งระบุว่าภายหลังจากความสำเร็จของทหารเสือพรานในยุทธการห้วยทราย พล.ต.อ. วิท รุย์ ยะสวัสดิ์ หรือเจ้าของรหัส เทพ 333 ได้เขียนหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรมายังฐานให้มีการปรับเงินเดือนทหาร โดยพลทหารได้ 1,500 บาท/เดือน นายสิบ 2,000 บาท/เดือน จ่า 2,500 บาท/เดือน นายทหาร 3,000 บาท/เดือน เบี้ยเลี้ยงสนามวันละ 20 บาท ตัดค่าอาหารเท่าเดิมวันละ 15 บาท/นายตายได้ 100,000 บาท โบนัสปีละ 8,000 บาท/คน³⁴ หากอ้างอิงจากข้อมูลในสูจิบัตรงานสังสรรค์สันนิษฐานว่าสำหรับพลเรือนที่สมัครเป็นทหารรับจ้างอาจได้รับค่าตอบแทนในส่วนของพลทหารเท่านั้น แต่ที่น่าสนใจและชวนให้ถกเถียงต่อคือ ในขณะที่ทหารประจำการที่ลาออกจากราชการทหารก่อนจะสมัครมารบในฐานะทหารรับจ้างจึงเป็นไปได้ว่ายังคงมี “ยศตำแหน่ง” ทางทหารอยู่เหมือนเดิม และเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจก็สามารถกลับมารับตำแหน่งเดิมได้ ทหารรับจ้างบางคนที่พื้นเพเดิมเป็นพลเรือนนั้น เมื่อกลับจากการไปรบในลาวก็อาจไม่ได้รับโอกาสตรงนี้และอาจตกงานด้วยซ้ำไป เพราะไม่มีงานประจำมารับ ด้วยเหตุนี้ทำให้สุมภูมัมได้มีการกล่าวพาดพิงถึงทหารประจำการในคราบทหารรับจ้างเอาไว้ในสารนิยายของตนเช่นกันว่า “สงครามลาวสร้างฐานะความเป็นอยู่ให้กับ “เจ้านาย” บางคนอย่างล้นเหลือ เอ! นี่ผมชักจะพูดมากไปจนเจ็ดตระกูลเข้าไปทุกทีแล้วครับ...”³⁵

ข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่ง ภายหลังจากที่สงครามในลาวสิ้นสุดเป็นระยะเวลาหลายปี คือ การที่บรรดาทหารไทยในยุคหลังพยายามออกมาให้การปฏิเสธว่า ทหารไทยที่ไปรบในสมรภูมิลาวไม่ควรจะถูกเรียกว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” เพราะพวกเขาเหล่านี้รบเพื่อประเทศชาติและเชื่อว่าทฤษฎี

³³สายหยุด เกิดผล, สงครามลับในลาว Secret War in Laos (กรุงเทพฯ: สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮ้าส์, 2562), หน้า 98.

³⁴สมาคมกบนิรนาม 333, สูจิบัตรงานสังสรรค์สมาคมกบนิรนาม 333 4 เมษายน 2547 (ม.ป.ท, 2547), หน้า 43.

³⁵สุมภูมัม ทศพล, สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1, หน้า 166. ในฉบับรวมเล่มของสำนักพิมพ์บรรณกิจ ได้มีการตัดคำว่า “เจ้านาย” ออก และเปลี่ยนรูปประโยคใหม่เป็น “สงครามลาวสร้างฐานะความเป็นอยู่ให้กับ “คนบาง คน” อย่างล้นเหลือ และในทำนองเดียวกันสงครามก็สร้างหายนะให้กับชีวิตอาสาสมัครชาวไทยล้มหายตายจากลงไปมิใช่น้อย” ใน สุมภูมัม ทศพล, กองพันมรณะ (ฉบับสมบูรณ์) (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 165.

โดมิโนในช่วงสงครามเย็นเป็นความจริง ดังจะเห็นได้จาก หนังสือประวัติศาสตร์การทหารของพลเอก บัญชร ขวาลศิลป์ เรื่อง 2503 สงครามลับ สงครามลาว ได้มีการให้เหตุผลในประเด็นนี้เอาไว้ “พวก เขามีได้รบเพื่ออเมริกา พวกเขามีได้รบเพื่อราชอาณาจักรลาว แต่พวกเขารบเพื่อแผ่นดินเกิด – ประเทศไทยอันเป็นที่รักยิ่งของเขา พวกเขาเป็นนักรบนิรนามแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว... พวกเขาไม่ใช่ “ทหารรับจ้าง” ที่ต้องรับใช้ “ผู้ว่าจ้าง” พวกเขาคือ “นักรบนิรนาม” ที่รบเพื่อปกป้อง แผ่นดินไทยให้รอดพ้นจากเงื้อมมือคอมมิวนิสต์”³⁶ หรือกระทั่งในบันทึกความทรงจำของพลเอกพิจิตร กุลละวณิช ได้หยิบเอาคำพูดของพล.ต.อ. วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์มาเล่าในหนังสือของตนเช่นกันว่า **ภารกิจ ของพวกเขาไม่ใช่ “ทหารรับจ้าง” เพราะไม่ใช่จะได้เงินเดือนมากมาย แต่มันเป็นภารกิจ เพื่อ ปกป้องประเทศที่จำเป็นต้องไปเปิดสงครามนอกแบบเป็นกันชน**³⁷

อย่างไรก็ตาม อย่างที่ได้เสนอเอาไว้ในบทนำว่าด้วยนิยามของทหารรับจ้าง ทหารไทยที่ไปรบ ในลาวสามารถถูกนับได้ว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ได้เช่นเดียวกัน หากมองเฉพาะคุณลักษณะของการ สมัครไปรบเพื่อค่าตอบแทนทางการเงิน แต่ในขณะเดียวกันสามารถมองว่าไม่ได้ไปเพื่อเป็นทหาร รับจ้างได้เช่นกัน เพราะอย่างที่บัญชาได้เสนอ คือ การไปรบของทหารไทยในลาว มีเรื่องของการทำ เพื่อมาตุภูมิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น ทหารไทยในลาวจึงสามารถมองได้หลายแบบ ทั้งเป็นและไม่เป็น ทหารรับจ้างก็ได้ ทั้งนี้ ตัวละครทหารรับจ้างที่ปรากฏในสารนิยายของสยมภู มีความเป็น Anti - Hero เช่นเดียวกับความเป็นวีรบุรุษ (Hero) เพราะในบางครั้งแม้ทหารรับจ้างเหล่านี้จะมีความกล้าหาญและ เสียสละตนเพื่อประเทศชาติ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นการรบเพื่อเงินค่าตอบแทนเช่นกันและมีความ กลัวตายเช่นกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

6.2 คนธรรมดาผู้มีความกลัว

นอกเหนือไปจากความต้องการทางการเงิน สยมภูยังได้เสนอต่อไปด้วยว่าทั้งตนเองและทหารรับจ้าง ในสมรภูมิลาวบางครั้งไม่ได้มีความกล้าหาญหรือเสียสละเสมอไป แต่ก็มีความรักตัวกลัวตายหรือซี ขลาดตาขาว เมื่อเผชิญกับสถานการณ์อันตรายก็พร้อมละทิ้งหน้าที่และหนีเอาตัวรอดก่อน ควรกล่าว ได้เช่นกันว่า “ความกลัว” เป็นข้อตรงข้ามกับ “ความกล้าหาญ” ซึ่งโดยส่วนใหญ่อาชีพรบนั้นมักผูก ติดกับภาพจำวีรบุรุษ ดังนั้น การแสดงถึง “ความกลัว” ในตัวทหารจึงเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยปรากฏให้เห็น

³⁶บัญชา ขวาลศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2565), หน้า 380.

³⁷ สวัสดิ์ ช่อนกลิ่น, “บ๊ิกเลื่อ” Very Good Soldier ขุนศึกคู่ชาติ และราชบัลลังก์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2550), หน้า 208.

เท่าไรนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับหนังสือหรือบันทึกความทรงจำของทหาร แต่ทว่าในงานเขียนของ สยามภูกลับนำเสนอสิ่งเหล่านี้ราวกับเป็นเรื่องปกติ หรือ ควรกล่าวได้ว่าทหารรับจ้างในสารนิยายของ สยามภูมีความเป็น Anti – Hero Soldier ก็ว่าได้ เช่น ใน “สกายไลน์ - เนินมรณะ” (หรือเนื้อหาในตอน ล่องแจ้ง...เนินมรณะ สำนักพิมพ์บรรณกิจ) เล่าถึงฉากภายหลังการปะทะระหว่างฝ่ายทหารรับจ้างไทยและทหารเวียดนามเหนือ ณ พื้นที่ข้าทอง ซึ่งโดยปกติสำหรับฝ่ายไทยเมื่อเสร็จสิ้นการสู้รบ จะต้องเดินทางกลับสู่กองบัญชาการเพื่อรายงานผลการสู้รบ แต่ทว่าก็มีทหารรับจ้างไทยบางกลุ่มที่เลือกจะไม่กลับไปยังกองบัญชาการ ซ้ำยังได้วางแผนที่จะหลบหนีกลับชายแดนไทยอีกด้วย เพราะกลัวว่าจะต้องไปเสี่ยงอันตรายมากยิ่งขึ้น

ตามปกติแล้ว ทหารรับจ้างทุกคนที่ถอนตัวจากฐานบังคับการ จะต้องมุ่งหน้ากลับไปยังกองบัญชาการส่วนหลักซึ่งตั้งอยู่ ณ เมืองล่องแจ้ง ทั้งนี้เพื่อรายงานตัวอันเป็นผลสรุปยอดเสียหายของกองพันดังกล่าวด้วย ของมันรู้ ๆ กันอยู่แล้ว ขึ้นตันทุรงกลับไป หน่วยเหนือก็ต้องรวบรวมกำลังพลส่งขึ้นไปปะทะกับข้าศึกอีก รอดตายกลับมาหยก ๆ ไม่มีใครยอมหรือครับ ทหารรับจ้างบางคนพร้อมด้วยอาวุธครบมือพากันบุกป่าข้ามแม่น้ำจิม หวังจะไปถึงชายแม่น้ำโขงให้จงได้ ความคิดของพวกทหารเหล่านี้ก็คือหวังจะเล็ดลอดข้ามแม่น้ำโขง หนีกลับประเทศไทยนั่นเอง³⁸

ในเล่ม เลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำจิม ก็มีสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสกายไลน์เนินมรณะ³⁹ โดยเลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำจิม เล่าถึงการหลบหนีของทหารเสือพราน กองพัน 616 ที่ถอนกำลังออกจากเนินชาร์ลี - ชาร์ลี (หนึ่งในพื้นที่เนินสกายไลน์) หลังสูญเสียพื้นที่ทั้งกล่าวให้กับทหารเวียดนามเหนือ ระหว่างทางที่กำลังถอนกำลังกลับพื้นที่ล่องแจ้ง ทางกองบัญชาการกลับออกคำสั่งให้กลับไปสู้ต่อ จนเป็นเหตุให้กองพัน 616 ชัดคำสั่งและวางแผนหลบหนีกลับประเทศไทย เป็นเหตุให้สยามภูต้องกลับไปตามทหารกองพันนี้⁴⁰ ซึ่งเหตุการณ์ในเล่มนี้แสดงให้เห็นว่า ในบางครั้งทหารรับจ้างก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามคำสั่งเสมอไป และให้ความสำคัญกับชีวิตตนเองมาเป็นอันดับแรกก่อนนั่นเอง

³⁸ สยามภู ทศพล, สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1, หน้า 2.

³⁹ ในสกายไลน์ เนินมรณะ เล่าถึงการหลบหนีของทหารรับจ้างไทยที่แตกทัพจากสนามบินข้าทอง ในขณะที่เนื้อหาเล่ม เลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำจิม เล่าถึง การหลบหนีของทหารรับจ้างกองพัน 616 บนเนินชาร์ลี - ชาร์ลี สกายไลน์วัน (1)

⁴⁰ สยามภู ทศพล, เลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำจิม (กรุงเทพฯ: ผ่านฟ้าพิทยา, 2518).

ไม่ใช่แต่เพียงทหารรับจ้างระดับล่างเท่านั้นที่ถูกนำเสนอว่ามีความรักตัวกลัวตาย สยมภูยังได้นำเสนอว่าทหารไทยระดับบังคับบัญชาเองก็มีสภาพไม่ต่างกัน ใน “สกายไลน์ เนินมรณะ” เล่าถึงตัวละคร ส.อ.พรศักดิ์ ซึ่งคาดว่าเป็นทหารไทยระดับสั่งการ ได้หนีตายเอาตัวรอดและทิ้งลูกน้องให้เผชิญชะตากรรมเพียงลำพัง เพราะสถานการณ์รบในขณะนั้นค่อนข้างวิกฤตและฝ่ายไทยกำลังตกเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำ

‘ส.อ. พรศักดิ์’ ผู้เคยผ่านสมรภูมิลาวมาแล้ว 3 ครั้ง และก็หนีกลับทุกครั้ง และครั้งที่สี่ก็ใช้วิธีพอร์ม ด้วยการวิ่งหนีอย่างป่าราบ ทั้งทั้งปีนทั้งลูกน้องอย่างไม่ไยดี ท่ามกลางเสียงตะโกนด่าของกลุ่มทหารรับจ้างที่มองเห็นเหตุการณ์อยู่รอบด้าน สถานการณ์ของกองร้อยที่หนึ่ง ตกอยู่ในภาวะที่ถูกบีบให้ถอนตัวจากอำนาจการยิงที่รุนแรงของอาวุธหนักข้าศึกแล้ว⁴¹

สำหรับตัวสยมภูเองก็ยอมรับอย่างเปิดเผยว่าความซี้ซลัดตาขาวหรือความกลัวตายไม่ใช่เรื่องแปลก โดยตนเองเมื่อเจอสถานการณ์ที่อันตรายก็พร้อมหนีเอาตัวรอดเพื่อรักษาชีวิต ซึ่งเป็นสาเหตุว่าทำไมตนถึงรอดตายกลับมาจากสงครามได้ โดยบทสัมภาษณ์ของสยมภูใน พ.ศ.2520 ได้ระบุเอาไว้อย่างชัดเจน ที่ตนรอดตายจากสมรภูมิมาได้หลายครั้ง ไม่ใช่เพราะว่าตนเก่ง แต่เป็นเพราะตนนั้นซี้ซลัด และเป็นนักวิ่ง สยมภูเล่าว่าเคยมีเหตุการณ์ที่ข้าศึกเข้ามาโจมตีหน่วยของตน วันนั้นทหารรับจ้างจาก 448 คน เหลือรอด 53 คน ซึ่งตนเองก็เป็นหนึ่งในผู้รอดชีวิต แต่ที่รอดชีวิตเนี่ยเพราะตนนั้นได้วิ่งหนีสุดชีวิตนั่นเอง⁴² และในบทสัมภาษณ์เดียวกันตัวสยมภูก็ได้เน้นย้ำถึงเรื่องนี้ผ่านคำถามเรื่องแนวการเขียนของตนว่า “เรื่องผจญภัยของผมนั้นเป็นความจริงคือผมไม่ได้สร้างมันขึ้นมาเลย บางทีมีตัวจริงทั้งนั้นพระเอกของผมนั้นก็ไม่เก่ง คุณเห็นใช่ไหม ถึงเวลาเป็นวินัยัน...”⁴³ การออกมายอมรับอย่างเปิดเผยของสยมภูในประเด็นเรื่องความกลัวตายและหนีเอาตัวรอดปรากฏในสารนิยายของตนเช่นกัน อาทิใน สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 5 ก็ได้มีพูดถึงเรื่องนี้เอาไว้ดังนี้

⁴¹สยมภู ทศพล, สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1, หน้า 205.

⁴²กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรมสุร” ลูกอันตะผอมขาดข้างหนึ่ง,” โลกหนังสือ 1,2 (พฤศจิกายน 2520): 42.

⁴³เรื่องเดียวกัน, หน้า 43.

ทุกวันนี้เท่าที่มีชีวิตรอดกลับมาได้ก็เพราะความซื่อสัตย์ของเขานั่นเองแหละครับ เวลาตกอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉินทุกทีไร มีโอกาสเหมาะ ๆ บิ๊กแมนก็ต้องอาศัยหลวงพ่อก้อยวิงหนีป่าราบทุกที นี่แหละครับคือความจริงที่ผมกล้าเปิดเผย⁴⁴

สภาวะความกลัวที่เกิดขึ้นในตัวทหารรับจ้างไทยที่ต้องใช้ชีวิตในสมรภูมียังเป็นแรงขับเคลื่อนที่ผลักดันให้ทหารรับจ้างไทยบางคนต้องก่อการบางอย่างที่อันตรายต่อพวกเดียวกันอีกด้วย ใน “นักรบรับจ้าง” มีการเล่าถึงเหตุการณ์ปล้นจีเครื่องบินของทหารรับจ้างไทยบางกลุ่มที่ต้องการหลบหนีกลับประเทศไทย ซึ่งทหารไทยกลุ่มนี้สามารถปล้นเครื่องบินได้สำเร็จ แต่ในท้ายที่สุดก็โดนจับตอนเครื่องลงที่อุดรธานี ในบันทึกความทรงจำของชาลี คเชนทร์ อดีตทหารไทยในลาวได้เปิดเผยเอาไว้ภายหลังเช่นกันว่าเหตุการณ์ปล้นเครื่องบินของทหารรับจ้างไทยในลาวเป็นเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริงมาก่อน แต่ทหารกลุ่มนี้กระทำการไม่สำเร็จเพราะมีคนมาช่วยเกลี้ยกล่อมจนเปลี่ยนใจ⁴⁵ สำหรับสาเหตุหลักที่ทหารกลุ่มนี้กระทำการดังกล่าว เพราะหวาดกลัวต่อข่าวเรื่องการบุกครั้งใหญ่ของทหารเวียดนามเหนือ หลังจากยึดทุ่งไหหินได้ ดังจะเห็นได้จากบทบรรยายของสยมภูในส่วนนี้ว่า

ทหารรับจ้างที่อาจหาญเข้ายึดเครื่องบิน ส่วนมากเป็นทหารเดนตายที่เพิ่งแตกจากทุ่งไหหิน และสนามบินข้าทอทั้งสิ้น ภาพหลอนของเหตุการณ์นองเลือดยังตราตรึงความรู้สึกอยู่ตลอดเวลา ร่างของเพื่อนฝูงที่โดนทหารเวียดนามเหนือบุกเข้าสังหารในขณะที่ยกมือยอมแพ้ บีบคั้นอารมณ์จนทหารรับจ้างบางคนต้องวิกลจริตไปเลยก็มี เมื่อทราบข่าว กองพันทหารเวียดนามเหนือจะรวบรวมกำลังพลเข้าโจมตีเมืองล่องแจ้ง ขวัญที่กำลังเข้มแข็งเกลียวอยู่แล้วก็ขาดผิงลงทันที⁴⁶

ในส่วนของสาเหตุที่มีส่วนช่วยสร้างสภาวะความกลัวให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้ก่อการปล้นเครื่องบินเพื่อหลบหนีในเล่ม นักรบรับจ้าง นั้น ส่วนหนึ่งมาจากกลยุทธ์การกดดันของฝ่ายทหารเวียดนามเหนือภายหลังจากยึดพื้นที่ทุ่งไหหินที่ได้โปรยใบปลิวโฆษณาชวนเชื่อทางอากาศว่ากำลังมีแผนการบุกตีพื้นที่ล่องแจ้งในไม่ช้า หากยอมจำนนหรือยอมแพ้ก็จะใช้ชีวิต ข้อสังเกตที่น่าสนใจ

⁴⁴ สยมภู ทศพล, **สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 5** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ), หน้า 604.

⁴⁵ ชาลี คเชนทร์, **วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราณ**, หน้า 104 – 105.

⁴⁶ สยมภู ทศพล, **ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 1 นักรบรับจ้าง** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 65.

คือจากเอกสารที่มีการเปิดเผยในภายหลังพบว่ากลยุทธ์แจกใบปลิวที่เกิดขึ้นในสมรภูมิสงครามลับลาว มีเค้าโครงจากเรื่องจริง ซึ่งมีการแจกใบปลิวโฆษณาชวนเชื่อทั้งฝ่ายโลกเสรีและฝ่ายคอมมิวนิสต์ ทว่าหลักฐานที่ยังคงหลงเหลืออยู่ของใบปลิวดังกล่าวมีเพียงใบปลิวของฝ่ายโลกเสรีเท่านั้น เพราะจากบันทึกความทรงจำของกุสินได้เล่าว่า หากเก็บใบปลิวโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายเวียดนามเหนือได้จะต้องทำลายทิ้งทันที⁴⁷ กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์ใบปลิวดังกล่าวสร้างความหวาดผวให้กับฝ่ายโลกเสรีในท้องถิ่นอย่างมากแม้ว่าทางฝ่ายเวียดนามเหนือจะมีการใส่ภาพโฆษณาชวนเชื่อว่าเป็นปฏิปักษ์กับเชลยศึกชาวไทยเป็นอย่างดีก็ตาม

หลังจากตรวจการอยู่ชั่วคราว ทางฐานปฏิบัติการของกองพันทหารรับจ้างที่ตั้งอยู่บนเนินสกายไลน์ต่างพากันรายงานเข้า บก.ล่องแจ้งกันให้แซดไปหมด จากการประเมินข่าว ผมพอจะสรุปได้ว่าทหารเวียดนามเหนือใช้กระดาษใบปลิวอัดแน่นในลูกปืนแบบ ‘ค.82’ แล้วตั้งจำนวนลูกปืนแบบ “ยิงแตกอากาศ” ยิ่งเข้ามาแตกเหนือเมืองล่องแจ้ง กระดาษที่โฆษณาชวนเชื่อและข้อมูลของทหารเวียดนามเหนือก็เลยปลิวว่อนไปทั่วอาณาบริเวณ ไม่ถึงครึ่งชั่วโมง กระดาษใบปลิวดังกล่าวก็ถูกนำเสนอสู่ผู้บัญชาการกองบัญชาการทหารรับจ้าง อย่างไรก็ตามแต่ทหารรับจ้างชั้นลูกแถวเลยครับที่จะขวัญเสีย แม้แต่ตัวของผมเองอ่านใบปลิวของพวกมันก็อดที่จะใจแป้วไม่ได้ กระดาษอาร์ตสีขาวอย่างดีขนาด “5x7” มีรูปภาพทหารชาวไทย ถูกทหารเวียดนามเหนือควบคุมตัวนับเป็นร้อย ๆ คน ได้ภาพมีคำบรรยายเป็นภาษาไทยด้วยความที่โฆษณาชวนเชื่อในทำนองว่า “ทหารรับจ้างที่ยอมแพ้ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากทหารเวียดนามเหนือ”⁴⁸

มาถึงตรง จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมในสนามรบมีส่วนสำคัญในการสร้างความกลัวให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยอย่างเลี่ยงไม่ได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยภายนอกที่เกิดขึ้นก็ว่าได้ อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมของสงครามที่เป็นตัวกระตุ้นความกลัวขั้นต้น ก็ไม่อาจมองข้ามปัจจัยภายในเช่นกัน โดยในที่นี้หมายถึง “อายุและวุฒิภาวะ” ของทหารรับจ้างไทยบางคนด้วย

⁴⁷ จากบันทึกความทรงจำของกุสิน ได้เล่าว่าฝ่ายเวียดนามเหนือได้ยิงกระสุนโฆษณาเป็นจำนวนมากในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2515 สรุปใจความประมาณว่า “...ให้ทหารไทยยอมจำนนฝ่ายเวียดนามเหนือ กล่าวโจมตีสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลไทยนอกจากนั้นยังให้ใช้ใบปลิวนี้เป็นบัตรผ่านแดนเข้าหาฝ่ายเวียดนามเหนือได้ โดยสัญญาว่าจะส่งกลับภูมิลำเนาเดิมในภายหลัง” ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน กุสิน สันภูเทิง, คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง (นนทบุรี: สีนไพลย์ 2488, ม.ป.พ.), หน้า 149.

⁴⁸ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 1 นักรบรับจ้าง, หน้า 48 - 49.

เนื่องจากทหารรับจ้างบางคนที่มีสมัครมารบเป็นเพียงแค่ว่าชวนหรือวัยรุ่นเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากในเล่ม เฌอญหน้ามัจจุราช ที่สยมภูเล่าว่ามีชายไทยที่อายุไม่ถึง 18 ปีบางคน สมัครมารบในลาวด้วย คาดว่าน่าจะเป็นความคึกคะนองตามวัย ทั้งนี้ ยังเล่าต่ออีกด้วยว่ามีทหารรับจ้างไทยบางคนตั้งแต่เดิมเมื่ออยู่ในประเทศไทยทำตัวเป็นเจ้าพ่อหรืออันธพาล แต่ทันทีที่ก้าวเท้าเข้ามาในสนามรบก็ต้องตกอยู่ในสภาวะหวาดกลัวอย่างเลี่ยงไม่ได้

ทหารรับจ้างที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยลาดตระเวน ล่วงหน้าขึ้นไปก่อน ให้ตายซีครับผม สังเกตเห็นสีหน้าของทหารรับจ้างรุ่นใหม่เหล่านี้เหมือนกับจะร้องไห้เอาทีเดียว แทบทุกคนอายุไม่ครบ 18 ปีก็ว่าได้ ความจริงวัยขนาดนี้เหมาะที่จะเรียนหนังสือ หรือว่าหางานทำอยู่ในสังคมเมืองหลวง ไม่น่าเลยที่จะหลวมตัวเข้ามาในสภาพเช่นนี้ ลักษณะคึกคะนองที่ผมเคยเห็นอยู่เป็นประจำในค่ายน้ำพอง ปลาสนาการไปหมดสิ้น คราวนี้แทบทุกคนเชื่อมซิมเจียบเหงาทำทางแห้งแล้ง บางครั้งมีอาการหวาดผวามือสั่นคล้ายกับคนเสียสติ ครับ – มันเป็นเรื่องจริงที่ผมเคยประสบมาด้วยสายตาตนเอง ให้แน่ ๆ ขนาดไหน ให้ตั้งขนาดไหนถึงจะเป็นเจ้าพ่อ เจ้าถิ่นอยู่ในอาณาจักรนรกของกรุงเทพมหานครแต่พอเข้ามาในลาว ธาตุแท้ของบุคคลเหล่านั้นก็ถูกอำนาจของความหวาดกลัวผลักดันออกมาอย่างช่วยเหลืออะไรไม่ได้⁴⁹

ความกลัวในตัวทหารนั้นไม่ได้ถูกจำกัดว่าต้องเกี่ยวข้องกับความกลัวความตายเพียงอย่างเดียว แต่ยังกล่าวถึงความกลัวในเรื่องถูกเล่าในเชิงสนุกสนานเช่นกัน โดยในเล่ม “กองพันเพชรฆาต” มีฉากที่เล่าถึงความกลัวในศพของผู้เสียชีวิตในสงครามเช่นกัน โดยในเล่มนี้ได้เล่าถึงการหยอกล้อกันของบรรดาทหารรับจ้างไทยที่มีการหยิบเอาศิระะจากศพของทหารเวียดนามเหนือที่เสียชีวิต มาแกลังตัวละครที่ชื่อ “ดำ” พนักงานวิทยุที่มีความเชื่อเรื่องผีจนเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้บรรดาทหารรับจ้างไทยในขณะนั้นรู้สึกสนุกสนาน

ในขณะที่พูด ไอ้ไลน์ก็ก้มลงดึงหูของเจ้าดำ พนักงานวิทยุตาขาวของผมขึ้นมาจากพื้นดิน ส่วนมืออีกข้างหนึ่งของไอ้ไลน์ก็หัวผมที่ยาวเป็นกระเชิงของศิระะของทหารเวียดนามเหนือที่ถูก

⁴⁹ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เฌอญหน้ามัจจุราช (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 352 - 353.

แรงระเบิดขาดแค่คอติดมือขึ้นมาอย่างหน้าตาเฉย เจ้าดำหลับตาปี ตัวสั่นเหมือนกับเจ้าเข้าปากก็ร้องเอ็ดอึง...

“โยน โยนทิ้งซะ มึงก็รู้ว่ากูกลัวผีขนาดไหน กูไหว้มึงละไอ้ไลน์ เอาหัวผีออกไปห่าง ๆ กูเถอะวะ” ในขณะที่พูดเจ้าดำก็ยกมือไหว้ประหลก ๆ อย่างน่าสงสาร ท่ามกลางเสียงหัวเราะเกรียวกราวด้วยความขบขันจากพรรคพวกรอบ ๆ ด้าน...⁵⁰

หรือใน “หลังเลือดทาแผ่นดิน” ก็มีการหยิบความกลัวมาเล่าในเชิงสนุกสนานเช่นกัน ผ่านเหตุการณ์ที่ตัวละครแบทเทิลชิพ (Battle Ship)⁵¹ ผู้ที่เป็นหนึ่งในผู้ชี้เป้าทางอากาศชาวไทยได้ร่วมงานกับสยุมภูในการสำรวจบินไปตรวจการพื้นที่ข้าทางอีกครั้งก่อนที่จะมีการบุกเข้าตี แต่ระหว่างที่กำลังบินสำรวจก็ถูกปืนยิงแตกอากาศของทหารเวียดนามเหนือยิงจนบินตกไปยังพื้นที่ใกล้กับข้าศึก ทำให้สยุมภูและแบทเทิลชิพต้องหลบหนีเข้าศึกโดยการหลบซ่อนในโรงพยาบาลร้างที่เต็มไปด้วยซากศพจำนวนมาก เป็นเหตุให้แบทเทิลชิพหวาดกลัวจนไม่กล้าเข้าไปหลบภัย จนสยุมภูต้องให้ตัวเลือกเลือกว่าระหว่างซากศพที่เป็นผีแต่ปลอดภัยกับทหารเวียดนามเหนือที่เป็นคนแต่อันตรายจะเลือกแบบใด

“อยู่กับผีจะปลอดภัยจากทหารเวียดนามเหนือ หรือว่าถ้าคุณจะอยู่นอกฐานก็มีโอกาสพบกับหน่วยลาดตระเวนของมันไม่เวลาใดก็เวลาหนึ่ง ขอให้คุณเลือกเอาที่ปลอดภัย”

“โอเค. ครับ...บ๊ิกแมน...เข้าไปเดี๋ยวนี้เลยนะครับ”⁵²

เมื่อต้องใช้ชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อมของสงครามที่ก่อให้เกิดความกลัวได้ง่าย ส่งผลให้จิตใจไม่มั่นคง ดังนั้นจึงต้องมีสิ่งที่สามารถช่วยระงับความกลัวได้หรือ “ที่พึ่งพาทางใจ” นั่นเอง โดยทหารไทยนิยมพก เครื่องรางเอาไวติดตัว โดยเฉพาะเครื่องรางที่เรียกว่า **พระเครื่อง** เพราะเชื่อว่าจะสามารถปกป้องคุ้มครองชีวิตให้รอดจากสนามรบได้ และไม่ใช่แค่ทหารไทยที่ไปรบในสงครามลาวเท่านั้นแต่ยังรวมถึงทหารไทยที่ไปรบในสงครามเวียดนามด้วย ดังจะเห็นได้จากงานศึกษาเรื่อง In

⁵⁰ สยุมภู ทศพล, **กองพันเพชรฆาต** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 36.

⁵¹ เอกสารที่มีการเปิดเผยภายหลัง มีการยืนยันว่ามีผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide) เจ้าของรหัสว่า “Battle Ship” จริง โดยมีชื่อจริงว่า ธานนท์ สกากรกุล (Thanan Skakornkul) อ้างใน Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” P.107.

⁵² สยุมภู ทศพล, **ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 263.

Buddha's Company: Thai Soldiers in the Vietnam War ของ Richard A. Ruth ที่ค้นพบว่าสิ่งที่เรียกว่า “พระเครื่อง” เป็นสิ่งที่บรรดาทหารไทยพกติดตัวไว้เสมอ⁵³ ทั้งนี้ ความเชื่อเกี่ยวกับอภินิหารการคุ้มครองของพระเครื่องได้กระจายไปยังหมู่ทหารอเมริกันอีกด้วย เนื่องจากทหารอเมริกันก็มีความกลัวไม่ต่างจากทหารไทยและแสวงหาวิธีจะขจัดความกลัวดังกล่าว คือการหาสิ่งที่สามารถยึดเหนี่ยวจิตใจของตนได้ และเมื่อพบว่าทหารไทยส่วนใหญ่รอดชีวิตจากสนามรบได้หลายครั้ง จึงเป็นผลให้ทหารอเมริกันหันมาขอพระเครื่องจากทหารไทยแทบจะทันที⁵⁴

ในบันทึกความทรงจำของพลตรีประจักษ์ วิสูตรกุล หนึ่งในทหารไทยที่ไปรบในสมรภูมิสงครามลับในลาว ได้บันทึกไว้ว่า “พระเครื่อง” แทบเป็นสิ่งที่ยึดมั่นสำคัญที่ทหารไทยหลายคนต้องพกติดตัวเอาไว้ เพราะสามารถช่วยให้ลดความกลัวในจิตใจเอาไว้ได้พอสมควร โดยพลตรีประจักษ์เล่าต่อไปว่าตนเองก็รอดจากสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายมาแล้วหลายครั้งเพราะมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้คอยคุ้มครองตนอยู่⁵⁵ แต่พลตรีประจักษ์ยังเล่าต่อไปด้วยว่า ข้อห้ามที่ควรยึดถือปฏิบัติของนักรบในสนามรบคือ “ห้ามขโมยพระของเพื่อนหรือของใครก็ตามในสนามรบอย่างเด็ดขาด โทษถึงตาย เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นกับลูกน้องของผมเองในสมรภูมิเวียตนาม”⁵⁶ อย่างไรก็ตาม ในบทสัมภาษณ์ของสยมภูได้เล่าว่าสิ่งที่ตนรวมถึงทหารรับจ้างไทยหลายคนมักจะทำกันประจำ เมื่อพบเห็นศพของเพื่อนทหารรับจ้างด้วยกันก็มักจะเก็บพระเครื่องจากศพผู้เสียชีวิต โดยมักนิมนต์ขึ้นมาใส่ในหมวกเหล็กของตน⁵⁷

สำหรับตัวสยมภูเองก็พกพระเครื่องติดตัวเช่นกัน ในเล่ม นักรบรับจ้าง ได้มีกล่าวถึงเอาไว้ในฉากที่ฝ่ายทหารเวียตนามเหนือกำลังระดมโจมตีพื้นที่สนามบินล่องแจ้งผ่านเครื่องยิงจรวด ซึ่งทางฝ่ายไทยทำได้เพียงแค่ตั้งรับการโจมตีเท่านั้น ตัวสยมภูที่อยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าวไม่สามารถตอบโต้กลับได้

⁵³Richard A. Ruth, *In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War*, P.133

⁵⁴จากการบทสัมภาษณ์ของอดีตทหารไทยในสงครามเวียตนาม มีทหารอเมริกันหลายคนมาขอซื้อพระเครื่องของทหารไทย เพราะเชื่อว่าพระเครื่องมีความศักดิ์สิทธิ์จริง เนื่องจากเคยมีเหตุการณ์ที่ค่ายแบร์แคท (Bearcat Camp) ถูกโจมตีด้วยกระสุนหรือจรวดเข้ามา ทว่ามีเพียงแค่ว่าทหารอเมริกันเท่านั้นที่บาดเจ็บหนักจนต้องเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลเป็นจำนวนกว่า 20 ถึง 30 คน ในขณะที่บรรดาทหารไทยมีแค่สองถึงสามคนเท่านั้นที่บาดเจ็บ อ้างใน Ibid., P. 134

⁵⁵นอกเหนือจาก “พระเครื่อง” ยังมี “รูปภาพขององค์พระพุทธชินราช” อีกด้วยที่พลตรีประจักษ์พกเอาไว้ติดตัวเมื่ออยู่ในสนามรบ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน ประจักษ์ วิสูตรกุล, *นรกบ้านนา*, หน้า 37 - 43

⁵⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 44.

⁵⁷กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดื่บรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” *โลกหนังสือ* 1,2: 56.

จึงทำได้เพียงแค่ภาวนาสวดมนต์เท่านั้น ซึ่งทำให้จิตใจของสยมภูสามารถสงบได้อย่างคาดไม่ถึง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าที่พึ่งทางใจมีส่วนไม่มากนักน้อยในการระงับความกลัว

เสียงจรวดที่กระหน่ำสนามบินก็ห่างลงทุกที หมายถึงกำหนดการที่ได้ตกลงกันเอาไว้ ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว ขนของผมลุกชูขึ้นมาทั่วสรรพางค์กาย มือขวายกขึ้นกุมหลวงพ่อบุญที่คล้องคอ จิตใจคึกคักและเข้มแข็งขึ้นมาอย่างแปลกประหลาด⁵⁸

หรือใน หลังเล็ดทาแผ่นดิน สยมภูได้แสดงให้เห็นถึงอิทธิฤทธิ์ของพระเครื่องผ่านเหตุการณ์ที่ ก่อนที่ตนจะออกไปทำภารกิจสำรวจพื้นที่ข้าพหอกับแบทเทิลชิพ (Battle Ship) และประสบเหตุ เครื่องบินตกในเวลาต่อมา เมื่อมองย้อนกลับไปก่อนหน้าไม่นานระหว่างที่สยมภูได้อยู่บนเครื่องบิน ตัว สยมภูได้หยิบพระเครื่องของตนขึ้นมาสวดอาราธนา แต่กลับมีคำสาปที่ไม่ชอบมาพากลเกิดขึ้น ไม่ว่า จะเป็นการที่จิ้งจกได้กระโดดลงมาจากบนศรีษะหรือมีตราบปลายปีนตกลงมาใส่เป้ ซึ่งคำสาปบอกเหตุ ดังกล่าว ตัวสยมภูเชื่อว่าหลวงพ่อบุญที่ได้ให้สัญญาณเดือนถึงเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้น เป็นอิทธิฤทธิ์ บางอย่างที่ไม่สามารถอธิบายได้

ก่อนออกบินผมบรรจงหยิบหลวงพ่อบุญขึ้นอาราธนา จิ้งจกเมืองลาวกระโดดลงเกาะศรีษะ ผมทันที ผมชนลุกชูไปหมด พอเดินไปที่ตู้เก็บของใช้ส่วนตัวดึงแผนที่ซึ่งวางอยู่บนหลังตู้ลงมา มีตราบปลายปีนก็หล่นเป้งลงมาที่ศรีษะบวบผมเอาเลยทีเดียว⁵⁹

นอกเหนือจากความเชื่อเรื่องพระเครื่อง ในสารนิยายของสยมภูก็ได้มีการแสดงให้เห็นถึงการ หันไปหาศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างอื่นที่เชื่อว่าจะช่วยให้ตนรอดพ้นภัยอันตรายได้อีกด้วย เช่นใน ถล่มเนินชิบร้า ระหว่างการเข้าปะทะกับข้าศึก ตัวละคร “ไอ้โล้น” ที่มีการบรรยายว่าพื้นเพเดิม เป็น โจรปล้นฆ่าและนับถือศาสนาอิสลาม แต่ว่าเมื่อถึงคราวต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย ไอ้ โล้นกลับเลือกจะพึ่งพาพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจ

⁵⁸ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไผ่ เล่ม 1 นักรับจ้าง, หน้า 113.

⁵⁹ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไผ่ เล่มที่ 2 หลังเล็ดทาแผ่นดิน, หน้า 255.

เจ้าประคุณ คราวนี้ลูกช้างจะเลิกอาชีพทำปลอมหลอกหลวงชาวบ้านอีกแล้ว ถ้าพระองค์ท่าน ศักดิ์สิทธิ์จริง จงดลบันดาลให้ลูกช้างรอดชีวิตจากเหตุการณ์อันเลวร้ายนี้เถิด แล้วลูกช้างจะเป็นข้าบาทนับถือศาสนาพุทธของพระองค์ท่านไปชั่ววันรันดี”

ชนของมมลูกชูปะทิวสรรพางค์กาย มนุษย์ใจหินอย่างไ้โ้ลัน ที่เกิดมาก็พบแต่ความชั่ว ะยา ไม่เคยนับถืออะไรเป็นสรณะ แม้กระทั่งศาสนาอิสลามของมันก็ไม่สามารถที่จะยึดเหนี่ยวมันเอาไว้ได้ แต่พอเข้าที่คับขัน ไ้โ้ลันกลับนึกถึงศาสนาพุทธก่อนอื่น⁶⁰

หรือใน หลังเล็ดทาแผ่นดิน ตัวละครสมบัติเพื่อนร่วมรบของสยมภูก็มีที่พึ่งพาทางใจ เป็นเครื่องรางของขลังรูปแบบอื่นอีกด้วย โดยสยมภูเล่าว่า เครื่องรางของขลังที่สมบัติพกติดตัวเป็นไสยศาสตร์มนต์ดำหรือของดำที่ไม่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา

พูดตามความจริง สมบัติเป็นผู้หนึ่งที่ชอบเล่นเครื่องรางของขลังหาตัวจับยาก แต่ความที่เป็นคนปากเปราะกลัวพระเจ้าจะไม่อยู่กับตัว สมบัติก็หันไปนิยมไอ้เป๋อซึ่งนักเล่นของบอกว่าชอบอาคม ยิ่งดำเท่าไรไอ้เป๋อยิ่งชอบ...ผมเคยเห็นเขาห้อยไอ้เป๋อที่สะเวยเป็นประจำ แถมบางครั้งจะยัดเยียดไอ้เป๋อให้ผมด้วย แต่เรื่องเล่นของแบบนี้ผมไม่ถนัดจริง ๆ ครับ ของผมมีหลวงพ่อทวดรุ่นแรกห้อยคออยู่องค์เดียวก็อุ่นใจพอแล้ว⁶¹

อาจกล่าวได้ว่าสิ่งที่เรียกว่าที่พึ่งทางใจนั้นไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปแบบของ “พระเครื่อง” เสมอไป (พระเครื่องเป็นที่นิยมสุด) เพราะที่พึ่งทางใจนั้นมีหลายรูปแบบ ในงานของ Ruth ก็ได้กล่าวถึงที่พึ่งทางใจของทหารไทยในสงครามเวียดนามรูปแบบอื่นเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น เหล็กไหล, ผ้ายันต์, แผ่นไม้, รากไม้, หรือ ลิงค์ไม้แกะสลัก⁶² เป็นต้น กล่าวโดยสรุป ไม่ว่าสิ่งที่เรียกว่าที่พึ่งทางใจจะออกมาอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม สิ่งของพวกนี้ล้วนมีจุดร่วมเดียวกัน คือ การทำหน้าที่ (Function) เพื่อ “ระงับความกลัว” หรือ “ขจัดความกลัว” ในตัวทหารให้หมดสิ้นไป

⁶⁰ สยมภู ทศพล, ถล่มเนินชิบร้า (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 95.

⁶¹ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 2 หลังเล็ดทาแผ่นดิน, หน้า 244 - 245.

⁶² Richard A. Ruth, In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War, P.131.

6.3 คนธรรมดาผู้ถูกรอรับด้วยกิเลส

“เกือบถึงอุดรแล้วว้ย คีนี่พ่อจะล่ออิตัวที่บ้าน ‘ส.สงวน’ ให้อ่วมไปเลย ก่อนจะขึ้นเครื่องกู แยกเค้าโฮโลได้มาหลายพัน ถ้าไม่ตายเสียก่อน คีนี่สวรรค์เป็นของกูแน่ พี่บัติไปกับผมนะ ครับ ขอเป็นเจ้ามือซักวัน”⁶³

คำกล่าวข้างต้นเป็นฉากในเล่ม นักรับจ้าง จากเหตุการณ์ที่มีกลุ่มทหารรับจ้างไทยบางกลุ่ม ได้ทำการปล้นเครื่องบินเพื่อหลบหนีกลับประเทศไทย เนื่องจากหวาดกลัวต่อการบุกโจมตีของทหาร เวียดนามเหนือโดยวางแผนไว้ว่าเมื่อถึงอุดรจะมุ่งหน้าไปใช้บริการช่องโสเภณีเพื่อปลดปล่อยความต้องการทางเพศส่วนตัวเอง ทั้งนี้ยัง เป็นการใช้เงินเก็บของตนที่ได้จากการเล่นพนันอีกด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นสิ่งไม่ดีในสังคมไทยและขัดต่อภาพลักษณ์ที่ดีที่ทหารควรเป็นอย่างมาก แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็น “เรื่องธรรมดา” สำหรับคนบางกลุ่มที่นิยมความบันเทิงเรขมรย์ คำกล่าวข้างต้นจึงแสดงให้เห็นถึง “ความเป็นคนธรรมดา” ในอีกลักษณะได้เป็นอย่างดี นั่นคือภาพจำคนธรรมดาที่ถูกครอบงำด้วยกิเลสตัณหา สำหรับในหัวข้อนี้จะเป็นการสำรวจภาพจำแสดงความเป็นคนธรรมดาในตัวทหารรับจ้างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความต้องการทางเพศ, ยาเสพติด, และการพนัน ที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสยมภู

สำหรับภาพจำคนธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศมักจะถูกนำเสนอผ่าน “ฉากลามกอนาจาร” และ “ฉากที่แสดงให้เห็นถึงการมีอารมณ์ทางเพศ” อันเป็นปัญหาและมีข้อถกเถียงเรื่อยมา⁶⁴ ซึ่งนิยายของสยมภูนำเสนอฉากนี้ในเชิงสนุกสนาน จากการอนุมานสามารถตีความได้สองประการ ประการแรก เพื่อเพิ่มอรรถรสและความสนุกสนานให้กับผู้อ่าน และประการที่สองคือเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นมนุษย์ในตัวทหารรับจ้างนั่นเอง ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งสาเหตุที่สยมภูเลือกจะใส่ฉากไปเข้ามาในงานเขียนของตน อาจเป็นเพราะช่วงหลังสงครามสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ถือเป็นยุคทองของสื่อสิ่งพิมพ์ที่

⁶³ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 1 นักรับจ้าง, หน้า 70.

⁶⁴ แนวคิดเรื่อง “ลามกอนาจาร” ที่หมายความและอ้างอิงถึงวัสดุ/วัตถุที่มีลักษณะหรือเนื้อหาเรื่องเพศ และการมรณนั้นเริ่มปรากฏตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษ 2460 และ ต้นทศวรรษ 2470 โดยแต่เดิมคำดังกล่าวหมายถึง การกระทำหรือประเพณีที่ชั่วร้ายเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้แนวคิดลามกอนาจารใหม่ยังได้ถูกผูกโยงเข้ากับวาทกรรม “ศีลธรรมอันดีงามของประชาชน” อีกด้วย ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ธนาพล ลีมอภิชิต, “โป้...หมายถึงแค่ไหน?": การก่อตัวของแนวคิดและการถกเถียงเรื่อง “ลามกอนาจาร” ในสังคมไทย (ปลายทศวรรษ 2460 ถึงต้นทศวรรษ 2490),” ใน ปกรณ์ ลิ้มบุญสรณ์ และคนอื่นๆ 11 คน, ถกเถียงเรื่องคุณค่า (กรุงเทพฯ: วิชาฯ, 2559). หน้า 524.

นำเสนอเรื่องเพศและกามารมณ์ งานเขียนประเภทนี้เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย⁶⁵ เป็นไปได้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องเพศและกามารมณ์เข้าไปมีอิทธิพลในแวดวงวรรณกรรมไทย จนนักเขียนบางคนเริ่มใช้ฉากไปเป็นวัตถุดิบหรือองค์ประกอบในการเล่าเรื่องตามไปด้วย

ในส่วนของสารนิยายของสยามภูมิการนำเสนอว่าในพื้นที่ล่องแจ้ง อันเป็นศูนย์บัญชาการหลักของฝ่ายโลกเสรีในลาวนั้น มีสถานที่ที่เรียกว่า “ช่องโสเภณี” หรือ “สถานที่ค้าบริการทางเพศ” เช่นกัน จากการที่พื้นที่ล่องแจ้งบางส่วนเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวม้ง ทำให้ในช่วงระหว่างที่สงครามในลาวกำลังดำเนินไป มีชาวม้งบางส่วนได้อาศัยจังหวะที่มีทหารรับจ้างไทยเข้ามาอยู่ในพื้นที่ เปิดกิจการและธุรกิจมากมายเพื่อหวังเงินจากบรรดาทหารรับจ้างไทยเหล่านี้ หนึ่งในสถานที่ยอดนิยมของทหารรับจ้าง นอกเหนือไปจาก “ตลาด” ก็ไม่พ้น “ช่อง” สยามภูเล่าว่าทหารรับจ้างไทยหลายคนนิยมไปใช้บริการอย่างมาก เพราะเมื่อต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมของสงคราม ต้องเผชิญกับความตึงเครียดและความอดกลั้นทางเพศอย่างมาก การได้ไปใช้บริการทางเพศจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถช่วยคลายเครียดได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ มีการระบุด้วยการ การใช้บริการทางเพศนั้น มักนิยมไปตอนกลางวันมากกว่ากลางคืน ดังจะเห็นได้จากที่สยามภูได้บรรยายใน ละเลงเลือดที่ภูเทือง ว่า

ล่องแจ้งในยามราตรี...ไม่ค่อยจะครึกครื้นเท่าใดนัก...ทางราชการได้กำหนดเวลาเที่ยวเตร่อย่างเคร่งครัด...ทหารรับจ้างจะออกไปเกิน 19.00 น. เป็นโดนยิงทั้งหมด ฉะนั้นตั้งแต่เวลา 12.00 น. เป็นต้นไปจนกระทั่งถึง 19.00 นับเป็นเวลาที่ดีที่สุดของทหารรับจ้าง...ทุกคนจะพกเงินเป็นตั้ง ๆ ฉากแวบเข้าไปหาอိ้ว ด้วยความ กลัดมัน ที่สะสมอยู่นับเป็นเดือน ๆ ...⁶⁶

ใน วีรบุรุษเสือพราน ได้กล่าวถึงประเด็นนี้เช่นกัน โดยเล่าถึงกิจวัตรยามว่างของบรรดาทหารรับจ้างไทยรวมถึงตัวสยามภูคือ การแวะเวียนไปใช้บริการทางเพศ ณ ช่องประจำล่องแจ้งอยู่บ่อยครั้ง

⁶⁵ ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง เป็นช่วงของการการฟื้นฟูบ้านเมือง สื่อสิ่งพิมพ์ได้กลับมาโลดแล่นอีกครั้ง แต่ทว่าความบอบช้ำจากภาวะสงครามส่งผลให้ประชาชนโน้มเอียงหาสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรมจรรยามากขึ้น แน่นนอนว่าการกระทำหนึ่งที่ไม่ได้ยอมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงทำให้สื่อสิ่งพิมพ์เรื่องเพศและกามารมณ์กลายเป็นที่นิยม เรียกได้ว่าช่วงทศวรรษ 2490 เรื่อยมาถึงทศวรรษ 2500 เป็นเสมือนยุคทองแห่งสื่อสิ่งพิมพ์แนวลามกอนาจาร ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน อาญาสิทธิ์ ศรีสุวรรณ, “บุรุษบันเทิง: สื่อบันเทิงกามารมณ์ในสังคมไทย ทศวรรษ 2450 – 2500,” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), หน้า 265 – 266.

⁶⁶ สยามภู ทศพล, ละเลงเลือดที่ภูเทือง, หน้า 16-17.

ซึ่งในระหว่างพักจากการปฏิบัติหน้าที่ ตัวสุขุมภูและลูกน้องบางส่วนได้มาท่องเที่ยวตลาดล่องแจ้งโดยบังเอิญ ในตอนนั้นเองลูกน้องของสุขุมภูกลุ่มหนึ่งได้พบปะกับสาวชาวม้งโดยบังเอิญจึงบังเกิดอารมณ์ทางเพศขึ้นชั่วขณะ นำไปสู่การชักชวนสุขุมภูและพวกพ้องทหารรับจ้างให้ไปร่วมด้วย ทั้งนี้ มีการเล่าต่อไปอีกว่าช่องโสเภณีในพื้นที่ล่องแจ้งบางส่วน ตั้งอยู่ในปากกล้วย โดยให้ลูกค้าไปใช้บริการในซากรถที่ถูกทิ้งไว้คลุมด้วยผ้าอีกที่

ลูกน้องของผมพอได้กลิ่นสาวม้งเข้าไปเท่านั้น ก็บังเกิดอาการเหมือนกับม้าโดนยาได้ปเข้าไปเต็มทีขออนุญาตแว็บออกไปเดินเที่ยวตลาด เพื่อหาอาหารเป็นการคลายความตึงเครียดของอารมณ์ไปในตัว ไม่ถึง 15 นาที ลูกน้องกลุ่มใหญ่ของผมก็กระหืดกระหอบเข้ามากระซิบบอกกับผมด้วยอาการตื่นเต้น

-หมวด...เจาะแล้วครับ อีตัวม้งแจ่มเป็นบ้าเลย 2000 กีบเท่านั้น พวกผมจะล่อเสียแล้ว...เงิน กีบปมี...ก็เลยมาขอยืมหมวดซะก่อน...เบี้ยเลี้ยงงวดหน้าหมวดหักเอาไปเลย⁶⁷

ถึงแม้สุขุมภูจะขอร่วมวงเข้าไปใช้บริการทางเพศเพื่อคลายความอัดอั้นของตน แต่ตัวสุขุมภูก็แสดงถึงศีลธรรมในตัวเช่นกัน นั่นคือการไม่ซื้อบริการทางเพศกับผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือ ถูกมองว่าเป็น “เด็ก” อยู่นั่นเอง อย่างไรก็ตาม แม้ตัวสุขุมภูจะไม่ได้ใช้บริการเด็กสาวชาวม้ง แต่ทว่าก็มีทหารรับจ้างไทยที่ชื่อว่า “ธงชัย” เลือกมาใช้บริการอยู่ดี

ธงชัยออกมาจากบ้านเป็นคนสุดท้าย แลเห็นหัวผู้หญิงม้งรูปร่างเหมือนกับเด็กอายุประมาณ 14 - 15 ขวบติดมือออกมาด้วย ผมมองเห็นส่วนสัดของเธออดที่จะใจหายไม่ได้จึงร้องปรามลูกน้องไป “-เฮ้ย ไอ้หอก นั้นมันเด็กนี่หว่า ประเดี๋ยวได้ร้องลั่นบ้านกันเท่านั้น ดีไม่ดีเกิดเรื่องนะโว้ย ธงชัย” -ธ่อ หมวด ใครว่าเด็ก นี่แหละตัวเงินตัวทองช่องปากกล้วยละ ก่อนจะมาถึงผมแม่นี้ฟัดไป 8 ประตู่เข้าให้แล้ว เด็กมันใจถึงซะอย่าง...⁶⁸

นอกเหนือจากการที่ใช้บริการที่ช่องโสเภณีในเมืองล่องแจ้งเพื่อระบายอารมณ์แล้ว สุขุมภูยังได้เล่าต่อไปด้วยว่าในบางครั้งตนและบรรดาทหารรับจ้างไทย ยังเลือกที่จะไปผ่อนคลายที่เมือง

⁶⁷ สุขุมภู ทศพล, วีรบุรุษเสือพราน, หน้า 24.

⁶⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 28.

อุดรธานีอีกด้วยในช่วงระหว่างผลัดพักที่มีการปล่อยให้ทหารรับจ้างได้เดินทางข้ามกลับไปประเทศไทย เพื่อพักผ่อน โดยได้มีการนำเงินค่าจ้างที่ได้มาเอาไปใช้จ่ายกับช่องโสเภณีที่ “เมืองอุดรธานี” อีกด้วย ในช่วงสงครามเย็นจังหวัดอุดรธานีถูกใช้เป็นที่ตั้งของฐานทัพสหรัฐอเมริกาในไทย⁶⁹ และยังเป็นฐานทัพที่มีความสำคัญมากที่สุด⁷⁰ ทหารอเมริกันเมื่อเข้ามายังประเทศไทยเพื่อไปรบในประเทศโลกที่ 3 ไม่ว่าจะเป็นเวียดนามหรือลาว ต่างมารวมตัวกันที่อุดรธานีเป็นหลัก จึงส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในจังหวัดอุดรธานีได้เจริญรุ่งเรืองอย่างมาก เพื่รองรับทหารอเมริกันที่เข้ามาในจังหวัดก่อให้เกิดธุรกิจและกิจการมากมายในพื้นที่ เช่น กิจการโรงแรม, กิจการสถานบันเทิง, กิจการบ้านเช่าและบังกลู⁷¹ เป็นต้น หนึ่งในกิจการที่เป็นที่นิยมอย่างกิจการสถานบันเทิงนั้น ปฏิเสธไม่ได้ว่ามี “การค้าบริการทางเพศ” อยู่ด้วย นอกจากอุดรธานีจะเป็นที่นิยมของบรรดาทหารอเมริกันแล้วยังรวมถึงทหารไทยเช่นกัน ในสารนิยายของสุมณูเรื่อง ถล่มเนินซิบร้า เล่าถึงฉากที่เสร็จสิ้นการสู้รบในพื้นที่เนินซิบร้า สุมณูและบรรดาเพื่อนทหารรับจ้างไทยที่รอดชีวิต ได้รับรางวัลเป็นการหยุดพักผ่อน ตัวสุมณูและเพื่อนทหารรับจ้างจึงได้วางแผนข้ามกลับไปผ่อนคลายที่อุดรธานี โดยมีจุดมุ่งหมายคือการไปใช้บริการช่องโสเภณี

“ผม, ไอ้ไล่น, จิว และอู๊ด ตะลุยราตรีของเมืองอุดรอย่างแหลกลาญ ในท์คลับ...บาร์ฟี...ตั้งแต่ดีที่สุด จนกระทั่งตกต่ำที่สุดพวกผมตะลุยเข้าไปเที่ยวอย่างชนิดหัวราน้ำ”⁷²

ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับประเด็นเรื่องการใช้บริการทางเพศของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลาว ทั้งหนังสือและบันทึกความทรงจำของอดีตทหารไทยในสมรภูมิแทบจะไม่ได้มีการให้

⁶⁹ฐานทัพอเมริกันในจังหวัดอุดรธานี เกิดขึ้นใน พ.ศ.2507 โดยฐานทัพที่อุดรธานีนั้นเป็นที่ตั้งของหน่วยลาดตระเวนทางอากาศ และยังคงถูกใช้เป็นฐานฝึกปฏิบัติการรบทางอากาศให้กับทหารลาวฝ่ายขวา มีนักบินของไทยเข้าร่วมฝึกและปฏิบัติการรบจริง ทางวอชิงตันได้จัดตั้งกองบัญชาการกองทัพอากาศสหรัฐฯขึ้นที่อุดรธานีโดยอยู่ใต้บังคับบัญชาของกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 7 ของสหรัฐฯ ในเวียดนามใต้ อุดรธานีจึงกลายเป็น “ศูนย์กลาง” ควบคุมสงครามอากาศในไทย อ้างใน พวงทอง ภวัครพันธุ์, **สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย”** (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2556), หน้า 19.

⁷⁰เนื่องจากฐานทัพอเมริกาที่อุดรธานี ตั้งอยู่ใกล้ลาวและเวียดนาม แต่ไม่ติดพรมแดนจีน ทำให้สะดวกต่อการบินไปโจมตีเวียดนามเหนือและลาว ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน พงษ์ศักดิ์ ปัตถา, **“ผลกระทบของฐานทัพสหรัฐอเมริกาต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเมืองอุดรธานี พ.ศ.2505 – 2520,”** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550), หน้า 49.

⁷¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 55 – 65.

⁷²สุมณู ทศพล, **ถล่มเนินซิบร้า**, หน้า 64.

รายละเอียดไว้เท่าไรนัก เรียกได้ว่าแทบจะไม่มีเขียนถึงประเด็นของเรื่องนี้เลย แม้ว่าจะมีบางเล่มที่กล่าวถึงเรื่องนี้ แต่ไม่ได้เป็นการกล่าวถึงโดยตรงและเปิดเผย เรียกว่าเป็นการกล่าวในลักษณะที่คลุมเครือ ยกตัวอย่างในบันทึกความทรงจำของ ชาลี คเซนทร์ เรื่อง “วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน” ได้เล่าถึงประเด็นนี้ว่า “มักมีเรื่องเล่าขานกันอย่างสนุกปากว่า ในยามศึกทหารเสือพรานต้องอยู่ประจำแนวรบ ต่างมีเงินเดือนเหลือเก็บไว้ใส่เต็มเป้ ครั้นมีโอกาสได้ไปพักผ่อนจึงไม่เสียตายนเงินซื้อหาความสุข หรือจ่ายไม่อั้นสำหรับคู่ขาที่ถูกใจ ครั้นตอนกลับขึ้นแนว...เงินที่เคยมีตุงเป้ต้องละลายหมดสิ้น”⁷³ การที่ชาลี คเซนทร์ เลือกละเลาะเรื่องนี้ในฐานะ “เรื่องเล่ากันอย่างสนุกปาก” ดีความได้ว่าเป็นชุดข้อมูลเชิงบอกเล่าเป็นข่าวลือที่ไม่มีความแน่นอนว่าจะจริงหรือเท็จนั่นเอง เพียงแต่เล่ากันปากต่อปากเท่านั้น และสามารถมองได้ว่าเป็นเรื่องจริงเช่นกัน และหากเป็นเรื่องจริงคนอ่านก็สามารถตีความรูปประโยคเอาเองได้ ซึ่งเข้าใจได้ทันทีว่าประโยคข้างต้นนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องการไปซื้อบริการทางเพศได้จากคำว่า “คู่ขา” ที่อาจหมายถึงคู่นอน

การปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศในสนามรบของบรรดาทหารนั้น ไม่ได้จำกัดว่าต้องไปใช้บริการทางเพศที่ช่องเสมอไป ใน เฉลิมชัยนัฏจราช ได้พาดพิงถึงการปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศด้วยการ “สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง” ผ่านฉากที่สยามกุฎและกองพันทหารรับจ้างไทยได้ไปพบสิ่งที่เรียกว่ารูปโป๊เปลือยของหญิงสาวในจุดที่ทหารเวียดนามเหนือพักแรม การค้นรูปดังกล่าวเป็นเหตุให้บรรดาทหารรับจ้างไทยบางคนได้แย่งชิงรูปนี้มาไว้ในครอบครองและมีการเล่าปายเปิดให้ผู้อ่านได้อนุมานต่อว่ารูปดังกล่าวถูกใช้เพื่อสำเร็จกิจกรรมทางเพศในช่วงที่ไม่สามารถไปใช้บริการช่องโสเภณีได้

วอร์อีเกิ้ลหยิบรูปภาพคลืออากวบนแคร่หั่วเราะก้าออกมา “รูปคู่ลูกพี่ ผมคิดว่าทหารเวียดนามเหนือเจ้าของภาพชุดนี้จะต้องมีอารมณ์ฉุนเฉียวในเรื่องเพศอย่างแน่นอน พวกมันคงจะอาศัยดูรูปแล้วจินตนาการเลยเถิดสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองแน่ ๆ ผมไม่ตอบวอร์อีเกิ้ลสายตาสื่อสารดูรูปคู่อย่างพินิจพิจารณา มันเป็นรูปชายหญิงต่างประเทศซึ่งผมเดาว่าจะต้องเชื้อชาติและสัญชาติเป็นชาวฝรั่งเศสอย่างแน่นอน กำลังแสดงท่าทีสับสนพิลึกพลางเหมือนกับรูปโป๊ที่ขายกันเกลื่อนในประเทศไทย ในขณะที่ผมกำลังยืนดู กลุ่มทหารรับจ้างก็รูกันเข้ามาแย่งดูชุดลุม่นุ่นวายจนมองแทบไม่เห็นตัว

⁷³ชาลี คเซนทร์, วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน, หน้า 135.

“เฮ้ยเบา ๆ ประเดี๋ยวก็ขาดหมดกันเท่านั้น” ทหารรับจ้างเจ้าของรูปตะโกนขึ้นมา เปลอ แผลบเดียวรูปภาพดังกล่าวถูกอมไปว่าครึ่งจำนวนเล่นเอาเจ้าของด่าพึมพำเหมือนกับหมิกิน ผี⁷⁴

“ฉากลามกอนาจาร” ปรากฏในสารนิยายของสุมภูเช่นเดียวกับฉากอารมณ์ทางเพศ เพียงแต่งานของสุมภูอาจไม่ได้ให้น้ำหนักกับฉากเหล่านี้มากเท่ากับฉากบู๊ล้างผลาญ ทำให้ฉากลามกอนาจารแทบจะปรากฏให้เห็นน้อยมากแต่ไม่ได้หมายความว่าจะไม่ปรากฏให้เห็นเลย ทั้งนี้ ฉากการร่วมเพศในงานของสุมภูไม่ได้เป็นไปอย่าง “โจ่งแจ้ง” ในลักษณะหนังสือโป๊เสียทีเดียว เป็นการบรรยายฉากร่วมเพศเล็กน้อย และนำเสนอแบบปลายเปิดให้ผู้อ่านใช้จินตนาการของตนต่อ ตัวอย่างจากเรื่องสั้นในเล่ม ทหารรับจ้างเคนตาย อย่างตอน “เมื่อผมป็นต้นจ้าวฝรั่ง” ที่แม้จะมีฉากหลังเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงสงครามลับในลาว แต่เรื่องสั้นนี้ไม่มีฉากการทำสงครามบู๊ล้างผลาญเลย

“เมื่อผมป็นต้นจ้าวฝรั่ง” ว่าด้วยเรื่องราวของสุมภูและงานที่ได้รับมอบหมายจาก “สไปร์ท” เพื่อนนักบินรับจ้างของบริษัทแอร์-อเมริกา ให้ทำหน้าที่เป็นไกด์ส่วนตัวนำภรรยาของสไปร์ทที่มาเยี่ยมสามีถึงประเทศลาวเที่ยว เนื่องจากตัวสไปร์ทติดธุระต้องไปทำภารกิจลาดตระเวนทุ่งไหหิน จึงไม่อาจต้อนรับภรรยาของตนได้ เมื่อตัวสุมภูได้พา “มาเรีย” ภรรยาของนักบินคนดังกล่าวไปก็ได้เกิดเหตุการณ์บางอย่างที่ตัวสุมภูและมาเรียต้องพัวพันกันด้วยกัน อันนำไปสู่เรื่องของการเล่นประสพการณ์ของการมีอะไรกันกับฝรั่งตามชื่อเรื่อง ซึ่งในเรื่องสั้นตอนนี้สุมภูได้มีการบรรยายฉากลามกอนาจารเช่นกัน แต่ไม่ได้ลงรายละเอียดในระดับของหนังสือโป๊ ดังนี้

ตกใจตื่นขึ้นมาก็รู้สึกผิดปกติบนร่างกาย ความรู้สึกบอกกับตัวเองว่า ซึ่ปางเกงของผมนูกรูดออกไปจนสุด มีมือที่นุ่มนิ่มล้วงได้เข้ามาลูบไล้บริเวณป็นพกขนาด “จุดสองห้อย” ของผมอยู่ไปมา ผมนอนตัวเกร็ง เร็วแรงไม่รู้ว่ายหายไ้ไหนหมด อนิจจา ผมไม่มีกำลังแม้แต่จะยกมือขึ้นมาป้องกันสิ่งที่ผมรักและหวงแหนประดุจชีวิตเอาไว้ได้ ก่อนที่เหตุการณ์มันจะเลยเถิดไปมือข้างที่ว่างของเธอคว้าหมับเข้าที่ไหล่ของผม ดึงร่างผมเข้าไปหาเธออย่างรวดเร็ว ไม่มีอะไรหยุดยั้งกระทั้งแก่ ๆ อย่างผมอีกต่อไปแล้ว ผมเก็บเกี่ยวความละลานใจบนร่างของเธอทันที ‘บีกแมน กางเกง’ มาเรียกระซิบเสียงสั่นผมขยับก้นขึ้น ใช้มือขวาเชี่ยขอบกางเกงเลื่อนลงไปข้างล่าง คงจะไม่ทันใจ มาเรียก็เป็นฝ่ายช่วยดึงขากางเกงของผมหลุดออกไปด้วยตัวของเธอ

⁷⁴สุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เชนิณหน้ามัจจุราช, หน้า 376 - 377.

เอง ผมเอื้อมมือคลำสะเปะปะไปทั่วร่างกายของเธอ ไม่มีส่วนไหนที่จะราบเรียบเหมือนกับ
ผืนรันเวย์เลยครับ มันอวบอูมเหมือนกับเนนุเขาไปเสียทั้งหมด เสียงหายใจของเราทั้งสองดัง
ผิดปกติ ๆ ฟังไม่ได้ศัพท์ เจ้าตะเกียง น้ำมันก๊าดที่ลืมนำโคมไฟจ้องมองดูเราอย่างตื่นตระหนก
สิ้นแสงไปเสียแล้ว เสียงคาถา “เมียเพื่อน...เมียเพื่อน” ดังแว่วๆ อยู่โดนต้นจ้าว พับผ่า! ผม
เพิ่งจะรู้ว่าไอ้การปีนต้นจ้าวฝรั่งนี่มันมีรสชาติสะเดาแบบนี่เอง...”⁷⁵

ไม่ว่าการปลดปล่อยความอัดอั้นจากความต้องการทางเพศจากการไปใช้บริการช่องโสเภณี
หรือไปมีสัมพันธ์ทางเพศกับคนแปลกหน้าในงานของสุมภูจะเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องแต่ง แต่สิ่งที่แสดง
ให้เห็นอย่างชัดเจนคือ การแสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างไทยที่ไปรบในลาวก็มีวิถีในการผ่อนคลาย
ความเครียดในหลายรูปแบบ และตัวตนของทหารรับจ้างไม่จำเป็นต้องถูกจำกัดว่าเป็นวีรบุรุษที่มี
ศีลธรรมอันดีงามเสมอไป บางครั้งก็มีแง่มุมของคนธรรมดาที่มีอารมณ์ความรู้สึกอื่นๆเข้ามาเกี่ยวพัน
ด้วย โดยเฉพาะอารมณ์ทางเพศ อย่างไรก็ตาม สามารถมองได้เช่นเดียวกันว่าการนำเสนอฉากลามก
อนาจารก็อาจใส่ไปเพื่อเพิ่มความสนุกสนานให้กับผู้อ่านได้ด้วย

สุมภูได้เล่าการระบายความเครียดในรูปแบบอื่นของทหารรับจ้างไทยนอกเหนือจากการไป
ปลดปล่อยความอัดอั้นทางเพศอีกด้วย คือการหันไปพึ่งพายาเสพติดและการพนัน⁷⁶ โดยถือเป็น
กิจกรรมที่มักจะทำกันเมื่อมีเวลารว่างจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือแม้แต่ในช่วงกำลังปฏิบัติหน้าที่เองก็
ตาม ดังจะเห็นได้ใน สกายไลน์ เนินมรณะ ที่ได้เล่าถึงการต่อสู้ของกองพัน 616 บนเนินชาร์ลี - ชาร์ลี
ณ สกายไลน์วัน (1) ในระหว่างที่กำลังทำการสู้รบ หมวดอาวุธหนักฝ่ายไทยกลับยังไม่เข้าเป้าหมายเลย
จนทำให้ตัวละครกองสิงห์ หัวหน้าหน่วยของกองพัน 616 ไม่พอใจและตะโกนด่าทหารรับจ้างเหล่านี้
ซึ่งสุมภูได้เฉลยว่าสาเหตุที่ระยาระยาระยของฝ่ายไทยพลาดตลอดนั้น เป็นเพราะทหารหมวดอาวุธ
หนักเหล่านี้เสพกัญชาระหว่างทำการรบนั่นเอง

⁷⁵ สุมภู ทศพล, *ทหารรับจ้างเดนตาย*, หน้า 92 – 94.

⁷⁶ บันทึกของพันเอกวิลาศ มณีรัตน์ เล่าว่าหนึ่งในกิจกรรมยามพักผ่อนของทหารเสือพรานคือ การเล่นพนัน
โดยเล่าว่า “ระหว่างวันพักผ่อน ผมกับลูกน้องก็วนเวียนอยู่แถวๆ ตลาดทำหินและตลาดปากเซ พวกชอบดื่มก็ดื่มไม่
อั้น พวกชอบดูหนังก็ดูหนังทั้ง 2 โรง ส่วนพวกชอบเล่นการพนันก็เดินวนเวียนๆ เข้าๆ ออกๆ บ่อนที่ได้โรงหนัง บาง
คนก็รวย 2-3 หมื่น บางคนก็หมดตูดหน้าแห้ง...” ใน บัญชร ชาวศิลป์, ปีซี-602 กองพันไม่แพ้ จากบันทึกความ
ทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์, หน้า 206. [เน้นโดยผู้วิจัย]

“เฮ้ย ไอ้พวกมือปืนชี้เท้า พวกเอ็งหยุดได้แล้ว ยิ่งภาษาอะไรจะห่างตั้งเกือบครึ่งกิโล” กอง
 สิงห์หันไปตะโกนด่าหมวดอาวุธหนัก ท่ามกลางเสียงหัวเราะครืนใหญ่ของกลุ่มทหารรับจ้างที่
 รู้ “กำพืด” ของทหารหมวดอาวุธหนักแต่ละคนว่าติด “กัญชา” กันงอมแงม จนทำอะไรดูอึด
 อาดไปหมด⁷⁷

หรือใน ถล่มเนินซิบร้า ระหว่างการปะทะของฝ่ายทหารรับจ้างไทยและฝ่ายทหารเวียดนาม
 เหนือสันสุดลงชั่วคราว ตัวสยามภูได้เคลื่อนกำลังพลไปสมทบกับไอ้ไลน์ตัวละครเพื่อนทหารรับจ้างไทย
 ของสยามภูบนพื้นที่เนินซิบร้าเพื่อรอการสนับสนุนจากทาง บก.ล่องแจ้ง ซึ่งช่วงที่ไม่มีการปะทะกัน สิ่ง
 ที่ตัวละครไอ้ไลน์ได้ทำคือการสูบฝิ่นเพื่อคลายความเครียด และมีทหารรับจ้างหลายคนก็สูบตามอีก
 ด้วย

“ไอ้ไลน์นั่งดูดฝิ่นอยู่บนโขดหินอย่างสบายอารมณ์ แถมส่งบ้องฝิ่นช้อนมาเบี่ยงหน้า กล่าว
 ขวนเชิญขึ้นมาด้วยท่าทางกระฉับกระเฉง ‘เชิญครับ ฝิ่นสุกจากฝีมือไอ้ไลน์ หอนหวานชวนสูบ
 เหมือนกับ ‘เชลล์ชวนชิม’ ต่อให้ถนัดศรี มาเจาะฝิ่นบ้องนี้ของผมเข้าชี้คร้านจะร้องให้ตา
 เปียกตาแฉะไปเท่านั้น ลองชักสองฉีกนำหมวดน่า’ ทหารรับจ้างหมวด 5 ทั้งหมดที่เดินทาง
 มาพร้อม ๆ กับผมวิ่งพรวดเข้าไปรุมล้อมไอ้ไลน์กันเป็นจั่วสะพาน”⁷⁸

สำหรับการใช้ยาเสพติดเพื่อบรรเทาสภาวะเครียดเมื่ออยู่ในสมรภูมินั้น แม้ว่าในบันทึกความ
 ทรงจำของบรรดาอดีตทหารไทยที่เคยรบในสงครามลับในลาว ไม่ค่อยจะบันทึกเอาไว้ให้เห็นเท่าใดนัก
 อาจเป็นเพราะจะทำให้ภาพลักษณ์ของทหารไทยไม่ดี แต่ทว่าพบว่าเคยมีบทความที่ลงในสังคมศาสตร์
 ปริทัศน์ใน พ.ศ.2516 เรื่อง “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง” ของผู้สื่อข่าวอิสระ พาดพิงถึงประเด็น
 นี้เอาไว้เช่นกัน โดยเป็นการสัมภาษณ์ของครูฝึกอเมริกันที่ได้มีโอกาสเยี่ยมชมค่ายทหารไทยที่ภูคูนใน
 สมรภูมิลาว และได้ให้ความเห็นเอาไว้ว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ของบรรดาทหารรับจ้างไทยเหล่านี้คือ “การ
 สูบกัญชาและฝิ่น” เป็นหลัก⁷⁹

⁷⁷ สยามภู ทศพล, สกายไลน์ เนินมรณะ เล่ม 1, หน้า 175 – 176.

⁷⁸ สยามภู ทศพล, ถล่มเนินซิบร้า, หน้า 33.

⁷⁹ ผู้สื่อข่าวอิสระประจำลาว, “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง,” สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11,10 (ตุลาคม 2516): 59.

การพนันนับเป็นกิจกรรมยามว่างอีกอย่างที่สุมภูบรรยายว่าทหารรับจ้างไทยเล่นเป็นประจำ และถูกนำเสนอควบคู่ไปกับการใช้ยาเสพติด เช่น ใน หลังเล็ดทาแผ่นดิน ช่วงท้ายเล่มเล่าถึงในช่วงระหว่างจัดเตรียมกำลังสำหรับปฏิบัติการณพื้นที่ข้าทอมนั้น นอกจากการล่าเลี้ยงกำลังคนและอาวุธ บรรดาทหารรับจ้างหลายกองพันรวมถึงกองพัน 607 ที่สุมภูมาประจำการด้วยได้นำยาเสพติดบางชนิดเช่น กัญชาและผงขาวมาเสพอีกด้วย รวมถึงยังการเล่นพนันเพื่อฆ่าเวลา

“ทหารรับจ้างทั้งสามกองพันตั้งฐานบัญชาการอยู่ใกล้ ๆ กัน สิ่งที่ขาดไม่ได้อย่างเด็ดขาดก็คือ ‘การพนัน’ และการมั่วสุมสูบบุหรี่เสพติดจำพวก ผงขาวและกัญชา ไฮโลหลายต่อหลายบ่อน เปิดฉากเชือดเฉือนกันอย่างดุเดือด ธนบัตรใบละสิบไม่มีความหมาย แต่ครั้งที่ถ้วยครอบถูกเปิดออก จำนวนเงินไม่ต่ำกว่าสี่ห้าพันบาทก็ถูกเปลี่ยนกระเป๋ไปโดยฉับพลัน”⁸⁰

หรือใน เผลอหน้ามัจจุราช เล่าถึงช่วงระหว่างที่กำลังเคลื่อนกำลังพลเข้าตีข้าทอมนั้น กำลังอยู่ในสนามรบเรียบร้อย ตอนที่กำลังตั้งแคมป์จุดพักระหว่างทาง ที่อาจจะมียันตรายจากการโจมตีของข้าศึกได้ทุกเมื่อ บรรดาทหารรับจ้างไทยก็ตั้งวงเล่นการพนันกันแบบไม่กลัวตาย ดังจะเห็นได้จากฉากในเล่มนี้ เมื่อตัวละครสมบัติได้พักแรมที่สนามเดียวกับสุมภู และได้แอบออกไปทำธุระข้างนอกตอนกลางคืนโดยหยิบเงินของสุมภูติดมือไปด้วยเพื่อไปเล่นไฮโลกับเพื่อนทหารรับจ้างคนอื่น

“ไอ้หอกหยิบเงินในกระเป๋าอ้าวไป 500 บาท ไหนว่าจะไปหาเหล้ามาอุ่นกระเพาะ ดันเลือกไปเล่นไฮโลเสียนี้ ระวังนะไว้อย่าบิตี ทหารรับจ้างพวกนี้มันซำกัง่าย ๆ อยู่ด้วย เล่นยังงัวะ ชั่วโมงกว่า ๆ ได้มาตั้งหมื่นกว่าบาท”⁸¹

การพนันที่เรียกว่า “ไฮโล” นั้น สุมภูได้เล่าในสารนิยายของตนว่าเป็นการพนันที่เป็นที่นิยมมากที่สุดของหมู่ทหารรับจ้างไทยในลาว มีการให้รายละเอียดเฉพาะเจาะจงว่าไฮโลได้รับการอนุญาตจากกองบัญชาการของฝ่ายไทยให้สามารถเล่นได้ สุมภูได้ยืนยันเรื่องนี้ในเล่ม “เกิดมาเพื่อฆ่า” โดยได้เล่าเอาไว้ว่า “-‘ไฮโล’ หรือ ‘กระดุกเต็นรำ’ คือการพนันที่ฮิตที่สุดภายในสมรภูมิลาว ซึ่ง ผบ. พันก็ใจ

⁸⁰ สุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 2 หลังเล็ดทาแผ่นดิน, หน้า 298.

⁸¹ สุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เผลอหน้ามัจจุราช, หน้า 332.

ข้าพพที่จะเปิดบ่อนให้ลูกน้องเล่นกันอย่างเสรี โดยมีข้อแม้ว่าถ้าเกิดการทะเลาะวิวาทก็จะลงโทษด้วยการยิงทิ้ง ณ สถานที่ดังกล่าวนั้นเลย”⁸²

*****

การนำเสนอ “ภาพมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดา” ในทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสยมภูนั้น ไม่ว่าสยมภูจะตั้งใจหรือไม่ได้ตั้งใจเล่าภาพจำนี้ในงานเขียนของตนก็ช่วยให้เราเห็นภาพกว้างของตัวตนที่เรียกว่า “ทหารรับจ้างไทย” มากขึ้นกว่าเดิม ที่ไม่เพียงแต่ถูกนำเสนอว่าเป็นวีรบุรุษผู้อุทิศตนและเสียสละเพื่อสถาบันสำคัญของชาติแต่เพียงอย่างเดียว หรือ ไม่เพียงแต่เข้าใจว่าทหารรับจ้างเป็นเหยื่อที่ถูกกระทำในสนามรบ แต่ก็มีแง่มุมของคนธรรมดาซึ่งมีอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็น ความกลัวในความตายจนถึงขั้นต้องหนีเอาตัวรอดเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายถึงชีวิต และอารมณ์ทางเพศที่ไม่อาจอดกลั้นฝืนเอาไว้ได้จนต้องยอมเสียเงินเพื่อซื้อบริการทางเพศ ทั้งนี้ สยมภูยังเสนอต่อไปด้วยว่าทหารรับจ้างก็มีความต้องการที่หาเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การรบเพื่อเงินไม่ใช่เรื่องผิดหรือเป็นเรื่องเสื่อมเสียเกียรติดังที่สังคมตราหน้า แต่เป็นการทำเพื่อหาเลี้ยงชีพตนอย่างสุจริต และเหนือสิ่งอื่นใด ไม่ว่าภาพมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดาจะมีวัตถุประสงค์ใดซ่อนเร้นอยู่ ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าภาพจำดังกล่าวเป็นการสร้างภาพจำในแง่ที่ดีแก่ตัวทหารรับจ้างเอกเช่นภาพจำวีรบุรุษและเหยื่อที่ได้มีการกล่าวถึงไปในบทก่อน ๆ เพราะสามารถอนุมานได้ว่าภาพจำนี้เป็นการสื่อสารไปยังคนอ่านว่า ทหารรับจ้างก็เป็นมนุษย์ปุถุชนที่ไม่ได้แตกต่างจากคนทั่วไปที่มีความต้องการส่วนตัว

⁸² สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 5 เกิดมาเพื่อฆ่า (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 778.

บทที่ 7

บทสรุป

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ต้องการจะศึกษาเรื่องราวที่ดิงามของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ปรากฏผ่านสารนิยายของจำสืบเอกประจิม วงศ์สุวรรณ หรือเจ้าของนามปากกาว่า “สยมภู ทศพล” โดยภาพจำในตัวทหารรับจ้างที่ถูกเสนอผ่านงานของสยมภูนั้นมีความเหมือนและแตกต่างภาพความเข้าใจของสังคมและภาพที่ถูกนำเสนอผ่านหนังสือและบันทึกความทรงจำของนายทหาร และสูจิบัตรงานสร้างสรรค์ของสมาคมนักบรรณนิพนธ์ 333 ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือ งานของสยมภูเสนอเรื่องราวของทหารระดับล่าง ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ถูกลืมหากว่าตัวของสงครามที่ถูกลืมห่างสงครามลับในลาวเสียด้วยซ้ำ

สำหรับภาพความเข้าใจ หรือ ความทรงจำเรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ถูกนำเสนอในสารนิยายของสยมภูทหารรับจ้างไทยคือ การนำเสนอว่าทหารรับจ้างไทยเหล่านี้ล้วนแต่เป็น “วีรบุรุษ” ที่มีความกล้าหาญพร้อมเผชิญหน้าเข้าต่อสู้ทำหน้ากับทหารฝ่ายศัตรูโดยไม่หวาดกลัวภัยอันตรายใด ๆ รวมถึงพร้อมเสียสละชีวิตของตนเพื่อพวกพ้อง มีความเป็นทหารอาชีพอย่างเห็นได้ชัด ยิ่งไปกว่านี้ สยมภูยังบอกต่อด้วยว่าทหารรับจ้างไทยไปรบเพื่ออุดมการณ์อันสูงส่ง ไม่ว่าจะเป็นการอุทิศตนเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ หรือ การอุทิศตนเพื่ออุดมการณ์ของโลกเสรี การอุทิศตนเพื่ออุดมการณ์ของทหารรับจ้างในงานสยมภูมีการให้เหตุผลที่ชัดเจนว่าเพื่อต่อต้านภัยคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งในบริบทโลกสงครามเย็นเชื่อกันว่าเป็นภัยคุกคามสูงสุดตามทฤษฎีโดมิโน ควรกล่าวได้ว่า ความเป็นวีรบุรุษในตัวทหารรับจ้างไทยในสงครามลาววางอยู่บนฐานของการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นหลัก ไม่ใช่ทหารรับจ้างที่รบเพื่อเงินค่าจ้างอย่างที่สังคมไทยในช่วงเวลานั้นเข้าใจเพียงอย่างเดียว

สยมภูนำเล่าต่อไปด้วยว่าทหารรับจ้างไทยในสงครามลาวต้องเผชิญชะตากรรมที่โหดร้ายทารุณ ทำให้การสมัครมาเป็นทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวเปรียบได้ดั่งการตกเป็น “เหยื่อ” โดยเฉพาะจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นในระหว่างสงครามที่ไม่อาจควบคุมได้ด้วยหลักเกณฑ์หรือข้อบังคับสากลที่ต้องปฏิบัติ เช่น การใช้อาวุธที่ผิดหลักการสากล หรือ การสังหารทรมานฝ่ายตรงข้ามด้วยวิธีการที่โหดร้าย เนื่องจากสงครามในลาวมีสถานะเป็น “สงครามลับ” สำหรับกลุ่มประเทศอื่นที่เข้ามาแทรกแซง จึงทำให้กลุ่มประเทศอื่นที่เข้ามารบในสมรภูมินี้เลือกจะมองข้ามกฎเกณฑ์หรือ

ข้อบังคับบางอย่างเพื่อให้ประเทศของตนเสียผลประโยชน์หากเรียกร้องความถูกต้อง ซึ่งสถานะของการเป็นสงครามลับทำให้สงครามในลาวมีความแตกต่างและพิเศษกว่าสงครามอื่นอย่างเห็นได้ชัด สถานะพิเศษของสงครามลับในลาวถูกสุมุญนำไปเปรียบเทียบกับทหารไทยในสมรภูมิอื่นด้วย เช่น การบอกว่าทหารไทยที่ไปรบในสงครามเวียดนามไม่อาจเทียบเท่ากับทหารไทยที่ไปรบในสงครามลาว เพราะสงครามในลาวมีความโหดร้ายมากกว่า เป็นต้น ทั้งนี้ ความเป็นเหยื่อในตัวทหารรับจ้างที่ถูกเสนอในงานสุมุญยังรวมถึงการถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมจากฝ่ายเดียวกัน โดยเฉพาะจากบรรดาทหารระดับบังคับบัญชาทั้งไทยและอเมริกัน ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ไร้ประสิทธิภาพ รวมถึงความไม่เข้าใจภาพรวมของสนามรบที่ดีพอจนบัญชาการได้ไม่ดีนัก เป็นเหตุให้ทหารรับจ้างระดับล่างเช่นสุมุญต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายมากขึ้น

ลำดับสุดท้ายสุมุญได้เล่าภาพจำ “คนธรรมดา” ในตัวทหารรับจ้างไทย เป็นการนำเสนอความเป็นมนุษย์ในตัวทหารรับจ้าง ที่แสดงให้เห็นผ่านกิจวัตรประจำวันในช่วงที่อยู่ในสนามรบและการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก เรียกได้ว่าเป็นการเล่าเรื่องราวของทหารที่ไม่ได้จำกัดแต่เพียงมิติเดียว กล่าวคือเป็นการเสนอว่าทหารไม่จำเป็นต้องเป็นวีรบุรุษที่กล้าหาญตลอดเวลา ในบางครั้งทหารก็มีความกลัวตายและพร้อมจะหนีเอาตัวรอดเพื่อรักษาชีวิต หรือ การที่ไม่ได้ปฏิเสธความเป็นทหารรับจ้างที่สมัครไปรบเพื่อเงินไม่ใช่คนที่ไปรบเพื่อประเทศชาติเพียงอย่างเดียว ซึ่งการมีความโลภและความกลัวไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใดเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน ทั้งนี้ สุมุญยังนำเสนอต่อไปด้วยว่าทหารรับจ้างยังมีความต้องการทางเพศอีกด้วย ทำที่สุดไม่ว่าสุมุญจะตั้งใจหรือไม่ต่อการนำเสนอความเป็นคนธรรมดาของทหารรับจ้างในสารนิยายของตน เหนือสิ่งอื่นใดน้ำเสียงของการนำเสนอภาพจำคนธรรมดาเหล่านี้เป็นการเล่าในเชิงสนุกสนานเพลิดเพลิน มากกว่าจะตำหนิและวิพากษ์วิจารณ์โจมตีในทางลบ ในทางกลับกันภาพจำคนธรรมดาค่อนข้างไปในแง่ที่ดีเสียด้วยซ้ำไป อาจอนุมานได้ว่าสุมุญต้องการให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการทหารรับจ้างก็เป็นคนธรรมดาทั่วไปไม่ได้ผิดแปลกไปจากคนทั่วไป

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ต้องการเสนอว่า การที่สุมุญนำเสนอภาพจำของทหารรับจ้างเช่นนั้นก็เพื่อต้องการจะเปิดเผยเรื่องราวของทหารไทยในสงครามลับในลาวใหม่ เพราะการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อตัวตนของทหารไทยในสงครามลับในลาวคลุมเครือและออกไปในทางลบเสียส่วนใหญ่ สุมุญจึงต้องนำเสนอภาพความเข้าใจ หรือ ภาพจำของทหารรับจ้างจากสงครามลับในลาวในแง่มุมที่ดีมากขึ้น กล่าวคือ หากนำเสนอภาพในแง่ที่ดีงามในตัวทหาร การจะทำให้สังคมไทยหันมาให้ความสนใจและจดจำทหารไทยในสงครามลับในลาวเช่นเดียวกับทหารไทยในสมรภูมิอื่นสามารถเป็นไปได้ ดังจะเห็นได้จากการที่สุมุญประกาศเจตนารมณ์อันแรงกล้าถึงสาเหตุที่ตนเลือกจะผันตัวเป็นนักเขียนเอาไว้

ในสารนิยายของตนหลายชิ้น เช่น ในคำนำของ สกายไลน์ เนินมรณะ ว่า **เมื่อมีโอกาสดักพักผ่อน...ผมก็ถือบันทึกที่เประอะเปื้อนไปด้วยคราบโลหิตของทหารรับจ้าง ขึ้นไปพบที่พนมเทียน ณ สำนักงานจักรวาล-รายสัปดาห์ โดยตั้งความมุ่งหมายเอาไว้ว่า จะเปิดเผยชีวิตของทหารรับจ้างไทยให้ประชาชนทราบถึงความเป็นไปที่แท้จริงในสมรภูมิลาวกันเสียที¹**

อย่างไรก็ตาม มีความเป็นไปได้เช่นกันที่สุมภูเลือกจะเขียนสารนิยายเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว นั่นคือการเขียน “เพื่อหาเลี้ยงชีพตนเอง” อันเป็นสาเหตุที่ชัดเจนที่สุด ดังจะเห็นได้จากการที่สุมภูเล่าเรื่องนี้เอาไว้หลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นบทสัมภาษณ์ตนเองกับวารสารโลกหนังสือ พ.ศ.2520² รวมถึง การสอดแทรกเรื่องดังกล่าวในสารนิยายของตนเล็กน้อย ตัวสุมภูไม่ปฏิเสธว่าตนเขียนเพื่อต้องการหาเลี้ยงชีพ เพราะสุมภูมองว่าการทำงานหาเลี้ยงตนเองไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด เฉกเช่นที่สุมภูแทบไม่ปฏิเสธความเป็นทหารรับจ้างของตนเองว่าข้ามไปรบในลาวเพื่อเงินค่าจ้าง หรือในสารนิยายก็มีหลายฉากที่แสดงให้เห็นถึงความโลภในตนเองเสมอ เช่น ในฉากที่นายจ้างอเมริกัน มอบหมายภารกิจให้สุมภูแลกกับโอเวอร์โถมค่าตอบแทนมหาศาล ตัวสุมภูเต็มใจรับงานอย่างดีต่อ ให้มันเสี่ยงอันตรายมากแค่ไหนก็ตาม เหตุผลในการเขียนสารนิยายเพื่อหาเลี้ยงชีพของสุมภูวางอยู่บน “ความยากจน” เสมอ สุมภูมักจะอ้างว่าแรงผลักดันที่ทำให้ตนต้องทำเพื่อเงินคือความต้องการที่จะหลุดพ้นจากความยากจนของตนเอง ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าปมฝังใจเรื่องความยากจนของสุมภูมีที่มาจากภูมิหลังครอบครัวของตนที่ไม่ได้ร่ำรวยมาก ประกอบกับสุมภูยังเติบโตท่ามกลางช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ 2 กำลังสิ้นสุดลง อันเป็นช่วงที่สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างหนัก เป็นไปได้ว่าชีวิตวัยเด็กของสุมภูต้องลำบากพอสมควร ทั้งนี้อุปสรรคเรื่องความยากจนยังทำให้ครอบครัวของหญิงสาวที่สุมภูอ้างว่าเป็นคนรักถูกเหยียดหยามและกีดกันสุมภูจากคนรักอีกด้วย จนสุมภูได้หยิบปมเรื่องนี้มาเล่าผ่านสารนิยายรวมถึงในบทสัมภาษณ์ด้วยว่าถือเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ต้องเนรเทศตัวเองมารบในลาวอีกด้วย

¹ สุมภู ทศพล, **สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า (5).

² สุมภูได้ตอบคำถามโลกหนังสือว่า “ผมคิดว่าผมเขียนเพื่อยังชีพ ถ้าผมไม่เขียน ไม่มีใครให้เงินผมหรอกนะ คือบางคนอาจเขียนเพื่อสังคม เพื่ออะไรต่ออะไร แต่แล้วจุดหมายที่แท้จริงก็เพื่อเงินทั้งนั้น คุณเขียนไม่ได้ค่าเรื่อง คุณเขียนไปทำไม...นี่ผมอาจจะเป็นคนตรงเกินนะ” กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามาสุร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” **โลกหนังสือ** 1,2: 52.

เงินค่าตอบแทนจากอาชีพนักเขียนพอจะทำให้ตนมีรายได้มากขึ้น เนื่องจากทหารรับจ้างระดับล่างที่พื้นเพเดิมไม่ได้ประกอบอาชีพทหาร เมื่อกลับมาจากสมรภูมิลาวส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพมารองรับ แตกต่างกับทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชาที่เมื่อกลับมาจากสมรภูมิลาวสามารถกลับเข้าไปรับราชการทหารเหมือนเดิมได้ ทั้งยังมีโอกาสได้อาใจได้เลื่อนยศทางทหารหากทำผลงานดี สยามภูก็เป็นเหมือนกับพลเรือนทั่วไปที่เมื่อกลับมาจากสมรภูมิไม่สามารถหางานเป็นหลักเป็นแหล่งได้ การผันตัวมาเป็นนักเขียนนิยายจึงถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้ตนพอจะหาเลี้ยงชีพได้

หากมองในแง่ของบริบทในโลกรวบรวมไทย จะเห็นได้ว่าตลาดวรรณกรรมไทยนวนิยายและงานเขียนที่มีแก่นหลักเป็นเรื่องราวการต่อสู้และความรุนแรง หรือจะเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “แนวบู๊ล้างผลาญ” ยังคงได้รับความนิยมอยู่ เพราะวรรณกรรมประเภทนี้มีฐานนักอ่านค่อนข้างเยอะ และถึงแม้จะมีเหตุการณ์ความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองภายหลังสงครามจนส่งผลกระทบต่อโลกรวบรวม แต่นวนิยายประเภทนี้แทบไม่ได้รับผลกระทบเลย จึงสามารถสะสมฐานนักอ่านเรื่อยมา ดังนั้น สยามภูอาจอาศัยความนิยมของตลาดวรรณกรรมไทยแนวบู๊ล้างผลาญเป็นช่องทางสำคัญในการหารายได้ให้กับตนเอง ยิ่งเรื่องราวของสงครามลับในลาวเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยถูกหยิบมาเล่าในวงวรรณกรรมมาก่อน ก็ยิ่งจะช่วยให้ผลงานการประพันธ์ของสยามภูมีพื้นที่ในตลาดวรรณกรรมไทยและสามารถขายได้

สำหรับพฤติกรรมของสยามภูที่แปลกแยกจากฝ่ายอนุรักษนิยม (ฝ่ายขวา) ด้วยกันเองในยุคสงครามเย็น³ ซึ่งสร้างสร้างความสับสนพอสมควร ถึงแม้ว่าสยามภูจะวิพากษ์วิจารณ์พวกเดียวกันเอง ก็ไม่ได้หมายความว่าสยามภูจะเห็นด้วยกับฝ่ายซ้ายแต่ยังคงเห็นชอบกับฝ่ายขวาเช่นเดิม เพียงแต่การออกมาพูดเรื่องดังกล่าวอาจเป็นเพราะความล้มเหลวของทหารระดับบังคับบัญชาทั้งไทยและอเมริกันนั้น ส่งผลกระทบต่อตัวสยามภูและทหารรับจ้างระดับล่างโดยตรง อาจมองได้ว่าเป็นความคับแค้นใจส่วนตัวของสยามภูได้เช่นกัน ในท้ายที่สุด ไม่ว่าตัวสยามภูจะออกมาพูดเรื่องนี้เพราะสาเหตุใดก็ตาม แต่การวิพากษ์วิจารณ์กลุ่มทหารระดับบังคับบัญชาทั้งไทยและอเมริกันในสารนิยายของตนมีส่วนช่วยในการสร้างการตอบสนองทางอารมณ์แก่กลุ่มผู้อ่านให้เกิดความรู้สึกสงสารและเห็นใจบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างรวมถึงตัวสยามภูได้เป็นอย่างดี

³คุณลักษณะทั่วไปของฝ่ายอนุรักษนิยม (ฝ่ายขวา) ในช่วงสงครามเย็น พ.ศ.2516 - 2521 ได้แก่ 1.เน้นกฎระเบียบทางสังคม 2.รักษากฎระเบียบทางสังคม 3.นิยมฝ่ายโลกเสรีประชาธิปไตย 4.นิยมสหรัฐอเมริกา 5.ต่อต้านคอมมิวนิสต์ อ้างใน ศิบทิน นพประเสริฐ, **ชาวพิฆาต (?) ช้าย อนุรักษนิยมไทยบนทางสองแพร่งของการเมืองโลกยุคสงครามเย็น** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2564), หน้า 73.

การมองว่าสารนิยายของสยามภูเปรียบเสมือนโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) ของฝ่ายขวา ก็ไม่ผิดนัก เพราะมีการสอดแทรกการปลุกฝังความรักประเทศชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ควบคู่ไปกับการเสนอเรื่องราวการสู้รบของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว และในบางครั้งสยามภูได้มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของตนเข้าไปในสารนิยายอีกด้วย โดยเฉพาะกับการต่อต้านความคิดแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่สยามภูมองว่าเป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อประเทศชาติ ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือช่วง พ.ศ.2516 – 2519 อันเป็นช่วงที่สารนิยายของสยามภูตีพิมพ์ สถานการณ์การเมืองภายในประเทศไทยค่อนข้างตึงเครียด มีการปะทะทางอุดมการณ์ระหว่างฝ่ายขวาและซ้ายในประเทศไทยค่อนข้างหนัก การปลุกฝังความรักชาติและต่อต้านคอมมิวนิสต์ในงานของสยามภูอาจถูกใส่เพื่อตอบสนองสถานการณ์การเมืองประเทศไทยช่วงเวลานี้ก็เป็นไปได้

สารนิยายของสยามภู ทศพล ที่ถูกเขียนขึ้นในช่วงร่วมสมัยกับเหตุการณ์จึงเป็นมากกว่านวนิยายปลุาล้างผลาญทั่วไปในยุคนั้น แต่เป็นบันทึกความทรงจำของอดีตทหารไทยที่มีประสบการณ์จริงในสงครามลับในลาว ซึ่งเนื้อหาบางส่วนที่ปรากฏในสารนิยายสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ได้หลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็น สถานการณ์การสู้รบ, รายชื่อกองทัพบก, และตำแหน่งที่ตั้งของจุดยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ สารนิยายของสยามภูยังเคยถูกเจ้าหน้าที่ของทางภาครัฐขอให้เลิกเขียนด้วยเพราะเนื้อหาที่สยามภูนำเสนอเป็นการเปิดเผยความลับทางการทหารมากเกินไป⁴ มาถึงตรงนี้ จึงยากที่จะปฏิเสธได้ว่าสารนิยายของสยามภูมีส่วนช่วยเติมเต็มช่องว่างเกี่ยวกับการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อทหารไทยในลาวที่ขาดหายไป อย่างไรก็ดีตาม สารนิยายของสยามภูก็อยู่ในที่จุดคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นนวนิยายและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพราะเนื้อหาในบางส่วนของสารนิยายขึ้นนี้พบว่าไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้เช่นกัน ทำให้คำกล่าวของสยามภูที่มักกล่าวเป็นประจำว่า **เคยมีท่านผู้อ่านหลายต่อหลายท่านเขียนมาถามผมว่า สารคดีที่ผมกำลังเขียนอยู่นี้มีความจริงอยู่ที่เปอร์เซ็นต์ 98 เปอร์เซ็นต์ครับ ผมขอรับรองด้วยเกียรติของลูกผู้ชาย ตัวละครที่ผมเขียนขึ้นมาล้วนแล้วแต่เป็นชื่อจริงทั้งสิ้น**⁵ ก็อาจจะไม่เป็นความจริงทั้งหมด และถึงแม้จะเป็นเช่นนั้นก็สามารถอธิบายได้ว่าเพื่อเพิ่มความสนุกสนานเพลิดเพลินและอรรถรสให้กับผู้อ่าน สยามภูได้เพิ่มความเป็นเรื่องแต่ง (Fiction) เข้าไปในตัวผลงานของตน เพื่อให้คนอ่านไม่รู้สึกรำคาญมากเกินไป ความเป็นเรื่องแต่งและเรื่องจริงในสารนิยายจึงคาบเกี่ยวกัน การอ่านสารนิยายของสยามภูจึงจำเป็นที่จะต้องแยกแยะพอสมควร ซึ่ง

⁴ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยามภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรมสุร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” **โลกหนังสือ** 1,2 (พฤศจิกายน 2520): 52.

⁵ สยามภู ทศพล, **ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เหยี่ยวหน้ามัจจุราช** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 337.

สามารถทำได้โดยการเทียบเคียงกับเอกสารที่มีการเปิดเผยภายหลังหรือหนังสือบันทึกความทรงจำของทหารรับจ้างไทยคนอื่นที่ไปรบในสมรภูมิตีเดียวกับสุมภู

นอกจากนี้ ตัวสารนิยายของสุมภูอาจไม่ได้มาจากประสบการณ์จริงของสุมภูเพียงคนเดียว แต่เป็นการผสมผสานประสบการณ์จริงของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวที่รู้จักกับสุมภูเป็นการส่วนตัวร่วมด้วย ซึ่งหมายความว่าแท้จริงแล้วตัวละคร “บิกแมน” (Big Man) ตัวละครเอกที่สุมภูใช้ดำเนินเรื่องและเรียกแทนตัวเอง เป็นมากกว่าตัวของสุมภูแต่เป็นตัวแทน (Representation) ของทหารรับจ้างไทยหลายคนผสมปนเปกันไป ดังนั้น จึงไม่แปลกที่เมื่อลองหยิบเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภูจะพบว่าลำดับเหตุการณ์บางอย่างอาจขัดแย้งกัน เช่น “ละเลงเลือดที่ภูเทิง” ที่กล่าวถึงเหตุการณ์สงครามทุ่งไหหินเป็นฉากหลัง แต่สุมภูเล่าว่าตัวละครบิกแมนในเล่มนี้เข้าร่วมกับศึกนี้พร้อมกับกองพัน 609 ด้วย แม้ว่าจากเอกสารที่เปิดเผยภายหลังจะระบุว่ากองพัน 616 ของสุมภูไม่ได้มีส่วนร่วมกับการณ์นี้ก็ตาม หรือ ในสารนิยายชุด “นรกที่เดียนเบียนฟู” ที่กล่าวถึงตัวละครบิกแมนถูกทหารลาวฝ่ายซ้ายจับตัวไปเป็นเชลยศึกที่เวียดนามเหนือก่อนจะได้รับการปล่อยตัวในเวลาต่อมา ซึ่งแม้ชีวประวัติของสุมภูจะเล่าว่าตนเคยถูกจับเป็นเชลยถึง 2 ปี ก่อนได้รับการปล่อยตัวหลังรัฐบาลสัญญา ธรรมศักดิ์ แต่ก็พบข้อพิพาททางประวัติศาสตร์ว่าไม่เป็นความจริง เพราะเป็นไปได้สูงที่สุมภูจะถูกให้ออกจากการเป็นทหารรับจ้างเสียก่อนเนื่องจากทางกองทัพจับได้ว่าสุมภูแอบจดบันทึกเรื่องราวในสงครามเขียนส่งเป็นสารนิยายตีพิมพ์ ซึ่งเป็นการละเมิดชั้นความลับทางการทหาร ทั้งนี้ เนื้อหาในสารนิยายชุดนรกที่เดียนเบียนฟูคาดว่าจะเป็นส่วนประสบการณ์ของ Crowbar ผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide หรือ FAG) เพียงคนเดียวที่ถูกจับเสียมากกว่า และผู้วิจัยคาดการณ์ว่า Crowbar กับสุมภูอาจรู้จักเป็นการส่วนตัว เพราะจากเอกสารที่มีการเปิดเผยภายหลังว่า Crowbar เป็นผู้ชี้เป้าทางอากาศที่สังกัดกองพัน 616 เหมือนกับสุมภู⁶ ควรกล่าวได้ว่า แม้ว่าสารนิยายของสุมภูไม่ได้มาจากประสบการณ์จริงของเจ้าตัวเพียงคนเดียว หากแต่เป็นการหยิบยืมประสบการณ์ของทหารรับจ้างไทยคนอื่นมาเข้ามาด้วย ไม่ได้ทำให้สารนิยายของสุมภูดูไม่น่าเชื่อถือ ในทางกลับกัน สารนิยายของสุมภูกลับดูน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วยซ้ำไป ในแง่คุณูปการของการเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพราะสามารถนับสารนิยายของสุมภูว่าเป็นเสียงของทหารรับจ้างไทยที่ไปรบในสงครามลับในลาวจริง

⁶ Paul Turner Carter, “**Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,**” (MA thesis, Chulalongkorn University, 2016). P.100.

แม้ว่าสงครามลับในลาวจะสิ้นสุดลงอย่างเป็นทางการใน พ.ศ.2517 แต่ทางราชการไทยก็ไม่เคยออกมายอมรับและเปิดเผยเรื่องราวของทหารไทยที่ไปรบในสมรภูมิลาวอย่างเป็นทางการเลย ทำให้ทหารไทยกลุ่มนี้ต้องถูกมองแบบเหมารวมในเชิงดูหมิ่นว่าเป็นทหารรับจ้างรบเพื่อเงินมาอย่างยาวนานและในท้ายที่สุดก็ถูกกลืนเลือนไปจากความทรงจำของผู้คน การกล่าวว่าข้อเรียกร้องของสุมภูอาจไม่ประสบความสำเร็จแบบที่เจ้าตัวตั้งใจเอาไว้ก็ไม่เกินจริงนัก แต่อย่างน้อยที่สุดสุมภูก็ประสบความสำเร็จในการทำให้สังคมรับรู้ถึงเรื่องราวของทหารไทยในลาวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในแง่มุมที่ดีกว่าชุดการรับรู้เดิม ยิ่งไปกว่านี้ หลังจากที่สุมภูเสียชีวิตลงอย่างกะทันหัน ใน พ.ศ.2533 ผลงานการประพันธ์ของสุมภูทั้งที่อยู่ในรูปของสารนิยายหรือนวนิยายแทบไม่ถูกนำมาตีพิมพ์ซ้ำอีกเลย แทบจะเรียกได้ว่างานของสุมภูได้จางหายไปตามกาลเวลาพร้อมกับตัวสุมภู

ภายหลังจากสงครามสิ้นสุดก็มีความพยายามจะหยิบเรื่องราวของทหารไทยในสงครามลับในลาวมาเปิดเผยเป็นระยะ เริ่มตั้งแต่ ทศวรรษ 2530 เป็นต้นมา โดยส่วนใหญ่เป็นหนังสือประเภทบันทึกความทรงจำกึ่งอัตชีวประวัติของอดีตทหารไทยในสมรภูมินี้ ไม่ว่าจะเป็นบันทึกความทรงจำของ พลตรีจำลอง ศรีเมือง, พลเอกพิจิตร กุลละวณิชย์, พลตรีสัมพันธ์ แจ่มเจนเวทย์, พันเอกวิลาศ มณีรัตน์, และ ชาลี คชนทร์ เป็นต้น ซึ่งหนังสือพวกนี้มีจุดร่วมที่คล้ายกันคือ การนำเสนอเรื่องราวการสู้รบของตนและบรรดาเพื่อนทหารออกมาแบบวีรกรรมที่น่ายกย่องคู่ขนานไปกับความพยายามเปิดเผยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสมรภูมิให้กับผู้อ่าน

ไม่เพียงแค่นั้นในช่วง พ.ศ. 2546 ได้เกิด “สมาคมนักรบนิรนาม 333” ขึ้น อันเป็นการรวมตัวของบรรดาทหารผ่านศึกชาวไทยที่รอดชีวิตจากสมรภูมิสงครามลับในลาว ที่ผลักดันข้อเรียกร้องแบบเดียวกับสุมภูต่อทางราชการไทยขึ้น ซึ่งคือการให้ทางราชการไทยออกมายอมรับและเปิดเผยเรื่องราวของทหารไทยในสงครามลับในลาวอย่างเป็นทางการ หนึ่งในพันธกิจที่ทางสมาคมได้ทำลงไปและเป็นที่ยึดถือ คือ การก่อตั้งอนุสาวรีย์นักรบนิรนามขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่ทหารไทยในสมรภูมินี้ นับเป็นหลักฐานอย่างดีที่บอกได้ว่าข้อเรียกร้องดังกล่าวประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ ทางสมาคมยังได้ตีพิมพ์เผยแพร่งานเขียนที่เรียกว่า “สุจิตร์งานสังสรรค์” ออกมาด้วย สุจิตร์ดังกล่าวตีพิมพ์ปีละหนึ่งครั้ง ทุกครั้งที่มีการนัดรวมตัวสมาชิก โดยรายละเอียดส่วนใหญ่ที่ปรากฏในตัวสุจิตร์นี้ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสมรภูมิและวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารไทย ควรกล่าวได้ว่าทางสมาคมต้องการที่จะรื้อฟื้นความทรงจำและเรื่องราวที่ถูกกลืนไปแล้วให้กลับขึ้นมาใหม่

ยิ่งไปกว่านี้ ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา (นับตั้งแต่ พ.ศ.2560 เป็นต้นมา) ได้เกิดความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ โดยมีการหยิบเอาเรื่องราวทหารไทยในสงครามลับในลาวมาพูดถึงอีกครั้งในรูปแบบของหนังสือ และถูกนำมาเผยแพร่อย่างกว้างขวาง อาทิ หนังสือ 2503 สงครามลับ สงครามลาว ของพล

เอกบัญชา ขวาลศิลป์, *บันทึกนักรบนิรนาม 333* ของพันเอกศนิโรจน์ ธรรมยศ, *สงครามลับในลาว Secret War in Laos* ของพลเอกสายหยุด เกิดผล, และ *นรกบ้านนา* ของพล.ต.ประจักษ์ วิสูตรกุล ซึ่งงานเขียนเหล่านี้มีวัตถุประสงค์คือเปิดเผยเรื่องราวของทหารไทยในสงครามลับในลาวและวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารกลุ่มนี้ต่อสังคม เดกเช่นเดียวสูจิบัตรงานสังสรรค์ของสมาคมนักรบนิรนาม 333 และบันทึกความทรงจำของอดีตทหารไทยที่เคยออกมาก่อนหน้านี้ จะเห็นได้ว่าทั้งสูจิบัตรงานสังสรรค์และงานเขียนที่ออกมาในช่วงหลัง ล้วนแต่เขียนขึ้นภายใต้จุดประสงค์เดียวกันคือการรื้อฟื้นความทรงจำของนักรบนิรนามที่ถูกสังคมลืมเลือนไป ให้กลับมาถูกจดจำอีกครั้ง ในฐานะวีรบุรุษและกล้าหาญชุดความทรงจำเดิมของสังคมที่จำนักรบนิรนามเหล่านี้ว่าเป็นแค่เพียง “ทหารรับจ้างที่ไปรบเพื่อเงิน” เรียกได้ว่างานเขียนในยุคหลังและสูจิบัตรงานสังสรรค์แทบไม่ต่างกับข้อเรียกร้องที่สุมมฤตต้องการนำเสนอไว้เมื่อนานมาแล้ว แต่ทว่าจุดต่างของหนังสือที่ออกมาช่วงหลังกลับทำให้สังคมรู้จักตัวตนของทหารไทยในสงครามลับในลาวได้มากกว่า โดยเฉพาะหากเปรียบเทียบกับสูจิบัตรจากทางสมาคมที่ค่อนข้างรู้จักกันแบบเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ทั้งนี้ งานศึกษาของบัญชายังเป็นการหยิบบันทึกความทรงจำของอดีตทหารไทยในสมรภูมิลาวบางคนมาเรียบเรียงและนำเสนอใหม่ด้วย⁷

หนังสือเกี่ยวกับเรื่องทหารไทยในสงครามลับในลาวที่ออกมาช่วงหลัง รวมถึงสูจิบัตรงานสังสรรค์ของทางสมาคม มีความคล้ายกับสารนิยายของสุมมฤตที่ตีพิมพ์เผยแพร่ออกมาเมื่อนานมาแล้ว ในแง่ของการนำเสนอภาพวีรบุรุษผู้กล้าหาญในตัวแทนทหารไทยในสงครามลับในลาว แต่สิ่งที่น่าสนใจคืองานเขียนในช่วงหลังกลับเลือกนำเสนอภาพทหารแต่เพียงด้านเดียว โดยเฉพาะการนำเสนอวีรกรรมอันกล้าหาญ ในขณะที่สารนิยายของสุมมฤตกลับให้ภาพของทหารที่มากกว่านั้น รวมถึงชุดเรื่องเล่าของสงครามลับในลาวในแบบที่แตกต่าง ไม่ว่าจะเป็น ความย่ำแย่ของทหารระดับสูงฝ่ายเดียวกันทั้งไทยและอเมริกัน หรือ ความเป็นมนุษย์ในตัวแทนทหารที่มีอารมณ์ความรู้สึกทางเพศและการไม่ปฏิเสธว่าตนเป็นทหารรับจ้างที่ไปรบเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น โดยส่วนใหญ่สิ่งเหล่านี้แทบไม่ถูกพูดถึงในงานเขียนช่วงหลัง

ในยุคปัจจุบัน (2566) เรื่องราวเกี่ยวกับทหารไทยในสงครามลับในลาว ถูกรับรู้มากขึ้นและข้อมูลสามารถเข้าถึงได้ง่าย หากเปรียบเทียบกับยุคสมัยที่สุมมฤตเขียนสารนิยายตีพิมพ์เผยแพร่ ดังจะเห็นจากช่วงหลังที่สงครามลับในลาวสิ้นสุดลง มีหนังสือ, บันทึกความทรงจำ, และอนุสาวรีย์แต่ทหารไทยเหล่านี้เกิดขึ้นตามมา นับเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยไม่อาจลืมเลือนการมีตัวตนอยู่

⁷ ตัวอย่างเช่น *รบนอกแบบยุทธภูมิลาว* ของ พันเอกวิลาศ มณีรัตน์ ในปี 2547 ถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็น *บิชี - 602 กองพันไม่แพ้* จากบันทึกความทรงจำของพันเอกวิลาศ มณีรัตน์ ในปี 2566 และ *นรกบ้านนา* ของ พล.ต.ประจักษ์ วิสูตรกุล ฉบับปี 2562 ถูกเรียบเรียงใหม่ในปี 2563

ของทหารไทยเหล่านี้ได้อีกต่อไป ถึงแม้ว่าสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นในช่วงที่สยามสูญเสียชีวิตไปนานแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสยามถือเป็นปูชนียบุคคลต่อผู้ที่ให้ความสนใจศึกษาเรื่องทหารไทยในสงครามลับในลาว ดังนั้น หนังสือหรือบันทึกความทรงจำที่เขียนเกี่ยวกับทหารไทยในสงครามลับในลาวช่วงหลังจึงยกย่องและเชิดชูตัวสยามในฐานะผู้บุกเบิกคนแรกที่ย่อออกมาพูดเรื่องนี้

บรรณานุกรม

เอกสารชั้นต้น: งานเขียนของสยุมภู ทศพล

- สยุมภู ทศพล. กองพันเพชรฆาต. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . กองพันปีศาจ. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2519.
- _____ . กองพันมรณะ. (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2518.
- _____ . กองร้อยปีศาจดำ. กรุงเทพฯ: จินดาสาส์น, 2522.
- _____ . ค่ายนรกเดียนเบียนฟู. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2519.
- _____ . คอมมานโดรับจ้าง. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ชุมทางคนกล้าตาย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2518.
- _____ . ชุมทางนรก. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2519.
- _____ . ซี.ไอ.เอ. องค์กรรมหาประลัย. กรุงเทพฯ: สุนทรกิจการพิมพ์, 2518.
- _____ . ตำนานนรก. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ตับริมสูตร เล่ม 1. กรุงเทพฯ: อินทราสาส์น, 2520.
- _____ . ถล่มเนินชีบร้า. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ทหารขายชาติ. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ทหารรับจ้างเดนตาย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2518.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 1 นักรับจ้าง. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เหยี่ยวหน้ามัจจุราช. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 4 วันมหาประลัย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 5 เกิดมาเพื่อฆ่า. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 6 สนามรบสนามเลือด. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ละเลงเลือดที่ภูเทือง. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2518.
- _____ . เลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำจิม. กรุงเทพฯ: ผ่านฟ้าพิทยา, 2519.
- _____ . ล่องแจ้ง...สมรภูมินรก. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2518.
- _____ . วันขโลมเลือด. กรุงเทพฯ: ผ่านฟ้าพิทยา, 2518.
- _____ . วีรบุรุษเสือพราน. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ: ผ่านฟ้าพิทยา, 2518.

- _____ . สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 3. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 5. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . หักด่านเพชรฆาต. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2519.

เอกสารชั้นต้น: บทสัมภาษณ์สุมภูและคำให้การของคนรู้จัก

กองบรรณาธิการ, สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งรามสูร” ลูกอันตะผมหาดข้างหนึ่ง.

โลกหนังสือ 1, 2 (พฤศจิกายน 2520): 48 - 56.

คริส สารคาม. นักเขียนในอดีต. กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2542.

ณรงค์ จันทร์เรือง. หลงน้ำหมึก. กรุงเทพฯ: มติชน, 2554.

เพทาย, ฉากชีวิต: เรื่องของเพื่อน. โล่เงิน 15, 177 (ธันวาคม 2543): 54 -55.

ไทยรัฐ (21 มกราคม 2533)

เอกสารชั้นต้น: สื่อบัตรงานสังสรรค์สมาคมนักเรียนนิรนาม 333

สมาคมนักเรียนนิรนาม 333. สื่อบัตรงานสังสรรค์สมาคมนักเรียนนิรนาม 333 4 เมษายน 2547. ม.ป.ท, 2547.

_____ . สื่อบัตรงานสังสรรค์ สมาคมนักเรียนนิรนาม 333 ฉบับ พ.ศ.2550. ม.ป.ท, 2550.

_____ . สงครามอินโดจีน ยุคสงครามเย็น และบทบาทของนักเรียนนิรนาม 333 ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 3 เมษายน 2553 ณ หอประชุมกานตรัตน์. ม.ป.ท, 2553.

_____ . สงครามปกป้องชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สื่อบัตรการประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2555. ม.ป.ท, 2555.

เอกสารชั้นต้น: หนังสือพิมพ์

เดลินิวส์ (3 มกราคม 2514)

เดลินิวส์ (7 มกราคม 2514)

เดลินิวส์ (22 กุมภาพันธ์ 2514)

เดลินิวส์ (25 กุมภาพันธ์ 2514)

เดลินิวส์ (26 กุมภาพันธ์ 2514)

เดลินิวส์ (27 มิถุนายน 2514)

เดลินิวส์ (3 พฤษภาคม 2516)

เดลินิวส์ (14 พฤษภาคม 2516)

เดลินิวส์ (19 พฤษภาคม 2516)

เดลินิวส์ (18 กันยายน 2517)

เดลินิวส์ (20 กันยายน พ.ศ.2517)

เดลินิวส์ (26 กันยายน พ.ศ.2517)

ไทยรัฐ (23 มีนาคม 2517)

ไทยรัฐ (2 มีนาคม 2519)

ไทยรัฐ (1 มิถุนายน 2519)

ไทยรัฐ (3 มิถุนายน 2519)

สยามรัฐ (4 กุมภาพันธ์ 2514)

สยามรัฐ (12 กุมภาพันธ์ 2514)

เอเชียวิเคราะห้ข่าว (25 ธันวาคม 2517 – 1 มกราคม 2518)

อริปไตย (9 – 15 ตุลาคม 2517)

อริปไตย (13 – 19 พฤศจิกายน 2517)

เอกสารชั้นต้น: หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. [1] มท. 3.1.5.18/5 เอกสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองการ
ข่าว และการต่างประเทศ เรื่อง การแถลงข่าวเกี่ยวกับปฏิบัติการของเครื่องบินสหรัฐใน
ประเทศไทย (17 มิ.ย. – 9 ส.ค.2508)

_____. [2] กต.16.3/48 การทำแผนฉุกเฉินร่วมกันระหว่างรัฐบาลไทยและ
รัฐบาลลาว (28 พ.ย. 2498 – 13 ต.ค. 2499)

- _____ . [2] กต. 16.3/55 ความเห็นของทูต ณ เวียงจันทน์ เกี่ยวกับการดำเนิน
นโยบายทางทหารของประเทศไทยในลาว (17 – 24 ม.ค. 2499)
- _____ . กต.80/294 หนังสือพิมพ์ตัดจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ
(พ.ศ.2511 – 2514)
- _____ . กต.90.3/46 การตอบโต้การโฆษณาชวนเชื่อ (2510)

เอกสารชิ้นอื่น ๆ

- กองบรรณาธิการ. เสือพรานไทย:เหี้ยมตกว่าจะได้กลับบ้าน. ประชาชาติ 1, 45 (กันยายน 2517):
11-12.
- ชาลี คเชนทร์. วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550.
- _____ . สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง. นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550.
- บัญชา ชวาลศิลป์. 2503 สงครามลับ สงครามลาว. กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2565.
- _____ . บีซี-602 กองพันไม้แพ่ จากบันทึกความทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์.
กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2566.
- ประจักษ์ วิสุตกุล. นรkb้านนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านนา, 2560.
- ผู้สื่อข่าวอิสระประจำลาว. ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง. สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11, 10
(ตุลาคม 2516): 46 – 61.
- พันศักดิ์ วิญญรัตน์. ถิ่นในลาวกับความมั่นคงในไทย. สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11,2
(กุมภาพันธ์ 2516): 10 - 13
- ภูสิน สีนุกูเทิง. คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว. นนทบุรี: สีนโพลี 2488, ม.ป.พ.
- _____ . คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง. นนทบุรี: สีนโพลี 2488, ม.ป.พ.
- มงคล อยู่. สงครามที่ไม่เปิดเผยในลาว. สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 10, 7 (กรกฎาคม 2515): 98-99.
- เรื่องยศ จันทรศิริ. ด้วยความรู้สึกและทรงจำในวันวานของเทพ 333.
กรุงเทพฯ: ชีวิตและประสบการณ์, 2535.
- ศนิโรจน์ ธรรมยศ. บันทึกกลับนกรบนิรนาม 333. กรุงเทพฯ: โนเบิลบุ๊คส์, 2565.
- สายหยุด เกิดผล. สงครามลับในลาว Secret War in Laos. กรุงเทพฯ: สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮาส์,
2562.
- สวัสดี ซ่อนกลิ่น. “บ๊ีกเสือ” Very Good Soldier ขุนศึกคู่ชาติและราชบัลลังก์. กรุงเทพฯ:
ปัญญาชน, 2550.

สมบัติ วณิก. ทหารไทยในลาว:เรื่องจริงหรืออิงนิยาย. **สังคมศาสตร์ปริทัศน์** 9,1 (มิถุนายน 2514):

24 – 31.

สุชาติ สวัสดิ์ศรี. บทนำ/ทหารรับจ้าง:เกียรติภูมิของชาติอยู่ที่ไหน. **สังคมศาสตร์ปริทัศน์** 11,10

(ตุลาคม 2516): 10 -12.

BURGESS, JOHN. จักรวรรดินิยมไทยในลาว. **เพื่อน** 2,4 (พฤษภาคม 2517): 58 – 61.

Parker Jr, James E. **Battle For Skyline Ridge: The CIA Secret War in Laos.**

London: Casemate Publisher, 2019.

เอกสารชั้นรอง: หนังสือ

กองบรรณาธิการ INN. **สนธิ – คมข. ขุนพลปฏิวัติ 2549**. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน, 2550.

กอบกุล อิงคุทานนท์. **ศัพทวรรณกรรม**. กรุงเทพฯ: รักอักษร, ม.ป.ป.

กุลลดา เกษบุญชู มีด. **การเมืองไทยในยุคสฤษดิ์-ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจโลก**. กรุงเทพฯ:

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

แกรนท์ อีแวนส์. **ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว**. แปลโดย ดุษฎี เฮย์มอนด์. กรุงเทพฯ:

ซิลค์เวอร์ม, 2549.

คริส เบเคอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร. **ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มติชน,

2561.

จำลอง ศรีเมือง. **ชีวิตจำลอง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธีระการพิมพ์, 2533.

ชัยชาญ หาญนาวิ. **เขลยศึกทรหด เล่มที่ 1**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2544.

_____. **เขลยศึกทรหด เล่มที่ 2**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2544.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. **ความรุนแรงกับการจัดการ “ความจริง” ปัตตานีในรอบกึ่งศตวรรษ**.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, 2551.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. **บันทึกประวัติศาสตร์ 14 ตุลา 2516**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สายธาร, 2544.

ณรงค์ จันทรเรือง. **มนต์น้ำหมึก**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2554.

_____. **หอมน้ำหมึก**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2554.

เดวิด แชนด์เลอร์. **ประวัติศาสตร์กัมพูชา = A History of Cambodia**. แปลโดย พรรณงาม เงา

ธรรมสาร, สดใส ชันติวรพงศ์, และ วงเดือน นาราจักร. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำรา

สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543.

ตรีศิลป์ บุญขจร. **นวนิยายกับสังคมไทย 2477 – 2500**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:

โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2548.

ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง. **นวนิยายกับการเมืองไทย ก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516**

(พ.ศ.2507 – 2522) กรุงเทพฯ: รักอักษร, 2546.

เทพมนตรี ลิมปพยอม. **ลอกคราบ 14 ตุลา: ดักแด้ประวัติศาสตร์การเมืองไทย ฉบับชำระประวัติศาสตร์ใหม่**. กรุงเทพฯ: รักสยาม, 2546.

ธงชัย วินิจจะกุล. ผู้ร้ายในประวัติศาสตร์ไทย กรณีพระมหาธรรมราชา ผู้ร้ายกลับใจ หรือ ถูกใส่ความโดย Plot ของนักประวัติศาสตร์. ใน พิเศษ เจียจันทร์พงษ์, **การเมืองในประวัติศาสตร์ยุคสุโขทัย - อยุธยา พระมหาธรรมราชากษัตริราช**, หน้า 146 – 183. กรุงเทพฯ: มติชน, 2546.

ธัญญา สังขพันธานนท์. **การเขียนสารคดีภาคปฏิบัติ**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.

ธนาพล ลีหมือชาติ. **โป๊...หมายถึงแค่ไหน? : การก่อตัวของแนวคิดและการถกเถียงเรื่อง “ลามกอนาจาร” ในสังคมไทย (ปลายทศวรรษ 2460 ถึงต้นทศวรรษ 2490) ใน ปกรณ์ ลิ้มบุญสรณ์ และคนอื่นๆ 11 คน, ถกเถียงเรื่องคุณค่า**, หน้า 511 – 564 กรุงเทพฯ: วิชาษา, 2559.

นคร ศรีวานิช. **กำเนิดพลร่มไทย**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2530.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. **ว่าด้วย “การเมือง” ของประวัติศาสตร์และความทรงจำ**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2545.

ประจักษ์ ก้องกีรติ. **และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ การเมืองวัฒนธรรมของนักศึกษาและปัญญาชนก่อน 14 ตุลา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ฟาเดียวกัน, 2556.

ประทีป เหมือนนิล. **100 นักประพันธ์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2553.

ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเวียดนาม. ปทุมธานี: กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2541.

พวงทอง ภาวครพันธุ์. **การต่างประเทศไทยในยุคสงครามเย็น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564

_____ . สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย” .

กรุงเทพฯ: คบไฟ, 2549.

มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์. **A History of Laos ประวัติศาสตร์ลาว**. แปลโดย จิราภรณ์ วิญญรัตน์.

กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2556.

แมกคอย, อัลเฟรด ดับเบิลยู. **การเมืองและเฮโรอีน: บนถนนสู่อำนาจเดียวกัน**. แปลไทยโดย พิสิฐ

วงศ์วัฒน์. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ, 2537.

ยอดธง ทับทิมไม้. **คนเขียนหนังสือ**. กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์, 2513.

รพีวรรณ สาลีผล. **ประวัติของเศรษฐกิจตั้งแต่ 2475**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และ
นโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555.

โรเจอร์ วอร์นเนอร์. **ผลาญชาติ สงครามลับของซีไอเอในลาว และความเชื่อมโยงกับสงครามใน
เวียดนาม**. แปลโดย ไผท สิทธิสุนทร. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545.

โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด. **42 ปี โรงเรียนเตรียมทหาร**.

กรุงเทพฯ: โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2542.

เริงไชย พุทธาโร. **ป.อินทรปาลิต ชีวิตคนชายฝัน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2561.

วาสนา นาน่วม. **บันทึกคำให้การสุจินดา คราประยูร กำเนิดและอวสาน รสข**. กรุงเทพฯ: มติชน,
2545.

ศิปดี นพประเสริฐ. **ชาวพิฆาต(?) ซ้าย อนุรักษ์นิยมไทยบนทางสองแพร่งของการเมืองโลกยุค**

สงคราม. กรุงเทพฯ: มติชน, 2564

สุรพงษ์ ชัยนาม. **นโยบายต่างประเทศไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านในยุคสงครามเย็น: ทำการณศึกษา
เปรียบเทียบ นโยบายของไทยต่อลาว**. กรุงเทพฯ: ศยาม, 2559.

เสถียร จันทิมาธร. **หนอนหนังสือ**. กรุงเทพฯ: คัมภีร์, 2519.

อนุสัญญาเจนีวา ลงวันที่ 12 สิงหาคม 1949. กรุงเทพฯ: สภาอากาศไทย, 2542.

Andrew, Karmen. **Crime, victims: an introduction to victimology**. Fourth Edition.
Belmont, CA: Wadsworth/Thomson Learning, 2001.

Appleman, William. **American in Vietnam: A Document History**. New York: Anchor
Books, 1985.

Dawson, Graham. **Soldier Heroes British Adventure, Empire and the Imagining of
Masculinities**. London; New York: Routledge, 1994.

- Fineman, Daniel Mark. **Special Relationship: The United States and Military Government in Thailand, 1947 – 1958**. New Haven Connecticut: Yale University, 1993.
- Foley, Barbara. **Telling the Truth: The Theory and Practice of Documentary Fiction**. Cornell University Press, 1986.
- Gossman, Lionel. **Between History and Literature**. Cambridge, Massachusetts and London: Harvard University Press, 1990.
- Leepreecha, Prasit. “Hmong Ethnic Group in The Context of The Modern Nation-State,” in Supang Chantavanich and Tawin Pleansri (eds.), **The Lao Hmong in Thailand State Policies and Operations (1975 – 2009)**, Bangkok: Sriboon Computer-Printing, 2011).
- Leonora, Flis. **Factual Fictions: Narrative Truth and Contemporary American Documentary Novel**. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2010.
- McGarry, Ross and Ferguson, Neli. “Exploring Representation of the Soldier as Victim: From Northern Ireland to Iraq,” in Gibson, Stephan and Molland, Simon (eds), **Representation of Peace and Conflict**, pp.120 – 142. UK: Palgrave Macmilland, 2012.
- Osornprasop, Sutayut. Thailand and the Secret War in Laos: The Origins of Engagement. In Malcolm H. Murfett (ed.), **Cold War Southeast Asia**, pp. 165 – 194. Singapore: Marshall Cavendish International, 2012.
- Percy, Sarah. **Mercenaries: The History of a Norm in International Relations**. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Robbins, Christopher. **Air America: From World War II to Vietnam the Explosive True Story of the CIA’s Secret Airline**. Bangkok: Asia Books, 2011.
- Ruth, Richard A. **In Buddha’s Company Thai soldiers in the Vietnam War**. Chiang Mai: Silkworm Books, 2012.
- Schofield, Steven. **Secret War in Laos: Green Berets, CIA, and the Hmong**. US: Independently Published, 2019.

Seth, Jacobs. **The Universe Unraveling: American Foreign Policy in Cold War Laos.**
New York: Cornell University Press, 2019.

Simpson, Erick. **Mercenaries in British and American Literature, 1790-1830.**
Edinburgh: Edinburgh University Press, 2010.

Tamayama, Kazuo and Nunneley, John. **Tales By Japanese Soldier: of the Burma campaign 1942 – 1945.** London: Cassell & Co, 2000.

Walter, Jakob. **The Diary of a Napoleonic Foot Soldier.** Edited and with an Introduction Marc Raeff. New York: Doubleday, 1991.

Westermeyer, Joseph. **Poppies, Pipes, and People: Opium and Its Use in Laos.**
Berkeley: University of California Press, 1982.

White, Hayden. **The Historical Imagination in Nineteenth-Century Europe.**
Baltimore & London: The Johns Hopkins University Press, 1975.

เอกสารชั้นรอง: วิทยานิพนธ์

ณัฐพล ใจจริง. **การเมืองไทยสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ภายใต้ระเบียบโลกของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2491 – 2500).** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

พงษ์ศักดิ์ ปัตถา. **ผลกระทบของฐานทัพสหรัฐอเมริกาต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเมืองอุดรธานี พ.ศ.2505 – 2520.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

สถาปนา เจริญจอหอ. **อาชญาวิทยาไทยและการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยในทศวรรษ 2430 – 2500.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564.

อาชญาสิทธิ์ ศรีสุวรรณ. **บุรุษบันเทิง: สื่อบันเทิงกามรมณ์ในสังคมไทย ทศวรรษ 2450 – 2500.** วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

Brazel, Gregory Peter. **The Hero & The Victim: Narratives of Criminality in Iraq War Fiction.** Ph.D. Faculty of the Graduate School of Cornell University, 2020.

Carter, Paul Turner. **Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War.** Master of Arts Chulalongkorn University, 2016.

Davie, Gavin. **The Hero Soldier: Portrayals of Soldiers in War Film** Master of Arts
Department of Mass Communications University of South Florida, 2011.

Palmisano, Michael. **With Friends, Family and Conviction Combat Motivation in
British and Canadian Soldiers Fighting The First World War.** Undergraduate
Honors University of Colorado Boulder, 2012.

เอกสารชั้นรอง: บทความ

เจน อักษราพิจารณ์. สยามภู ทศพล:หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ. **ทางอีสาน**, 5, 58 (กุมภาพันธ์ 2560):
110 - 113.

นิชนันท์ พานิชพงศ์. สารนิยาย:กลวิธีการนำเสนอสารคดีด้วยตัวละคร. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
อีสเทิร์นเอเชีย** 1, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2549): 3 - 8.

บัญชา ขวาลศิลป์. ปรีศนาฎพาที. **ศิลปวัฒนธรรม** 42, 2 (ธันวาคม 2563): 46 - 55.

_____. ล่องแจ้งสมรภูมิสุดท้ายในลาว. **ศิลปวัฒนธรรม** 41, 11 (กันยายน 2563): 40 - 48.

_____. ศึกษาทหารเสือพรานไทยในแผ่นดินลาว. **ศิลปวัฒนธรรม** 41, 9 (กรกฎาคม 2563):
44 - 51.

Adams, Thomas K. Private Military Companies: Mercenaries for the 21st Century.
Small Wars and Insurgencies 13, 2 (2002): 54 - 67.

Cleveland, Les. Soldier's Song: The Folklore of the Powerless. **New York Folklore** 11
(1985): 1 - 14.

Coady, C.A.J. The Idea of Violence. **Journal of Applied Philosophy** 3,1 (1986): 3 -
19.

Dawney, Leila. Figurations of Wounding: Soldiers' Bodies, Authority and the
Militarisation of Everyday Life. **Geopolitics** 25, 5 (2020): pp. 1 - 27.

Galtung, Johan. Cultural Violence. **Journal of Peace Research** 27, 3 (August 1990):
291 - 305.

_____. Violence, Peace, and Peace Research. **Journal of Peace Research**
6, 3 (1969): 167 - 191.

McCartney, Helen. Hero, Victim or Villain ? The Public Image of the British Soldier and its Implications for Defense Policy. **Defense & Security Analysis** 27, 1 (March 2011): 43 – 54.

_____. The First World War Soldier and his contemporary image in Britain. **International Affairs** 90, 2 (March 2014): 299 – 315.

McGarry, Ross and Walklate, Sandra. The Soldier as Victim: Peering through the Looking Glass. **The British Journal of Criminology** 51, 6 (November 2011): 900 – 918.

Osornprasop, Sutayut. Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960-74). **Cold War History** 7, 3 (August 2007): 349 - 371.

Payne, Harry C. The Novel as Social History: A Reflection on Methodology. **The History Teacher** 11,3 (May 1978): 341 -351.

Schlenker, Barry R., Weigold, Michael F., and Schlenker, Kristine A. What Make A Hero? The Impact of Integrity on Admiration and Interpersonal Judgment. **Journal of Personality** 76,2 (April 2008): 323 – 355.

Sisavath, Davorn. The US Secret War in Laos: Constructing an Archive from Military Waste. **Radical History Review** 133 (January 2019): 103 – 116.

Soontravanich, Chalong. Small Arms, Romance, and Crime and Violence in Post WW II Thai Society. **Southeast Asian Studies**, 43, 1 (June 2005): 26 - 46.

Zasloff, Joseph J. Laos: The Forgotten War Widens. **Asian Survey** 10, 1 (January 1970): 65 – 72.

เครือข่ายออนไลน์

ประจิม วงศ์สุวรรณ, ทำเนียบนักประพันธ์ สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น [ออนไลน์], 15 ตุลาคม 2565, แหล่งที่มา http://www.praphansarn.com/home/detail_author_th/24.

ประวัติโรงเรียนนายสิบทหารบก [ออนไลน์], 17 ตุลาคม 2565, แหล่งที่มา http://www.engrdept.com/nco/tahanchangling/pavatnco_school.htm

ศนิโรจน์ ธรรมยศ, สยามภู ทศพล” ผู้เขียน “ดั่งรามสูร” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่?
 โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว. Youtube [ออนไลน์] 27 กันยายน 2565,
 แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s>

Article 47, Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949
 and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts
 (Protocol I) of 8 June 1977. The International Committee of the Red Cross.
 [Online] August 21, 2022 Accessed from
https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0321.pdf

Laws and Customs of War of Land (Hague,IV); October 18, 1907 The Avalon
 Project Document in Law, History and Diplomacy. [Online] August 01, 2022,
 Accessed from
https://avalon.law.yale.edu/20th_century/hague04.asp#art3

Margaret Conley, POW Remembers McCain and Tapping Through Walls in Hanoi
 Prison. abcNEWS. [Online] December 22, 2021 Accessed from
<https://abcnews.go.com/2020/story?id=5947378&page=1>.

Paul Jenes, ASIAN GAMES Bangkok, Thailand 1966. ASSOCIATION of TRACK and
 FIELD STATISTICIANS. [Online] December 4, 2021, Accessed from
<https://atfs.org/wp-content/uploads/Asian-Games-1966-Bangkok.pdf>.

Prajim Wongsuwan Athletics Podium [Online] Decemer 3, 2021, Accessed from
<https://athleticspodium.com/athlete/53645/prajim-wongsuwan>.

Protocol for the Prohibition of the Use in War of Asphyxiating, Poisonous or
 Other Gases, and of Bacteriological Methods of Warfare. United Nations
 Office for Dismament Affairs. [Online] August 21, 2022, Accessed from
<https://www.un.org/disarmament/wmd/bio/1925-geneva-protocol>.

บรรณานุกรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สืบสายสยาม ชูศิริ
วัน เดือน ปี เกิด	9 พฤษภาคม 2539
สถานที่เกิด	อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
รางวัลที่ได้รับ	ทุน ASIAN GRADUATE STUDENT FELLOWSHIP 2021

ทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมทุนวิจัยมหาบัณฑิต วช. ด้านมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ 2565

